eco-civic awareness project

Pilsoniskā un vides izglītība

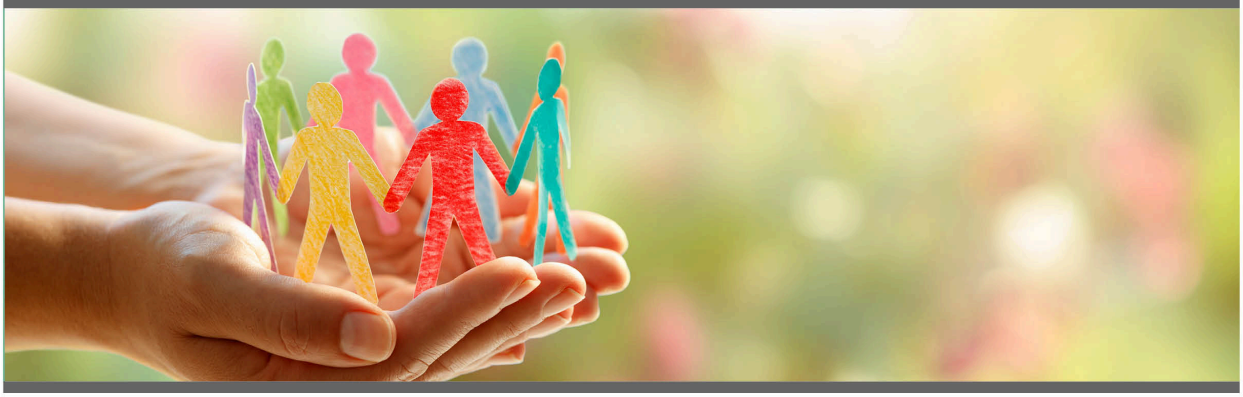
Mācību Kurss

PAMATSKOLA

Projekta Nr. 2023-1-BG01-KA220-SCH000160813

Erasmus + sadarbības partnerības skolu izglītībā

Skolotāju metodiskais materiāls

Funded by the European Union

ECA 2026/10/05

Pilsoniskās un vides izglītības (CEE) apmācības kurss

Skolotāja rokasgrāmata

Izdevums veidots Eiropas projekta "ECO-CIVIC Wareness" (ECA projekts) ietvaros. Tas ir četru organizāciju darba rezultāts: Prosveta-Sofia Foundation - Bulgārija, Instituto Politecnico de Santarém (IPS) - Portugāle, Antālijas provinces Nacionālās izglītības direktorāts (APDNE) - Turcija un Foundation for Environmental Education (FEE) - Latvija.

Projekts tiek īstenots Erasmus programmas ietvaros saskaņā ar Granta līgumu Nr.2023-1-BG01-KA220-SCH-000160813, kas parakstīts starp Prosveta-Sofia Foundation (projekta koordinators) un Cilvēkresursu attīstības centru (Erasmus Nacionālā aģentūra Bulgārijai).

Autori:

© Ass. Prof. PhD Silvija Cvetanska, Petja Jordanova. (Prosveta-Sofia fondam — Bulgārija)

© Ana Da Silva, Ana Torresa, Bento Kavadass, Hosē Mauricio Diass (Santarémas institūtam, Portugāle)

© Pinar Bayram, Sema Aykuş (APDNE — Turcija)

© Daniels Truksāns (Vides izglītības fondam - Latvija)

Redaktore: Jeļena Lazarova

Publikācija pieejama šeit .

Izmantotie attēli un grafikas ir atvērti un augstākās kvalitātes licencēti *Shutterstock* un oriģinālie partneru attēli.

Pārpublicēšana ir atļauta, ja tiek norādīts avots.

Izdevējs: © Prosveta-Sofia Foundation, Sofija, Bulgārija

ISBN ??? (pdf)

Šī publikācija atspoguļo tikai autora uzskatus, un Komisija nevar būt atbildīga par tajā ietvertās informācijas jebkādu izmantošanu.

Ievads

Laipni lūdzam šajā visaptverošajā apmācību kursa rokasgrāmatā par *pilsonisko un vides izglītību* sākumskolas skolēniem. Kā pedagogiem jums ir izšķiroša loma nākamās paaudzes prāta un sirds veidošanā. Šī rokasgrāmata ir izstrādāta, lai sniegtu jums rīkus un zināšanas, kas nepieciešamas, lai mācītu jaunos audzēkņus par tādām būtiskām tēmām kā bērnu tiesības, daudzveidības vērtība, identitāte, aktīvs pilsoniskums un aktuālas vides problēmas, piemēram, bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, klimata pārmaiņas un vides piesārņojums.

Mūsdienu strauji mainīgajā pasaulē svarīgāk nekā jebkad agrāk ir veicināt skolēnu dziļu izpratni par savām tiesībām un pienākumiem, vienlaikus audzinot viņu identitātes un piederības sajūtu. Mūsu kolektīvā nākotne ir atkarīga no informētu, empātisku un proaktīvu pilsoņu audzināšanas, kuri ne tikai novērtē cilvēku daudzveidības bagātību, bet arī ir gatavi veikt jēgpilnu rīcību, reaģējot uz vides izaicinājumiem.

Bērnu tiesības : katrs bērns ir pelnījis zināt savas tiesības un saprast, kā tās aizstāvēt. Mācot par bērnu tiesībām, mēs sniedzam studentiem iespēju paust savas bažas un sniegt pozitīvu ieguldījumu viņu kopienās. Šajā kursa daļā tiek uzsvērts, cik svarīgi ir apzināties un ievērot šīs pamattiesības, kas ir godīgas un taisnīgas sabiedrības pamatā.

Daudzveidības un identitātes vērtība : daudzveidības pieņemšana un spēcīgas identitātes sajūtas veicināšana ir galvenās sociālās harmonijas sastāvdaļas. Šajā kursā mēs izpētīsim stratēģijas, lai palīdzētu studentiem atpazīt un svinēt savu un citu unikalitāti. Veicinot iekļaušanu un savstarpēju cieņu, mēs ieliekam pamatu saliedētākai un saprotošākai sabiedrībai.

Aktīvās pilsonības prasmes : pilsonība ir vairāk nekā tikai etiķete; tā ir aktīva un iesaistīta loma savā kopienā. Iedziļināsimies praktiskos veidos, kā mācīt skolēniem jēgpilni piedalīties pilsoniskajā dzīvē, sākot no demokrātisko procesu izpratnes līdz pienesumam savas skolas un klases – savas mazās kopienas – dzīvē. Šīs prasmes ir ļoti svarīgas, lai sagatavotu skolēnus būt atbildīgiem un aktīviem sabiedrības locekļiem.

Vides apziņa : mūsu planētas veselība ir nesaraujami saistīta ar tās iedzīvotāju labklājību. Šajā rokasgrāmatā ir apskatīti kritiski vides jautājumi, tostarp bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, klimata pārmaiņas un piesārņojums. Izmantojot saistošas aktivitātes un diskusijas, mūsu mērķis ir ieaudzināt studentos pārvaldīšanas sajūtu un apņemšanos īstenot ilgtspējīgu praksi. Mūsu pienākums ir viņus vadīt, lai izprastu cilvēka darbības ietekmi uz vidi un iedvesmotu viņus piedalīties tās saglabāšanā.

Katra šīs rokasgrāmatas tēma ir izstrādāta, izmantojot vecumam atbilstošus materiālus un interaktīvas metodoloģijas, kas izstrādātas, lai iesaistītu jauniešus. Mēs aicinām jūs pievērsties šīm tēmām ar iejūtību un entuziasmu, veidojot vidi, kurā skolēni jūtas droši, lai uzdotu jautājumus, izteiktu savas domas un attīstītu izpratni.

Līdz šī kursa beigām jūs iegūsit zināšanas un prasmes, lai iedvesmotu jaunu informētu, līdzjūtīgu un proaktīvu pilsoņu paaudzi. Kopā mēs varam nozīmīgi ietekmēt mūsu skolēnu dzīvi un līdz ar to arī pasauli mums apkārt.

Paldies par jūsu centību šim svarīgajam izglītības aspektam. Jūsu apņemšanās kopt nākamo paaudžu prātus un sirdis ir nenovērtējama.

Ar cieņu

Jeļena Lazarova

Projekta administrators

Prosveta-Sofijas fonds

Norādījumi skolotājiem

Cienījamie pedagogi!

Projekts "ECO-CIVIC Awareness" tika izstrādāts, lai sniegtu jums prasmes un lietošanai gatavus mācību resursus, lai iedvesmotu jaunu informētu, līdzjūtīgu un proaktīvu pilsoņu paaudzi. Izmantojot apmācību kursu nodarbību plānus, studenti iemācīs zināt un cienīt citu cilvēku tiesības, novērtēt ikvienu sabiedrības locekli kā cilvēku, kā piedalīties un aktīvi dot ieguldījumu skolas dzīvē, apzināties savas rīcības sekas uz vidi. un kā rīkoties, lai glābtu zemi. Kopā mēs varam nozīmīgi ietekmēt mūsu skolēnu dzīvi un līdz ar to arī pasauli mums apkārt.

Apmācības kurss ir paredzēts skolēniem vecumā no 7 līdz 11 gadiem. Šajā laikā viņi sāk mācīties skolā, kur viņi pavada daudz laika, tāpēc tādiem pasākumiem kā šī var būt reāla ietekme.

Būdami pedagogi, jums tiek dota iespēja būt elastīgam, sniegt zināšanas un būt izšķirošai lomai apmācību kursa attīstībā, progresā un sekmīgā pabeigšanā. Galvenie elementi, kas var garantēt apmācību sekmīgu norisi, ir neskaitāmi, un tie visi ir vienlīdz cienīgi – Jūsu zināšanas par projekta idejām un Jūsu stingra pārliecība par projekta idejām, iegūtās apmācības, Jūsu prasmes nodrošināt pozitīvu emocionālu atmosfēru klasē mācību laikā. apmācību sesijās un ikdienas mācīšanas laikā jūsu prasmes veicināt savstarpēju cieņu studentu vidū, veicinot viņu vienlīdzīgu līdzdalību un iesaistīšanos, lai nodrošinātu projekta efektivitāti.

Pievienojoties projektam, jūs pievienojaties lielai starptautiskai līdzīgi domājošu profesionāļu komandai, kuras galvenais mērķis ir veicināt bērnu prasmju un pašcieņas attīstību, kas izriet no viņu personīgajām prasmēm. Tādā veidā jūs palīdzēsiet skolēniem veidot pozitīvu attieksmi un uzvedību pret personību un ideju daudzveidību pasaulē.

CAE apmācību kursu rīku komplektā jūs iepazīstināsit ar jaunām mācību metodēm un metodēm, kas raksturīgas neformālajai izglītībai. To izmantošana stundās sākumā var radīt stresu. Sekojošie padomi varētu būtiski palīdzēt, lai pareizi īstenotu apmācības.

- Neizmantojiet nekādas mācību metodes, kurās jūs pats neesat gatavs piedalīties.
- Rūpīgi sagatavojieties treniņiem. Sniedziet skaidrus norādījumus, apsveriet izmērus un prognozējiet iespējamos darbības un diskusiju pavērsienus, lai gan visas varbūtības nav iespējams paredzēt.
- Katrs jauninājums ietver iespējamo neveiksmju līmeni. Lai gan labi sagatavota metode varētu ierobežot šādu varbūtību, jāpatur prātā, ka jo vairāk metožu izmantosiet, jo vieglāk jums būs ieviest metodes no neformālās izglītības.
- Katru reizi, kad ieviešat jaunu tēmu vai metodi, varat palielināt izredzes gūt panākumus, ja:

- jūs iepazīstināt ar iecerēto konkrētā veidā, rosinot studentos zinātkāri;
- jūs pieņemat veidu, kā studenti domā un darbojas, pat ja tas nav tas, uz kuru jūs gaidījāt vai mērķējāt. Risinājums ir iejaukties skolēna nepiedienīgā uzvedībā, vienlaikus nenoraidot viņu;
- rūpīgi apsveriet stundu plāna sadaļu Pielāgojumi, izmantojiet ieteikumus, ja uzskatāt, ka tie atbilstu jūsu skolēnu spējām, vai padomājiet par saviem pielāgojumiem.

- Apsveriet visus mērķus, ko var sasniegt, izmantojot konkrētu darbību vai metodi. Piemēram, enerģētikas līdzekli var izmantot, lai stimulētu skolēnus, bet tajā pašā laikā tas var radīt arī citus pozitīvus efektus, piemēram:

- tas var uzlabot bērnu komunikāciju;
- tas var veicināt skolēnu spēju uzņemties atbildību;
- tas var palīdzēt radīt draudzīgu un radošu atmosfēru klasē.

Jūs varat būt neizpratnē un noraizējies par to, ka aktīvo mācību metožu izmantošana rada jucekli un jūtat, ka zaudējat kontroli pār stundu. Jums jāpatur prātā, ka jaunu mācību metožu pielietošana paredz cita veida kontroli. Kad skolēni strādā ar dažādām metodēm, ir dabiski, ka skolotājs ar viņiem nav nepārtraukti tiešā kontaktā. Vispārējai iejaukšanās stratēģijai ir jābūt skaidrai, un jums jāspēj iejaukties, kad tas ir nepieciešams.

Apsveriet, cik pietiekami daudz laika ir pieejams katram mācību resursam, kā arī telpas piemērotību klasē, kas ir piemērota konkrētās metodes izmantošanai (izmērs, mēbeļu izvietojums un tuvums citām klasēm).

Pēdējais, bet ne mazāk svarīgais: atpūtieties un izklaidējieties! Galu galā tas ir neformālās izglītības un mācīšanas mērķis!

Nodarbības sagatavošana apmācības kursam un apmācību sesijām

CERĪBAS UN BAILES/ GRUPAS KONTAKTI sesija ir jānotiek mācību gada sākumā pirms plānotajām apmācībām, izmantojot skolotāju rīku komplektā esošos resursus.

Cerības un bailes / Grupas līgums

>

Tēma/aktivitātes nosaukums	**Cerības un bailes / Grupas līgums**
Ilgums	35 min
Mērķis / mērķi	• Noskaidrot studentu mērķus un cerības • Noskaidrot grupas "noteikumus" un "vērtības". • Lai radītu drošu mācību vidi • Veicināt dalībnieku komunikāciju dažādos līmeņos.
Sagatavošana • **Ieteicamā literatūra, padomi utt.** • **Materiāli**	**Materiāli** : • Cerībām un bailēm • Post-it piezīmes divās dažādās krāsās, ti, dzeltenā un zilā (viena cerībām, otra bailēm) • 2 liela izmēra kartona papīri divās dažādās krāsās (viens cerībām, otrs bailēm) • Marķieri • Līmlente kartona kastīšu pielīmēšanai pie sienas • Relaksējoša mūzika (pēc izvēles) • Grupas līgumam • Liela izmēra kartona vai tāfeles papīrs • Marķieri • Līmlente pielīmēšanai pie sienas • **Padomi** Skolotājs var lūgt studentiem (pirms šī ievadvingrinājuma, pārtraukuma vai mākslas stundas laikā) uzzīmēt uz 2 kartona papīriem kaut ko tādu, kas simbolizē CERĪBAS (ti, sala ar mierīgu jūru ap to, koks utt.) un BAILES (piemēram, putnubiedēklis). , pērkona negaiss utt.).
Ievads	Šis uzdevums ir jāveic kā ievadvingrinājums, lai studentiem rastos priekšstats par to, kas notiks turpmākajās nedēļās vai mēnešos.

Metodoloģija	**Cerības & Bailes** Skolotāja pielīmē pie sienas lielizmēra kartona kārbas ar diviem zīmējumiem un paskaidro, ka viens no zīmējumiem liecina par studentu cerībām mācību kursā, bet otrs – par viņu bailēm. Katrs skolēns saņem 2 piezīmes; viena dzeltena, viena zila. Studentiem tiek uzdots uz dzeltenās papīra uzrakstīt savas cerības/cerības par apmācību kursu, bet uz zilās – bailes. Kad visi ir gatavi, viņi iet pie kartona kastēm, kas ir pielīmētas uz klases sienām, un pielīmē uz tām savas piezīmes. Pēc tam visi atgriežas savās vietās. Pirmkārt, skolotājs nolasa cerības (ja ir līdzības, viņš var tās iedalīt kategorijās). Pēc tam viņa/viņa nolasa bailes (kuras arī var grupēt). Visbeidzot skolotājs paskaidro skolēniem, ka viņu piezīmes ar cerībām un bailēm paliks pie sienas līdz apmācības kursa beigām. **15'** Apmācības kursa beigās skolotājs lūdz studentus vēlreiz apskatīt savas cerības un bailes un pārdomāt tās. Vai viņu bailēm bija pamats? Vai bija problēmas, kas tika pārvarētas? Vai projekts ir attaisnojis viņu cerības? Studenti var rīkot nelielu sarunu plenārsēdē un apspriest savas cerības un bailes un to, kas varētu būt organizēts citādi. **10'** **C grupas līgums** Skolotājs pārrunā ar skolēniem, ka šis apmācību kurss (projekts) palīdzēs viņiem uzzināt vairāk par cilvēktiesībām, daudzveidību un sociālo iekļaušanu, kā arī par aktīvu pilsonību un sociālo iesaisti citādā veidā, nekā viņi ir pieraduši. Aktivitātes tiks veidotas kā spēles, un tās būs ļoti praktiskas. Tā kā grupa būs kopā apmācību kursā (projektā) vairākas nedēļas vai mēnešus, būtu labi kopā izstrādāt konkrētus noteikumus, kurus visi zina un ievēro. Skolotājs vada sarunu un skolēni prāto par noteikumiem, kurus viņi vēlas izveidot, piemēram: tiks ievērots ikviena viedoklis, netiks spriests par viedokļiem, visi cienīs klusēšanu, kad tas ir nepieciešams, līdzdalība ir svarīga, jo aktivitātes ir saistīti ar visiem skolēniem kā grupas (klases) locekļiem utt. Skolotājs vai skolēns visus "noteikumus" uzraksta uz kartona papīra vai tāfeles. Kad saraksts ir gatavs, visi studenti paraksta Grupas līgumu un tas tiek pielīmēts pie sienas līdz projekta (apmācības kursa) beigām. **15'**

Apmācības sesijas atklāšana

Mēs visi zinām, ka, ja vēlies veikt kādu darbību un sāc to darīt ar pozitīvām cerībām, rezultāti, visticamāk, būs labāki un iejaukšanās būs efektīvāka. Studenti var nākt uz nodarbībām vai nu ar lielu interesi, vai arī nebūt ieinteresēti. Dažreiz skolotājs var saskarties ar ievērojamu pretestību, ja viņš/viņa sāk tieši ar plānoto tēmu. Skolēniem klasē sākumā var būt nepieciešams nomierināties vai saņemt stimulu. Ir vairākas metodes, kuras var izmantot, lai sāktu apmācību:

- Sāciet ar enerģētisko līdzekli, lai izraisītu studentu interesi (kā ieteikts rīku komplektā).
- Izmantojiet relaksācijas vingrinājumus vai atbilstošu mūziku, ja bērni ir ļoti nemierīgi (kā ieteikts rīku komplektā).
- Ja skolēni saskaras ar kādu problēmu, tad varbūt sākumā būtu labāk ar to tikt galā. Praksē jūs varat atklāt, ka šis konkrētais jautājums var aptvert visu darbību, lai gan tas nebija plānots.

Apmācības sesijas noslēgums

Katras apmācības beigās ir jāatliek laiks, lai savienotu un aizvērtu izvirzītos jautājumus, un studentiem ir jābūt laikam, lai sagatavotu tēmu nākamajai apmācības sesijai. Ir svarīgi, lai nekas nepaliktu karājoties gaisā. Visas problēmas ir pareizi jāatrisina. Aktivitāte jānoslēdz arī, izsakot pozitīvus komentārus par:

- kas ir sasniegts
- komandas dinamika
- panāktais progress
- komandas konstatētos nozīmīgos faktus
- jebkurš neparasts incidents, kas varētu būt noticis
- darbs, kas jāsagatavo nākamajai apmācības sesijai (atkarībā no turpmākajām apmācībām).

NEFORMĀLĀ IZGLĪTĪBA

Mācību metodes

Eiropas projektos – īpaši Erasmus ietvaros – vēlams pielietot netradicionālas mācību metodes, kas rada patīkamu atmosfēru stundā un pārvērš mācīšanos par interesantu pieredzi. Lai izvēlētos metodi, esam ņēmuši vērā resursa mērķus. Piemērota metode mudina skolēnus identificēt situācijas ikdienas dzīvē un dod viņiem iespēju apspriest jautājumus no viņu perspektīvas. Lai metode būtu veiksmīga, ir nepieciešams to pareizi sagatavot.

Šī rokasgrāmata sastāv no 38 resursiem, kas sadalīti trīs moduļos: Bērnu tiesības – Cilvēktiesības; daudzveidība un sociālā iekļaušana; un identitāte, aktīva pilsonība un sociālā iesaistīšanās. Katrs mācību resurss sastāv no diviem rīkiem: (a) neformālās izglītības (NFE) rīka un (b) digitālā rīka (DT). NFE rīks apraksta "vingrinājumus" (aktivitātes), kas būtu jāizmanto kopā ar grupu. DT ir papildu rīks, kas jāizmanto, lai bagātinātu NFE rīku. Atkarībā no resursa DT var izmantot pirms aktivitāšu īstenošanas, to laikā vai pēc tās. Izmantotie NFE rīki ir kaut kā "atkārtojami"; vienu un to pašu rīku (metodi) var izmantot dažādos resursos. Tas pats princips attiecas uz DT.

Metodes (NFE rīki), kas tiek izmantotas šajā rīku komplektā, ir aprakstītas tālāk:

1. Komandas darbs

Konstatēts, ka ļoti efektīva darba metode ir komandas darbs nelielās grupās pa 4-6 skolēniem. Mazās grupās skolēniem ir iespēja apgūt zināšanas, tās izprast un pielietot, veidojot attieksmi un izdarot izvēli. Apspriežoties, piedaloties un komunicējot grupā, skolēni var attīstīt un vingrināties atbilstošas prasmes.

Klases organizēšanu mazās grupās var panākt dažādos veidos:

Pedagogs izskaidro darbību, un skolēni veido nelielas 4-6 cilvēku grupas, kurās viņi praktizē dažādas aktivitātes.

- Pasākumi varētu ietvert diskusijas, mākslinieciskuradīšanu, prezentāciju, video veidošanu, lomu spēli, prāta vētru, simulāciju utt. Visas šīs aktivitātes var izmantot komandas darbā, kur galvenais elements ir viens un tas pats; strādājot mazās grupās.

Pedagogs iepazīstina ar tēmu, skolēni to pārrunā grupās un savus secinājumus izklāsta visiem klases dalībniekiem.

Studenti varēja strādāt individuāli un pēc tam pārrunāt savus secinājumus savā grupā.

Pārrunājot klasē, tiek izvirzīts jautājums un skolēni tiek sadalīti mazās grupās, lai apspriestu un piedāvātu risinājumus.

2. Prāta vētra

Prāta vētra ir radoša metode, kuras mērķis ir izteikt dažādas idejas. To var piemērot vairāku iemeslu dēļ; visbiežāk to izmanto, lai aptvertu pēc iespējas vairāk apspriežamās tēmas aspektu.

Prāta vētra nenozīmē vienkārši lūgt idejas citiem. Efektīvai prāta vētras sesijai ir jāievēro daži noteikumi:

- jautājumam vai tēmai jābūt labi definētai;
- komandas locekļi tiek mudināti izteikt jebkuru domu, kas viņiem ienāk prātā kā atbildi uz jautājumu. Neviens nedrīkst komentēt citu idejas. Mēs uz to uzstājam.

Prāta vētra ir diezgan vienkārši lietojama. Pedagogs uzraksta tēmu vai jautājumu uz tāfeles, pēc tam izskaidro noteikumus klasei, nosakot laika ierobežojumu, piemēram, 5 minūtes. Studenti tiek aicināti sākt. Pedagogs ātri uzraksta idejas uz tāfeles. Ja ir konstatēta nepilnība, pedagogs var to aizpildīt savās idejās. Atkarībā no idejām tās var iedalīt kategorijās, ti, dažas idejas varētu ietilpt vienā "galvenajā" kategorijā.

Nākamais solis ir ideju apstrāde un pāreja uz darbību. Dažos gadījumos var būt nepieciešams lūgt studentiem precizēt dažas idejas. Šajā posmā dažas idejas var precizēt, novērtēt, izvēlēties un sarindot. Šī procedūra ir nepieciešama, lai idejas diferencētu, ti, ja ideju pieņemšanas laikā nenotiek diferenciācija, iespējams, radīsies iespaids, ka visas idejas ir vienādas un pieņemamas.

3. Lomu spēles

Lomu spēlēs noteikta situācija tiek pārnesta no reālās pasaules lomu spēles kadrā. Lomu spēles ir noderīgas, ja vēlamies analizēt noteiktu uzvedību vai pārbaudīt jaunu vai alternatīvu uzvedību kontrolētā un drošā sistēmā. Lai izmantotu lomu spēles, klasē ir nepieciešama silta un atvērta atmosfēra.

Ir svarīgi, lai visi dalībnieki apzinātos lomu spēļu nozīmi un vienotos par noteiktiem pamatnoteikumiem, lai strukturēti sadarbotos. Tāpēc audzinātājam pirms spēles sākuma ir īsi jāpaskaidro lomu spēļu metodika un tālāk, klasei ir jāizvirza daži noteikumi gan audzēkņiem, kas spēlē lomas, gan skolēniem, kuri skatās priekšnesumu. Pēc tam tēma tiek definēta kā noteikta situācija un iesaistītie varoņi tiek detalizēti aprakstīti, lai palīdzētu visiem dalībniekiem izprast savas lomas. Dažādas ainas nedrīkst ilgt ilgāk par dažām minūtēm.

Studenti, aktīvi nepiedaloties lomu spēlē, darbojas kā novērotāji un ir auditorija. Pedagogs darbojas kā koordinators jeb "direktors", un viņš/viņa ir atbildīgs par aktivitātes plānošanu, veikšanu un novērtēšanu.

4. Simulācija

Simulācijas spēle (Patricia K. Tompkins, 1998) ir reālas situācijas atveide, kas paredzēta šīs situācijas galveno elementu izpētei. Līdzīgi kā lomu spēlē, simulācijas vienmēr ietver lomu elementu. Simulācijas spēles laikā skolēniem jāizpilda noteikta situācija, kas balstīta uz reālām dzīves situācijām, savukārt lomu spēlē dalībnieki pārstāv un piedzīvo kādu ikdienā zināmu rakstura tipu.

5. Mākslinieciskā jaunrade (zīmēšana, gleznošana, kolāža) Atsevišķi mākslas veidi ir noderīga neformālas mācīšanas pieeja grupā. Skolēni ne tikai diskutē vai raksta par dažādām sociālajām situācijām, bet arī tver un izsaka šīs situācijas gleznās, zīmējumos, performancēs uc Var arī veidot kolāžas, lai izteiktu sevi un savu viedokli, neprasot noteiktu talantu vai specializētas prasmes. Ir svarīgi, lai studenti pārvarētu savas bailes no mākslinieciskās jaunrades. Tāpēc pedagogam jāpavada zināms laiks, lai skolēni saprastu, ka aktivitātes mērķis nav radīt mākslas darbu, bet gan brīvi izpausties.

6. Gadījuma izpēte

Gadījuma izpēte (UNSW Australia) ir darbības, notikuma vai problēmas apraksts, kas ietver reālu vai hipotētisku situāciju. Gadījumu izpēti var izmantot, lai palīdzētu studentiem saprast, kā reālās dzīves sarežģītība ietekmē lēmumus. Parasti izplatīts gadījums:

- ir ņemts no reālās dzīves (bet tas var būt hipotētisks);
- sastāv no dažādām daļām, un katra daļa parasti beidzas ar problēmām un diskusijām. Situācijai var nebūt skaidra robežpunkta;
- ietver pietiekamu informāciju, lai lasītājs varētu risināt problēmas un jautājumus;
- ir ticams lasītājam (lieta satur notikumus, personības, notikumu secību, problēmas un konfliktus).

Kā piemērs studentiem tiek sniegta gadījuma izpēte, lai viņi varētu īstenot uzdevumu, vienlaikus cenšoties koncentrēties uz aprakstīto problēmu.

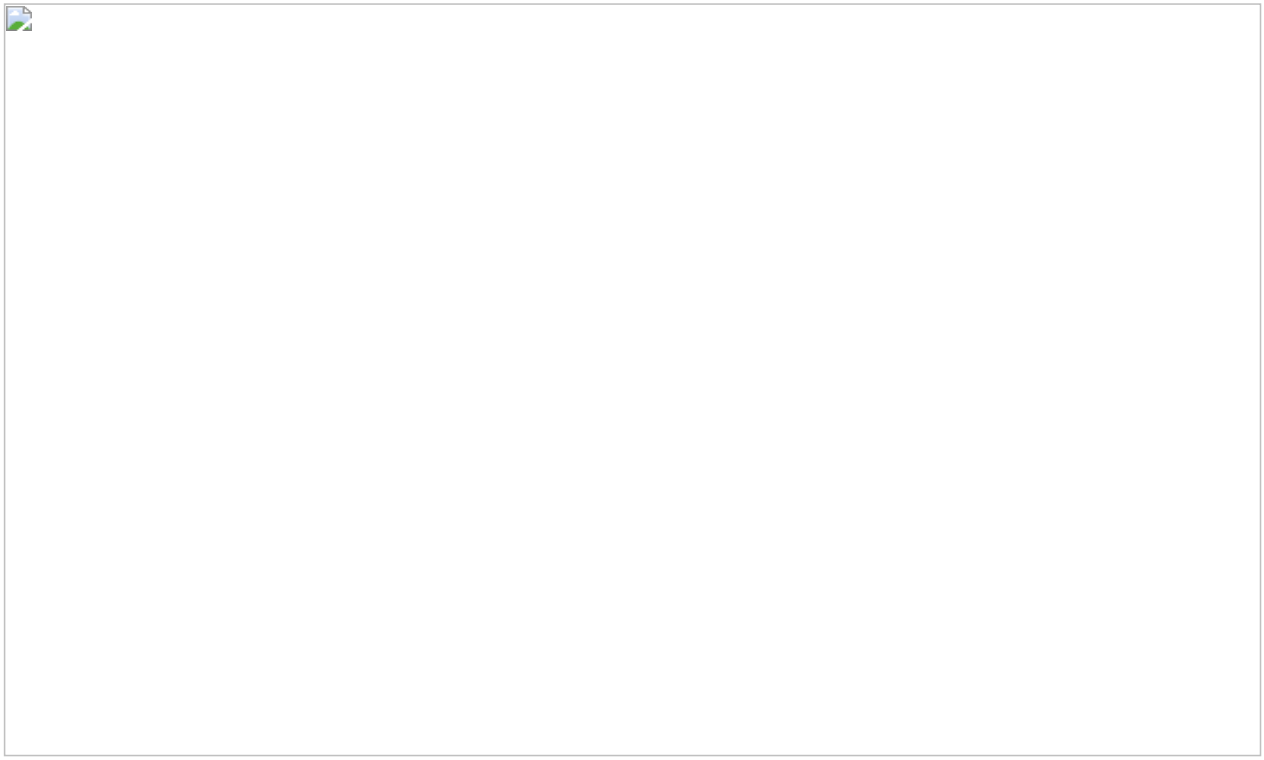
*Visi šī projekta vajadzībām izmantotie materiāli atrodas projekta mājaslapā (http://yesii.eu/en/activities_en/). Pedagogiem un atsevišķos gadījumos studentiem tiks uzdots izmantot katra resursa aprakstā sniegtos materiālus.

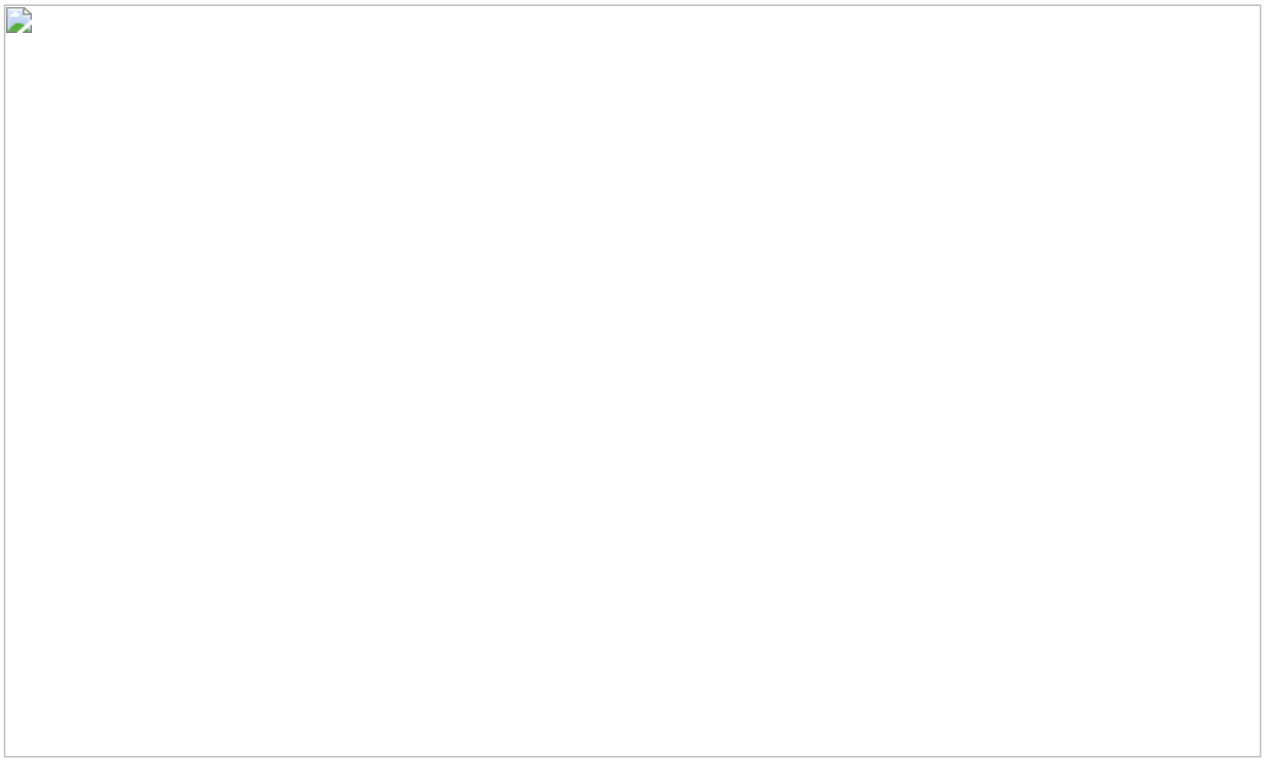
7. Vadītā drāma

Vadītā drāmā studentiem tiek parādīts gadījums, ciktāl tas attiecas uz vispārīgiem iestatījumiem un varoņiem. Viņi tiek vadīti sižeta ietvaros, saņemot plānoto pasākumu (sanāksmju) un uzdevumu aprakstus respektablajās sanāksmēs (ziņojumos). Viņi tiek mudināti iejusties varoņu ādā un, ievērojot sniegto informāciju, var brīvi izlemt par stāstu, ti, sižeta detaļām, varoņu runu utt. Izdrukātā informācija tiek izplatīta skolēniem īsi pirms pasākumi; skolēni to izlasa un uzreiz plāno savas darbības un runu, līdzīgi kā "ātrās iepazīšanās" metodes.

8. Domu karte

Domu karte (Wikipedia) ir diagramma, ko izmanto, lai vizuāli sakārtotu informāciju. Domu karte bieži tiek veidota ap vienu jēdzienu, kas tiek uzzīmēts kā attēls tukšas lapas centrā, kuram tiek pievienoti saistīti ideju attēlojumi, piemēram, attēli, vārdi un vārdu daļas. Galvenās idejas ir tieši saistītas ar centrālo koncepciju, un no tām atzarojas citas idejas. Domu kartes var zīmēt ar roku vai nu kā "aptuvenas piezīmes" lekcijas, tikšanās vai plānošanas sesijas laikā, piemēram, vai kā augstākas kvalitātes attēlus, kad ir pieejams vairāk laika.

9. Zilas debesis domāšana

Zilo debesu domāšana ir plaši pazīstama un plaši izmantota interaktīva ideju ģenerēšanas metode. Tā mudina dalībniekus likt lietā savu iztēli un būt radošiem. Tas palīdz atrast daudzus risinājumus jebkurai konkrētai problēmai; piemēram, "kas man jādara šajā situācijā?" vai "kā mēs varam pārvarēt šo šķērsli?". Pārdomāšanas sesijā nav pieļaujama nekāda veida vērtēšana. Ja jūs vērtējat un vērtējat idejas, kā tās tiek izteiktas, cilvēki vairāk koncentrēsies uz savu ideju aizstāvēšanu, nevis jaunu un labāku izdomāšanu. Ikviens tiek mudināts "izdomāt" pēc iespējas vairāk ideju. 'Savvaļas' vai savādāks
idejas ir jāveicina, pat ja tās var izklausīties muļķīgas.
Dalībniekiem jābalstās uz citu ideju vai jāmaina to.
Kā domāt par zilām debesīm?

- Nosēdiniet dalībniekus neformāli;
- Nodrošiniet papīra tāfeli vai tāfeli ideju ierakstīšanai;
- Norādiet problēmu vai jautājumu, kas jārisina;
- Nosakiet pamatnoteikumus: piemēram, nav atļauts novērtēt idejas un novērtēt to vērtību.

Jo vairāk ideju, jo labāk; tiekties pēc:

- kvantificēt un balstīties uz citu idejām (apvienot, pārveidot utt.);
- Jautājiet idejas un ierakstiet tās tik ātri, cik tās rodas – nerediģējiet tās;
- Veiciniet jaunas idejas, pievienojot savas;
- Atturēt nievājošus smieklus, komentārus vai jebkādu ideju izsmieklu;
- Apspriediet un novērtējiet radītās idejas.

10. Sniega pikas

Sniega bumbas ļauj dalībniekiem domāt par savām atbildēm un pakāpeniski sazināties ar apkārtējiem, lai pārdomātu citu domas par kādu jautājumu.

Kā veikt sniega pikas? Skolotājs uzdod jautājumu un/vai izvirza scenāriju un dod dalībniekiem dažus mirkļus pārdomām. Pēc tam dalībnieki tiek aicināti vērsties pie blakus esošās personas un apspriest savas domas. Atkarībā no aktivitātes skolotājs var lūgt dalībniekus noteikt prioritātes savām idejām, vienoties par savām galvenajām prioritātēm utt. (atvēliet vairākas minūtes). Pēc tam katrs pāris pievēršas citam pārim un apspriež savas domas.

DIGITĀLO RĪKU IZMANTOŠANA

Šajā rīku komplektā redzamie digitālie rīki ir īpaši izvēlēti un izstrādāti ECO-CIVIC izpratnes projekta vajadzībām. Nodarbību plāni, kas apraksta apmācību sesijas, ir papildināti ar vienu vai vairākiem e-resursiem (digitāliem rīkiem), kuru mērķis ir palīdzēt skolēniem efektīvāk un jautrāk apgūt attiecīgās tēmas. Atkarībā no apmācību sesijas Digitālā rīka e-resursus var izmantot pirms aktivitātes īstenošanas, tās laikā vai pēc tās (norādījumi ir sniegti katrā nodarbību plānā).

Digitālā rīka e-resursi tiek augšupielādēti projekta vietnē, un skolēni var skatīties, spēlēt, mācīties, pētīt, izmantojot filmas, tiešsaistes viktorīnas/anketas, interaktīvas spēles, animācijas multfilmu video, prezi/ppt prezentācijas utt.

NOVĒRTĒJUMS

Novērtēšana ir apmācības kursa efektivitātes novērtēšanas process, un tam ir jābūt katras apmācības un mācību procedūras neatņemamai sastāvdaļai.

E vērtēšana attiecas uz :

- ciktāl mācību kurss (projekts) kopumā atbilst tā mērķiem,
- novērtējums, kuras konkrētas metodes izrādījās efektīvas mērķu sasniegšanai
- padomi un ieteikumi novērtēto vienumu jauninākšanai, lai tie atbilstu lietotāju vajadzībām.

Novērtēšanas darbības tiek veiktas, lai pārbaudītu:

- Atbilstība: vai apmācības kurss atbilst studentu vajadzībām, interesēm un raizēm?
- Efektivitāte: vai tas sasniedz mērķi un uzdevumus, kuriem tas bija paredzēts?
- Metodoloģija: vai ieteiktās aktivitātes un metodes ir piemērotas?
- Koordinācija: vai komandas koordinatoram skolā ir prasmes sazināties un strādāt kopā ar komandas locekļiem, lai atvieglotu mācību procesu?

Kas ir jānovērtē?

- **Saturs** s: vai saturs ir strukturēts tā, lai atbilstu studentu vajadzībām, interesēm un raizēm un nodrošinātu mērķa un uzdevumu sasniegšanu?
- **Organizācija un prezentācija** : vai stundu plānā aprakstītās aktivitātes ir organizētas loģiski un skaidri izklāstītas, izmantojot vairākas metodes un veidus, kas motivē un palielina atvērtību pasaules daudzveidībai un veicina skolēnu sociālās iesaistīšanās prasmes, kad viņi iesaistās ar lielu interesi, praktiskām aktivitātēm?
- **Mācību dizains un atbalsts** : vai mācību plānošanā tiek izmantotas uz pētniecību balstītas apmācības stratēģijas un tiek nodrošinātas iespējas iesaistīties īpaši ieinteresētās, vecumam atbilstošās aktivitātēs, kas atspoguļo reālās dzīves situācijas un veido starppriekšmetu globālas saiknes?

- **Vienlīdzība un pieejamība** : vai ieteiktās aktivitātes un e-resursi ir brīvi no aizspriedumiem, aprakstot etniskās grupas, dzimumu, vecumu, invaliditāti, kultūru, reliģiju utt. Vai tiek ņemti vērā dažādi mācīšanās stili un praktikantu kultūras atšķirības?

ECA projekta izveidotā CAE apmācību kursa novērtēšanu veiks gan skolotāji, gan studenti, izmantojot:

- *Pašnovērošana, pašnovērtējums un kritiska refleksija* : projekts veicina kritiski reflektīvu praksi visās jomās, tostarp studentus un skolotājus kā partnerus mācību un mācīšanās procesā. Skolotāji, kuriem ir reflektīva un kritiska pieeja savai mācīšanas praksei, novērtēs gan veidu, kā viņi nodrošina apmācību sesijas, gan skolotāja rokasgrāmatu. Skolotāju atgriezeniskās saites iegūšanas metodes ir strukturētas, daļēji strukturētas un nestrukturētas. Skolotāji novērtēs katru mācību resursu, kas ietver stundu plānu, e-resursus un skolēnu grāmatu sadaļu, aizpildot anketu ar atbilžu variantiem un atvērtiem jautājumiem. Būs iespēja dalīties pieredzē, viedokļos un rekomendācijās nestrukturētā veidā, izmantojot tiešsaistes sanāksmes un rakstiskus ziņojumus valsts līmenī.
- *Studentu novērtējums un atgriezeniskā saite* : studentu atsauksmes ir bagātīgs un vērtīgs informācijas avots gan veidojošiem, gan apkopojošiem nolūkiem. Šī iemesla dēļ studentu atgriezeniskā saite un vērtējums ir galvenās vērtēšanas procesa sastāvdaļas. Studentu atgriezeniskās saites iegūšanas metodes ir strukturētas un nestrukturētas. Tie tiks īstenoti aptauju un studentu konsultāciju veidā. Studenti piedalīsies strukturētā aptaujā, kurā tiks noskaidrota viņu attieksme un prasmes pirms apmācībām un pēc apmācības kursa pabeigšanas. Abu aptauju rezultāti tiks apstrādāti un analizēti.
- *Studentu vērtēšanas uzdevumi un mācīšanās rezultātu sasniegšana* : Vērtēšanas uzdevumi un citi darbi, ko studenti sagatavojuši apmācību laikā, ir vērtīgs informācijas avots par mācīšanu un mācību programmas izstrādi. Tie tiks izmantoti tādiem mērķiem kā mācību programmas un apmācībās izmantoto neformālās izglītības līdzekļu pilnveidošana, problēmzonu diagnosticēšana un efektīvas mācīšanas pierādījumi.

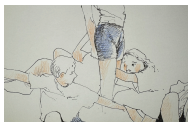
Bibliography

Enerģētiķi

* Piedāvātie enerģētiskie līdzekļi ir dažādi, un daži no tiem varētu aizņemt ilgāku laiku, taču parasti tie kalpos tikai pāris minūtes.
Ar sagatavošanos un laiku, kas nepieciešams, lai palaistu un veiktu aprakstītos enerģētikas līdzekļus, tiek lēsts, ka tas ilgs 5 minūtes.

Enerģētiķi	 1 - Salauz apli! Skolotājs katram skolēnam pēc nejaušības principa piešķir ciparu atkarībā no grupas lieluma, proti, 20 skolēniem skaitļi 1-4 ir ok, tāpēc katrā grupā ir 5 cilvēki (grupas var sintezēt skolēni ar vienādu skaitu, ti, visiem ir ir piešķirts numurs "1" vai studenti, kur katram ir savs unikālais numurs 1-4, līdzīgi un jautrāk ir grupēt pēc sastāvdaļas grieķu salātiem, kur katrs skolēns ir, piemēram, "tomāts", "gurķis", "; sīpols", "raudene" utt.) Kad grupas ir izveidotas, tās veido apļus, un skolotājs nejauši izvēlas numuru (vai sastāvdaļu), lai izietu no apļa un mēģinātu ielauzties, bet pārējiem paliek norādījumi. lai neatlaistu rokas, lai arī kas. To var atkārtot vēlreiz, izejot no cita numura.
Enerģētiķi	 2 - Moo!!! Skolotājs pēc nejaušības principa uz papīra lapas (apgriezts uz galda otrādi) katram skolēnam piešķir lauksaimniecības dzīvnieku, ti, "govs", "zirgs", "aita", "gailis" utt. Kad skolēni ir informēti par savu dzīvnieku lomu, viņiem tiek uzdots staigāt pa istabu, rīkojoties kā dzīvnieks, kas viņiem ir iecelts (ti, izdodot tā skaņu), lai atrastu savu veidu.
Enerģētiķi	 3 - Amēba Evolūcijas spēle! Ikviens sāk darboties kā amēba, lai kļūtu par cilvēku. Visi skolēni staigā apkārt, rīkojoties kā amēba un, satiekoties ar citu amēbu, izspēlē vienu akmeni/papīru/šķēres. Ikviens, kurš uzvar, pārvēršas par tārpu. Kad divi tārpi satiekas, viņi atkal spēlē akmeni/papīru/šķēres un kurš uzvar, pārvēršas par lapseni, bet kurš zaudē, atkal kļūst par amēbu. Tas turpinās, līdz cilvēks kļūst par cilvēku. Evolūcijas posmi ir: amēba à tārps à lapsene à vista à mērkaķis à cilvēks.
Enerģētiķi	 4 - Cilvēku ķēde Visi pieceļas aplī. Viņi aizver acis un sāk virzīties uz apļa vidu, turot rokas uz augšu. Kam pieskaras ar rokām, to tur un nelaiž vaļā, tāpēc taisa mezglu. Tad vadītājs lūdz skolēnus atvērt acis un mēģināt atšķetināt sevi (izveidot apli), neatlaižot rokas.
Enerģētiķi	 5 - Augļi un dārzeņi Skolēni stāv aplī, un skolotājs nejauši izdala starp skolēniem augļu un dārzeņu attēlus (1. izdales materiāls, NS grade1). Skolotājs novieto divus lielos plakātus no 1. izdales materiāla (1. un 2. lpp.) istabas pretējos stūros (plakāts 1 *Augļi* ; Plakāts 2 *Dārzeņi*). *1. darbība* : uz priekšu! katrs skolēns dodas pie plakāta, pie kuras viņš/viņa pieder, ņemot vērā saņemto attēlu. *2. darbība* : uz "Apļa" skolēni vēlreiz izveido apli un apmainās ar attēlu kartītēm, pasniedzot savu karti skolēnam, kurš stāv labajā pusē. Spēle turpinās ar *1. soli* utt.

Enerģētiķi

6 - Turpini pārvietoties!

Skolotājs liek skolēniem staigāt dažādās manierēs, aptverot visu sētu, ti, staigāt tā, it kā jūs būtu ļoti laimīgs, staigāt kā ļoti smags zilonis, staigāt tā, it kā jums būtu 80 gadus vecs, staigāt tā, it kā līst kaķi un suņi, staigāt kā mazulis utt.

Enerģētiķi

7 - Skatienu savienošana

Dalībnieki stāv aplī. Katrs cilvēks veido acu kontaktu ar citu personu visā aplī. Abi staigā pa apli un apmainās ar pozīcijām, vienlaikus saglabājot acu kontaktu. Vienlaicīgi var apmainīties daudzi pāri, un grupai jācenšas nodrošināt, lai apmaiņā tiktu iekļauti visi aplī esošie. *Padoms* : sāciet, izmēģinot šo darbību klusumā, un pēc tam apmainoties ar sveicieniem apļa vidū.

Variācijas : ja skolotājs, zinot klases atmosfēru, uzskata, ka daži skolēni var palikt nepiedalījušies, ti, viņi mēģina izveidot acu kontaktu, bet neviens uz tiem nereaģē un viņiem nav iespējas izkustēties no sākotnējās pozīcijas, moderators var sadalīt klases 2 grupās un ieviest sacensību elementu – pēc aktivitātes katra grupa tiks atzīmēta uz 'komandas gara termometra' (kuru varētu izdrukāt uz A4 papīra un skolotājs atzīmē grādus ar marķieri). Jo vairāk cilvēku esat atstājis, kas nepiedalās "acu kontakta" aktivitātē – jo zemāki grādi tiks atzīmēti termometrā.

Enerģētiķi

8 - Atrodi citu sēdvietu!

Lieciet studentiem sēdēt uz krēsliem aplī tā, lai krēslu skaits būtu par vienu mazāks nekā skolēnu skaits. Students bez krēsla stāv vidū un saka savu vārdu. Pēc tam skolēns izsauc kādu īpašību, krāsu vai apģērba veidu, piemēram, "Visi valkā oranžus!". Visiem dalībniekiem, kuri ir tērpušies oranžā krāsā, ir jāpieceļas un jāatrod cita sēdvieta, bet ne tā, kas atrodas uzreiz pa labi vai pa kreisi. Students, kurš atrodas pa vidu, cenšas atrast vietu, un persona, kas palikusi stāvam, kļūst par nākamo zvanītāju vidū.

Enerģētiķi

9 - Pop!

Lieciet visiem izveidot apli. Uzdodiet dalībniekiem uz mazas lapiņas uzlikt vienu informāciju par sevi, piemēram, man ir 2 māsas vai manu mammu sauc Semija, salocīt to un ievietot uzspridzinātā balonā. Izmetiet balonus apļa vidū un pēc tam lieciet cilvēkiem pēc kārtas izmest balonu, nolasīt papīra lapu un uzminēt, uz ko šī informācija attiecas. Dalībnieki varēja klīst pa istabu, uzdodot citiem dalībniekiem "jā/nē" jautājumus, bet ne tieši no papīra lapas, piemēram, viņi nevar jautāt: "Vai jums ir 2 māsas? Bet varētu jautāt: "Vai jums ir māsas?" un pēc tam "Vai jums ir vairāk par 1 māsu?", "Vai jums ir mazāk par 3 māsām?" utt. Spēle beidzas, kad visi dalībnieki ir identificējuši viņu rīcībā esošās papīra lapas autoru.

**Piezīme:* šis vingrinājums jāizmanto, ja ir pietiekami daudz laika.

Enerģētiķi	 10 - Virves spēle Lieciet dalībniekiem stāvēt uz vietas, kas atbrīvota no rakstāmgaldiem, krēsliem utt., vidū. Sadaliet telpu tā, lai viņi varētu viegli pārvietoties no vienas telpas puses uz otru, piemēram, uzliekot garu virves gabalu uz stāvs. Skolotājs stāv vienā no virves galiem un izsauc kādu raksturlielumu, krāsu vai burtu, piemēram, "Visiem zilas acis!"; "Ikvienam, kuram ir 3 brāļi", "Ikviens, kura vārds sākas ar B" utt. un norāda uz to telpas daļu, uz kuru jāpārceļas dalībniekiem, kuriem ir oranža krāsa/kuriem ir 3 brāļi/ ar B vārdu. Visi dalībnieki, kas tērpušies oranžā krāsā/ kam ir 3 brāļi/ ar B vārdiem, pāriet uz attiecīgo telpas daļu; tiem, kas nav, jāiet uz otru daļu. Jautājumi jākonstruē tā, lai klase nesadalītos grupās ar salīdzinoši vienādu skolēnu skaitu, ti, vienā no grupām (vairumā gadījumu) jābūt vienam, diviem vai dažiem skolēniem. *Pārskats* : Dalībniekiem tiek lūgts dalīties, kā viņi jutās, kad viņi bija daļa no lielas grupas; un kad viņi stāvēja vieni (vai bija daļa no ļoti mazas grupas); ko viņi juta par sevi (kā daļa no mazas/lielas grupas) un kādas bija viņu jūtas pret grupu, kurā viņi nebija.
Enerģētiķi	 11 - Secība alfabēta kārtībā Skolēni veido apli ar krēsliem, novelk apavus un uzkāpj uz krēsliem (pa vienam katram cilvēkam – aplim jābūt pēc iespējas tuvāk). Stāvot uz krēsliem un vienkārši pārvietojoties no viena uz otru, neizkāpjot, skolēniem ir jāsakārtojas alfabētiskā secībā pēc sava vārda. Tiklīdz tie būs gatavi, skolotājs pārbaudīs, vai viņiem ir taisnība; ja nē, viņi turpina, līdz viņiem ir taisnība.
Enerģētiķi	 12 - Ķermeņa pareizrakstība — ķermeņa ģeometriskās formas *1. iespēja* Skolotājs lūdz skolēnus uzrakstīt savus vārdus gaisā, izmantojot dažādas ķermeņa daļas, piemēram, izmantojot roku, kāju, mārciņu vai degunu utt. Pēc izvēles: ja laiks atļauj, skolotājs var lūgt klases audzēkņiem uzrakstīt dažus vārdus, kas attēlo burtus ar ķermeni. Studenti var sadarboties visi kopā vai izveidot dažādas grupas. *2. iespēja* Uzdevums: Uzzīmējiet gaisā ģeometrisku figūru, izmantojot dažādas ķermeņa daļas – rokas, kājas, elkoņus, degunus utt. *3. iespēja:* Uzdevums: Strādājiet grupās pa 2, 3 vai vairāk skolēniem, lai ar saviem ķermeņiem izveidotu ģeometrisku formu.

Enerģētiķi

13 - Atkārto sacīto!

Skolotājs stāsta grupai, ka viņiem ir jāievēro norādījumi, kad viņš/viņa sāk apmācību, sakot: "Saimons saka...". Ja skolotājs instrukciju nesāk ar vārdiem "Sīmanis saka", tad grupai nevajadzētu sekot norādījumiem! Skolotājs saka kaut ko līdzīgu: "Saimons saka, ka sasit plaukstas", vienlaikus sasitot plaukstas. Dalībnieki seko. Skolotājs paātrina darbības, vienmēr vispirms sakot "Saimons saka". Pēc īsa brīža "Sīmanis saka" tiek izlaists. Tie dalībnieki, kuri tik un tā izpilda norādījumus, ir "ārā" no spēles. Spēli var turpināt tik ilgi, kamēr tā ir jautra.

Enerģētiķi

14 - Es dodos ceļojumā

Visi sēž aplī. Sāciet, sakot: "Es dodos ceļojumā un apskauju" un apskaujiet cilvēku, kas atrodas no jums pa labi. Pēc tam šai personai ir jāsaka: "Es dodos ceļojumā, es apskauju un paglaudu pa muguru", un pēc tam apskauj un paglauda pa labi esošajai personai. Katrs cilvēks atkārto teikto un pievieno sarakstam jaunu darbību. Ejiet ap apli, līdz visi ir pagriezušies.

Enerģētiķi

15 - Zvēru ceļojums

Skolotājs liek klasei klusībā domāt par dzīvnieku. Pēc tam viņš/viņa pastāsta grupai, ka viņiem ir jāsakārtojas uz līnijas no lielākajiem līdz mazākajiem dzīvniekiem. Grupas dalībnieki var izteikt tikai žestus un sava dzīvnieka troksni. Pēc tam, kad viņi ir pabeiguši, skolotājs lūdz skolēnus nosaukt dzīvnieku, kuram viņiem vajadzēja būt, lai redzētu, vai secība ir pareiza.

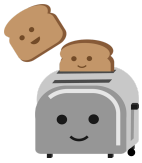
Enerģētiķi

16 - Ar mugurām

Dalībnieki atrod līdzīga izmēra un svara pāri. Viņi sēž uz grīdas, muguras pret muguru ar savu pāri. Viņi tur rokās. Viņiem ir jāceļas, vienlaikus turot rokas un muguras kopā. Pēc mēģinājuma vienu reizi divreiz ar savu pāri viņi maina pārus. Viņi var atkārtot šo procesu ar citiem pāriem dažas reizes.

Enerģētiķi

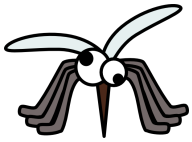
17 - Tosteris vai rokzvaigzne

Grupa sākas aplī ar vienu cilvēku centrā. Persona centrā norāda uz kādu aplī un saka "Toaster" vai "Rock star".

Ja centrā esošais cilvēks saka "tosteris", personai, uz kuru tiek rādīts, jāpieliecas un jāpielec un jāsaka: "Es esmu beidzis". Cilvēkiem, kas atrodas abās pusēs, ir jāpaceļ rokas uz augšu un jāizvelk šaurumā, radot "tosteri" ap personu, uz kuru vērsts.

- Ja centrā esošais cilvēks saka "Rokzvaigzne", cilvēkam, uz kuru tiek rādīts, jātur rokas mutes priekšā tā, it kā viņš dziedātu mikrofonā. Cilvēki katrā pusē novēršas no personas, uz kuru ir norādīts, un izliekas, ka spēlē ģitāru.

Enerģētiķi

18 - Insektu spēle

Grupa stāv aplī, un vadītājs stāsta par odu mēri un to, ka visiem ir jānogalina odi, lai tie nesaslimtu ar malāriju. Koordinators uzliek odu uz cilvēka galvas, kuram ir jānolaižas, lai izvairītos no moskīta. Divām blakus esošajām personām ir jāsasit plaukstas virs viņa galvas, lai nogalinātu odu, bet ods aizbēg un tas turpinās. Kad grupa jau spēlē spēli labi un ātri, vadītājs pievienos vairāk odu, līdz grupai būs gandrīz neiespējami noķert tik daudz odu.

Enerģētiķi

19 - Satver pirkstu!

Aplī novietojiet labo pirkstu uz nākamās personas kreisās plaukstas. Mēģiniet satvert pirkstu, pirms tiek satverts savējais. Veicot vairākas reizes, pārslēdzieties; novietojiet kreiso pirkstu uz nākamās personas labās plaukstas un atkārtojiet procesu dažas reizes.

Enerģētiķi

20 - Klana vadonis

Visi stāv aplī. Viens dalībnieks aizver acis vai iziet no telpas. Viņam/viņai būs jāuzmin, kurš ir klana priekšnieks. Viens dalībnieks brīvprātīgi piesakās būt par slepeno priekšnieku (klusi, tāpēc "minētājs" neko nedzird). Vadītājs sāk darbību, piemēram, sasit pirkstus, pasit pa vēderu vai sit pa ceļiem, un visi aplī esošie viņu atdarina. Uzminētājs atgriežas istabā un mēģina noskaidrot, kurš ir galvenais. Uzminētājam lūkojoties apkārt, vadītājs maina darbību, izvairoties no atklāšanas.

Enerģētiķi

21 - Nosauc spēles ar bumbām!

Studenti stāv aplī. Skolotājs iedod bumbu vienam no skolēniem. Viņš/viņa tur bumbu, pēc tam pasaka cita dalībnieka vārdu un piespēlē viņam bumbu. Pēc dažām piespēlēm skolotājs spēlē pievieno vēl vienu bumbu un pēc tam vēl vienu. Tādā veidā gaisā vienlaikus būs 2/3/4 bumbiņas un visi dalībnieki sauks viens otru vārdā

Enerģētiķi

22 - Raksturo sevi!

Dalībnieki stāv aplī; viņi domā par īpašības vārdu, lai aprakstītu raksturu vai to, kā viņi jūtas. Īpašības vārdam ir jāsākas ar tādu pašu burtu kā viņu vārdam, piemēram, "Es esmu Marija un es esmu jautrs". Vai arī: "Es esmu Aleksandrs un esmu pārsteidzošs." To sakot, viņi var arī atdarināt darbību, kas jēgpilnā veidā attēlo īpašības vārdu. (NB! TM valsts valodas versijās jālieto populāri valsts nosaukumi un attiecīgie īpašības vārdi attiecīgajā valodā).

Variācijas (izmantojiet, ja laiks atļauj) : Spēli var izmantot arī kā atmiņas spēli (koncentrēšanās spēli), lai pārbaudītu, vai pārējā grupa ir atcerējusies vārdu-īpašības vārda pārus. Pēc vairākām kārtām (katrs dalībnieks atkārto savu vārdu un īpašības vārdu, skolotājs/spēles meistars pārbauda, vai grupa atceras fiksētos pārus 'vārdi-īpašības vārdi', nosaucot viena skolēna vārdu, piemēram, 'Maria'; Marija kāpj uz priekšu līdz apļa vidum un pārējai grupai ir jāizdomā īpašības vārds, kas iepriekš bija saistīts ar vārdu, sakot: "Marija ir jautra, ja viņi nevar uzminēt, apļa dalībnieks (Marija) var atdarināt īpašības vārds kā padoms.

23 - Emociju spēle

Nepieciešamie materiāli:

- Vidēja izmēra bumba
- 5 A5 izmēra kartītes ar emociju sejām.

Enerģētiķi

Pārvietojiet galdus un krēslus pa klasi, lai skolēni varētu sēdēt aplī.

Spēle sākas ar bumbiņas metienu skolēnam, šajā brīdī vadītājs, kurš ieguvis 5 kārtis (pa vienai katrai emocijai), paceļ kārti; bērnam, kurš saņēmis bumbu, ir jārunā par situāciju, kas izraisa vadītāja radītās emocijas. Pēc tam bumba tiek iemesta citam klasesbiedram un tā tālāk, līdz visi skolēni ir saņēmuši bumbu un viņiem visiem ir bijusi iespēja runāt par emocijām.

Bumbu katram skolēnam drīkst mest tikai vienu reizi.

Spēle beidzas, kad visi skolēni ir saņēmuši un iemetuši bumbu un visi ir runājuši par emocijām.

Enerģētiķi

24 - I need more space!

Split students in groups of 5 (or 6). In each group assign consecutive numbers to its members. Ask the groups to make circles and randomly pick a number – all students who have been assigned to this number have to step in the circle and squat. The other members of the group are clustered tightly around the squatting student. He/she tries to stand up and make the others let him have more space around him, but they stand very close and do not allow him/her to have more space and move freely around.

Enerģētiķi

25 - Spoguļi

Spēle sākas ar to, ka telpa ir atbrīvota no galdiem un krēsliem.

Sākumā skolēni apvienojas pa **pāriem** un nostājas viens otram priekšā. Viņi vienojas, kurš sāk spēli, kurš spēlē spoguli un kurš spēlē cilvēku. Spēle sākas, skanot vadītāja izvēlētai dziesmai. Cilvēks sāks kustēties un "spogulim" būs viņam/viņai jāseko, uzreiz atkārtojot cilvēka kustības. Kad vadītājs pārtrauc mūziku, viņi apmainās vietām, un cilvēks, kurš bija "spogulis", kļūst par cilvēku un otrādi.

Enerģētiķi

26 - Empātija

Skolēni nokļūst aplī ar papīra loksnēm un krāsainiem zīmuļiem telpas centrā, un visi skolēni tiek aicināti ar krāsu palīdzību izteikt emocijas vai sajūtas, izmantojot dažādas krāsas un krāsojot tās uz papīra lapas. Kad viņi ir pabeiguši krāsošanu, visi skolēni parāda papīra lapu un paskaidro, ko šī krāsa tajā brīdī attēlo. Ja tas ir kaut kas negatīvs, klasesbiedriem viņam brīvprātīgi jāpiedāvā citas krāsas, kas pārraida pozitīvas emocijas, kas atspoguļo kaut ko pozitīvu. Spēles mērķis ir, lai ikviens justos brīvs, lai dalītos sajūtās un vajadzības gadījumā saņemtu līdzcilvēku atbalstu.

Enerģētiķi

27 - Ieslēdz-izslēdz!

Spēlējiet jebkuru relaksējošu mūzikas skaņdarbu un māciet studentiem:

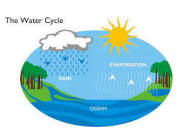
Apsēdieties un atpūtieties. Jūs varat sēdēt uz grīdas ar taisnām kājām un muguru - atspiedies pret kaut ko. Vai arī varat sēdēt savā krēslā ar garām kājām, pēdas stāvot uz grīdas, vienlaikus atspiežoties pret krēsla atzveltni. Vai piecelties. Iekārtojies ērti. Mēs ieslēgsim enerģiju mūsu ķermenī. Un tad mēs to izslēgsim. Sāksim ar kāju pirkstiem. Pakustiniet kāju pirkstus, lai tos pamodinātu. Vai esat gatavs? Pievelciet kāju pirkstus, it kā jūs ar tiem sasitiet dūri. Mēģiniet ieslēgt spēku tikai kāju pirkstos un ļaujiet visām pārējām ķermeņa zonām atpūsties. Ieelpojiet, kamēr tie ir saspringti. Un tad, kad izelpojat, izslēdziet enerģiju. Ļaujiet kāju pirkstiem atpūsties. Atkal. Ieelpojiet un ieslēdziet enerģiju pirkstos...tikai kāju pirkstos. Izelpojiet, lai to izslēgtu, un ļaujiet sasprindzināties.

Tagad dosim jūsu kājām iespēju. Ieslēdziet enerģiju kājās, iztaisnojiet tās. Izveidojiet saspringtus, saspringtus muskuļus. Tagad ieelpojiet, lai pievienotu vēl vairāk enerģijas. Izelpojiet un atlaidiet. Kājas kļūst mīkstas. Strāva pazūd. Darīsim vēl vienu apli ar kājām. Vai esat gatavs? Sāciet elpot, ieslēdziet enerģiju, kājas strādā smagi, saspringtas, saspringtas. Pēc tam izslēdziet šo enerģiju, izelpojiet, atpūtieties, mīkstiniet muskuļus. Jūs kontrolējat.

Tagad tavas rokas. Izvelciet dūres un ieelpojiet, kad ieslēdzat enerģiju, un tad izelposim un atpūtīsimies. Izslēdziet to visu. Šoreiz pievienojiet rokas. Tie var būt taisni vai saliekti. Izvelciet dūres, savelciet rokas, IESLĒGT enerģiju, ieelpojiet. Izelpojiet un atlaidiet. Enerģija IZSLĒGTA. Rokas un rokas vēl vienu reizi. Ieslēdziet to, kamēr ieelpojat, un izslēdziet to, izelpojot.

Un visbeidzot, mēs izmēģināsim visu ķermeni. Ja vēlaties, pievienojiet arī sejas muskuļus – saburzījiet acis, lūpas, vaigus. Vai esat gatavs? Ieelpojiet un ieslēdziet visa ķermeņa enerģiju... pirkstiem, pēdām, kājām, rokām, rokām, seju. Sajūti enerģiju savā ķermenī. Tas ir IESLĒGTS! Un tagad izslēdziet to visu, kamēr lēnām izelpojat. Atpūsties. Enerģija ir izslēgta. Skatiet, vai varat palikt nekustīgi, tikai kādu laiku. Enerģija ir izslēgta.

Ievērojiet, kā jūtas dažādas jūsu ķermeņa daļas, tagad, kad esat praktizējis kontrolēt savu ieslēgšanas un izslēgšanas slēdzi.

28 - Ūdens aprites cikls

Vienkāršā izteiksmē izskaidrojiet bērniem ūdens cikla procesu (iztvaikošanu, kondensāciju, nokrišņus).

Enerģētiķi

Spēlējiet mūziku un lieciet bērniem dejot pa rotaļu laukumu. Kad mūzika apstājas, izsauciet kādu no ūdens cikla posmiem.

Kad tiek izsaukts posms, bērniem ātri jāsastingst vietā, izspēlējot atbilstošo posmu (piem., griežoties, lai attēlotu iztvaikošanu vai veidotu grupu, lai atdarinātu nokrišņus).

Turpiniet atskaņot mūziku un periodiski izsaukt posmus.

29 - Prāta sports

1. Palūdziet skolēniem berzēt vēderu ar kreiso roku pulksteņrādītāja kustības virzienā un vienlaikus ar labo roku berzēt galvas augšdaļu pretēji pulksteņrādītāja virzienam.

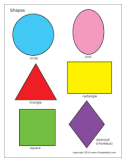
2. Pēc dažām sekundēm palūdziet viņiem turpināt un sākt piesist labo kāju.

Enerģētiķi

3. Lūdziet studentus aizvērt acis un iedomāties, ka viņi ēd saldējumu.

4. Lieciet viņiem iedomāties, ka viņi redz pērtiķi braucam ar velosipēdu.

5. Beidzot palūdziet viņiem pateikt: "Glābiet mūsu planētu!"

30 - Atrodi figūru!

1. iespēja

Sadaliet klasi vairākās grupās.

Katra grupa iegūst 1 formu un skaidrojošo tekstu komplektu (**1.pielikums**) - izgriež atsevišķi katru formulu, kas raksturo formu.

Katras grupas uzdevums ir saskaņot apgalvojumus ar formu attēliem.

Kad grupas ir gatavas, pārbaudiet, vai uzdevums tika pareizi izpildīts.

Enerģētiķi

Šis vingrinājums kalpo gan skolēnu enerģētikai stundas sākumā, gan kā pāreja uz stundas tēmu.

Darba laiks – 8 min.

2. iespēja

Pārkārtojiet galdus (vai rakstāmgaldus), lai skolēni varētu brīvi pārvietoties pa istabu.

Novietojiet attēlus no **1. pielikuma** klases stūros.

Ļaujiet katram bērnam paņemt karti ar ģeometriskas figūras aprakstu. Uzdevums ir pēc iespējas ātrāk nokļūt vietā ar ģeometrisko figūru, kas atbilst kartes aprakstam.

Šis vingrinājums kalpo gan skolēnu enerģētikai stundas sākumā, gan kā pāreja uz stundas tēmu.

Darba laiks – 3 min.

31 - Sacīkstes pēc resursiem

1. daļa

Novietojiet uz zemes vairākas hula stīpas (apmēram vienu stīpu uz katriem 3 skolēniem). Hula stīpas ir dabas resursi, kas pieejami visiem Zemes iedzīvotājiem.

Paskaidrojiet studentiem, ka viņi pārstāv visas dzīvās būtnes uz mūsu planētas. Viņi var izvēlēties, ko viņi vēlas pārstāvēt (cilvēku, dzīvnieku, augu). Skolēni sāk staigāt apkārt un, kad skolotājs sasit plaukstas, visi metās pie hula stīpas, lai izdzīvotu (hula stīpas ir viņu mājas ar visu nepieciešamo izdzīvošanai). Vienā hula stīpā var atrasties tikai trīs skolēni (jo hula stīpa nodrošina resursus tikai 3 dzīvām būtnēm).

Tā kā hula stīpām ir vairāk nekā nepieciešams, sagaidāms, ka visi būs piezemējušies vienā. Skolotājs varētu komentēt "Vai visi tika droši? Mūsu planēta ir brīnišķīga vieta. Daudz vietas un vietas visiem!"

2. daļa

Enerģētiķi

Lūdziet studentus izkļūt no stīpām un izklīst telpā. Novietojiet *Racing for Resources kartītes* (4. pielikums) ar attēlu uz leju uz galda un palūdziet kādam no studentiem paņemt vienu karti un nolasīt to skaļi. Visiem studentiem, kuriem apgalvojums ir patiess, jāpaceļ rokas. Iespējamie turpmāko darbību scenāriji

1. scenārijs (visas zaļās kartītes) : uz kartītes ir rakstīts: "Jūs izmantojat savus pārtikas preču maisiņus, kad dodaties iepirkties lielveikalā." Skolēni, kuri to dara, paceļ rokas, un skolotājs tos skaita. Ja skolēnu skaits ir lielāks par 50%, tālākas darbības neseko, un skolotājs lūdz kādu paņemt citu karti.

2. scenārijs (visas dzeltenās kartītes): kartītē ir rakstīts: "Izejot no telpas, jūs atstājat ieslēgtu apgaismojumu". Skolēni, kuri to dara, paceļ rokas, un skolotājs tos skaita. Ja to skaits ir vairāk nekā 50% skolēnu, skolotājs atņem vienu hula stīpu, jo tas ir piemērs cilvēka darbībai, kas noplicina dabas resursus vai kaitē Zemei.

Turpiniet spēli tādā pašā veidā, līdz visas kartītes ir nolasītas, katru reizi noņemot hula stīpu, ja vairāk nekā 50% skolēnu ir pacēluši rokas, kad dzeltenās kartītes ir nolasītas.

Visbeidzot skolotājs sasit plaukstas, un skolēniem jāiekļaujas pieejamajās hula stīpās. Ja skaitlis ir vienāds, viss ir kārtībā, un tas ir skolēnu atbildīgās uzvedības rezultāts. Ja stīpu skaits ir mazāks, daļa skolēnu paliks ārā, jo slikto ieradumu dēļ viņu dzīvesvietas ir izzudušas.

Enerģētiķi

32 - Skaitļu uzrādīšana ar manipulatīviem

Enerģētiķi

33 - Saplēstie telefoni

1. Sadaliet skolēnus 2 grupās un lūdziet katrai grupai nostāties rindā tā, lai katrs skolēns būtu vērsts pret priekšā esošās personas aizmuguri.
2. Pēdējā persona rindā domā par darbību secību, piemēram, paglaudīt jūsu galvu, apgriezties un berzēt vēderu, un dod signālu priekšā esošajai personai, lai tā apgrieztos, un veic darbību secību.
3. Skolēnam, kurš vēroja darbību secību, ir uzdevums to atcerēties, un tad, pagriežoties, dod signālu priekšā stāvošajam, lai viņš pagriežas pret viņu un veic to pašu darbību secību.
4. Spēle turpinās, līdz pirmā persona rindā redz darbības.
5. Visbeidzot, pirmā persona rindā parāda secību grupai. Kustības, iespējams, ir mainījušās, jo tās tika nodotas, nodrošinot jautru smieklu visiem!

Darbību var atkārtot vairākas reizes, mainot pēdējo personu rindā, kas sāk spēli.

Enerģētiķi

34 - Burto vārdu!

Palūdziet astoņus cilvēkus no pirmās rindas ierasties telpas priekšā un nostāties taisnā līnijā ar seju pret pārējo klasi.

Izdaliet vēstuļu kartītes – ESRRCEUO (RESURS), pa vienai katram dalībniekam. Lūdziet katru personu turēt savu vēstuļu kartīti virs galvas, lai klase to varētu viegli redzēt, bet īpašnieks nezina, kuru burtu viņš tur rokās.

Paskaidrojiet, ka burti raksta 8 burtu vārdu. Lūdziet studentus no auditorijas dot norādījumus burtu īpašniekiem, lai tie sakārtotu tos pareizajā secībā, lai pareizi uzrakstītu vārdu. (Piemēri: Anya (kurai ir burts E) pāriet uz rindas beigām; Pīters (kurš tur burtu R) pāriet uz rindas fontu utt.)

Kad vārds ir uzrakstīts pareizi, lūdziet ikvienam to nolasīt skaļi.

Enerģētiķi

35 - Ūdens - augsne - gaiss

Skolēni stāv aplī, kā parādīts fotoattēlā. Kad viņi dzird vārdu **Ūdens** , viņiem ir jāveic 2 lēcieni uz priekšu, nepārkāpjot apli; **Augsne** ir paredzēta, lai veiktu 1 lēcienu atpakaļ, un **Air** stendi, lai veiktu pilnīgu apgriešanos (360º).
Studenti vairākas reizes pabeidz darbības, klausoties skolotājam.

Enerģētiķi

36 - Tiesību zīme

Sapulciniet bērnus lielā atklātā vietā, piemēram, rotaļu laukumā vai sporta zālē.

Paskaidrojiet, ka, spēlējot birku, ikreiz, kad kāds tiek atzīmēts, viņiem ir jāsastingst un jāizsauc tiesības, kas ir visiem bērniem, piemēram, tiesības spēlēties, mācīties vai būt drošībā.

Vispirms izvēlieties vienu bērnu, kurš būs "tas". Šis bērns skries, lai atzīmētu citus bērnus.

Kad bērns tiek atzīmēts, viņš sastingst vietā un skaidri norāda bērna tiesības.

Kad viņi ir paziņojuši savas tiesības, viņi atslābina un pievienojas spēlei, lai atzīmētu citus.

Spēle turpinās, bērniem ar katru atzīmi izplatot izpratni par dažādām tiesībām.

Enerģētiķi

37 - Ledainā brīvības deja

Lieciet bērniem stāvēt atklātā vietā, kur viņiem ir vieta dejot.

Spēlējiet jautru mūziku un mudiniet bērnus dejot jebkurā veidā, kas viņiem šķiet ērti.

Pēc nejaušības principa pārtrauciet mūziku. Kad mūzika apstājas, visiem bērniem jāsastingst pašreizējā pozā.

Kad viņi sastingst, atlasiet vienu bērnu, lai dalītos domās par to, kāpēc spēles laiks ir svarīgs.

Restartējiet mūziku un atkārtojiet procesu, ļaujot dažādiem bērniem dalīties katru reizi.

Enerģētiķi

38 - Turi balonu gaisā!

Piepūš balonu un savāc bērnus aplī.

Paskaidrojiet, ka balons apzīmē tiesības spēlēt un ka viņiem tas ir jātur gaisā, lai simbolizētu šīs tiesības.

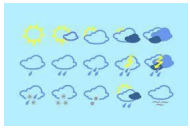
tieši dzīvs.

Bērni izmantos rokas, lai balons nepieskartos zemei.

Ja balons nokrīt zemē, grupai jāsāk no jauna un jāapspriež, ko viņi var darīt, lai labāk atbalstītu katru

citas tiesības.

Izaiciniet bērnus turēt balonu augšā pēc iespējas ilgāk, strādājot kopā kā komandai.

39 - Laikapstākļu prognoze

Skolotājs paskaidro, ka viņi spēlēs spēli.

Katrs skolēns iegūs iespēju izspēlēt laikapstākļus, un pārējie klases dalībnieki atdarinās viņu darbības.

Skolotājs nodarbību sāk, paziņojot par laikapstākļiem, piemēram, "Līst kaķi un suņi."

Skolotājs demonstrē darbības, kas raksturo šos laikapstākļus (piemēram, lietussarga turēšanas atdarināšana, izvairīšanās no lietus lāsēm utt.).

Klase seko līdzi, atdarinot skolotāja darbības.

Enerģētiķi

Pēc neilga laika (apmēram 30 sekundes) skolotājs saka "Stop".

Pēc tam skolotājs izvēlas skolēnu, lai izvēlētos un izspēlētu citus laika apstākļus.

Izvēlētais skolēns paziņo par savu laika apstākļu stāvokli, piemēram, "Vējš pūš stiprs".

Skolēns demonstrē darbības šādiem laikapstākļiem (piem., šūpošanos no vienas puses uz otru, it kā viņu stumtu vējš).

Pārējā klase seko līdzi, atdarinot skolēna darbības.

Vēl pēc 30 sekundēm skolotājs saka "Stop" un izvēlas jaunu skolēnu.

Šis process turpinās, līdz vairāki skolēni ir nokļuvuši kārta, nodrošinot, ka darbība paliek dinamiska un saistoša.

40 - Vārdu ķēdes stafetes sacensības

Sadaliet skolēnus divās vai vairākās komandās un novietojiet viņus rindā ar skatu uz klases priekšu.

Izvēlieties sākuma vārdu (piemēram, "ābols").

Enerģētiķi

Pēc jūsu signāla katras komandas pirmā persona izsauc jaunu vārdu, kas sākas ar iepriekšējā vārda pēdējo burtu (piemēram, "zilonis").

Sacensības turpinās, katram komandas dalībniekam pārmaiņus izsaucot jaunu vārdu, kas seko ķēdei.

Komanda, kas iestrēgst vai atkārto vārdu, ir ārpusē.

Uzvar komanda, kas notur ķēdi visilgāk!

Enerģētiķi

41 - Cilvēku mezgls

Lieciet studentiem stāvēt aplī ar izstieptām rokām.

Uzdodiet viņiem satvert roku kādam, kas nav tieši blakus. Tas, iespējams, novedīs pie sapinušās ieroču jucekļa!

Izaicinājums ir skolēniem strādāt kopā, neatlaižot rokas, atšķetināt sevi un atkal izveidot apli.

Veiciniet saziņu un problēmu risināšanu, kad tās darbojas cauri mezglam. Laika trūkuma gadījumā dodiet viņiem laika rāmi, piemēram, 3-5 minūtes.

Enerģētiķi

42 - Izveido vārdu!

Lūdziet septiņus cilvēkus no pirmās rindas ierasties telpas priekšā un nostāties taisnā līnijā ar seju pret auditoriju.

Izdaliet vēstuļu kartītes, pa vienai katram dalībniekam. Lūdziet katru personu turēt vēstules karti virs galvas, lai klausītāji to varētu viegli izlasīt.

Paskaidrojiet, ka burti raksta septiņu burtu vārdu. Lūdziet auditorijas locekļus izsaukt norādījumus burtu turētājiem, lai tie sakārtotu pareizā secībā, lai uzrakstītu vārdu. (Piemēri: persona ar burtu E, lūdzu, pārejiet uz vārda sākumu. Persona ar burtu D pārejiet uz beigām.)

Lūdziet vēstuļu īpašniekiem sekot auditorijas norādījumiem. Ja nepieciešams, sniedziet dažus padomus, lai paātrinātu procesu.

Kad vārds ir pareizi izveidots, palūdziet ikvienam to nolasīt skaļi, saskaitot trīs.

Pateicieties vēstuļu turētājiem, savāciet kartītes un nosūtiet tās atpakaļ savās vietās.

Sniedziet aplausus visai grupai par ātru anagrammas atrisināšanu.

Enerģētiķi

43 - Flower power relay race

Prepare:

Big flower pictures (different colours for each team) -artificial flowers made of paper or cloth work too!

- Markers on the floor (cones, beanbags) - these show where to turn around.
- Music (optional, but makes it more fun!).

Divide students into teams of 6-8 students. Each team gets one of the flowers. Hold your flower picture up high! When the music starts (or I say go!), the first person from each team runs with their flower picture. Run all the way around the marker on the floor, then come back and pass the picture to the next student. That person then runs with the flower picture! The first team to have everyone run around the marker wins!

Enerģētiķi

44 - Laikrakstu imitācija

Bērni pārvietojas brīvi, mūzikas skaņās, ar avīzes lapu rokās. Noteiktā brīdī audzinātāja pārtrauc mūziku un pasaka mācību priekšmeta nosaukumu (matemātika, valoda, vēsture, dabaszinības, mūzika, glezniecība, sports u.c.), un katrs bērns noliek lapu uz grīdas un stāv uz tās. izdarot žestu, kas attēlo ar tēmu saistītu darbību. Ar šo nodarbi bērni attīsta līdzsvaru un iztēli. (5 minūtes).

Enerģētiķi

45 - Virves spēle

Sadaliet bērnus 2 grupās. Bērni no vienas grupas ierindojas paralēli virvei, kas tiek nolikta zemē, otras grupas bērni ierindojas virves otrā pusē ar seju pret pārējiem bērniem.
Pedagogs stāsta, ka viņi atbildēs uz jautājumiem, virzoties uz priekšu un atpakaļ: 1) solis pretī virvei, kas nozīmē jā; 2) solis atpakaļ, kas nozīmē nē; 4) nekustēšanās nozīmē "nezinu".
Audzinātāja uzdod jautājumus un bērni atbild kustoties.
Šajā apmācību resursā par tiesībām uz privātumu pedagogs var izmantot šo enerģijas padevēju, lai iepazītu bērnus un sagatavotu aktivitātes. Piemēram, aktivitātē par AI var uzdot tādus jautājumus kā: Vai bērniem ir tiesības? (lūdziet tiem, kas virzās uz priekšu, minēt dažas tiesības, kas, viņuprāt, ir); Vai bērniem ir tiesības uz privātumu? (jautājiet, ko tas nozīmē); Vai jūs izmantojat Google? Vai esat kādreiz redzējis dronu vai manipulējis ar to?; Vai izmantojat tādas lietojumprogrammas kā Spotify, TikTok, YouTube?, Vai spēlējat tiešsaistes spēles?; Vai esat kādreiz
dzirdējis par Chat GPT?, Vai jūs zināt, kas ir sīkfaili?; utt. Svarīgi jautājumus pielāgot aktivitātes būtībai un tēmai (10 minūtes)

Enerģētiķi

46 - Atrodi krāsu!

Bērni tiek novietoti puslokā. Audzinātāja stāv viņu priekšā un saka augļa vai dārzeņa nosaukumu, un bērniem ir jāmēģina pieskarties kaut kam, kam ir tāda krāsa telpā, kurā viņi atrodas (tas var būt apģērbs, ko viņi valkā, vai citu cilvēku apģērbs, priekšmeti, aprīkojums utt.). Ja viņi nepazīst augli vai dārzeņu, viņi nevar kustēties un gaidīt, lai redzētu krāsu. Pirms pāriet pie nākamā augļa/dārzeņa, audzinātāja parāda krāsainu dārzeņa vai augļa attēlu. Pēc tam pāriet uz citu dārzeņu vai augli. Šis enerģētiskais līdzeklis palīdz attīstīt kustību koordināciju; telpiskā un laika orientācija; pārtikas un krāsvielu ()atpazīšana. Izmantojiet dažus pārtikas produktus, kas tiks izmantoti krāsas pagatavošanai, veicot tālāk aprakstīto darbību. Ja ir bērni ar dzirdes traucējumiem, audzinātāja var parādīt augļu un dārzeņu zīmējumu, tos mutiski pieminot. Ja ir bērni ar redzes traucējumiem, viņi var izmantot plastilīnu, lai modelētu dažu ieteikto augļu vai dārzeņu formu. (5 minūtes).

Enerģētiķi

47 - Orķestra līderis

Bērni veido rindu. Kad sāk skanēt mūzika, rindas "līderis".

sāk iet, radot skaņas/ritmus, ko atdarina visa rinda. Kad mūzika apstājas,

priekšā esošais bērns pāriet uz rindas aste un nākamais bērns pārņem. Grupu var sadalīt 2 rindās. (5 minūtes)

Enerģētiķi

48 - Muzikālie krēsli

Sakārtojiet krēslus aplī ar atzveltnēm uz āru. Pārliecinieties, ka starp krēsliem ir pietiekami daudz vietas, lai cilvēki varētu ērti staigāt. Izvēlieties jautru un dzīvīgu mūziku spēlei. Kad mūzika sākas, spēlētāji staigā vai skrien pa krēslu loku. Kad mūzika pēkšņi apstājas, ikvienam pēc iespējas ātrāk jāatrod krēsls, uz kura apsēsties. Spēlētājs, kurš neatrod vietu, tiek izslēgts no spēles. Pēc katras kārtas noņemiet vienu krēslu no apļa. Spēle turpinās ar atlikušajiem spēlētājiem un par vienu krēslu mazāk, tāpēc ir grūtāk atrast vietu spēles gaitā. Pēdējais atlikušais spēlētājs, kuram izdodas atrast vietu, kad mūzika apstājas, ir spēles uzvarētājs!

Enerģētiķi

49 - Kusties kā kukainis!

Studenti izveido apli, un skolotājs stāv vidū.

Skolotājs parāda visas dotās kustības, un skolēniem tās jāatkārto un jāiegaumē.

Kustības:

Lidojums ar tauriņu: viegli paceliet rokas virs galvas un lēnām velciet tās uz priekšu un atpakaļ.

Sienāza lēciens: salieciet ceļus un leciet gaisā, izstiepjot rokas uz priekšu.

Skudru rāpošana: rāpieties pa grīdu uz rokām un ceļiem.

Bites lidojums: Skrien pa apli, plivinot rokas kā spārnus.

Pēc tam skolotājs izsauc kukaini un visiem tie jāatkārto. Ja daži no skolēniem kļūdās, viņiem ir jāieņem vieta.

Enerģētiķi

50 - Izvēlies savu!

Visi skolēni stāv kolonnā viens aiz otra. Skolotājs skolēniem izsaka piedāvājumu: "Zero waste vai dārzkopība?". Tie skolēni, kuri atbalsta kustību "Zero Waste", iet pa labi, bet tie, kas aizraujas ar dārzkopību, iet pa kreisi. Pēc tam skolotājs uzaicina vienu vai divus skolēnus paskaidrot, kāpēc viņi izdarīja šādu izvēli. Pēc paskaidrojumu sniegšanas visi atkal veido kolonnu. Skolotājs uzdod nākamo jautājumu, un skolēni atkal izdara savu izvēli un nostājas attiecīgajā pusē.

Citas iespējas:

Ēdienu gatavošanas vai dārzkopības klase?

Garšaugu dārzkopība vai dārzeņu dārzkopība?

Iestādīt koku vai ierīkot putnu barotavu?

Ar privāto automašīnu vai sabiedrisko transportu?

Pastaiga dabā vai braukt ar velosipēdu?

Vai rīkot drēbju maiņas darījumu vai izveidot apkārtnes komposta tvertni?

Iepirkties vairumā vai iepirkties vietējā zemnieku tirgū?

Vai pirkt lietotu apģērbu vai jaunu ilgtspējīgu apģērbu?

Enerģētiķi

51 - Dejojošās statujas

Spēlējiet jautru mūziku un lieciet studentiem dejot pa istabu. Periodiski apturiet mūziku un izsauciet kategoriju (piemēram, zilas lietas, dzīvnieki, kas lido, skaitļi, kas mazāki par 10). Studentiem ir jāsastingst stāvoklī, kas pārstāv kategoriju, līdz mūzika atsākas. Tas ir jautrs veids, kā likt skolēniem kustēties un radoši domāt.

Enerģētiķi

52 - Pieskāriens

Sāciet ar to, ka skolotājs izsauc kaut ko, kas katram dalībniekam ir jāpieskaras! Piemērs varētu būt "pieskarties zilam", "pieskarties kaut kam siltam" vai "pieskarties kaut kam maigam".

Tas var būt kaut kas uz viņu galda, apģērba priekšmets vai kaut kas, kas viņiem ir jāatrod savā grāmatu plauktā. Pēdējam, kas atrod objektu, ir jāizvēlas nākamais atribūts.

Ja vēlaties to padarīt grūtāku, varat sajaukt atribūta specifikācijas, piemēram, "pieskarieties kaut kam zilam un vecam" vai "pieskarieties kaut kam sarkanam, ko varat ēst ".

Variācijas

Ja vēlaties padarīt šo enerģiju nedaudz konkurētspējīgu, dodiet dalībniekiem tikai piecpadsmit sekundes, lai atrastu objektu, un lūdziet viņus apsēsties tiem spēlētājiem, kuri to neatrod laikā. Uzvar pēdējais atlikušais spēlētājs.

Enerģētiķi

53 - -------

Enerģētiķi

54 - -------

Relaksējošie vingrinājumi

* Ieteiktie relaksācijas vingrinājumi ir dažādi un daži no tiem varētu aizņemt ilgāku laiku, taču parasti tie ilgs tikai pāris minūtes.
Ar sagatavošanos un laiku, kas nepieciešams relaksējošu aktivitāšu veikšanai un beigšanai tiek lēsts, ka nodarbība ilgst ne vairāk kā 5 minūtes.

Relaksējošie vingrinājumi	 1 - Vadītā fantāzija Studentiem tiek lūgts aizvērt acis (ja ērti) un koordinatora vadībā lēnām iztēloties pagātnes vai nākotnes notikuma ainu. Arvien vairāk detaļu tiek izmantotas, lai aprakstītu notikumu ar visām maņām un domām. Ieteiktais īss scenārijs varētu būt à Sāciet ar lēnu un dziļu elpošanu… Padomājiet par sevi vietā, kur jūtaties atslābinājies un jūtaties viegli… Izveidojiet visas detaļas savā prātā, ko jūs redzat… kādas ir skaņas, smaržas un šīs īpašās vietas krāsas… Vai ir kādi cilvēki…? Rossmans, 2016
Relaksējošie vingrinājumi	 2 - Progresējoša muskuļu relaksācija Lai atbrīvotu spriedzi no galvas līdz kājām, skolēniem tiek lūgts aizvērt acis (ja tas ir ērti) un koncentrēties uz katras muskuļu grupas sasprindzināšanu un atslābināšanu divas līdz trīs sekundes. Skolotājs vada skolēnus; viņš/viņa lūdz viņus sākt ar pēdām un pirkstiem, pēc tam virzīties līdz ceļiem, augšstilbiem, gurniem, krūtīm, rokām, rokām, kaklam, žoklim un acīm, vienlaikus saglabājot dziļu, lēnu elpu. Kellija Ropere
Relaksējošie vingrinājumi	 3 - Elpošanas vingrinājums Skolotājs lūdz skolēnus aizvērt acis (ja tas ir ērti), ieelpot, lai saskaitītu līdz četriem, pēc tam izelpot, lai saskaitītu četrus (visu caur degunu, kas piešķir dabisku pretestību elpai). Pēc tam, turot vienu roku uz krūtīm un otru uz vēdera, skolēni var dziļi ieelpot caur degunu un izelpot caur muti, tādējādi nodrošinot, ka diafragma (nevis krūtis) piepūšas ar pietiekami daudz gaisa, lai izveidotu stiept plaušās Jordan Shakeshaft
Relaksējošie vingrinājumi	 4 - Skaņu vizualizēšana Koordinators lūdz skolēnus iztēloties iecienītāko krāsu, kas liek viņiem justies mierīgi un droši. Viņi iedomājas, ka ar katru elpas vilcienu viņi uztver šo krāsu un izelpojot izplata to visā ķermenī. Tie turpinās, līdz iztēlojas, ka ir piepildīti ar savu īpašo, relaksējošo krāsu. To pašu vingrinājumu var veikt, izmantojot nomierinošu skaņu vai aromātu. Turklāt tas ir efektīvāk, ja tiek izmantota relaksējoša mūzika. Kellija Ropere
Relaksējošie vingrinājumi	 5 - Izmantojiet vārdu, kas raksturo viņu jūtas/domas Pēc resursa pabeigšanas studenti tiek lūgti aizvērt acis (ja tas ir ērti) uz minūti un izdomāt vārdu, kas raksturo viņu jūtas/domas. Tad skolēni atver acis un viens pēc otra saka savu vārdu klasei

6 - Elpošanas uzdevums "bites"

Skolotājs liek skolēniem ieņemt ērtu stāvokli, lai vingrinātu bišu elpošanu. Viņiem ir jāiedomājas, ka viņi sēž uz lapas vai ziedlapiņas, jāsēž taisni un jāļauj lapai vai ziedlapai viņus maigi atbalstīt.

Skolotājs sniedz studentiem šādus norādījumus:

Relaksējošie vingrinājumi

Ieelpojiet, ļaujot gaisam viegli ieplūst caur degunu, piepildot plaušas.

Izelpojot, dūko kā bite. Skatiet, cik ilgi jūsu buzz var ilgt. Noskatieties, cik tālu jūsu bite gatavojas lidot, pirms apsēsties un atkal atpūsties. Buzz. Buzz. Buzz.

Nākamajā elpas vilcienā pārbaudiet, vai jūsu bite var lidot ar skaļu, spēcīgu dūkoņu.

Nākamajā elpas vilcienā pārbaudiet, vai jūsu bite var lidot ar mīkstu dūkoņu.

Kad uzdevums ir pabeigts, skolotājs dod laiku īsai diskusijai:

Vai tas jūtas savādāk ar spēcīgu vai mīkstu buzz?

Kā jūtas tavs ķermenis?

Pēc izvēles (izmantojiet, ja laiks atļauj): pēc elpošanas prakses uzzīmējiet kamenes attēlu un lapu vai ziedu, uz kura jūs "sēdējāt" savā iztēlē. Šo attēlu var izmantot kā atgādinājumu par relaksācijas praksi. Kad redzat attēlu, praktizējiet būt kā Bite uz lapas un praktizējiet Bites elpu.

Relaksējošie vingrinājumi

7 - Koka spēks

Visi skolēni izklājās telpā. Stingri nostādījuši kājas zemē, viņi izliekas, ka tie ir koki, kas ar vēju lēnām šūpojas uz priekšu un atpakaļ. Kustības kļūst spēcīgākas, tuvojoties vētrai. Skolēni cenšas padarīt kustības pēc iespējas spēcīgākas, taču atcerieties turēt kājas uz zemes. Lēnām vējš norimst un koki var atpūsties.

Relaksējošie vingrinājumi

8 - Gadalaiki

gada sezonās.

Ziema: augi ir mazi, vāji un ir saspiesti kopā uz zemes.

Pavasaris: spēcīgākā saulē augi aug lēni un lēnām ceļas.

Vasara: caur silto sauli augi lēnām atver rokas, ziedi atver ziedēšanu, stāv taisni.

Rudens: saules stari kļūst vājāki. Augi sāk lēnām sarukt, zied un lapas sāk birt.

9 - Elpošanas vingrinājums "Lauva"

Lauvas elpa ir rotaļīgs veids, kā atbrīvot un atpūsties mierīgākās sajūtās. Treneris stāsta studentiem, ka viņi veiks elpu, ko sauc par *lauvas elpu* , lai atbrīvotos no jūtām vai domām, kuras mēs vairs nevēlamies. Šī elpa ļoti palīdz izmest šīs idejas no mums un aizstumt tās tālu prom.

Relaksējošie vingrinājumi

Norādījumi

- Iedomājieties, ka esat varens lauva. Jums ir milzu rēciens!
- Sēdies uz papēžiem un sēdies kā varens, lepns lauva. Esiet gatavi ļaut vaļu savai rēkšanai!
- Padomājiet par sajūtu vai domu, kuru vēlaties atbrīvot. Saspiediet rokas dūrēs, cieši turot un domājot par šo sajūtu vai domu.
- Dziļi ieelpojiet un izlaidiet rūkoņu, vienlaikus izstiepiet mēli, plaši izstiepiet rokas sev priekšā un plaši atveriet rokas, izsaucot sajūtu vai domu un ļaujot tai aiziet.
    - Atkārtojiet.

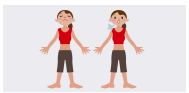

10 - Kalnu grēda

Relaksējošie vingrinājumi

Stāviet blakus rindā, kalnu pozā, kājas gurnu platumā. Katrai pēdai ir jāpieskaras cilvēka pēdai katrā pusē. Ejiet (grupā) pa istabu, neatdalot viņu kājas no partnera.
Ja grupa sadalās, jāsāk no jauna.

Variācija : palūdziet studentiem staigāt uz pirkstiem.

11 - Elpošanas vingrinājums

Skolotājs lūdz skolēnus izveidot apli un izpildīt šādus vingrinājumus, katru atkārtojot dažas reizes un pārmaiņus. Skolotājs var arī pievienot jaunus.

Relaksējošie vingrinājumi

Ieelpojot, paceliet rokas virs galvas un sakiet "Lifts augšā!" Izelpojot, pludiniet rokas atpakaļ uz sāniem, sakot "Lifts uz leju". Atkārtojiet.

Trīs reizes ātri ieelpojiet, pakustinot degunu. Pakustiniet degunu katrā ieelpas reizē. Pēc tam izvelciet degunu katrā izelpas reizē.

Turiet roku deguna priekšā un, izelpojot, šņāc, šņāc.

12 - Siltā mugura

Relaksējošie vingrinājumi

Katram skolēnam mugurā tiek pielīmēts papīrs un tiek iedota pildspalva. Papīrs jau ir sagatavots. Uz katra papīra ir rakstīts: "Man patīk……". Tiek atskaņota lēna mūzika, un skolēni staigā apkārt un uzraksta uz papīra raksturojumus par cilvēku, kurš viņiem patīk. Katram bērnam ir atļauts apskatīt papīru beigās un paņemt to mājās.

Relaksējošie vingrinājumi

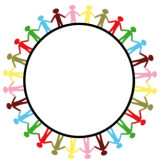

13 - Ķermeņa masāža

Skolēni stāv aplī: viņiem ir jāseko visām skolotāja kustībām un pašiem jāmasē. Skolotājs sāk masēt dažādas ķermeņa daļas, sākot no galvas līdz pēdām (labāk, ja tās novelk apavus). Skolotājs paskaidro, kā masāža jāveic, ja tā ir smalka vai enerģiskāka.

Pēc izvēles: skolotājs var arī lūgt skolēniem masēt citu klasesbiedru.

Relaksējošie vingrinājumi

14 - Dalies ar savu enerģiju!

Studenti stāv aplī. Skolotājs uzsāk aktivitāti, izliekoties, ka rokās tur bumbu, un padod to skolēnam pa labi; skolēns dara to pašu, nododot to savam kaimiņam utt. Spēle turpinās, līdz bumba atgriežas pie skolotāja. Bumba jāpiespēlē maigi, jo tā ir ļoti vērtīga.

Otrajā kārtā skolotājs nodod bumbu kreisajā pusē esošajiem skolēniem, izdarot žestu un skaņu. Skolēniem ir jārīkojas tāpat, līdz visi vismaz vienu reizi ir pieskārušies bumbiņai.

Bumbu var padzīt dažādos veidos (ar spērienu, vai skūpstu, vai sitienu utt.), izliekoties, ka tā kļūst lielāka vai mazāka atkarībā no skolēnu gribas.

Relaksējošie vingrinājumi

15 - Rotaļlietu kustības

Skolotājs izmanto burvju vārdu, lai pārvērstu skolēnus par daudzām ar aukliņām pielādētām (uzvelkamām) rotaļlietām. Pēc skolotāja signāla rotaļlietas sāk pārvietoties pa klasi, tāpat kā daudzi roboti, lai saņemtu savus sēdekļus. Viņiem sākumā jāpārvietojas ātrāk un pēc tam pakāpeniski arvien lēnāk, jo viņu uzlāde beidzas. Daži no viņiem būs sastinguši istabas vidū, un skolotājam ir jāpagriež vēl viens pagrieziens kloķiem, lai palīdzētu viņiem sasniegt savu vietu.

Relaksējošie vingrinājumi

16 - Padodiet seju!

Tas ir kā spēle "telefons", bet tā vietā, lai nodotu vārdu vai teikumu grupai, dalībnieki izliek sejas izteiksmi.
Grupa veido apli ar visiem aizvērtām acīm, izņemot personu, kura vispirms iet garām "sejai". Garāmgājējs piesitīs blakus esošās personas plecam, šī persona atvērs acis, lai saņemtu seju. Pēc tam viņa/viņa piesitīs blakus esošās personas plecam un nodos seju. Kad dalībnieki ir pabraukuši garām sejai, viņi var turēt acis vaļā, lai vērotu, kā tā pārvietojas pa grupu. Beigās sākotnējais garāmgājējs saņem seju no pēdējās personas grupā un pēc tam parāda, kāda bija sākotnējā seja.

Relaksējošie vingrinājumi

17 - Masāža aplī

Grupa veido apli un ir vērsta vienā virzienā. Katrs dalībnieks uzliek savas rokas uz priekšā esošās personas pleciem. Pēc tam katrs cilvēks, kurš atrodas priekšā, veic plecu masāžu. Masāžas persona var sniegt atsauksmi. Pēc dažām minūtēm grupa pagriežas uz otru pusi, lai cilvēks, kurš veicis masāžu, saņemtu to pretī.

Relaksējošie vingrinājumi

18 - Atbrīvo vietu!

Dalībniekiem tiek lūgts pacelt rokas ar plaukstām uz augšu, iedomājoties, ka viņi spiež uz augšu griestus, un viņiem tiek lūgts izdarīt daudz spēka šajā virzienā, lai palielinātu telpas telpu, kurā viņi atrodas. Tad viņiem tiek lūgts pagriezt rokas uz leju ar plaukstām uz leju, domājot, ka viņi spiež uz leju pa grīdu. Viņiem tiek lūgts atstumt sienas, pagriežot kreiso roku un plaukstu pret sienu kreisajā pusē un labo roku un plaukstu pret sienu, kas atrodas labajā pusē.

Relaksējošie vingrinājumi

19 - Masāžas bumba

Katram dalībniekam tiek dota viena bumbiņa un, sekojot klusas mūzikas ritmam, viņi novieto bumbu starp muguru un sienu. Viņi nedaudz saliec ceļus, lai atslābinātu kājas un labāk novietotu muguru. Tad viņi pārvieto savu ķermeni no augšas uz leju un no labās uz kreiso pusi un otrādi, pārvietojot bumbu ap muguru. Veicot ķermeņa kustības, viņi pamanīs dažas saspringtākas (un dažreiz sāpīgākas) vietas. Kad viņi to pamana, viņiem jāapstājas un jāpaliek klusam, turot muguru pret sienu, izdarot vajadzīgo spiedienu un kādu laiku paturot.

Variācija: neizmantojiet sienu. Dalībnieki strādā pa pāriem un viens tur rokās 1 vai 2 bumbiņas un veic masāžu otram un tad pārslēdzas.

Relaksējošie vingrinājumi

20 - Turi kājas!

Dalībnieki strādā pa pāriem. Un jūs varat ievietot klusu un relaksējošu mūziku (vai skaņas, piemēram, ūdens krišanu, jūras viļņus utt.).

Pusei dalībnieku tiek lūgts apgulties ar seju uz augšu, aizvērtām acīm, kreiso kāju izstiepjot uz grīdas un labo kāju paceltu. Cits dalībnieks pieceļas un apliek dvieli ap otra labās kājas papēdi un tur dvieļa galus rokās un veic maigas un maigas kustības (augšup un lejup, un uz sāniem), kamēr otrs pilnībā atslābina. viņas kāja. Tad viņi atkārto to pašu procesu ar kreiso kāju. Pēc tam dalībnieki apmainās lomās.

Relaksējošie vingrinājumi

21 - Kā es šodien jūtos?

Priekšlikums ir, ka katram bērnam ir jāzīmē sava seja atbilstoši emocijām, kuras viņš tajā brīdī izjūt: laime, skumjas, dusmas, bailes un miers.

Relaksējošie vingrinājumi

22 - Nomierinošā dziesma

Mīmikas dziesmas izmantošana ar muzikālu fonu, ko iedziedājuši/ierakstījuši paši skolēni.

(sal. video vietnē https://youtu.be/9TEdEKKkUWw)

Relaksējošie vingrinājumi

23 - Uzmini kurš!

Kad iemiesojumi ir nejauši sadalīti uz galda, skolēni tiek aicināti iegūt kādu no savu klasesbiedru iemiesojumu, kas viņiem ir jāaizpilda, mēģinot saprast, kura iemiesojuma puse viņiem ir jāaizpilda, un klusi uzzīmēt trūkstošo pusi, skanot mierīga dziesma, ko izvēlējies vadītājs. Kad skolēni pabeidz, viņi dodas uz dēļa un novieto pabeigto Avataru ar atkārtoti lietojamu, kaļamu baltu līmes špakteli. Visa klase vēro, un uzdevums ir mēģināt uzminēt, kam pieder iemiesojumi.

Relaksējošie vingrinājumi

24 - Miera trauks

Burciņu, kurā ievietojam ūdeni, šķidro silikonu, lai saturam piešķirtu blīvumu un dažādu krāsu mirdzumu, mēs saucam par "mierīguma katlu".

Burku konstruēšanu veic skolēni iepriekš, un tās var palikt klasē, lai izmantotu citos laikos, kad nepieciešams aicinājums atpūsties un nomierināties.

Katrs skolēns paņem savu burciņu, krata to un vēro kustību. Pēc tam grupā tiek runāts par novēroto: ka mirdzums atspoguļo skolēnu emocijas, kuras viņi krata un maisa, līdz tiek nomierināti. Šī aktivitāte ir ideāli piemērota refleksijas veicināšanai.

Vienkārša darbība, vērojot, kā spīdums lēni kustas, palīdzēs skolēniem atpūsties.

Relaksējošie vingrinājumi

25 - Zieds un svece

Šī ir vienkārša relaksācijas tehnika, kas veicina dziļu elpošanu.

Izliecieties, ka vienā rokā jums ir jauki smaržojošs zieds, bet otrā - lēni degoša svece.

- Smaržojot ziedu, lēnām ieelpojiet caur degunu.
- Nopūšot sveci, lēnām izelpojiet caur muti.
- Atkārtojiet dažas reizes.

Relaksējošie vingrinājumi

26 - Lietus lāses

Aizveriet acis un iedomājieties, ka esat ūdens pile, kas līstot nokrīt okeānā. Iedomājieties, kā jūs varat atgriezties mākonī ūdens cikla procesa dēļ.

27 - Elpošanas vingrinājums

Norādījumi studentiem:

- Sēdiet ērtā pozā ar sakrustotām kājām.
- Novietojiet kreiso roku uz kreisā ceļgala.
- Paceliet labo roku uz augšu deguna virzienā.
- Pilnībā izelpojiet un pēc tam izmantojiet labo īkšķi, lai aizvērtu labo nāsi.
- Ieelpojiet caur kreiso nāsi un pēc tam ar pirkstiem aizveriet kreiso nāsi.
- Atveriet labo nāsi un izelpojiet caur šo pusi.
- Ieelpojiet caur labo nāsi un pēc tam aizveriet šo nāsi.
- Atveriet kreiso nāsi un izelpojiet caur kreiso pusi.
- Šis ir viens cikls.
- Turpiniet līdz 5 minūtēm.
- Vienmēr pabeidziet praksi, pabeidzot ar izelpu kreisajā pusē.

Relaksējošie vingrinājumi

Aktivitāte palīdz jums nomierināt un nomierināt prātu.

28 - Sajūta vienā vārdā

Skolēniem tiek lūgts aizvērt acis (ja tas ir ērti) uz 30 sekundēm un izdomāt vārdu, kas vislabāk raksturo viņu jūtas/domas pēc nodarbības pabeigšanas. Pēc tam skolotājs lūdz viņus atvērt acis un pa vienam padalīties ar vārdu, kas raksturo viņu sajūtu.

Relaksējošie vingrinājumi

*Vēl viena iespēja ir lūgt studentam izteikt savas jūtas, izmantojot dzīvu statuju vai sejas izteiksmi.

---

29 - Ritma rotaļa

Māciet skolēniem vienkāršas jogas pozas, ko iedvesmojuši dzīvnieki, koncentrējoties uz maigām stiepēm. Šīs enerģētikas laikā ir iespējams veikt 4-5 pozas. Katra poza tiek turēta 15-30 sekundes, koncentrējoties uz elpošanu un saglabājot stāju. (2 minūtes)

Relaksējošie vingrinājumi

SarahReedChildCntr vietnē X:

Relaksējošie vingrinājumi

30 - Kukainīt, kā Tu kusties?

Skolotājs lūdz skolēnus izveidot apli. Skolotājs demonstrē dažādu kukaiņu kustības, skolēni mēģina atkārtot skolotāju.

Lidojums ar tauriņu: viegli paceliet rokas virs galvas un lēnām velciet tās uz priekšu un atpakaļ.

Sienāza lēciens: salieciet ceļus un leciet gaisā, izstiepjot rokas uz priekšu.

Skudru rāpošana: rāpieties pa grīdu uz rokām un ceļiem.

Bites lidojums: Skrien pa apli, plivinot rokas kā spārnus.

Tagad kādam no klases jāiet apļa vidū. Ar aizvērtām acīm viņš pagriežas, norādot uz apkārtējiem studentiem. Tad viņam jāapstājas, norādot uz kādu un skaļi jāizsauc kukaiņa vārds. Studentam, uz kuru tiek rādīts, ir jāparāda kustība. Ja viņš kļūdās, viņš iet pa vidu.

Relaksējošie vingrinājumi

31 - Draudzības trīsstūris

Studenti strādā pāros, lai uzzīmētu trīsstūri, kas attēlo viņu draudzību. Pirms darba uzsākšanas skolotājs ar vienu no bērniem demonstrē soļus. Divas personas pārī noliek rokas uz leju tā, lai plaukstas būtu vērstas pret papīra loksnes virsmu; 1. skolēns izmanto labo roku, bet 2. skolēns - kreiso roku. Tie savieno viena pāra īkšķu galus un kreisās rokas rādītājpirkstus ar īkšķu un rādītājpirkstu galiem un iezīmē trīsstūra formu starp pirkstiem. Pēc tam viņi var uzzīmēt acis, degunu, muti un visu, ko vien vēlas, lai izveidotu personisku simbolu savām attiecībām.

Relaksējošie vingrinājumi

32 - Lielisks darbiņš!

Skolēni veido apli. Tad visi pagriežas pa labi un ar labo roku piesit priekšā stāvošā bērna plecu, sakot: "Tu paveici lielisku darbu". Tad visi skolēni pagriezieties pa kreisi un dariet to pašu ar bērnu, kas stāv viņiem priekšā.

Pēdējais solis: skolēni stāv aplī viens pret otru. Viņi uzlika labo roku uz sava kreisā pleca, bet kreiso roku - uz labā pleca; viņi paglauda plecus, sakot: "Es paveicu lielisku darbu".

Relaksējošie vingrinājumi

33 - Krāsu relaksācija

Studentiem tiek uzdots apgulties vai sēdēt atvieglinātā stāvoklī un iztēloties dažādas krāsas uz dažādām ķermeņa daļām.

- Iedomājieties, ka jūsu kājas ir piepildītas ar sarkano krāsu - magoņu sarkano
- Iedomājieties, ka jūsu vēders ir piepildīts ar dzeltenu krāsu - saules krāsu
- Iedomājieties, ka jūsu krūtis ir piepildītas ar zaļu - svaigu jauno lapu krāsu
- Iedomājieties, ka jūsu kakls ir piepildīts ar zilu - debesu krāsu
- Iedomājieties, ka jūsu galva ir piepildīta ar purpursarkano krāsu - nakts debesu samtaini violetu

Tagad ļaujiet visam ķermenim justies laimīgam, mierīgam un relaksētam.

Relaksējošie vingrinājumi

34 - Elpošanas vingrinājums

Aiciniet bērnus ērti sēdēt aplī vai nu uz grīdas, vai krēslos.

Norādiet viņiem aizvērt acis un dziļi ieelpot caur degunu un izelpot caur muti.

Kad viņi dziļi elpo, palīdziet viņiem iztēloties vietu, kur viņi jūtas laimīgi un droši spēlējoties — tas var būt rotaļu laukums, laukums vai pat viņu pašu pagalms.

Mudiniet viņus domāt par skaņām, smaržām un skatiem šajā drošajā vietā, pastiprinot nomierinošo efektu.

Turpiniet vairākas minūtes, ļaujot bērniem savā prātā pilnībā iesaistīties viņu mierīgajā rotaļu telpā.

Pakāpeniski atgrieziet viņus pašreizējā brīdī, atgādinot, ka viņi var apmeklēt šo drošo vietu savā prātā ikreiz, kad viņiem ir nepieciešams justies mierīgi un droši.

Relaksējošie vingrinājumi

35 - Miera vizualizēšana

Have the children find a comfortable position to sit or lie down.

Begin by guiding them through a few calming breaths to relax.

Start describing a peaceful playground scene—mention the gentle sway of the trees, the softness of the grass, and the laughter of friends.

Narrate how every child at the playground is playing freely and safely, without any fears or worries.

Emphasize that in this place, every child is included in games, and there a sense of happiness and freedom.

Allow the children a few minutes to immerse themselves in this visualization, then gently guide them back to the classroom, feeling refreshed and content.

Relaksējošie vingrinājumi

36 - Pateicības aplis

Savāciet bērnus ērtā lokā.

Iepazīstiniet ar pateicības jēdzienu un to, kā pateicības sajūta var padarīt mūs laimīgākus.

Pastāstiet apkārt runājošam gabalam; objekts, kas tā turētājam piešķir tiesības runāt bez pārtraukuma.

Aiciniet katru bērnu pastāstīt par spēles laiku, par kuru viņi ir pateicīgi, turot rokās runājošo daļu. Tas varētu būt a

mīļākā rotaļlieta, spēle vai persona, ar kuru viņiem patīk spēlēties.

Katram bērnam runājot, pārējā grupa uzmanīgi klausās.

Kad visi ir dalījušies, pateicieties grupai par ieguldījumu un izceliet kopīgo prieku, ko spēlēšanās sniedz viņu dzīvē.

Relaksējošie vingrinājumi

37 - Pasaules plaušas

Skolotājs skaidro darbību, aicinot skolēnus iedomāties, ka pasaulei ir plaušas, tāpat kā cilvēkiem. Gaisa piesārņojuma dēļ šīs plaušas cīnījās, taču tagad piesārņojums ir notīrīts, un pasaule atkal var brīvi elpot.

un šis ir atvieglojuma, laimes un gandarījuma brīdis.

Studentiem tiek dots norādījums iedomāties, ka viņi ir pasaules plaušas un gaiss ir tīrs. Viņi pieceļas un sāk brīvi kustēties, paužot savas sajūtas (piemēram, dziļi ieelpojot, izstiepjot rokas, smaidot un izrādot relaksāciju).

Relaksējošie vingrinājumi

38 - Vārdu ķēdes stafete

Šī aktivitāte liek skolēniem kustēties, radoši domāt un strādāt kopā.

Norādījumi:

Sadaliet skolēnus divās vai vairākās komandās un novietojiet viņus rindā ar skatu uz klases priekšu. Izvēlieties sākuma vārdu (piemēram, "ābols"). Pēc jūsu signāla katras komandas pirmā persona izsauc jaunu vārdu, kas sākas ar iepriekšējā vārda pēdējo burtu (piemēram, "zilonis").

Sacensības turpinās, katram komandas dalībniekam pārmaiņus izsaucot jaunu vārdu, kas seko ķēdei. Komanda, kas iestrēgst vai atkārto vārdu, ir ārpusē. Uzvar komanda, kas notur ķēdi visilgāk!

Relaksējošie vingrinājumi

39 - Sajūtu medības

Šī aktivitāte palīdz skolēniem atbrīvoties no stresa, izmantot savas sajūtas un sazināties ar apkārtējo vidi.

Materiāli:

Katra studenta sensoro pamudinājumu saraksts (skatīt zemāk)

Norādījumi:

Sagatavojiet sarakstu ar uzvednēm, kas piesaista dažādas maņas (piemēram, "Atrodiet kaut ko maigu", "Pasmaržojiet kaut ko saldu", "Klausieties klusu skaņu").

Izdaliet sarakstu katram skolēnam un uzdodiet viņiem atrast kaut ko klasē vai ārpusē (atkarībā no laika un telpas), kas atbilst katrai uzvednei.

Mudiniet viņus izpētīt telpu lēni un apzināti.

Kad visi ir aizpildījuši sarakstu, sanāciet kopā kā klase un palūdziet dažiem studentiem dalīties ar jūsu atklājumiem.

Sensoras uzvednes idejas:

Skats: atrodiet kaut ko sarkanu, kaut ko spīdīgu, kaut ko ar svītrām.

Pieskarieties: atrodiet kaut ko gludu, kaut ko raupju, kaut ko aukstu.

Smarža: atrodiet kaut ko, kas smaržo pēc ziediem, kaut ko, kas smaržo pēc grāmatām, kaut ko, kas smaržo pēc svaiga gaisa.

Dzirde: atrodiet klusu vietu, atrodiet skaņu aiz loga, atrodiet skaņu, ko izdodat ar savu ķermeni.

Nogaršot (pēc izvēles): ja nepieciešams, aiciniet studentus atnest nelielu augļa gabalu vai citu uzkodu, lai pastāstītu un aprakstītu tā garšu (salda, skāba utt.).

Relaksējošie vingrinājumi

40 - Stāsta būvēšana

Palūdziet studentiem apsēsties aplī. Sāciet stāstu ar vienu vai diviem teikumiem. Pēc tam aiciniet studentus pēc kārtas pievienot pa vienam teikumam, lai turpinātu stāstu. Pabeidziet darbību ar pēdējiem studentiem un lūdziet viņus atgriezties savās vietās.

Relaksējošie vingrinājumi

41 - Krāso klusumā!

Palūdziet bērniem izkrāsot mandalu darblapas stūrī. Dodiet viņiem laiku 3 minūtes un atskaņojiet mierīgu mūziku fonā.

Relaksējošie vingrinājumi

42 - Flower and candle: deep breathing

This is a simple relaxation technique that encourages deep breathing.

https://www.youtube.com/watch?v=qTN_MtV5TFw

Pretend you have a nice smelling flower in one hand and a slow burning candle in the other.

1.

Breathe in slowly through your nose as you smell the flower.

2.

Breathe out slowly through your mouth as you blow out the candle.

3.

Repeat a few times.

Relaksējošie vingrinājumi

43 - Kur Tu atrodies?

Bērni, sadevušies rokās, veido apli un pārbauda, kurš atrodas viņiem labajā un kreisajā pusē. Audzinātāja spēlē mierīgu mūziku, un bērni atlaiž rokas un nejauši pārvietojas pa telpu, ierobežotā perimetrā. Audzinātāja aptur mūziku, un bērniem atkal ir jāiziet tas pats aplis, pārliecinoties, ka viņi sadodas rokās ar tiem pašiem kolēģiem, kuri aplī atradās pa labi un pa kreisi. (5 minūtes)

Relaksējošie vingrinājumi

44 - Robotu kustības

Bērni tiek aicināti iztēloties, ka viņi ir roboti un pārvietojas nejauši kā dažādi artikulēti cilvēkiem līdzīgi roboti (ar mūziku). (3 minūtes)

Relaksējošie vingrinājumi

45 - Kāds auglis/dārzenis es esmu?

Audzinātāja uz katra bērna muguras uzliek papīra lapu ar augļa/dārzeņa attēlu un nosaukumu (apelsīns, citrons, ābols, burkāns, tomāts u.c.), aicinot bērnus lēnām pārvietoties pa istabu un nesaka, ko. atrodas viens otram uz muguras. Kad viņi 3 minūtes pārvietojas pa istabu, viņi viens otram uzdod jā/nē jautājumus, lai mēģinātu uzminēt, kurš auglis/pākšaugs viņi ir. Katram garām ejošam bērnam viņi var uzdot tikai vienu jautājumu (piemēram, "vai es esmu zaļš?", "Vai esmu apaļš?", "Vai es esmu salds?", "Vai esmu pieradis gatavot zupu?", "Vai esmu pieradis pagatavot augļu salātus?" utt.) un pāriet pie nākamā kolēģa.
Norunātā laika beigās viņi stāv uz vietas un pa vienam pasaka, kāds auglis vai dārzenis, viņuprāt, ir. Šī aktivitāte palīdz attīstīt iztēli, asociāciju spēju un (atpazīt) ēdienu un tā pamatīpašības. (5 minūtes)

Relaksējošie vingrinājumi

46 - Seko manai rokai!

Pa pāriem viens bērns (hipnotizētais) seko otra bērna (hipnotizētāja) rokai pa istabu (ar mierīgu lēnu mūziku).

Tad viņi maina lomas.

(5 minūtes)

Relaksējošie vingrinājumi

47 - Kukaiņu labirints

Galvenā darblapas daļa būs labirints ar sākumpunktu (varbūt skudru pūzni vai ziedu) un beigu punktu (varbūt gardu lapu vai omulīgu kokonu). Labirints var būt vienkāršs ar platām takām mazākiem bērniem vai vairāk. komplekss ar līkločiem vecākiem bērniem. Varat pat iekļaut kukaiņu tematiskos šķēršļus, piemēram, zirnekļa tīklus vai līkumotus celiņus cauri ziediem. Īsi paskaidrojiet, kas ir labirints un kāds ir mērķis atrast ceļu no sākuma līdz beigām. Izdaliet labirinta darblapas un krītiņus/zīmuļus. Mudiniet skolēnus sākt ceļojumu labirintā. Mazākiem bērniem parādiet, kā lēnām un uzmanīgi izsekot ceļam, ievērojot līnijas. Paskaidrojiet, ka ir pareizi nonākt strupceļos. Viņi var vienkārši izsekot atpakaļ un izmēģināt citu ceļu. Atzīstiet un atzīmējiet katru skolēnu, kurš pabeidz labirintu.

Relaksējošie vingrinājumi

48 - Vizualizācija mieram

Iejūtieties ērti savā krēslā ar taisnu muguru un kājām uz grīdas. Tagad uzmanīgi aizveriet acis. Dziļi ieelpojiet caur degunu, piepildot vēderu ar gaisu. Izlaidiet to visu lēnām caur muti, piemēram, nopūšot dzimšanas dienas sveci. Dariet to dažas reizes, ļaujot visām bažām aizpeldēt ar katru elpu. Apkārtējā pasaulē var būt dažas skaņas – varbūt dūkoņa no gaismām, lapu šalkoņa ārā vai pat tikai jūsu elpošana. Tas ir labi, vienkārši klausieties klusi. Iedomājieties, ka esat kā liels, skaists saules pulkstenis un jūtat, ka laiks paiet garām. Varbūt jums kļūst nedaudz siltāks, mazliet pabīdāties sēdeklī vai pat mirkšķināt vienu vai divas reizes. Neuztraucieties par sekunžu vai minūšu skaitīšanu. Vienkārši atpūtieties un ļaujiet sev būt šeit, tagad. Kad jūtat, ka ir pagājusi vesela minūte, atkal atveriet acis. Tas var būt nedaudz vairāk vai nedaudz mazāk, tas ir labi! Galvenais ir justies mierīgam un mierīgam.

Relaksējošie vingrinājumi

49 - Elpošanas vingrinājums "Plauksta"

Ar labās rokas rādītājpirkstu sāciet vilkt no kreisās rokas īkšķa apakšas līdz īkšķa galam (elpa tiek ievilkta paralēli), tad turpiniet vilkt pirkstu pa īkšķi (izelpot), turpiniet, līdz visi pirksti ir pārklāti. Tad viņi maina rokas un pārvelk kreisās rokas rādītājpirkstu pār labās rokas pirkstu. Ieelpojiet, velkot (braucot) pirkstu uz augšu, izelpojiet, velkot uz leju.

Relaksējošie vingrinājumi

50 - Klusās statujas izaicinājums

Spēlējiet nomierinošu mūziku, lai radītu mierīgu atmosfēru klasē.

Izskaidrojiet izaicinājumu: norādiet studentiem, ka viņi piedalīsies "Klusās statujas izaicinājumā". Paskaidrojiet, ka mērķis ir koncentrēties uz viņu elpu un radīt klusuma sajūtu viņu ķermenī.

1. Pasludiniet statuju tēmu (pēc izvēles). Tas varētu būt kaut kas nomierinošs vai dabas iedvesmots (piemēram, "mierīgs koks", "plūstoša upe", "miega tauriņš").
2. Atskaņojiet mūziku noteiktu laiku (2–5 minūtes) vai norādiet studentiem, ka jūs piesitīsit pie galda, lai signalizētu, ka raunda beigas.
3. Šajā laikā skolēniem ir jāstāv vai jāsēž pilnīgi nekustīgi, koncentrējoties uz elpu un iemiesojot tēmu (ja tāda ir). Mudiniet viņus aizvērt acis, ja tas ir ērti.
4. Kad laiks ir beidzies, uzmanīgi signalizējiet par raunda beigām

---

Relaksējošie vingrinājumi

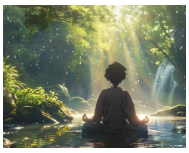

51 - Varavīksne

Šī apzinātības prakse apvieno maigu stiepšanos ar dziļu elpošanu, lai radītu nomierinošu un pacilājošu pieredzi. Jūs lūgsit studentiem iedomāties varavīksnes gleznošanu debesīs, izmantojot pirkstus kā otas. Palūdziet studentiem ieņemt ērtu vietu, lai pārvietotos ar izstieptām rokām uz sāniem.

Norādījumi studentiem:

1. Atrodiet sev ērtu pozīciju: sēdiet taisni vai stāviet augstu, atkarībā no tā, kas jums šķiet vislabākais. Pārliecinieties, ka abās pusēs ir pietiekami daudz vietas, lai ērti paceltu rokas.
2. Aizveriet acis un veiciet dažas dziļas elpas.
3. Iedomājieties, ka jūs rokās turat otas. Plaukstas ir vērstas uz priekšu, sāciet ar rokām pie sāniem.
4. Dziļi ieelpojiet, kad sākat krāsot varavīksnes sarkano joslu. Lēnām paceliet rokas taisni, ar pirkstu galiem izsekojot sarkanajam lokam debesīs.
5. Izelpojiet, nolaižot rokas atpakaļ uz sāniem.
6. Turpiniet krāsot varavīksni, krāsu pēc krāsas. Saskaņojiet elpu ar kustībām: ieelpojiet, paceļot rokas, lai iegūtu nākamo krāsu, un izelpojiet, kad tās atkal nolaižat.
7. Atkārtojiet to ar oranžu, dzeltenu, zaļu, zilu, indigo un visbeidzot violetu.
8. Veltiet laiku, lai novērtētu savu skaisto varavīksni. Iedomājieties, ka tas spoži spīd ap jums, izraisot smaidu ikviena sejā.
9. Lēnām kustiniet pirkstus un kāju pirkstus, pēc tam uzmanīgi atveriet acis.

Relaksējošie vingrinājumi		52 - ---
Relaksējošie vingrinājumi		53 - ---
Relaksējošie vingrinājumi	eca	54 - ---

Darbības

Pilsoniskās apziņas tēmas

1

Pilsoniskās apziņas tēmas / C.A1 Manas tiesības mācīties

Izstrādāja	APDNE
	1
Ilgums	65
Enerģētiķi	 8 - Atrodi citu sēdvietu! Lieciet studentiem sēdēt uz krēsliem aplī tā, lai krēslu skaits būtu par vienu mazāks nekā skolēnu skaits. Students bez krēsla stāv vidū un saka savu vārdu. Pēc tam skolēns izsauc kādu īpašību, krāsu vai apģērba veidu, piemēram, "Visi valkā oranžus!". Visiem dalībniekiem, kuri ir tērpušies oranžā krāsā, ir jāpieceļas un jāatrod cita sēdvieta, bet ne tā, kas atrodas uzreiz pa labi vai pa kreisi. Students, kurš atrodas pa vidu, cenšas atrast vietu, un persona, kas palikusi stāvam, kļūst par nākamo zvanītāju vidū.
Relaksējošie vingrinājumi	 10 - Kalnu grēda Stāviet blakus rindā, kalnu pozā, kājas gurnu platumā. Katrai pēdai ir jāpieskaras cilvēka pēdai katrā pusē. Ejiet (grupā) pa istabu, neatdalot viņu kājas no partnera. Ja grupa sadalās, jāsāk no jauna. *Variācija* : palūdziet studentiem staigāt uz pirkstiem.
Mērķi	1. Izprast tiesību uz izglītību jēdzienu. 2. Veicināt izpratni, ka izglītība ir svarīga ikvienam bērnam. 3. Pārrunāt, kā izglītība palīdz cilvēkiem un kopienām.
Sagatavošana	• papīrs, marķieri, krāsaini zīmuļi • Izdrukas lomu spēles situāciju kartītēm (3. pielikums) (Viena kartīte katram skolēnam.) • Jautājuma kartītes skolotājam (2.pielikums)

Darba plūsma

1. darbība: (20 minūtes)

- Sapulciniet skolēnus lielā atklātā vietā un izskaidrojiet, kā notiek lomu spēle.
- Izdaliet katram skolēnam papīra lapu ar īsu piezīmi (no 3. pielikuma). Pastāstiet skolēniem, ka savā starpā nevajadzētu dalīties ar to, kas rakstīts uz viņu lapiņas.
- Lūdziet skolēnus nostāties vienā līnijā, kas simbolizēs to, ka mūsu atskaites punkts ir viens.
- Pa vienam uzdodiet septiņus jautājumus no 2. pielikuma . Ja skolēna atbilde, atbilstoši viņa izvēlētajai norādei ir "JĀ", viņš sper vienu soli un priekšu.
- Tā izspēlējiet visus 7 jautājumus.
- Lūdziet skolēnus palikt savās vietās un paskaidrojiet: "Tiem, kas virzās uz priekšu, ir vairāk iespēju, jo viņi var iet uz skolu un mācīties. Tiem, kuri palika stāvot uz vietas, var nebūt tādas pašas iespējas."
- Pēc lomu spēles aiciniet bērnus atgriezties klasē un apsēsties savās vietās.
- Uzrakstiet uz tāfeles "Kāpēc mācīties?" un aiciniet skolēnus pateikt to, kas viņiem ienāk prātā. Atzīmējiet viņu atbildes uz tāfeles.
- Sāciet diskusiju, lai noteiktu, kādi ir galenie temati par šo tēmu, ļaujot studentiem izteikt visu, kas ienāk prātā. Mudiniet klasi pacelt rokas un sniegt idejas. Uzrakstiet viņu atbildes uz tāfeles vai papīra.
- Parādiet sagatavoto diagrammu (4.pielikums) un palūdziet studentiem pievienot idejas, ja kaut kā trūkst.

2. darbība: (20 minūtes)

- Turpiniet diskusiju, uzdodot jautājumu: "Vai kāds zina, ko nozīmē "tiesības"?" un paskaidrojot, ka tiesības ir ikvienam. Paskaidrojiet, ka vienas no svarīgākajām tiesībām ir tiesības doties uz skolu un mācīties.
- Aprakstiet, kā izglītība mums var palīdzēt, piemēram, mēs iemācāmies lasīt, rakstīt, izprotam pasauli un sagatavojamies nākotnei.
- Iepazīstiniet ar īsu stāstu par bērnu, kuram patīk iet uz skolu (1. pielikums). Izlasiet stāstu skaļi, prezentējot pievienoto PowerPoint prezentāciju (5. pielikums).
- Pēc stāsta izlasīšanas pajautājiet skolēniem, kā viņiem šķiet, kāda bija tā galvenā doma.
- Noslēdziet diskusiju, paskaidrojot: "Izglītība ir spēcīgs instruments, kas var mainīt gan mūsu dzīvi gan cilvēkus mums apkārt. Tā palīdz mums sasniegt mūsu mērķus un padarīt pasauli labāku."

3. darbība: (20 minūtes)

- Uzdodiet skolēniem uzzīmēt attēlu par to, kas viņiem skolā patīk visvairāk. Paskaidrojiet, ka tas varētu būt viņu iecienītākais mācību priekšmets, draugi, skolotājs vai jebkas cits, kas viņiem patīk.
- Izdaliet zīmēšanas papīru un krītiņus. Dodiet skolēniem laiku uzīmēt savas pārdomas.
- Aiciniet klasi savā starpā dalīties savos zīmējumos. Palūdziet viņiem paskaidrot, ko viņi zīmēja un kāpēc viņiem tas patīk.

Secinājums (10 minūtes)

- Kad visi skolēni ir dalījušies ar saviem zīmējumiem, sapulciniet klasi uz pēdējo diskusiju.
- Apkopojiet stundu, uzsverot izglītības nozīmi, uzsverot, ka tā sniedz zināšanas un prasmes, lai izprastu pasauli un uzlabotu savu un citu dzīvi.
- Mudiniet skolēnus atcerēties, ka ikvienam bērnam ir tiesības mācīties un doties uz skolu. Nostipriniet, ka izglītība var pavērt durvis daudzām iespējām un palīdzēt sasniegt sapņus.
- Uzdodiet skolēniem refleksijas jautājumus:
  - "Ko jūs šodien uzzinājāt par izglītības nozīmi?"
  - "Kā jūs varat izmantot šodien apgūto, lai palīdzētu citiem saprast, kāpēc izglītība ir svarīga?"
- Noslēdziet stundu, mudinot turpināt mācīties un atbalstīt vienam otru šajā procesā, uzsverot izglītības spēku kā dzīves un kopienu uzlabošanas līdzekli.

Atsauksmes	Skolotājs formulē īsus apgalvojumus, un skolēni neverbālā veidā izsaka, vai piekrīt tiem: paceļ roku, ja piekrīt, pietupjas, ja nepiekrīt, pieceļas kājās, ja īsti nezin. Paziņojumu piemēri: • "Izglītība ir svarīga ikvienam." • "Ikvienam ir jābūt tiesībām apmeklēt skolu." • "Es saprotu, kāpēc izglītība ir cilvēktiesības." • "Es domāju, ka ikvienam pasaulē ir pieejama izglītība." • "Mācības par cilvēktiesībām ir svarīgas." • "Es uzskatu, ka izglītība var mainīt cilvēka dzīvi." • "Es vēlētos uzzināt vairāk par citām bērnu tiesībām." • "Es jutos iedvesmots no šodienas nodarbības."
Pielāgojumi	Skolēniem, kuriem var būt nepieciešams papildu atbalsts, zīmēšanas aktivitātes laikā aiciniet viņu darboties pārī ar blakus sēdētāju.
Skolotāja prasmes	· **Veicināšana** : studentu vadīšana aktivitātēs un diskusijās, iesaistīšanās un līdzdalības nodrošināšana. (1. darbība) · **Stāstu stāstīšana** : stāstu izmantošana vēstījumu un morāles paušanai, iztēles un izpratnes stimulēšanai. (2. darbība) · **Radošums** : mudināt skolēnus izteikties, zīmējot un daloties savās domās vizuāli. (3. darbība) · **Aptaujas metodes** : jautājumu izmantošana, lai rosinātu kritisku domāšanu un pārdomas. (2. darbība, 4. darbība) · **Pārdomu prakse** : diskusiju veicināšana, kas mudina skolēnus pārdomāt savu mācīšanos un pieredzi. (Secinājums)
Digitālie resursi	1.pielikums 2.pielikums 3.pielikums 4.pielikums 5.pielikums

2 Pilsoniskās apziņas tēmas / C.A2 Manas tiesības rotaļāties

Izstrādāja	APDNE
	1
Ilgums	60

Enerģētiķi

23 - Emociju spēle

Nepieciešamie materiāli:

- Vidēja izmēra bumba
- 5 A5 izmēra kartītes ar emociju sejām.

Pārvietojiet galdus un krēslus pa klasi, lai skolēni varētu sēdēt aplī.

Spēle sākas ar bumbiņas metienu skolēnam, šajā brīdī vadītājs, kurš ieguvis 5 kārtis (pa vienai katrai emocijai), paceļ kārti; bērnam, kurš saņēmis bumbu, ir jārunā par situāciju, kas izraisa vadītāja radītās emocijas. Pēc tam bumba tiek iemesta citam klasesbiedram un tā tālāk, līdz visi skolēni ir saņēmuši bumbu un viņiem visiem ir bijusi iespēja runāt par emocijām.

Bumbu katram skolēnam drīkst mest tikai vienu reizi.

Spēle beidzas, kad visi skolēni ir saņēmuši un iemetuši bumbu un visi ir runājuši par emocijām.

Relaksējošie vingrinājumi

21 - Kā es šodien jūtos?

Priekšlikums ir, ka katram bērnam ir jāzīmē sava seja atbilstoši emocijām, kuras viņš tajā brīdī izjūt: laime, skumjas, dusmas, bailes un miers.

Mērķi

Izprast, ka skolēniem ir tiesības rotaļāties.

Noskaidrot, kāpēc spēles un rotaļas ir svarīgas mācību darba sastāvdaļas.

Skolēni veidos savu tiesību hartu, lai aizstāvētu savas tiesības rotaļāties.

Sagatavošana

- Papildlasījums: ANO Konvencija par bērna tiesībām – 31. pants. (**skatīt sadaļā digitālie resursi**)
- Materiāli: Stāsts par rotaļām visā Eiropā (**2. PIELIKUMS**)
- Aprīkojums: Skaļruņi mūzikai, projektors video.

Izdrukas: faktu lapas par bērnu tiesībām, "Tiesības spēlēt" ķīlu kartes (**3. PIELIKUMS**), izejas kartes (**4. PIELIKUMS**)

Darba plūsma

1. darbība: Īsi ar skolēniem pārrunājiet, ka viena no viņu tiesībām ir rotaļāties. Kā atsauci un informācijas avotu iespējams izmantot ANO Konvenciju par bērnu tiesībām, kas pievienota sadaļā "digitālie resursi". (5 minūtes) (**1. PIELIKUMS**)

Sāciet ar īsu pārskatu par cilvēktiesībām, uzsverot šo tiesību nozīmi un universālumu.

Kopīgi parskatiet 31. pantu, galveno uzmanību pievēršot tiesībām spēlēties, atpūsties un izklaidēties.

Pārrunājiet to, kāpēc mācoties rotaļas un spēlēšanās bērniem ir svarīga. Kā rotaļas saistītas ar bērnu izaugsmi un attīstību. Šādā veidā skolotāja veido pamatu turpmākajām stundas aktivitātēm.

2. darbība: interaktīvā stāsta laiks (15 minūtes) (**2. PIELIKUMS**)

Dalieties stāstā, kas ilustrē bērnus no dažādām pasaules daļām, kas iesaistās dažādos rotaļu veidos.

Izceliet, kā spēle tiek pieredzēta un novērtēta dažādās kultūrās un vidēs.

Mudiniet bērnus pārdomāt savas iecienītākās rotaļu aktivitātes un kopīgi pievērsiet uzmanību emocijām, kas rodas, kad skolēni runā par šo tēmu.

3. darbība. Grupas darbs — "Tiesības rotaļāties" hartas izveide (20 minūtes) (**3. PIELIKUMS**)

Sadaliet bērnus mazās grupās un sagādājiet viņiem materiālus, lai izveidotu savu "Tiesības rotaļāties" hartu.

Mudiniet viņus pārdomāt, ko viņiem nozīmē spēles un rotaļas, kāpēc tās ir svarīga un kā katram bērnam var nodrošināt šīs tiesības.

Veiciniet radošumu un draudzīgu atmosfēru klasē, ļaujot katrai grupai pašiem izveidot dizainu un noformēt savu hartu.

4. darbība: Kopā ar klasi noskatieties īsu video par tiesībām rotaļāties visā pasaulē (10 minūtes) (skatiet digitālos resursus)

Parādiet videoklipu (līdz 1 minūtei), kurā attēloti bērni no visas pasaules, kas iesaistās rotaļās, uzsverot, ka šādas tiesības ir katram bērnem uz pasaules.

Pārrunājiet video, nosaucot kopīgo un atšķirīgo rotaļu aktivitātēs un vidēs.

Izmantojiet to kā iespēju, lai nostiprinātu domu, ka ikvienam bērnam neatkarīgi no izcelsmes ir tiesības spēlēties.

5. darbība. Diskusija un pārdomas par to, ko rotaļas nozīmē bērniem (10 minūtes) (**4. PIELIKUMS**)

Izmantojot izejas kartes, vadiet pārdomātu diskusiju, par pašu bērnu pieredzi un sajūtām par spēlēm un rotaļām.

Aiciniet bērnus padalīties savās domās par to, ko viņi šodien ir iemācījušies par spēles nozīmi.

Uzdodiet atvērtus jautājumus, piemēram:

- "Kā jūs domājat, kāpēc spēlēšanās ir tik svarīga mūsu dzīvē?"
- "Vai šī nodarbība ir mainījusi jūsu skatījumu uz spēlēm?"
- "Kā jūs varat aizstāvēt savas tiesības spēlēt, ja kāds tās pārkāpj?"

Aiciniet bērnu stāstīt par personīgām pieredzēm, saistot tās ar apgūtajām zināšanām.

Aiciniet bērnus atzīmēt savās izejas kartītēs "Kā jūs jūtaties par šo nodarbību?". Ja nepieciešams, paskaidrojot, ka katra emocijzīme atspoguļo dažādas sajūtas. Sniedziet piemērus, lai nodrošinātu skaidrību (piemēram, priecīgs, satraukts, pārdomās, pārsteigts). Palūdziet bērniem izvēlēties emocijzīmju kartīti, kas vislabāk atspoguļo viņu jūtas par šo nodarbību.

Pārrunājiet, kā klase var atbalstīt viens otra tiesības rotaļāties gan skolā, gan ārpus tās.

6. darbība: Hartu prezentācijas, secinājumi un solījumi nākotnē. (20 minūtes)

Hartu prezentācijas:

	Aiciniet katru grupu radoši prezentēt savu "Tiesības rotaļāties" hartu klasei. Viņi var izmantot zīmējumus, dzejoļus, dziesmas vai īsus iestudējumus, lai padarītu savu prezentāciju interesantu un atmiņā paliekošu. Pēc katras prezentācijas atvēliet laiku klasei uzdot jautājumus un dalīties savās pārdomās. Veiciniet noslēguma diskusiju par to, kā bērni var aizstāvēt un aizsargāt savas tiesības spēlēt savās kopienās. Aiciniet bērnus savus solījumus uzrakstīt uz nelielas lapiņas un piestiprināt to pie "solījumu sienas". Noslēdziet, pastiprinot galvenos šīs dienas vēstījumus un mudinot bērnus atcerēties spēles nozīmi viņu un citu cilvēku dzīvē.
Atsauksmes	Bērni aizpildīs vienkāršu atsauksmju veidlapu ar emocijzīmēm, lai izteiktu, kādas bija viņu izjūtas šajā nodarbībā.
Pielāgojumi	Atbilstoši skolēnu spējām, nodrošiniet alternatīvas izteiksmes metodes, piemēram, zīmēšanu vai žestu izmantošanu runas vietā.
Skolotāja prasmes	**Mācību prasmes:** **Ievads un pārskats (1. solis)** : **saistošs ievads** – izmantojiet stāstu stāstīšanu un iztaujāšanu, lai piesaistītu skolēnu uzmanību un uzsvērtu cilvēktiesību un rotaļu tiesību nozīmi. **Interaktīvais stāstu laiks (2. darbība)** : **stāstu stāstīšana** — izmantojiet izteiksmīgas stāstīšanas metodes, lai atdzīvinātu bērnu un rotaļu dažādo pieredzi, veicinot skolēnu empātiju un sapratni. **Grupas darbība (3. solis)** : **Veicināšanas prasmes** — efektīvi virziet grupas diskusijas, mudinot visus studentus piedalīties un nodrošinot, ka katra grupa radoši sniedz savu ieguldījumu "Tiesības spēlēt" hartā. **Īsa video skatīšanās (4. darbība)** : **plašsaziņas līdzekļu lietotprasme** — palīdziet studentiem kritiski analizēt video saturu, mudinot viņus salīdzināt un pretstatīt rotaļu aktivitātes dažādās kultūrās, vienlaikus stiprinot vispārējās tiesības spēlēt. **Diskusija un pārdomas (5. solis)** : **aptaujāšanas paņēmieni** — izmantojiet atvērtos jautājumus, lai rosinātu jēgpilnas pārdomas par spēles nozīmi, mudinot skolēnus formulēt savas domas un jūtas.
Digitālie resursi	**https://www.youtube.com/watch?v=-dGjaTWF3KY** PIELIKUMI TULKOŠANAI: - **https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/1150 (ANO KONVENCIJA PAR BĒRNU TIESĪBĀM - pievienota kā Word dokuments)** **- 2. PIELIKUMS (POWERPOINT FORMĀTĀ — var tulkot tieši no dokumentiem)** **- 3. PIELIKUMS (NOKLIKŠĶINIET UZ VALODAS, KURĀ VĒLATIES TULKOT, UN LŪDZU PĒC TULKOJUMA LEJUPIELĀDĒJIET TULKOTO DOKUMENTU. BULGĀRU - LATVIEŠU - PORTUGĀĻU - TURKU)** **- 4. PIELIKUMS**

eco-civic awareness project

3

Pilsoniskās apziņas tēmas / C.A3 Tiesības uz izpausmes brīvību

Izstrādāja	PROSVETA Silvia Tsvetanska
	1
Ilgums	80
Enerģētiķi	 8 - Atrodi citu sēdvietu! Lieciet studentiem sēdēt uz krēsliem aplī tā, lai krēslu skaits būtu par vienu mazāks nekā skolēnu skaits. Students bez krēsla stāv vidū un saka savu vārdu. Pēc tam skolēns izsauc kādu īpašību, krāsu vai apģērba veidu, piemēram, "Visi valkā oranžus!". Visiem dalībniekiem, kuri ir tērpušies oranžā krāsā, ir jāpieceļas un jāatrod cita sēdvieta, bet ne tā, kas atrodas uzreiz pa labi vai pa kreisi. Students, kurš atrodas pa vidu, cenšas atrast vietu, un persona, kas palikusi stāvam, kļūst par nākamo zvanītāju vidū.
Relaksējošie vingrinājumi	 27 - Elpošanas vingrinājums Norādījumi studentiem: • Sēdiet ērtā pozā ar sakrustotām kājām. • Novietojiet kreiso roku uz kreisā ceļgala. • Paceliet labo roku uz augšu deguna virzienā. • Pilnībā izelpojiet un pēc tam izmantojiet labo īkšķi, lai aizvērtu labo nāsi. • Ieelpojiet caur kreiso nāsi un pēc tam ar pirkstiem aizveriet kreiso nāsi. • Atveriet labo nāsi un izelpojiet caur šo pusi. • Ieelpojiet caur labo nāsi un pēc tam aizveriet šo nāsi. • Atveriet kreiso nāsi un izelpojiet caur kreiso pusi. • Šis ir viens cikls. • Turpiniet līdz 5 minūtēm. • Vienmēr pabeidziet praksi, pabeidzot ar izelpu kreisajā pusē. Aktivitāte palīdz jums nomierināt un nomierināt prātu.
Mērķi	Pēc nodarbības skolēni: • labāk izpratīs savas cilvēktiesības un iemācīsies tās aizstāvēt, nepārkāpjot citu tiesības; • tiks aicināti izteikt savu viedokli, izmantojot dažādus izteiksmes līdzekļus; • apgūs praktiskus veidus, kā rīkoties, ja kāds ierobežo viņu vārda brīvību.

Papildu lasīšana

- Konvencija par bērna tiesībām

https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child

- 13. pants

1. Bērnam ir tiesības uz vārda brīvību; šīs tiesības ietver brīvību meklēt, saņemt un izplatīt visu veidu informāciju un idejas neatkarīgi no robežām mutiski, rakstiski vai drukātā veidā, mākslas veidā vai ar jebkādiem citiem bērna izvēles līdzekļiem.

2. Šo tiesību īstenošanai var attiekties daži ierobežojumi, bet tie ir tikai tādi, kādi noteikti likumā un ir nepieciešami:

Sagatavošana

(a) Par citu personu tiesību vai reputācijas ievērošanu; vai

b) valsts drošības vai sabiedriskās kārtības (ordre public), vai sabiedrības veselības vai morāles aizsardzībai.

- Konvencija par bērna tiesībām (bērnu versija) https://www.unicef.org/media/60981/file/convention-rights-child-text-child-friendly-version.pdf

Art. 13. Bērniem ir tiesības brīvi dalīties ar citiem tajā, ko viņi mācās, domā un jūt, runājot, zīmējot, rakstot vai jebkādā citā veidā, ja vien tas nekaitē citiem cilvēkiem.

Materiāli – līmlapiņas, flomasteri, LEGO elementi

Aprīkojums – portatīvais dators un projektors

Klases iekārtojums – izkārtojums aplī, lai nodrošinātu mijiedarbību grupu darba laikā.

Darba plūsma

1. darbība (10 min.): ievads

Sāciet ar jautājumiem, lai noskaidrotu, kādas vārda brīvības izpausmes skolēni ir novērojuši ikdienā un kāda ir viņu pieredze.

Vai esat redzējuši cilvēkus, kas streiko?

Ko jūs domājat, redzot cilvēkus, kas protestē ar plakātiem vai bloķē satiksmi pilsētā?

Vai katram cilvēkam ir tiesības protestēt?

Vai protesti traucē citiem vai ir noderīgi?

Iepazīstieties ar nodarbības tēmu – šodien vairāk runāsim par tiesībām paust savu viedokli dažādos veidos.

2. solis (15 min.) Video resurss 1 Tiesības uz uzskatu un vārda brīvību

Noskatieties video, pēc tam pārejiet pie diskusijas par bērnu tiesībām brīvi paust savu viedokli.

Pārrunājiet ar skolēniem, ko viņi redzēja video, izmantojot sekojošus jautājumus (jautājumi darba lapā):

- Vai tev ir bijusi līdzīga pieredze, kad esi vilcinājies ko pateikt?
- Kā izteikties, ja vēlies pateikt, ka nepiekrīti kādai idejai vai viedoklim?
- Kā Tu domā - vai savs viedoklis ir jāizpauž arī tad, ja kādai idejai piekrīti vai Tev tā ļoti patīk?
- Kādās situācijās mājās un skolā Tu visbiežāk izpaud savu viedokli?
- Kā Tu justos, ja Tu vēlētos ko teikt, bet neviens Tevī neklausītos?

3. solis (15 min.) Prāta vētra

Aiciniet skolēnus kopīgi veidot "ideju vētru par tēmu "Veidi, kā varu izteikt savu viedokli?" Uzrakstiet uz tāfeles vai ekrāna uzrakstu: "Kā varu izteikt savu viedokli?" Aiciniet skolēnus piedāvāt pēc iespējas vairāk ideju, kā var pauzt savu viedokli. Fiksējiet visas idejas uz tāfeles vai ekrāna, lai veidotu redzamu ideju kopumu.

Ieteikt skolēniem pārdomāt savu pieredzi, izsakot viedokli; virzīt viņus domāt ne tikai par vārdiem un mutvārdu runu, bet arī par ķermeņa valodu, rakstveida izteiksmi, izteiksmi ar mākslas līdzekļiem un dažādiem mākslas veidiem (mūzika, dziesmas, zīmējumi, plakāti, filmas, koncerti utt.).

Apkopojiet ieteikumus un komentējiet bērna tiesības paust savas vajadzības, idejas un pieredzi. Ņemiet vērā divus svarīgus aspektus saistībā ar šo tiesību izmantošanu:

- Izsakot savu viedokli, mums vajadzētu lietot pieklājīgu valodu un izvēlēties izteiksmes veidus, kas izslēdz rupjību, vardarbību, emocionālu vardarbību un piespiedu kontrolējošu uzvedību vai manipulāciju;
- Mūsu viedokļa paušana nedrīkst nodarīt ļaunumu ne cilvēkiem, ne dabai; nevajag piesārņot vidi, nelauzt vai iznīcināt citu radīto, nedrīkstam radīt pārmērīgu troksni utt.

4. solis (30 min.) Grupu darbs

Izveidojiet vairākas grupas, katrai piešķirot citu uzdevumu, lai tēmu apskatītu no dažādiem skatu punktiem. Piemēri:

1. grupa: Emociju izpausme bez vārdiem

- **Uzdevums:** Izmantojot tikai ķermeņa valodu, katram grupas dalībniekam pēc kārtas jāattēlo divas pretējas emocijas: prieku un vilšanos.
- **Iespējamie izpausmes veidi:** Skice, dejas, ķermeņa plastika, mimika.
- **Mērķis:** Attīstīt emocionālo inteliģenci, mācīties izteikt sevi bez vārdiem un saprast citu cilvēku emocijas.

2. grupa: Ekoloģiska ideja Lego pasaulē

- **Uzdevums:** Izmantojot Lego konstruktora detaļas, grupas dalībniekiem jāuzbūvē modelis, kas simbolizē viņu ideju par Zemes saglabāšanu.
- **Mērķis:** Radoši risināt problēmas, attīstīt telpisko domāšanu un izpratni par vides aizsardzību.
- **Papildinājums:** Grupa var izveidot arī īsu prezentāciju par savu modeli, paskaidrojot tā nozīmi.

3. grupa: Skolēnu runa skolas sabiedrībai

- **Uzdevums:** Iedomājoties, ka viņi ir skolas vadītāji uz vienu dienu, grupas dalībniekiem jāizstrādā runa, ko viņi teiktu visiem skolēniem.
- **Mērķis:** Attīstīt publiskās runas prasmes, veicināt kritisko domāšanu un atbildības sajūtu.

Ieteicams atvēlēt laiku grupu darba rezultātu prezentēšanai un atgriezeniskajai saitei grupu dalībniekiem.

5. solis (10 min.) Secinājumi

Šīs nodarbības svarīgais vēstījums ir tāds, ka ikvienam ir jājūtas brīvi, lai runātu par sev svarīgām lietām un vajadzības gadījumā protestētu, vienlaicīgi cienot citus. Cieņa pret citu tiesībām un dažādiem viedokļiem ir mūsdienu cilvēka pamatvērtība. Ja attīstām savas prasmes izpausties daudzveidīgi - ne tikai ar vārdiem, bet arī ar mākslas valodu, mēs palielinām iespēju, ka lielāka sabiedrības daļa mūs uzklausīs un sapratīs.

Atsauksmes

Katram skolēnam tiek izsniegta krāsaina līmlapiņa ar norādījumu: "Uzrakstiet vismaz divus veidus, kā varat izteikt to, ko domājat vai jūtat."

Uz citas līmlapiņas skolēni var uzrakstīt to, kas viņiem šajā stundā patika visvairāk.

Piezīmes ir pielīmētas pie sienas vai uz tāfeles klasē. Ja ir pietiekami daudz laika, tos var izlasīt, komentēt un apkopot. Stundas beigās skolotājs tos savāc, lai pārbaudītu skolēnu atsauksmes un izpratni par tēmu.

Pielāgojumi

Darbību 4. solī var mainīt atbilstoši skolēnu spējām. piem., tēmas varētu būt dažādas - skolēni varētu runāt par savu iecienītāko nodarbi, mēģināt pārliecināt citus par veselīgas pārtikas priekšrocībām, runāt par konkrēta sporta veida nodarbībām utt.

Atšķirīgos viedokļu paušanas veidus var izvēlēties arī, ņemot vērā dažādo izteiksmes veidu sarežģītību – var zīmēt savas idejas, veidot kolāžu no veciem žurnāliem, izmantot Lego elementus, izvēlēties piemērotu videoklipu vai dziesmu vai vienkārši runājiet par tēmu.

Pēc skolotāja ieskatiem visām grupām var dot vienu un to pašu uzdevumu.

Skolotāja prasmes

1. *Komunikācija* : klausīšanās un pielāgošanās spēja – kā ieteikts sadaļā *Pielāgojumi* .
2. *Kritiskā domāšana* :

- laika ierobežojumu vai neparedzētu situāciju dēļ klasē vēlams rediģēt stundu plānu;
- stunda balstās uz skolēnu aktīvu līdzdalību, ņemot vērā viņu pieredzi, tāpēc skolotājam jābūt gatavam daudziem jautājumiem, uz kuriem jāatbild ātri.

3. *Pacietība* : jums tas būs nepieciešams visos posmos, īpaši 4. solī, kad dažiem studentiem būs nepieciešams vairāk laika un jums būs jāiedrošina dalībnieki katrā no 3 grupām sadarboties.
4. *Radošums un aizraušanās* : ja uzskatāt, ka daži no ieteiktajiem soļiem nav piemēroti jūsu studentiem un varat nākt klajā ar izmaiņām, turpiniet un dalieties ar izmaiņām atsauksmju veidlapā.
5. *Elastīgums* : jūs varētu apsvērt iespēju veikt izmaiņas aprakstītajās darbībās pirms nodarbības, taču jums jābūt gatavam veikt izmaiņas tēmas izklāsta laikā.
6. *Jaunums* : iesaistot studentus jauna veida aktivitātēs, studenti būs motivētāki, kuri vēlas piedalīties un mācīties. Viens no veidiem, kā likt viņiem nepacietīgi sagaidīt projekta nodarbības, ir nodarbības sākums un beigas ar enerģētiku un relaksējošu aktivitāti.

Digitālie resursi

Video resurss 1 Tiesības uz uzskatu un vārda brīvību

Darba lapa skolēnu darba burtnīcā

eco-civic awareness project

4

Pilsoniskās apziņas tēmas / C.A4 Manas tiesības uz privātumu un aizsardzību pret nelikumīgiem uzbrukumiem manam godam un reputācijai

Izstrādāja	PROSVETA Silvia Tsvetanska
Ilgums	80
Enerģētiķi	 24 - I need more space! Split students in groups of 5 (or 6). In each group assign consecutive numbers to its members. Ask the groups to make circles and randomly pick a number – all students who have been assigned to this number have to step in the circle and squat. The other members of the group are clustered tightly around the squatting student. He/she tries to stand up and make the others let him have more space around him, but they stand very close and do not allow him/her to have more space and move freely around.
Relaksējošie vingrinājumi	 14 - Dalies ar savu enerģiju! Studenti stāv aplī. Skolotājs uzsāk aktivitāti, izliekoties, ka rokās tur bumbu, un padod to skolēnam pa labi; skolēns dara to pašu, nododot to savam kaimiņam utt. Spēle turpinās, līdz bumba atgriežas pie skolotāja. Bumba jāpiespēlē maigi, jo tā ir ļoti vērtīga. Otrajā kārtā skolotājs nodod bumbu kreisajā pusē esošajiem skolēniem, izdarot žestu un skaņu. Skolēniem ir jārīkojas tāpat, līdz visi vismaz vienu reizi ir pieskārušies bumbiņai. Bumbu var padzīt dažādos veidos (ar spērienu, vai skūpstu, vai sitienu utt.), izliekoties, ka tā kļūst lielāka vai mazāka atkarībā no skolēnu gribas.
Mērķi	Pēc šīs nodarbības skolēni: ● labāk izpratīs avas cilvēktiesības un mācīsies rīkoties tā, lai viņu rīcības neierobežotu citu līdzcilvēku tiesības. ●zinās, kā reaģēt, ja kāds cenšas ietekmēt viņu privāto dzīvi, ģimeni vai mājokli.
Sagatavošana	**Materiāli** - līmlapiņas **Papildu lasīšana** https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child Konvencija par bērna tiesībām (bērnu versija) https://www.unicef.org/media/60981/file/convention-rights-child-text-child-friendly-version.pdf Art. 16. Bērniem ir tiesības uz privātumu. Likumam viņi ir jāaizsargā no uzbrukumiem viņu dzīvesveidam, labajam vārdam, ģimenei un mājām. **Aprīkojums** – portatīvais dators, projektors.

Darba plūsma	**1. darbība** (10 min.): ievads Skolotājs iepazīstina skolēnus ar stundas tēmu, uzdodot jautājumus, lai noskaidrotu, kāda ir skolēnu pieredze. • Vai esi kādreiz nejauši sadzirdējis citu skolēnu sarunu, kurā tie saka ko sliktu par klasesbiedru? Kā tu juties? • Vai mums ir tiesības iejaukties citu cilvēku dzīvēs? **2. solis** (20 min.) Gadījuma izpēte Izmantot e-resursu 1 "Skolā" Skolēni noskatās video, kurā redzamas dažādas situācijas no skolas dzīves. Veidojiet klasē īsu diskusiju par video izklāstītajiem jautājumiem. Izskaidrojiet skolēniem viņu tiesības uz aizsardzību gadījumos, kad kāds apdraud viņu fizisko vai emocionālo veselību, vai arī pazemo viņu cieņu. Koncentrējiet studentu uzmanību uz gadījuma izpēti, kas demonstrēts video materiāla beigās. Komentējietm kā vajadzētu rīkoties, ka skolēni ko tādu pierdzīvo ikdienā. Mudiniet klasi nākt klajā ar vairākām idejām, kā rīkoties šādā situācijā! Vēl viens jautājums, kas jāapspriež, ir tas, kā mēs varam rīkoties ar cieņu pret citu cilvēku jūtām un izvēlēm? Ko mums iesākt, ja skolas vai klasesbiedrs nevēlas dalīties ar piedzīvoto vai labāk dod priekšroku palikt vienam? Ir svarīgi, lai skolēni saprastu, ka, ja viņi ir liecinieki rupjai izturēšanās un citu cilvēku tiesību neievērošanai, viņi spētu atbilstoši reaģēt un iestāties pret nepieņemamu uzvedību, kas pārkāpj kāda cilvēka tiesības. **3. solis** (20 min.) Diskusija Izmantojiet 2. resursā esošo video, lai praktizētu skolēnu izpratni par privātuma tiesībām. Uzdevums ir noskaidrot, kā skolēni uztver video saturu un kādas emocijas tas izraisa. Rīkojiet klases diskusiju, izmantojot šādus vadlīnijas jautājumus (jautājumi darba burtnīcā): • Kas notiek video? • Kādas tiesības tiek pārkāptas video redzamajā gadījumā? • Kurš skolēns uzvedas pareizi? Kas tev patīk šajā rīcībā? • Kā Tu domā, kā meitene jūtas? • Ko tu varētu darīt, ja atrastos līdzīgā situācijā? • Vai meitenei vajadzētu ziņot par notikušo skolotājam vai vecākiem? • Pie kā viņa var vērsties pēc palīdzības? • Vai esi bijis līdzīgā situācijā? **4. solis** (10 min.): Secinājumi Mums bija nodarbība par citu cilvēku tiesību ievērošanu, tostarp privātuma tiesībām. Mēs sapratām, kāpēc ir svarīgi neiejaukties citu cilvēku privātajā dzīvē, pat ja tie ir mūsu tuvākie draugi. Mēs iemācījāmies, kā rīkoties, ja uzzinām, ka tuvs draugs vai klasesbiedrs jūtas slikti, jo citi viņu ir apvainojuši un pazemojuši.
Atsauksmes	Skolēniem tiek nodrošinātas krāsainas līmlapiņas ar norādījumu uzrakstīt vienu lietu, ko viņi atcerēsies no nodarbības. Pirms nodarbības skolotājs uz tāfeles vai papīra tāfeles uzzīmē koku (*Zināšanu koku*). Kad skolēni ir gatavi, viņi pielīmē savas lapiņas uz *Zināšanu koka zariem.*

Pielāgojumi	*1. darbība* Ja neviens nevēlas dalīties tāpēc, ka nesaprata, kas viņam tiek jautāts, vai tāpēc, ka ir kautrīgs, skolotājs var ieteikt/mainīt jautājumu, aicinot dalīties citu cilvēku stāstos, nevis savos, vai būt pirmais, kurš dalās ar kaut ko saistītu ar tēmu (lai gan tā varētu nebūt viņa īstā pieredze), piemēram, pirms dažām dienām, kad es biju ģērbtuvē un gatavojos savai jogas nodarbībai, es nejauši dzirdēju vienu no jogas instruktoriem tenkoju par savu mīļāko jogas instruktoru; patiesībā šķiet, ka viņa runā patiesību. Es jutos diezgan neomulīgi, dzirdot sarunu, un jautāju sev, vai ir pareizi runāt ar savu jogas instruktoru par dzirdēto, lai viņa varētu sevi aizstāvēt? *2. darbība* Visiem gadījumiem jābūt saistītiem ar skolēnu ikdienu un viņiem pazīstamām situācijām. Ja skolotājs uzskata, ka ir arī citas situācijas, kas nav aprakstītas video, bet tās ir svarīgākas, lai apspriestu ar šo konkrēto klasi, viņš/viņa varētu aprakstīt situāciju un lūgt klasi par to runāt.
Skolotāja prasmes	1. *Komunikācija* . • klausīšanās un pielāgošanās spējas: stundas tēma ir diezgan jutīga, un skolotājam jābūt gatavam sazināties ar skolēniem alternatīvos veidos, ņemot vērā viņu atšķirīgos raksturus un mācīšanās stilus; un esi gatavs pielāgoties uz vietas. • starppersonu prasmes ir īpaši nepieciešamas tēmas izklāstā, lai skolotājs veidotu attiecības ar skolēniem, lai viņi varētu dalīties savos stāstos un uzzināt savas tiesības. 2. *Kritiskā domāšana* . • nav iepriekš noteiktu atbilžu uz apspriestajām tēmām, tāpēc skolotājam ir jābūt gatavam nekavējoties atbildēt uz skolēnu jautājumiem, ievērojot galvenos principus: (1) jūs mēģināt palīdzēt, neaizskarot un neiejaucoties citu privātumā un pieredzē, un (2)), ja esat liecinieks rupjai uzvedībai un necieņai pret citu personu tiesībām, jums ir jāreaģē un jārunā. 3. *Pārliecības veidošana* : skolēni, kuriem neveicas galvenajos mācību priekšmetos, būs zems novērtējums par savu personību kopumā un viņi neapzinās savu potenciālu dažādās jomās. Nodarbība sniedz skolotājam iespēju viņus iedrošināt un palīdzēt viņiem atklāt savas īpašības.
Digitālie resursi	1. resurss: "Skolā" https://youtu.be/Yp_PsA0XnjA 2. resurss: tiesības uz privātumu https://www.humanrights.com/what-are-human-rights/videos/right-to-privacy.html Darba lapa skolēnu darba burtnīcā

5 Pilsoniskās apziņas tēmas / C.A5 Manas tiesības uz izglītību

Izstrādāja	IPSantarem - Ana Da Silva, Ana Torres, Maurício Dias
Ilgums	80
Enerģētiķi	 44 - Laikrakstu imitācija Bērni pārvietojas brīvi, mūzikas skaņās, ar avīzes lapu rokās. Noteiktā brīdī audzinātāja pārtrauc mūziku un pasaka mācību priekšmeta nosaukumu (matemātika, valoda, vēsture, dabaszinības, mūzika, glezniecība, sports u.c.), un katrs bērns noliek lapu uz grīdas un stāv uz tās. izdarot žestu, kas attēlo ar tēmu saistītu darbību. Ar šo nodarbi bērni attīsta līdzsvaru un iztēli. (5 minūtes).
Relaksējošie vingrinājumi	 43 - Kur Tu atrodies? Bērni, sadevušies rokās, veido apli un pārbauda, kurš atrodas viņiem labajā un kreisajā pusē. Audzinātāja spēlē mierīgu mūziku, un bērni atlaiž rokas un nejauši pārvietojas pa telpu, ierobežotā perimetrā. Audzinātāja aptur mūziku, un bērniem atkal ir jāiziet tas pats aplis, pārliecinoties, ka viņi sadodas rokās ar tiem pašiem kolēģiem, kuri aplī atradās pa labi un pa kreisi. (5 minūtes)
Mērķi	• Aplūkot ANO Konvencijas par bērna tiesībām noteikumus par tiesībām uz izglītību (24. un 28. pants). • Atšķirt tiesības, vajadzības un vēlmes. • Noskaidrot un paust savas izglītības vajadzības un vēlmes. • Piedzīvot ANO Konvencijas par bērna tiesībām pamatprincipu – dalību (12. pants).
Sagatavošana	**Materiāli un aprīkojums** • Laikrakstu lapas, skaņas aparatūra un mūzika stundas sākuma aktivitātēm; • Ierīce ar iebūvētu videokameru filmēšanai; • Aprīkojums un internets videomateriālu demonstrēšanai; • Tāfele vai liela izmēra lapas un marķieris; • Krīts vai lente stundas beigu daļai.

Darba plūsma

1. solis: Ievads (3 minūtes)

- Informējiet bērnus, ka līdzdalība ir viens no četriem ANO Konvencijas par bērna tiesībām pamatprincipiem.
- Paskaidrojiet, ka viņiem ir tiesības paust savu viedokli visos jautājumos, kas viņus skar, tikt uzklausītiem un ņemtiem vērā.
- Nolasiet 12. pantu no ANO Konvencijas par bērna tiesībām: "ANO Konvencija par bērna tiesībām nosaka, ka bērnam, kurš ir spējīgs veidot savus viedokļus, ir tiesības brīvi paust šos viedokļus visos jautājumos, kas skar bērnu. Turklāt, bērna viedoklim jāpiešķir pienācīga nozīme atbilstoši bērna vecumam un brieduma pakāpei."

2. solis: Tiesības, vajadzības un vēlmes (10 minūtes)

- Pajautājiet bērniem par atšķirību starp tiesībām, vajadzībām un vēlmēm:
  - Tiesības: lietas, kas ļauj mums dzīvot pilnvērtīgu dzīvi.
  - Vajadzības: lietas, kas mums ir absolūti nepieciešamas, lai mēs varētu dzīvot labu dzīvi.
  - Vēlmes: lietas, ko mēs vēlētos iegūt vai darīt, bet kas nav nepieciešamas labas dzīves nodrošināšanai.
- Aiciniet skolēnus piedāvāt savus piemērus tam, ko viņi saprot ar tiesībām, vajadzībām un vēlmēm.
- Aiciniet skolēnus piemērus ierakstīt tabulā. .

3. solis: Video demonstrēšana (1 minūte)

- Demonstrējiet klasei īsu video: **Karikatūras par bērnu tiesībām — Izglītība Indija | UNICEF (youtube.com)**

4. solis: Diskusija par video (10 minūtes)

- Aiciniet bērnus pastāstīt savas idejas par to, par ko ir filma.
- Pavaicājiet skolēnu domas jautājumā: Vai izglītība ir tiesības, vajadzība vai vēlme, un kāpēc?
- Reģistrējiet idejas uz tāfeles.

5. solis: ANO Konvencija par bērna tiesībām (3 minūtes)

- Pastāstiet bērniem, ka ANO Konvencijas par bērna tiesībām 24. pants paredz "nodrošināt, lai visi sabiedrības slāņi, jo īpaši vecāki un bērni, tiktu informēti un viņiem būtu pieejama izglītība"; un ka 28. pants "Valstis puses atzīst, ka katram bērnam, neatkarīgi no viņa vai viņas rases, dzimuma, reliģijas, sociālā stāvokļa vai jebkādiem citiem apstākļiem, ir tiesības mācīties un attīstīt savas spējas.".

6. solis: Grupu darbs — prāta vētra (5 minūtes)

- Sadaliet klasi nelielās 4–5 cilvēku grupās.
- Aiciniet skolēnus veikt prāta vētru par visām tēmām un prasmēm, ko viņi vēlētos apgūt, un izvēlēties vienu, ko viņi uzskata par vissvarīgāko vajadzību vai vēlmi.
- Iedomājoties, ka viņi var uzaicināt jebkuru ekspertu, lai viņus izglītotu jebkurā jomā.
- Viņiem arī jāpamato sava izvēle, skaidrojot, kāpēc viņi uzskata, ka tas ir svarīgi viņu izglītībai, lai augtu laimīgi un veseli.

7. solis: Īsfilmu veidošana (20 minūtes)

- Izskaidrojiet, ka uzdevums grupās ir īsfilmu veidošana, lai parādītu, ko viņi vēlas iemācīties un kāpēc.
- Atgādiniet, ka visiem grupas dalībniekiem ir jāpiedalās filmā, spēlējot lomu vai veicot citus ar video filmēšanu saistītus pienākumus.
- Dodiet viņiem šādus norādījumus:
  - Apspriediet un izlemiet, kā tiks nodota ziņa (runāt, rīkoties, parādīt zīmējumu, parādīt objektus, veikt interviju ar grupas dalībniekiem utt.).
  - Grupā sadaliet pienākumus, lai noskaidrotu, kurš grupas dalībnieks ko dara vai saka filmas veidošanas procesā.
  - Mēģinājums filmēšanai.
  - Filmas uzņemšana.

8. solis: Filmu demonstrēšana un diskusija (10 minūtes)

	• Kad visas grupas ir uzņēmušas savas filmas, aiciniet bērnus pārrunāt katras grupas idejas un to, kāds eksperts ir nepieciešams, lai iemācītu viņiem priekšmetus/prasmes, kuras viņi vēlētos attīstīt, ja tas ir iespējams un kā. **9. solis: Privātuma un drošības apsvērumi (5 minūtes)** • Aizsardzība pret privātuma pārkāpumiem: Atgādiniet skolēniem, ka personiskās informācijas aizsardzība tiešsaistē ir ļoti svarīga, lai izvairītos no tādiem riskiem kā identitātes zādzība un kiberuzmākšana. • Tiesības un pienākumi: Uzsvērt privātuma politikas izpratnes un personisko datu kopīgošanas sekas digitālajās platformās. • Mākslīgais intelekts un tiešsaistes platformas: Paskaidrojiet, ka, lai gan digitālie rīki piedāvā priekšrocības, to izmantošanai ir nepieciešama piesardzība, lai aizsargātu privātumu. • Pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana: Mudiniet skolēnus izmantot savas zināšanas par privātuma tiesībām, lai droši darbotos tiešsaistes vidē.
Atsauksmes	**Mērķa novērtēšanas metode:** Izmantojiet mērķa novērtēšanas metodi, lai novērtētu bērnu izpratni par mācību stundas tēmām. 1. Ar krītu vai lenti uzzīmējiet uz grīdas lielu mērķi (ar 3 apļa segmentiem). 2. Prezentējiet novērtēšanas parametru (piemēram, "Vai tu zini atšķirību starp tiesībām, vajadzībām un vēlmēm?"). 3. Lūdziet bērniem ieņemt vienu no mērķa segmentiem atbilstoši viņu novērtējumam par šo konkrēto parametru. Vistuvāk mērķa centram ir vispozitīvākais vērtējums, vistālāk no centra – vissliktākais. 4. Reģistrējiet skolēnu skaitu katrā segmentā. 5. Lūdziet viņiem paskaidrot, kāpēc viņi ir konkrētajos segmentos, lai iegūtu kvalitatīvu atgriezenisko saiti. 6. Lūdziet viņiem izkāpt no mērķa. 7. Norādiet citu parametru un lūdziet viņiem atkal ieņemt segmentu, kas atbilst viņu vērtējumam. 8. Atkal lūdziet dažiem bērniem paskaidrot savu vērtējumu (jautājot, vai citiem ir ko piebilst). (10 minūtes)
Pielāgojumi	Ja bērniem ir dzirdes traucējumi, enerģētikā un relaksācijas aktivitātē pedagogs var veikt lielu plašu kustību, kas ir redzama katru reizi, kad viņš/viņa uzliek vai pārtrauc mūziku. Pārbaudiet iespēju pieaicināt ekspertus, lai viņi mācītu bērniem tēmas, kuras viņi vēlas. ieteica. Jautājiet, vai bērni piekrīt dalīties filmās ar vecākiem vai likumīgajiem pārstāvjiem, kā arī ar ekspertiem. Ja bērni piekrīt, lūdziet vecāku vai likumīgo pārstāvju atļauju nosūtīt filmas ekspertiem.
Skolotāja prasmes	Komunikācija: skaidra komunikācija ir būtiska, lai izskaidrotu ANO Bērnu tiesību konvencijas sarežģītos jēdzienus, sniegtu norādījumus un vadītu skolēnus diskusijās un filmas veidošanas procesā. Klausīšanās un pielāgošanās spēja: Uzklausot skolēnu idejas un pielāgojoties viņu vajadzībām, katrs bērns jūtas uzklausīts un atbalstīts, īpaši apspriežot personīgās izglītības vajadzības un vēlmes. Radošums un aizraušanās: lai mudinātu skolēnus paust savas idejas, izmantojot radošus līdzekļus, piemēram, filmu, ir nepieciešams skolotājs, kurš var iedvesmot un veicināt skolēnu radošumu un entuziasmu. Tehniskās prasmes: tā kā darbība ietver kameru, planšetdatoru vai tālruņu izmantošanu, lai izveidotu filmu, skolotājiem ir jābūt tehniskām prasmēm, lai palīdzētu skolēniem filmēšanas procesā un novērstu problēmas.
Digitālie resursi	Mācību materiāls (tabula un instrukcija video veidošanai) Karikatūras par bērnu tiesībām — Indijas izglītība: **Karikatūras par bērnu tiesībām - Izglītība Indija | UNICEF (youtube.com** Unicef Tiesības uz izglītību: **https://youtu.be/zWo0aYvx7xk**

6

Pilsoniskās apziņas tēmas / C.A6 Manas tiesības uz privātumu

Izstrādāja	IPSantarem - Ana Da Silva, Ana Torres, Maurício Dias
Ilgums	80
Enerģētiķi	 45 - Virves spēle Sadaliet bērnus 2 grupās. Bērni no vienas grupas ierindojas paralēli virvei, kas tiek nolikta zemē, otras grupas bērni ierindojas virves otrā pusē ar seju pret pārējiem bērniem. Pedagogs stāsta, ka viņi atbildēs uz jautājumiem, virzoties uz priekšu un atpakaļ: 1) solis pretī virvei, kas nozīmē jā; 2) solis atpakaļ, kas nozīmē nē; 4) nekustēšanās nozīmē "nezinu". Audzinātāja uzdod jautājumus un bērni atbild kustoties. Šajā apmācību resursā par tiesībām uz privātumu pedagogs var izmantot šo enerģijas padevēju, lai iepazītu bērnus un sagatavotu aktivitātes. Piemēram, aktivitātē par AI var uzdot tādus jautājumus kā: Vai bērniem ir tiesības? (lūdziet tiem, kas virzās uz priekšu, minēt dažas tiesības, kas, viņuprāt, ir); Vai bērniem ir tiesības uz privātumu? (jautājiet, ko tas nozīmē); Vai jūs izmantojat Google? Vai esat kādreiz redzējis dronu vai manipulējis ar to?; Vai izmantojat tādas lietojumprogrammas kā Spotify, TikTok, YouTube?, Vai spēlējat tiešsaistes spēles?; Vai esat kādreiz dzirdējis par Chat GPT?, Vai jūs zināt, kas ir sīkfaili?; utt. Svarīgi jautājumus pielāgot aktivitātes būtībai un tēmai (10 minūtes)
Relaksējošie vingrinājumi	 44 - Robotu kustības Bērni tiek aicināti iztēloties, ka viņi ir roboti un pārvietojas nejauši kā dažādi artikulēti cilvēkiem līdzīgi roboti (ar mūziku). (3 minūtes)
Mērķi	• Pārdomāt ANO Konvencijas par bērna tiesībām tiesības uz izglītību (24. un 28. pants); • Atšķirt tiesības, vajadzības un vēlmes; • Identificēt un izteikt izglītības vajadzības un vēlmes; • Izbaudiet dalības pamatprincipu ANO Konvencijā par bērna tiesībām (12. pants).

Sagatavošana	Papildu lasīšana • Privātuma un bērnu tiesības Baltā grāmata (2023) nosaukums (plattform-privatheit.de) • Bērnu tiesību stratēģija (2022-2027) https://www.coe.int/en/web/children/strategy-for-the-rights-of-the-child • Pamatnostādnes bērnu tiesību ievērošanai, aizsardzībai un īstenošanai digitālajā vidē – Ministru komitejas ieteikums CM/Rec(2018)7 (2018) https://edoc.coe.int/en/children-and-the -internets/7921-vadlīnijas-respektēt-aizsargāt un-izpildīt-bērna-tiesības-digitālajā-vidē-ieteikums-cmrec20187-of-the-committee-of-ministrs.html # • Uzzini savas tiesības Rokasgrāmata par bērnu Eiropas tiesībām uz privātumu un drošību tiešsaistē https://childrensrights.ie/wp-content/uploads/2023/02/Know-Your-Rights-A-Guide-to-Childrens-European-Rights-to-Online-Privacy-and-Safety.pdf **Materiāli un aprīkojums** • Aprīkojums video projicēšanai, internets, tāfele/tāfele • Virve un mūzika (pastiprināšanai un atpūtai)

Darba plūsma	**1. solis** – ievads: līdzdalība ir ANO Konvencijas par bērna tiesībām pamatprincips. Tāpēc mēs iesakām bērniem strādāt mazās grupās, lai noteiktu un apspriestu vienu konkrētu tēmu vai prasmi, ko viņi vēlētos attīstīt; un izveidot filmu, lai izteiktu dažas viņu izglītības vajadzības un vēlmes, un pārdomātu, kāpēc viņiem tas šķiet svarīgi, lai augtu laimīgi un veseli. mInformējiet bērniem, ka līdzdalība ir viens no četriem ANO Konvencijas par bērnu tiesībām pamatprincipiem. Viņiem ir tiesības izteikt savu viedokli visos jautājumos, kas viņus skar, uzklausīt un uztvert nopietni. 12. pants "Dalībvalstis nodrošina bērnam, kurš ir spējīgs paust savus uzskatus, tiesības brīvi paust šos uzskatus visos jautājumos, kas skar bērnu, bērna uzskatiem piešķirot pienācīgu nozīmi atbilstoši vecumam un briedumam. no bērna." (3 minūtes). **2. solis** : pajautājiet bērniem par atšķirībām starp tiesībām, vajadzībām un vēlmēm (1. Pareizi: lietas, kas ļauj mums pilnībā izmantot savu potenciālu; 2. Vajadzība: lietas, kas mums ir absolūti nepieciešamas, lai tās būtu vai varētu darīt tā, lai dzīvotu labu dzīvi. Tālāk esošajā veidnē reģistrējiet dažus piemērus. (10 minūtes) **3. darbība** : rādiet šo filmu (1 minūte): **Karikatūras par bērnu tiesībām — Izglītība Indija | UNICEF (youtube.com)** **4. solis** : aiciniet bērnus pastāstīt, par ko ir filma. Pajautājiet viņiem, vai viņi domā, ka izglītība ir tiesības, vajadzība vai vēlme, un kāpēc. Reģistrējiet idejas uz diagrammas papīra. (10 minūtes) **5. solis:** Informējiet bērnus, ka ANO Konvencijas par bērna tiesībām 24. pants ir "Nodrošināt, ka visi sabiedrības slāņi, jo īpaši vecāki un bērni, ir informēti, ir pieejami izglītībai"; un ka 28. pants "Dalībvalstis atzīst bērna tiesības uz izglītību un lai šīs tiesības sasniegtu pakāpeniski un uz vienlīdzīgu iespēju pamata" (3 minūtes). **Konvencija par bērna tiesībām | OHCHR** **6. solis** : sadaliet grupu mazās grupās pa 4 vai 5 bērniem un sakiet viņiem izdomāt visas tēmas un prasmes, par kurām viņi vēlētos iegūt izglītību, un izvēlēties tikai vienu, kuru viņi uzskata par svarīgu vajadzību vai vēlmi, iedomājoties, ka viņi var uzaicināt ekspertus. izglītot viņus jebkurā iespējamā jomā. Viņiem ir arī jāpamato sava izvēle, paskaidrojot, kāpēc, viņuprāt, ir svarīgi, lai viņu izglītība augtu laimīga un vesela. (5 minūtes) **7. solis** . Pastāstiet viņiem, ka viņi gatavojas uzņemt ļoti īsfilmu, lai parādītu ekspertam, ko viņi vēlas iemācīties un kāpēc, un ka visiem grupas dalībniekiem ir jādarbojas filmā un/vai jāuzņemas kameras atbildība. Sniedziet viņiem šādus norādījumus (skatiet veidni zemāk): - Apspriediet un izlemiet, kā viņi gatavojas nodot ziņojumu ekspertam (runāt, runāt un rīkoties, parādīt zīmējumu, parādīt objektus, veikt interviju ar grupas dalībniekiem utt.); - Dalieties uzdevumos starp grupas dalībniekiem un izlemiet, kurš ko dara/saka filmā; - Mēģiniet šaušanai. - Uzņemiet filmu (20 minūtes) **8. solis** : Kad visas grupas ir uzņēmušas savas filmas, aiciniet bērnus pārrunāt katras grupas idejas un to, kāds eksperts ir nepieciešams, lai iemācītu viņiem priekšmetus/prasmes, kuras viņi vēlētos attīstīt, ja tas ir iespējams un kā. (10 minūtes).
Atsauksmes	**Izmantojiet mērķa novērtēšanas tehniku** Ar krītu vai lenti uzzīmējiet lielu mērķi uz grīdas (ar 3 apļa segmentiem), uzrādiet novērtēšanas parametru (piemēram, ja viņi domā, ka zina atšķirību starp tiesībām, vajadzību un vēlmi) un lūdziet bērnus ievietot sevi vienā. no mērķa segmentiem atbilstoši to šī konkrētā parametra vērtējumam, vispozitīvākais ir vistuvāk mērķa centram, bet sliktākais ir vistālāk no centra. Reģistrējiet studentu skaitu katrā segmentā. Palūdziet viņiem paskaidrot, kāpēc viņi atrodas konkrētos segmentos, lai jums būtu kvalitatīva atgriezeniskā saite. Pēc tam palūdziet viņiem izkļūt no mērķa. Norādiet citu parametru un palūdziet viņiem atkal ievietot sevi tajā segmentā, kas atbilst viņu vērtējumam, un vēlreiz palūdziet dažiem bērniem paskaidrot savu vērtējumu (jautājot, vai citiem ir ko piebilst). (10 minūtes)

Pielāgojumi	Ja bērniem ir dzirdes traucējumi, enerģētikas un relaksācijas aktivitātē pedagogs var veikt lielu plašu kustību, kas ir redzama katru reizi, kad viņš/viņa uzliek vai pārtrauc mūziku. Pārbaudiet iespēju pieaicināt ekspertus, lai viņi mācītu bērniem tēmas, kuras viņi vēlas. ieteica. Jautājiet, vai bērni piekrīt dalīties filmās ar vecākiem vai likumīgajiem pārstāvjiem, kā arī ar ekspertiem. Ja bērni piekrīt, lūdziet vecāku vai likumīgo pārstāvju atļauju nosūtīt filmas ekspertiem.
Skolotāja prasmes	Komunikācija: skaidra komunikācija ir būtiska, lai izskaidrotu ANO Bērnu tiesību konvencijas sarežģītos jēdzienus, sniegtu norādījumus un vadītu skolēnus diskusijās un filmas veidošanas procesā. Klausīšanās un pielāgošanās spēja: Uzklausot skolēnu idejas un pielāgojoties viņu vajadzībām, katrs bērns jūtas uzklausīts un atbalstīts, īpaši apspriežot personīgās izglītības vajadzības un vēlmes. Radošums un aizraušanās: lai mudinātu skolēnus paust savas idejas, izmantojot radošus līdzekļus, piemēram, filmu, ir nepieciešams skolotājs, kurš var iedvesmot un veicināt skolēnu radošumu un entuziasmu. Tehniskās prasmes: tā kā darbība ietver kameru, planšetdatoru vai tālruņu izmantošanu, lai izveidotu filmu, skolotājiem ir jābūt tehniskām prasmēm, lai palīdzētu studentiem filmēšanas procesā un novērstu problēmas.
Digitālie resursi	Karikatūras par bērnu tiesībām — Indijas izglītība: **Karikatūras par bērnu tiesībām - Izglītība Indija | UNICEF (youtube.com** Unicef Tiesības uz izglītību: **https://youtu.be/zWo0aYvx7xk**

7

Pilsoniskās apziņas tēmas / C.B1 -Tiesības un pienākumi. Manas tiesības nav neierobežotas.

Izstrādāja	Prosveta - Silvia Tsvetanska
Ilgums	80
Enerģētiķi	 10 - Virves spēle Lieciet dalībniekiem stāvēt uz vietas, kas atbrīvota no rakstāmgaldiem, krēsliem utt., vidū. Sadaliet telpu tā, lai viņi varētu viegli pārvietoties no vienas telpas puses uz otru, piemēram, uzliekot garu virves gabalu uz stāvs. Skolotājs stāv vienā no virves galiem un izsauc kādu raksturlielumu, krāsu vai burtu, piemēram, "Visiem zilas acis!"; "Ikvienam, kuram ir 3 brāļi", "Ikviens, kura vārds sākas ar B" utt. un norāda uz to telpas daļu, uz kuru jāpārceļas dalībniekiem, kuriem ir oranža krāsa/kuriem ir 3 brāļi/ ar B vārdu. Visi dalībnieki, kas tērpušies oranžā krāsā/ kam ir 3 brāļi/ ar B vārdiem, pāriet uz attiecīgo telpas daļu; tiem, kas nav, jāiet uz otru daļu. Jautājumi jākonstruē tā, lai klase nesadalītos grupās ar salīdzinoši vienādu skolēnu skaitu, ti, vienā no grupām (vairumā gadījumu) jābūt vienam, diviem vai dažiem skolēniem. *Pārskats* : Dalībniekiem tiek lūgts dalīties, kā viņi jutās, kad viņi bija daļa no lielas grupas; un kad viņi stāvēja vieni (vai bija daļa no ļoti mazas grupas); ko viņi juta par sevi (kā daļa no mazas/lielas grupas) un kādas bija viņu jūtas pret grupu, kurā viņi nebija.
Relaksējošie vingrinājumi	 19 - Masāžas bumba Katram dalībniekam tiek dota viena bumbiņa un, sekojot klusas mūzikas ritmam, viņi novieto bumbu starp muguru un sienu. Viņi nedaudz saliec ceļus, lai atslābinātu kājas un labāk novietotu muguru. Tad viņi pārvieto savu ķermeni no augšas uz leju un no labās uz kreiso pusi un otrādi, pārvietojot bumbu ap muguru. Veicot ķermeņa kustības, viņi pamanīs dažas saspringtākas (un dažreiz sāpīgākas) vietas. Kad viņi to pamana, viņiem jāapstājas un jāpaliek klusam, turot muguru pret sienu, izdarot vajadzīgo spiedienu un kādu laiku paturot. *Variācija:* neizmantojiet sienu. Dalībnieki strādā pa pāriem un viens tur rokās 1 vai 2 bumbiņas un veic masāžu otram un tad pārslēdzas.
Mērķi	• Saprast, ka mums visiem ir tiesības, bet mums ir arī pienākumi un tie ir savstarpēji saistīti. • Pārrunāt praktiskas situācijas, kas raksturo skolēnu ikdienai atbilstošu tiesību un pienākumu piemērus. • Iemācīties ievērot citu tiesības.
Sagatavošana	**Aprīkojums –** portatīvais dators, projektors **Izdrukas** – *1. izdales materiāls (katram skolēnam)*

Darba plūsma	**1. darbība** (5 min.): **ievads** Sāciet nodarbību, jautājot skolēniem par viņu tiesībām un pienākumiem, lai jūs varētu saistīt tēmu ar ikdienas dzīves pieredzi un novērojumiem. Ko nozīmē būt tiesībām uz kaut ko? Kādas tiesības tev ir skolā? Kādi ir tavi pienākumi skolā? Vai var būt tikai saistības? Kā ir ar tikai tiesībām? **2. solis** (15 min.) „ **Skolas bibliotēkā** " Izmantojiet 1. video resursu "Bibliotēkā" Atskaņojiet videoklipu studentiem. Dodiet viņiem iespēju brīvi dalīties savos iespaidos un reaģēt uz izklāstīto situāciju. Palūdziet studentiem komentēt, vai, viņuprāt, studentam vajadzētu izlasīt citu grāmatu. Ņemiet vērā, ka tiesības iet roku rokā ar pienākumiem, kas mums jāievēro. **3. solis** (10 min.) **Diskusija** Mudiniet pārdomāt studentu pieredzi: • • Vai varat iedomāties citu situāciju, kad kāds izmantoja savas tiesības un nerīkojās atbildīgi. Turpiniet diskusiju ar jautājumu, kāpēc ir svarīgi zināt savas tiesības, bet arī pienākumus. Kā būtu, ja visi prasītu, lai tiktu ievērotas savas tiesības, bet nerespektētu citu cilvēku tiesības? Kā mēs izrādām savu cieņu pret citiem? **4. solis** (5 min.) **Tiesību un pienākumu ritenis** Izmantojiet 2. video resursu "Tiesību un pienākumu rats" . Ja nepieciešams, paskaidrojiet dažas video ietvertās tiesības un pienākumus. **5. solis** (20 min.) **Aktivitāte „Manas tiesības un pienākumi"** Izdrukas "Tiesības un pienākumi" kopijas studenti saņem par individuālo darbu. Vispirms uzdodiet studentiem saskaņot katras labās puses no kreisās kolonnas ar atbilstošo pienākumu no labās kolonnas. Pēc tam lieciet katram studentam aizpildīt tukšās vietas tabulā, ierakstot piemērus par savām tiesībām un pienākumiem mājās. **6. solis** (10 min.) **Prezentācija** Studenti brīvprātīgi lasa, kā viņi saskaņoja tiesības un pienākumus. Citi skolēni dalās 1 vai 2 piemēros par tiesībām un pienākumiem, kas viņiem ir mājās. **7. solis** (5 min.): **Secinājumi** Ja vēlamies, lai tiktu ievērotas mūsu tiesības, mums ir jārespektē citu tiesības un jāpilda savi pienākumi.
Atsauksmes	Nejaušajā secībā studenti tiek novirzīti nosaukt vārdus "Divas lietas, ko es šodien iemācījos" vai "Divas lietas, ko es atcerēšos no šīs nodarbības."
Pielāgojumi	*2. darbība* : ja nepieciešams, video resursus var atskaņot divas reizes. Skolotājs noteiktos punktos varētu to apturēt, lai precizētu vai uzdotu starpjautājumus. *4. solis* : Ņemot vērā skolēnu vecumu un spējas, skolotājs varētu mainīt ieteikto video resursa lietojumu, apstājoties pie katras (vai dažām) tiesībām un pienākumiem un aicinot skolēnus runāt par to, ko tas nozīmē, pārrunāt, vai daži būtiski aspekti, piem. tiesības iegūt zināšanas - sarunu varētu saistīt ar tiesībām uz izglītību; Skolēnus var aicināt padomāt par dzīvi vietā, kur jums nav iespējas doties uz skolu utt. Šajā gadījumā 4. darbībai būs nepieciešams vairāk laika, tāpēc stundas laiks ir jāmaina un daži soļi varētu jāīsteno citas sesijas laikā. *5. solis* : skolēnu individuālo darbu ar izdrukām var veikt pa pāriem pēc skolotāja ieskatiem, lai palīdzētu skolēniem ar mācīšanās grūtībām.

Skolotāja prasmes	*1. Komunikācija* - Spēja vadīt diskusiju - uzdodot skaidrus un precīzus jautājumus; - Spēja dot saprotamus norādījumus uzdevumu veikšanai; - Klausīšanās prasmes – palīdzēt skolēniem runāt, izmantojot verbālu un neverbālu klausīšanās un uzmanības pievēršanu tam, ko viņi dala. *2. Pacietība un entuziasms* Pārrunājot par pienākumiem, iespējams, ka skolēni izrāda pretestību pret viņiem izvirzīto prasību izpildi un šaubās, kāpēc viņiem ir nepieciešams tik daudz pienākumu mājās un skolā. Skolotājam jāspēj saglabāt mieru, būt pacietīgam pret skolēnu emocijām un izrādīt entuziasmu par to, ka tiesības iet roku rokā ar pienākumiem un atbildību. Viņa entuziasms par mācību priekšmetu mudinās skolēnus domāt par savu uzvedību un aizstāvēt savas tiesības, kā arī pildīt savus pienākumus.
Digitālie resursi	**Video resurss 1 "Bibliotēkā"** **2. video resurss "Tiesību un pienākumu ritenis"**

8

Pilsoniskās apziņas tēmas / C.B2 - Cieņa pret citu tiesībām

Izstrādāja	IPSantarem - Ana Da Silva, Ana Torres, Maurício Dias
Ilgums	60
Enerģētiķi	 46 - Atrodi krāsu! Bērni tiek novietoti puslokā. Audzinātāja stāv viņu priekšā un saka augļa vai dārzeņa nosaukumu, un bērniem ir jāmēģina pieskarties kaut kam, kam ir tāda krāsa telpā, kurā viņi atrodas (tas var būt apģērbs, ko viņi valkā, vai citu cilvēku apģērbs, priekšmeti, aprīkojums utt.). Ja viņi nepazīst augli vai dārzeņu, viņi nevar kustēties un gaidīt, lai redzētu krāsu. Pirms pāriet pie nākamā augļa/dārzeņa, audzinātāja parāda krāsainu dārzeņa vai augļa attēlu. Pēc tam pāriet uz citu dārzeņu vai augli. Šis enerģētiskais līdzeklis palīdz attīstīt kustību koordināciju; telpiskā un laika orientācija; pārtikas un krāsvielu ()atpazīšana. Izmantojiet dažus pārtikas produktus, kas tiks izmantoti krāsas pagatavošanai, veicot tālāk aprakstīto darbību. Ja ir bērni ar dzirdes traucējumiem, audzinātāja var parādīt augļu un dārzeņu zīmējumu, tos mutiski pieminot. Ja ir bērni ar redzes traucējumiem, viņi var izmantot plastilīnu, lai modelētu dažu ieteikto augļu vai dārzeņu formu. (5 minūtes).
Relaksējošie vingrinājumi	 45 - Kāds auglis/dārzenis es esmu? Audzinātāja uz katra bērna muguras uzliek papīra lapu ar augļa/dārzeņa attēlu un nosaukumu (apelsīns, citrons, ābols, burkāns, tomāts u.c.), aicinot bērnus lēnām pārvietoties pa istabu un nesaka, ko. atrodas viens otram uz muguras. Kad viņi 3 minūtes pārvietojas pa istabu, viņi viens otram uzdod jā/nē jautājumus, lai mēģinātu uzminēt, kurš auglis/pākšaugs viņi ir. Katram garām ejošam bērnam viņi var uzdot tikai vienu jautājumu (piemēram, "vai es esmu zaļš?", "Vai esmu apaļš?", "Vai es esmu salds?", "Vai esmu pieradis gatavot zupu?", "Vai esmu pieradis pagatavot augļu salātus?" utt.) un pāriet pie nākamā kolēģa. Norunātā laika beigās viņi stāv uz vietas un pa vienam pasaka, kāds auglis vai dārzenis, viņuprāt, ir. Šī aktivitāte palīdz attīstīt iztēli, asociāciju spēju un (atpazīt) ēdienu un tā pamatīpašības. (5 minūtes)
Mērķi	atzīt, ka mākslas baudīšana un radīšana ir visu bērnu tiesības, ņemot vērā bērnu invalīdu īpatnības; Attīstīt ilgtspējīgu mākslinieciskо izpausmi ar bērniem un jauniešiem ar invaliditāti; Veicināt izpratni par piesārņojumu izraisošo materiālu ietekmi uz vidi un darbībām, kas nepieciešamas tā samazināšanai; Veiciniet klimata aizsardzību, izmantojot pārstrādājamus materiālus un krāsojot ar izejvielām un dabīgiem pigmentiem.

	Ieteicamā literatūra • Gleznas, kas izgatavotas ar dabīgiem pigmentiem, ir daudz mazāk piesārņojošas nekā veikalos nopērkamās krāsas. Bērni paši var izgatavot krāsas, taupot pārtikas pārpalikumus vai pastaigājoties dabā un savācot izejvielas, piemēram, visa veida augsni, tā vietā lielveikalos vai mākslas preču veikalos pērkot masveidā ražotas krāsas, kas ražošanas procesā atstāj ietekmi uz vidi un pēc tam. Masveidā ražotajās krāsās izmantotās ķīmiskās vielas rada risku, un tās ir toksiskas cilvēku veselībai un videi. https://www.lostincolours.com/foraging-for-pigments-from-local-rocks/ • Glezniecība kā taustes pieredze
Sagatavošana	Ēdienu vai izejvielas var izmantot krāsas izgatavošanai, kā arī kā instrumentu taustes pieredzei. Piemēram, no ogles var izgatavot melnu krāsu, bet to var izmantot arī kā zīmuli bērniem ar redzes traucējumiem. Pieskarieties, izpētiet, izveidojiet – Perkins School for the Blind Materiāli un aprīkojums • Pārtikas pārpalikumi (piemēram, dārzeņu mizas un sulas - burkāni, cukini, bietes utt.); garšvielas, kurām beidzies derīguma termiņš, izlietotas kafijas pākstis; kokogles, uguns pelni, krīta gabali un citi pārstrādājami materiāli; • Makulatūra, kartons no kartona kastēm, vecas lupatas (vēlams baltas, tāpēc krāsas izceļas);. • Otas un materiāli faktūru veidošanai, piemēram, lietots tīkls, dažāda izmēra vāki, diegu un vilnas atgriezumi; vecas drānas (izmantot kā tekstūras un arī tīrīšanas līdzekli); • Stikla pārtikas burkas, lai ieliktu krāsu un izmantotu kā birstes otu mazgāšanai; • Virtuves aprīkojums smalcināšanai, malšanai un filtrēšanai.
Darba plūsma	1. solis – ievads: bērniem ar invaliditāti gleznošana var būt sarežģīta. Adaptīvi mākslas rīki un materiāli palīdz novērst šķēršļus, lai tie varētu paust savu māksliniecisko personību un idejas. Piemēram, saraušanās apvalks, lai uz audekla uzklātu krāsu un izveidotu unikālas, treknas tekstūras: https://momentum4work.org/adaptive-art-techniques-help-to-empower-creativity-for-all/ Sāciet sarunu par aktivitāti, lai izskaidrotu darbību (3 minūtes). - Pajautājiet bērniem, kas ir māksla katram, un pārrunājiet par mākslas īpašībām kopumā un konkrēti par dažādām mākslām, kā arī par mākslinieka īpašībām (5 minūtes). - Pārbaudiet, vai daži dalībnieki ir pieraduši radīt mākslu un ar kādu mākslu viņi nodarbojas (gleznošana, mūzika, deja, drāma utt.) (3 minūtes). 2. darbība. Parādiet 2 minūšu filmu par tēlotājmākslas invalīdu gleznošanu, mākslas darbu un tehniku, no 11:45 līdz 13:45: mākslinieks ar invaliditāti gleznošanai izmanto muti | Divyang | Joyal K Biju | Art Mantram (youtube.com) . 3. solis: Aiciniet bērnus padomāt par viņu izmantotās tehnikas specifiku atbilstoši savai invaliditātei un to, kā invaliditāte var ietekmēt viņa mākslu. (5 minūtes) 4. solis: Aiciniet bērnus aizpildīt veidni par to, kādas krāsas viņi varētu izgatavot no katra veida pārtikas atkritumiem vai dabīgiem materiāliem. Skatīt zemāk (5 minūtes). 5. darbība. Bērni sasmalcina, sasmalcina un filtrē pārtikas pārpalikumus, lai izveidotu savas krāsas, izmantojot arī pārstrādājamus materiālus kā rīkus dažādu tekstūru izpētei. (20 minūtes) 6. solis: bērni dalās ar krāsām un izveido kolektīvu akvareļu gleznojumu, salīmējot kopā visas savas gleznas (10 minūtes). 7. solis: viņi tiek aicināti to izstādīt skolā, lai veicinātu sociālās un kultūras iekļaušanas ekoloģisko apziņu visā skolā. (2 minūtes)

Atsauksmes	Izmantojiet cilvēka grafisko tehniku (15 minūtes) Bērni atrodas istabas aizmugurē, līnijā paralēli sienai, un otrā pusē skolotājs novieto 5 papīra lapas ar cipariem no 1 līdz 5, kas sakārtotas paralēli bērnu līnijai. Viņš skaidro, ka grasās jautāt viņu viedokli par mācību aktivitāti, sakot, ka 1 atbilst visnegatīvākajam vērtējumam un 5 vispozitīvākajam vērtējumam. Pēc tam viņš saka pa vienam novērtēšanas parametram un aicina grupu ierindoties aiz viena no skalas cipariem atbilstoši vērtībai, kas atbilst viņu viedoklim par katru parametru. Piemēram, ja izvēlaties mācīšanos kā vērtēšanas parametru, ja daži no viņiem nekad iepriekš nebija gatavojuši krāsas ar pārtikas atliekām un izejvielām un daudz iemācījušies, viņi ierindojas aiz skaitļa 5, bet, ja viņi jau zināja, kā to izdarīt un nedarīja. viņi nevar iemācīties neko jaunu, viņi var ierindoties aiz 1, un viņi var izvēlēties skalas starpvērtības. Skatoties no augšas, bērnu rindas izskatās kā grafiks. Pedagogs lūdz viņus skaļi saskaitīt (pirmais bērns katrā rindā saka 1, otrais saka 2 un tā tālāk līdz pēdējam bērnam rindā) un ieraksta bērnu skaitu katrā skalas rindā. Ir svarīgi neaprobežoties tikai ar kvantitatīvo datu vākšanu un katrā parametrā pēc tam, kad bērni ir pozicionējuši sevi rindā(-ās), jums ir jāuzdod jautājumi, lai saņemtu atsauksmes par aktivitāti. Piemēram, jūs varētu pajautāt bērniem, kāpēc viņi atrodas 5. vai 3. rindā utt. Pajautājiet, ko viņi ir iemācījušies utt. Šīs verbālās mijiedarbības beigās, lai veiktu kvantitatīvo novērtējumu, pedagogs lūdz grupu atgriezties pie sākuma pozīciju un uzrāda citu parametru. Bērni atkal tiek aicināti stāvēt rindā aiz kādas vērtības skalā no 1 līdz 5. Tā kā visiem bērniem nav daudz laika runāt, varat uzdot 1 vai 2 jautājumus par katru parametru un ļaut 2. vai 3 bērni runā, tad pajautā vai vēl kādam ir ko piebilst. Var izvēlēties 2 vai 3 vērtēšanas parametrus: mācīšanās, jautrība, gleznu kvalitāte, materiālu daudzveidība utt.
Pielāgojumi	Izmantojiet taustes pieredzi bērniem ar redzes traucējumiem (krāsošanai krāsainus, skaņu un teksturētus priekšmetus, izmantojiet lielāka izmēra papīru uz zemes). Fiziskas invaliditātes gadījumā varat piestiprināt otu pie bērna rokas vai pielāgot ratiņkrēslu (mākslinieks izgudro rīkus, kas ļauj bērniem ar invaliditāti krāsot (youtube.com)
Skolotāja prasmes	Komunikācija: efektīvi izskaidrot darbību un vadīt diskusijas par mākslu, invaliditāti un adaptīvām metodēm. Klausīšanās un pielāgošanās spēja: Izpratne par katra bērna spējām un vajadzībām, īpaši tiem, kam ir invaliditāte, un atbilstoši pielāgot materiālus un pieeju. Radošums un aizraušanās: iedvesmojot studentus izpētīt savu radošumu, izmantojot netradicionālas mākslas metodes un rīkus, īpaši izmantojot pārtikas atkritumus un pārstrādājamus materiālus. Pacietība: atbalstiet studentus, kad viņi eksperimentē, veidojot savas krāsas un pabeidzot grupas mākslas darbu, kas var prasīt papildu laiku un rūpes. Tehniskās prasmes: iepazīšanās ar adaptīviem mākslas rīkiem un paņēmieniem, lai palīdzētu bērniem ar invaliditāti iesaistīties aktivitātē. Entuziasms: bērnu motivācija un satraukums par mākslu un kolektīvo projektu.
Digitālie resursi	

9

Pilsoniskās apziņas tēmas / C.C1 Laipnība rullē

Izstrādāja	APDNE
	1
Ilgums	60
Enerģētiķi	 25 - Spoguļi Spēle sākas ar to, ka telpa ir atbrīvota no galdiem un krēsliem. Sākumā skolēni apvienojas pa **pāriem** un nostājas viens otram priekšā. Viņi vienojas, kurš sāk spēli, kurš spēlē spoguli un kurš spēlē cilvēku. Spēle sākas, skanot vadītāja izvēlētai dziesmai. Cilvēks sāks kustēties un "spogulim" būs viņam/viņai jāseko, uzreiz atkārtojot cilvēka kustības. Kad vadītājs pārtrauc mūziku, viņi apmainās vietām, un cilvēks, kurš bija "spogulis", kļūst par cilvēku un otrādi.
Relaksējošie vingrinājumi	 14 - Dalies ar savu enerģiju! Studenti stāv aplī. Skolotājs uzsāk aktivitāti, izliekoties, ka rokās tur bumbu, un padod to skolēnam pa labi; skolēns dara to pašu, nododot to savam kaimiņam utt. Spēle turpinās, līdz bumba atgriežas pie skolotāja. Bumba jāpiespēlē maigi, jo tā ir ļoti vērtīga. Otrajā kārtā skolotājs nodod bumbu kreisajā pusē esošajiem skolēniem, izdarot žestu un skaņu. Skolēniem ir jārīkojas tāpat, līdz visi vismaz vienu reizi ir pieskārušies bumbiņai. Bumbu var padzīt dažādos veidos (ar spērienu, vai skūpstu, vai sitienu utt.), izliekoties, ka tā kļūst lielāka vai mazāka atkarībā no skolēnu gribas.
Mērķi	Studenti sapratīs laipnības jēdzienu un to, kā tas ietekmē citus. • Skolēni apgūs dažādus veidus, kā paust laipnību savā ikdienā • Skolēni sajutīs laipnības un empātijas nozīmi • Studenti novērtēs pozitīvo ietekmi, ko viņi var atstāt uz citiem ar laipnu rīcību. • Skolēni piedalīsies labestību veicinošās aktivitātēs.
Sagatavošana	**Materiāli** • Gludi, tīri akmeņi • Akrila krāsas un otas • Pastāvīgie marķieri • Blīvēšanas aerosols (pēc izvēles) **Aprīkojums:** dators, projektors vai viedplate (1.pielikums , 2.pielikums), **Izdrukas:**3.pielikums

Darba plūsma

1. darbība. Ievads laipnībā (10 minūtes)

- Sirsnīgi sveiciniet skolēnus un informējiet viņus, ka šodienas stunda ir par kaut ko ļoti svarīgu — laipnību. Paskaidrojiet, ka laipnība nozīmē būt draudzīgam, dāsnam un uzmanīgam pret citiem, un tai ir būtiska nozīme, lai padarītu mūsu pasauli labāku.
- Iepazīstiniet ar laipnības jēdzienu, parādot attēlus no 1. pielikuma uz lielā ekrāna. Parādot attēlus, pastāstiet studentiem šādu stāstu:
  Reiz bija zēns vārdā Tomijs, kurš parkā ieraudzīja jaunu zēnu vārdā Billijs. Billijs izskatījās bēdīgs, jo nevienu nepazina un jutās vientuļš. Tomijs, to pamanījis, nolēma pieiet pie Billija un uzaicināt viņu uzspēlēt kopā. Viņi ne tikai spēlējās, bet arī Tomijs iepazīstināja Billiju ar citiem saviem draugiem. Šis mazais Tomija laipnības žests lika Billijam justies gaidītam, laimīgam un vairs nebūt vientuļam. Šis vienkāršais laipnības akts ļoti ietekmēja Billija dzīvi un pilnībā mainīja viņa dienu.
- Iesaistiet skolēnus diskusijā par stāstu. Uzdodiet tādus vadošus jautājumus kā: *Ko jūs domājat par Tomija rīcību? Kā, jūsuprāt, viņa laipnība palīdzēja Billijam?* Mudiniet studentus dziļi padomāt par laipnības ietekmi uz citiem.
- Veiciniet plašāku diskusiju, kurā studenti var izpētīt un dalīties savā personīgajā izpratnē par laipnību. Lūdziet viņus sniegt piemērus par laipnām darbībām, ko viņi ir redzējuši vai piedzīvojuši. Dodiet studentiem laiku pārdomām un dalīties savos stāstos par brīžiem, kad viņi izrādīja laipnību vai kad kāds bija laipns pret viņiem.

2. darbība. Izpratne par laipnību (15 minūtes)

- Pāreja uz diskusiju par to, kā skolēni var izrādīt laipnību dažādos apstākļos, piemēram, mājās, skolā un savā kopienā. Uzsveriet, ka laipnība nav tikai lieli žesti; pat nelielām darbībām var būt ievērojama pozitīva ietekme.
- Vadiet prāta vētras sesiju, kurā skolēni var dalīties dažādos veidos, kā parādīt laipnību savā ikdienas dzīvē. Pierakstiet viņu idejas uz tāfeles, iedalot tās kategorijās (piemēram, mājas, skola, kopiena).
- Padziļiniet diskusiju, izpētot, kā šīs laipnības, lai arī cik mazas, var radīt lielas pārmaiņas. Paskaidrojiet, ka kaut kas tik vienkāršs kā smaids, palīdzīga roka vai laipns vārds var padarīt kāda cilvēka dienu gaišāku. Mudiniet studentus domāt par jauniem veidiem, kā viņi var iekļaut laipnību savās ikdienas gaitās.

3. darbība: Kindness Rocks aktivitāte (30 minūtes)

- Iepazīstiniet ar radošo "Kindness Rocks" aktivitāti, paskaidrojot, ka tās ir īpašas klintis, kuras skolēni veidos ar pozitīviem vēstījumiem vai skaistiem rotājumiem. Šo akmeņu mērķis ir izplatīt laimi un laipnību, lai kur tie tiktu novietoti.
- Izskaidrojiet soli pa solim laipnības klinšu izveides procesu:
  1. Izvēlieties akmeni, kas jums šķiet piemērots.
  2. Krāsojiet akmeni ar pamatkrāsu, kas jums patīk.
  3. Padomājiet par pozitīvu vēstījumu vai dizainu, ko vēlaties uzlikt uz akmens. Tas varētu būt kaut kas tāds, kas kādam liktu pasmaidīt, justies iedvesmotam vai vienkārši paspilgtinātu savu dienu.
  4. Uzmanīgi krāsojiet savu ziņojumu vai dizainu uz klints. Ja nezināt, ko rakstīt vai zīmēt, iedvesmai skatiet sniegtos piemērus (2. pielikumā).
  5. Ļaujiet akmenim nožūt un, ja vēlaties, varat to aizzīmogot ar aizsargājošu aerosolu, lai tas ilgu laiku izskatītos jauki.
- Parādiet vienkāršu, bet iedarbīgu laipnības akmeņu piemērus, izmantojot 2. pielikuma vizuālos materiālus. Mudiniet studentus izmantot savu radošumu un domāt par to, kāds vēstījums vai dizains varētu likt kādam justies īpašam.
- Izdaliet katram studentam visus nepieciešamos materiālus, nodrošinot, ka ikvienam ir viss, kas nepieciešams projekta uzsākšanai.
- Studentiem strādājot, pārvietojieties pa istabu, piedāvājot palīdzību un iedrošinājumu. Atgādiniet viņiem, ka šī ir radoša un jautra nodarbe un nav nepareizu veidu, kā izveidot laipnības akmeni. Tāpat mudiniet viņus palīdzēt viens otram, ja viņi redz, ka kādam ir grūtības vai ir vajadzīga iedvesma.

4. darbība: kopīgošana un atspoguļošana (15 minūtes)

- Izveidojiet ērtu vidi, lai studenti varētu dalīties savā laipnībā ar klasi. Mudiniet katru studentu piecelties, parādīt savu akmeni un izskaidrot izvēlēto dizainu vai vēstījumu. Šis var būt lepnuma un pārdomu brīdis katram skolēnam.

- Kopā ar klasi pārrunājiet, kā šos laipnības akmeņus var dalīties ar citiem kopienas locekļiem. Pajautājiet studentiem, kur, viņuprāt, būtu vislabākās vietas, kur atstāt savas laipnības akmeņus, lai citi tos varētu atklāt un izbaudīt. Iespējamās atrašanās vietas varētu būt skolas dārzs, parks vai pat dāvana kādam īpašam cilvēkam.
- Mudiniet pārdomāt, aicinot studentus padomāt par to, kā viņu laipnība varētu likt kādam justies, kad viņi tos atrod. Pārrunājiet viņu laipnības iespējamo viļņošanās efektu un to, kā vienkāršs akmens var iedvesmot vairāk laipnības.

5. darbība. Secinājums (10 minūtes)

- Noslēdziet nodarbību, apkopojot šodien apspriestos galvenos punktus. Uzsveriet laipnības nozīmi un atgādiniet studentiem, ka laipnībai nav jābūt lielai vai sarežģītai, lai kaut ko mainītu.
- Mudiniet studentus pārņemt to, ko viņi ir iemācījušies šodien, un pielietot to savā ikdienas dzīvē. Neatkarīgi no tā, vai tas notiek, radot vairāk laipnības klinšu vai vienkārši izturoties pret laipnību ikdienas saskarsmē, katra mazā laipnība ir svarīga.
- Pateicieties skolēniem par līdzdalību un radošumu un izsakiet savu lepnumu par viņu centieniem izplatīt laipnību. Mudiniet viņus turpināt izplatīt laipnību, lai kur viņi dotos, zinot, ka pat nelielas darbības var ļoti ietekmēt citus.

Atsauksmes	-Skolotājs ievieto iepriekš izdrukātās emocijzīmes (3.pielikums) dažādos klases stūros. Skolotājs lūdz skolēnus doties uz stūri ar emocijzīmi, kas atspoguļo viņu sajūtas par šo stundu.
Pielāgojumi	- 3. solī skolotājs var palīdzēt skolēniem, kuriem jākrāso akmeņi un jāraksta uz tiem.
Skolotāja prasmes	*Stāstu stāstīšana* : stāstu izmantošana, lai ilustrētu laipnības jēdzienus un tā ietekmi. (1. darbība *Veicināšana* : vadīt diskusijas un prāta vētras sesijas, lai izpētītu dažādus laipnības aspektus. (1. darbība, 2. darbība) *Radošums* : mudināt skolēnus radoši paust laipnību, izmantojot mākslu (gleznojot laipnības klintis). (3. darbība) *Pārdomas* : veicināt diskusijas un pārdomas par laipnības nozīmi un tās ietekmi uz citiem. (4. darbība, 5. darbība) *Pozitīvs pastiprinājums* : studentu centienu un ieguldījumu laipnības izplatīšanā atzīšana un svinēšana. (4. darbība, 5. darbība)
Digitālie resursi	1.pielikums 2.pielikums 3.pielikums

10

Pilsoniskās apziņas tēmas / C.C2 Skolēnu īstenoti projekti

Izstrādāja	FEE
	1
Ilgums	80
Enerģētiķi	 48 - Muzikālie krēsli Sakārtojiet krēslus aplī ar atzveltnēm uz āru. Pārliecinieties, ka starp krēsliem ir pietiekami daudz vietas, lai cilvēki varētu ērti staigāt. Izvēlieties jautru un dzīvīgu mūziku spēlei. Kad mūzika sākas, spēlētāji staigā vai skrien pa krēslu loku. Kad mūzika pēkšņi apstājas, ikvienam pēc iespējas ātrāk jāatrod krēsls, uz kura apsēsties. Spēlētājs, kurš neatrod vietu, tiek izslēgts no spēles. Pēc katras kārtas noņemiet vienu krēslu no apļa. Spēle turpinās ar atlikušajiem spēlētājiem un par vienu krēslu mazāk, tāpēc ir grūtāk atrast vietu spēles gaitā. Pēdējais atlikušais spēlētājs, kuram izdodas atrast vietu, kad mūzika apstājas, ir spēles uzvarētājs!
Relaksējošie vingrinājumi	 48 - Vizualizācija mieram Iejūtieties ērti savā krēslā ar taisnu muguru un kājām uz grīdas. Tagad uzmanīgi aizveriet acis. Dziļi ieelpojiet caur degunu, piepildot vēderu ar gaisu. Izlaidiet to visu lēnām caur muti, piemēram, nopūšot dzimšanas dienas sveci. Dariet to dažas reizes, ļaujot visām bažām aizpeldēt ar katru elpu. Apkārtējā pasaulē var būt dažas skaņas – varbūt dūkoņa no gaismām, lapu šalkoņa ārā vai pat tikai jūsu elpošana. Tas ir labi, vienkārši klausieties klusi. Iedomājieties, ka esat kā liels, skaists saules pulkstenis un jūtat, ka laiks paiet garām. Varbūt jums kļūst nedaudz siltāks, mazliet pabīdāties sēdeklī vai pat mirkšķināt vienu vai divas reizes. Neuztraucieties par sekunžu vai minūšu skaitīšanu. Vienkārši atpūtieties un ļaujiet sev būt šeit, tagad. Kad jūtat, ka ir pagājusi vesela minūte, atkal atveriet acis. Tas var būt nedaudz vairāk vai nedaudz mazāk, tas ir labi! Galvenais ir justies mierīgam un mierīgam.
Mērķi	1. Skolēni pārbaudīs un pilnveidos savas iepriekšējā nodarbībā izveidotās galda spēles. 2. Studenti sniegs konstruktīvas atsauksmes, lai uzlabotu spēles pieredzi. 3. Studenti izstrādās plānu savu galda spēļu popularizēšanai un izmantošanai jēgpilnā veidā.
Sagatavošana	**Materiāli:** pārliecinieties, ka katrai grupai ir pietiekami daudz galda spēļu, marķieru, atsauksmju lapu un darba burtnīcu. **Telpa:** Sakārtojiet klasi stacijās grupu darbam un prezentācijām. **Tehnoloģija:** Ja plānojat izmantot video, sagatavojiet nepieciešamo aprīkojumu un saites. **Grupas veidošana:** apsveriet iespēju iepriekš izveidot grupas vai ļaut studentiem izvēlēties savu.

Darba plūsma 1. darbība (30 minūtes):

1. Grupas spēles testēšana (10 minūtes): katra grupa spēlē savu galda spēli. Mudiniet studentus atklāt problēmas vai izaicinājumus spēles laikā.
2. Lomas un rotācija (5 minūtes): sadaliet katru grupu 4 lomās:
    - 2 spēlētāji: spēlējiet galda spēli.
    - Laika kontrolieris: nodrošina, ka spēle nepārsniedz 5 minūšu ierobežojumu.
    - Scribe: veic piezīmes par jebkādām spēlēšanas problēmām vai ierosinājumiem uzlabojumiem.
3. Spēles rotācija (15 minūtes): grupas rotē uz dažādām stacijām, spēlējot citu grupu izstrādātās spēles. Katrai spēlei ir 5 minūšu laika ierobežojums. Katras grupas rakstu mācītāji katrā iecirknī pieraksta ieteikumus par uzlabojumiem sniegtajās lapās.

2. darbība (10 minūtes):

1. Grupas diskusija: katra grupa apkopo un pārskata no citām grupām saņemtās atsauksmju lapas.
2. Ieteikumu izcelšana: izmantojot krāsainus marķierus, skolēni izceļ ieteikumus, kurus viņi vēlas apsvērt un īstenot savas spēles uzlabošanai.

3. darbība (10 minūtes):

Katra grupa izstrādā prāta vētras un nāk klajā ar vienu ideju, kā jēgpilni popularizēt un izmantot savu galda spēli skolā vai sabiedrībā (piemēram, pusdienu spēļu klubs, ģimenes spēļu vakara pasākums). Pēc tam katra grupa klasei iepazīstina ar savu ideju.

4. darbība (20 minūtes):

No katras grupas viens pārstāvis tiek lūgts brīvprātīgi pievienoties "Plānošanas grupai". Pārējie dalībnieki paliek strādāt pie savas izvēlētās idejas īstenošanas plāna.

Uzdevums plānošanas grupai: šīs grupas skolēni strādā kopā savās darba burtnīcās, lai izveidotu detalizētu projekta īstenošanas plānu izvēlētajai veicināšanas/lietošanas pieejai. Šajā plānā jāiekļauj:

1. Mērķi: Ko viņi vēlas sasniegt ar šo projektu?
2. Mērķauditorija: kam spēle ir paredzēta?
3. Rīcības soļi: kādi konkrēti pasākumi ir jāveic, lai īstenotu plānu?
4. Laika grafiks: līdz kuram laikam ir jāpabeidz katrs posms?
5. Resursi: kādi materiāli vai resursi ir nepieciešami?
6. Atbildīgā persona: kurš būs atbildīgs par katru darbības posmu?

Uzdevums reklāmas grupai: Skolotājs parāda efektīvu galda spēļu reklāmu piemērus, izmantojot video vai tīmekļa vietnes (piemēram, sniegtās YouTube saites par galda spēļu reklamēšanu ar vizuāliem materiāliem.

1. Reklāmas grupa savai spēlei izveido divus reklāmas materiālus: plakātu un īsu video rullīti (pēc izvēles).
2. Reklāmas materiālos (un atslēgvārdos) jāattiecas uz šādiem jautājumiem:

- Spēles mērķis: kāpēc spēle tika izveidota?
- Mācību mērķi: kādas prasmes vai zināšanas māca spēle?
- Norādījumi: kā jūs spēlējat spēli?
- Mērķauditorija: kas var spēlēt spēli?
- Aicinājums uz darbību: āķīgs sauklis vai paziņojums, kas mudina cilvēkus spēlēt spēli.

	5. darbība (5 minūtes): Vitrīna un iesaiņojums: • Reklāmas grupa klasei iepazīstina ar savu plakātu un video rullīti (pēc izvēles). • Īstenošanas plāni un projektu plāni tiek parādīti vietā, lai ikviens to varētu redzēt.
Atsauksmes	Ātrā reģistrēšanās spēles vidū: 1. Mudiniet spēlētājus spēles laikā izteikt savas domas un jūtas. Ar ko viņi cīnās? Kas viņiem šķiet patīkams? 2. Pusceļā pauzējiet spēli un uzdodiet atvērtus jautājumus, piemēram: "Vai viss līdz šim ir skaidrs?" vai "Vai jums šķiet, ka spēle ir sarežģīta vai pārāk vienkārša?"
Pielāgojumi	A1. Pielāgojiet spēļu testēšanas laiku savām vajadzībām.
Skolotāja prasmes	**Pacietība un entuziasms:** saglabājiet pozitīvu un enerģisku attieksmi, lai saglabātu jauno studentu iesaistīšanos. **Skaidri un vienkārši norādījumi:** izskaidrojiet noteikumus un procedūras viegli saprotamā veidā.
Digitālie resursi	"Canva" - bezmaksas grafiskā dizaina platforma, kas ļauj izveidot plakātus un citu vizuālo saturu galda spēļu reklamēšanai. "Bloop Animation" — bezmaksas un ērti lietojama tiešsaistes animācijas platforma, ko skolēni var izmantot, lai izveidotu īsas videoreklāmas (pēc izvēles).

eco-civic awareness project

11

Pilsoniskās apziņas tēmas / C.C3 Ģimene, skola un vide, kā viens veselums.

Izstrādāja	FEE
Ilgums	80

Enerģētiķi

40 - Vārdu ķēdes stafetes sacensības

Sadaliet skolēnus divās vai vairākās komandās un novietojiet viņus rindā ar skatu uz klases priekšu.

Izvēlieties sākuma vārdu (piemēram, "ābols").

Pēc jūsu signāla katras komandas pirmā persona izsauc jaunu vārdu, kas sākas ar iepriekšējā vārda pēdējo burtu (piemēram, "zilonis").

Sacensības turpinās, katram komandas dalībniekam pārmaiņus izsaucot jaunu vārdu, kas seko ķēdei.

Komanda, kas iestrēgst vai atkārto vārdu, ir ārpusē.

Uzvar komanda, kas notur ķēdi visilgāk!

Relaksējošie vingrinājumi

39 - Sajūtu medības

Šī aktivitāte palīdz skolēniem atbrīvoties no stresa, izmantot savas sajūtas un sazināties ar apkārtējo vidi.

Materiāli:

Katra studenta sensoro pamudinājumu saraksts (skatīt zemāk)

Norādījumi:

Sagatavojiet sarakstu ar uzvednēm, kas piesaista dažādas maņas (piemēram, "Atrodiet kaut ko maigu", "Pasmaržojiet kaut ko saldu", "Klausieties klusu skaņu").

Izdaliet sarakstu katram skolēnam un uzdodiet viņiem atrast kaut ko klasē vai ārpusē (atkarībā no laika un telpas), kas atbilst katrai uzvednei.

Mudiniet viņus izpētīt telpu lēni un apzināti.

Kad visi ir aizpildījuši sarakstu, sanāciet kopā kā klase un palūdziet dažiem studentiem dalīties ar jūsu atklājumiem.

Sensoras uzvednes idejas:

Skats: atrodiet kaut ko sarkanu, kaut ko spīdīgu, kaut ko ar svītrām.

Pieskarieties: atrodiet kaut ko gludu, kaut ko raupju, kaut ko aukstu.

Smarža: atrodiet kaut ko, kas smaržo pēc ziediem, kaut ko, kas smaržo pēc grāmatām, kaut ko, kas smaržo pēc svaiga gaisa.

Dzirde: atrodiet klusu vietu, atrodiet skaņu aiz loga, atrodiet skaņu, ko izdodat ar savu ķermeni.

Nogaršot (pēc izvēles): ja nepieciešams, aiciniet studentus atnest nelielu augļa gabalu vai citu uzkodu, lai pastāstītu un aprakstītu tā garšu (salda, skāba utt.).

Mērķi	Nodarbības beigās skolēni: • noteikt situācijas klasē, kuras varētu uzlabot. • izveidot kolāžu, kurā attēloti viņu risinājumi.
Sagatavošana	Amatniecības materiālus kolāžas veidošanai skolotājs sagatavo nodarbības sākumā: žurnāli, papīri, papīrs, otrreizējās pārstrādes materiāli, krītiņi, marķieri, līme, šķēres, A3 lapa katrai grupai. Izgrieziet un laminējiet 12 attēlu kartītes ar dažādām situācijām, kas var izraisīt izmaiņas vidē.
Darba plūsma	Ievads (7 minūtes) Studenti tiek sadalīti pa pāriem. Katrs skolēnu pāris pēc nejaušības principa izvelk vienu attēlu no 12 kartītēm. Pārim ir jāizveido apraksts par to, ko viņi redz attēlā. 2. solis (12 minūtes) Katrs pāris nolasa savu stāstu un piesprauž uzzīmēto attēlu uz tāfeles. Pēc katra stāsta pārējiem skolēniem tiek uzdots jautājums: "Vai šī situācija (problēma) ir aktuāla skolā?" 3. darbība (3 minūtes) — skolēni balso par darbībām, kurās viņi piedalās. Balsošana notiek, atzīmējot attēlu ar zīmi " ". Skolēni var izmantot krāsainus marķierus. 4. solis (5 minūtes) – klasē pārrunājiet problēmas un izvēlieties 6, kuras, visticamāk, ir skolā. Studenti tiek sadalīti tik grupās, cik ir konstatētas problēmas. Katra grupa izvēlas vai uzzīmē vienu no aprakstītajām problēmām. 5. solis (5 minūtes) – Grupas diskusija un problēmu izvēle – Mudiniet studentus pārrunāt, kāpēc viņi izvēlējās konkrēto problēmu un kāpēc tā viņiem ir svarīga. 6. solis (10 minūtes) – Prāta vētras risinājumi – Vadiet katru grupu prāta vētras risinājumos izvēlētai problēmai. Mudiniet viņus domāt radoši un apsvērt dažādas pieejas, piemēram, uzvedības izmaiņas, tehnoloģiskos risinājumus vai kopienas iniciatīvas. Palūdziet viņiem dalīties savās idejās uz papīra lapas vai tāfeles. 7. solis (8 minūtes) Kolāžas plānošana — palūdziet katrai grupai izplānot savu kolāžu, ņemot vērā sekojošo: **a. Pirms:** kā viņi iztēlos situāciju tādu, kāda tā ir tagad, izceļot problēmu, kuru viņi risina? **b. Pēc** : Kā viņi attēlos vēlamo situāciju, parādot piedāvāto risinājumu pozitīvo ietekmi? Mudiniet viņus izmantot vizuālos elementus, piemēram, zīmējumus, izgriezumus vai žurnālu attēlus, lai attēlotu dažādus problēmas un tās risinājuma aspektus. 7. darbība (20 minūtes) Kolāžas izveide — Nodrošiniet katrai grupai materiālus, piemēram, celtniecības papīru, šķēres, līmi, marķierus, krītiņus un citus atbilstošus amatniecības piederumus. Ļaujiet viņiem strādāt kopā, lai izveidotu kolāžas, iekļaujot viņu idejas un vizuālos elementus. Secinājums (7 minūtes) Dalīšanās un diskusija – Palūdziet katrai grupai sagatavot īsu savas kolāžas prezentāciju klasei. Lai sagatavotos prezentācijai, skolēniem ir jāatbild uz 3 jautājumiem: 1. Kāda bija problēma? 2. Kādi bija risinājumi, ko skolēni varēja sniegt ikdienā, lai atrisinātu problēmu un veiktu izmaiņas? 3. Kāds ir rezultāts (attēls toreiz un tagad)? Pēc tam skolotājs var nejauši izvēlēties 2 grupas, kas prezentēs savu darbu.
Atsauksmes	Pēc prezentācijas palūdziet studentiem pielikt visas kolāžas pie sienas. Lūdziet skolēnus aplūkot kolāžas un padomāt par darbībām, kas var palīdzēt radīt pozitīvas pārmaiņas!

Pielāgojumi	**A1.** Vienkāršojiet attēlu kartītes: izmantojiet mazāk attēlu kartīšu (apmēram 6–8) ar vieglāk identificējamām vides problēmām, piemēram, piegružošanu, pārpildītām atkritumu tvertnēm vai atvienotu elektroniku. **A2.** Īsāka prāta vētra: samaziniet prāta vētras laiku līdz 5-7 minūtēm. Sniedziet skolotāju uzvednes vai jautājumu iesācējus, lai palīdzētu jaunākiem skolēniem (piemēram, "Kā mēs stundās varam izmantot mazāk papīra?"). **A3.** Sadarbības kolāža: Atsevišķu grupu kolāžu vietā apsveriet iespēju izveidot vienu lielu klases kolāžu, kurā katra grupa pievieno sadaļu, pamatojoties uz izvēlēto problēmu.
Skolotāja prasmes	**Heiristika:** dažādu problēmu risināšanas metožu, piemēram, izmēģinājumu un kļūdu, darba atpakaļgaitas vai analoģijas, pārzināšana. **Reālās pasaules lietojumprogrammas:** spēja savienot problēmu risināšanas prasmes ar reālām situācijām. **Pozitīva attieksme:** spēja radīt atbalstošu un rosinošu mācību vidi. **Aktīva klausīšanās:** prasme uzmanīgi uzklausīt skolēnu idejas un sniegt konstruktīvu atgriezenisko saiti par skolas vidi. Skolotājam pirms šīs stundas ir jāveic neliels pētījums skolā.
Digitālie resursi	Digitālās kartes Bonusa materiāli no FEE Latvia: https://ej.uz/bernu-vn https://ej.uz/bernu-vn-atteli

eco-civic awareness project

12

Pilsoniskās apziņas tēmas / C.C4 Es varu būt daļa no pozitīvām pārmaiņām.

Izstrādāja	FEE
Ilgums	80

Enerģētiķi

40 - Vārdu ķēdes stafetes sacensības

Sadaliet skolēnus divās vai vairākās komandās un novietojiet viņus rindā ar skatu uz klases priekšu.

Izvēlieties sākuma vārdu (piemēram, "ābols").

Pēc jūsu signāla katras komandas pirmā persona izsauc jaunu vārdu, kas sākas ar iepriekšējā vārda pēdējo burtu (piemēram, "zilonis").

Sacensības turpinās, katram komandas dalībniekam pārmaiņus izsaucot jaunu vārdu, kas seko ķēdei.

Komanda, kas iestrēgst vai atkārto vārdu, ir ārpusē.

Uzvar komanda, kas notur ķēdi visilgāk!

Relaksējošie vingrinājumi

39 - Sajūtu medības

Šī aktivitāte palīdz skolēniem atbrīvoties no stresa, izmantot savas sajūtas un sazināties ar apkārtējo vidi.

Materiāli:

Katra studenta sensoro pamudinājumu saraksts (skatīt zemāk)

Norādījumi:

Sagatavojiet sarakstu ar uzvednēm, kas piesaista dažādas maņas (piemēram, "Atrodiet kaut ko maigu", "Pasmaržojiet kaut ko saldu", "Klausieties klusu skaņu").

Izdaliet sarakstu katram skolēnam un uzdodiet viņiem atrast kaut ko klasē vai ārpusē (atkarībā no laika un telpas), kas atbilst katrai uzvednei.

Mudiniet viņus izpētīt telpu lēni un apzināti.

Kad visi ir aizpildījuši sarakstu, sanāciet kopā kā klase un palūdziet dažiem studentiem dalīties ar jūsu atklājumiem.

Sensoras uzvednes idejas:

Skats: atrodiet kaut ko sarkanu, kaut ko spīdīgu, kaut ko ar svītrām.

Pieskarieties: atrodiet kaut ko gludu, kaut ko raupju, kaut ko aukstu.

Smarža: atrodiet kaut ko, kas smaržo pēc ziediem, kaut ko, kas smaržo pēc grāmatām, kaut ko, kas smaržo pēc svaiga gaisa.

Dzirde: atrodiet klusu vietu, atrodiet skaņu aiz loga, atrodiet skaņu, ko izdodat ar savu ķermeni.

Nogaršot (pēc izvēles): ja nepieciešams, aiciniet studentus atnest nelielu augļa gabalu vai citu uzkodu, lai pastāstītu un aprakstītu tā garšu (salda, skāba utt.).

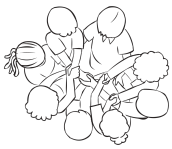
Mērķi	Nodarbības beigās skolēni: • noteikt situācijas klasē, kuras varētu uzlabot. • izveidot kolāžu, kurā attēloti viņu risinājumi.
Sagatavošana	Amatniecības materiālus kolāžas veidošanai skolotājs sagatavo nodarbības sākumā: žurnāli, papīri, papīrs, otrreizējās pārstrādes materiāli, krītiņi, marķieri, līme, šķēres, A3 lapa katrai grupai. Izgrieziet un laminējiet 12 attēlu kartītes ar dažādām situācijām, kas var izraisīt izmaiņas vidē.
Darba plūsma	Ievads (7 minūtes) Studenti tiek sadalīti pa pāriem. Katrs skolēnu pāris pēc nejaušības principa izvelk vienu attēlu no 12 kartītēm. Pārim ir jāizveido apraksts par to, ko viņi redz attēlā. 2. solis (12 minūtes) Katrs pāris nolasa savu stāstu un piesprauž uzzīmēto attēlu uz tāfeles. Pēc katra stāsta pārējiem skolēniem tiek uzdots jautājums: "Vai šī situācija (problēma) ir aktuāla skolā?" 3. darbība (3 minūtes) — skolēni balso par darbībām, kurās viņi piedalās. Balsošana notiek, atzīmējot attēlu ar zīmi " ". Skolēni var izmantot krāsainus marķierus. 4. solis (5 minūtes) – klasē pārrunājiet problēmas un izvēlieties 6, kuras, visticamāk, ir skolā. Studenti tiek sadalīti tik grupās, cik ir konstatētas problēmas. Katra grupa izvēlas vai uzzīmē vienu no aprakstītajām problēmām. 5. solis (5 minūtes) – Grupas diskusija un problēmu izvēle – Mudiniet studentus pārrunāt, kāpēc viņi izvēlējās konkrēto problēmu un kāpēc tā viņiem ir svarīga. 6. solis (10 minūtes) – Prāta vētras risinājumi – Vadiet katru grupu prāta vētras risinājumos izvēlētai problēmai. Mudiniet viņus domāt radoši un apsvērt dažādas pieejas, piemēram, uzvedības izmaiņas, tehnoloģiskos risinājumus vai kopienas iniciatīvas. Palūdziet viņiem dalīties savās idejās uz papīra lapas vai tāfeles. 7. solis (8 minūtes) Kolāžas plānošana — palūdziet katrai grupai izplānot savu kolāžu, ņemot vērā sekojošo: **a. Pirms:** kā viņi iztēlos situāciju tādu, kāda tā ir tagad, izceļot problēmu, kuru viņi risina? **b. Pēc** : Kā viņi attēlos vēlamo situāciju, parādot piedāvāto risinājumu pozitīvo ietekmi? Mudiniet viņus izmantot vizuālos elementus, piemēram, zīmējumus, izgriezumus vai žurnālu attēlus, lai attēlotu dažādus problēmas un tās risinājuma aspektus. 7. darbība (20 minūtes) Kolāžas izveide — Nodrošiniet katrai grupai materiālus, piemēram, celtniecības papīru, šķēres, līmi, marķierus, krītiņus un citus atbilstošus amatniecības piederumus. Ļaujiet viņiem strādāt kopā, lai izveidotu kolāžas, iekļaujot viņu idejas un vizuālos elementus. Secinājums (7 minūtes) Dalīšanās un diskusija – Palūdziet katrai grupai sagatavot īsu savas kolāžas prezentāciju klasei. Lai sagatavotos prezentācijai, skolēniem ir jāatbild uz 3 jautājumiem: 1. Kāda bija problēma? 2. Kādi bija risinājumi, ko skolēni varēja sniegt ikdienā, lai atrisinātu problēmu un veiktu izmaiņas? 3. Kāds ir rezultāts (attēls toreiz un tagad)? Pēc tam skolotājs var nejauši izvēlēties 2 grupas, kas prezentēs savu darbu.
Atsauksmes	Pēc prezentācijas palūdziet studentiem pielikt visas kolāžas pie sienas. Lūdziet skolēnus aplūkot kolāžas un padomāt par darbībām, kas var palīdzēt radīt pozitīvas pārmaiņas!

Pielāgojumi	**A1.** Vienkāršojiet attēlu kartītes: izmantojiet mazāk attēlu kartīšu (apmēram 6–8) ar vieglāk identificējamām vides problēmām, piemēram, piegružošanu, pārpildītām atkritumu tvertnēm vai atvienotu elektroniku. **A2.** Īsāka prāta vētra: samaziniet prāta vētras laiku līdz 5-7 minūtēm. Sniedziet skolotāju uzvednes vai jautājumu iesācējus, lai palīdzētu jaunākiem skolēniem (piemēram, "Kā mēs stundās varam izmantot mazāk papīra?"). **A3.** Sadarbības kolāža: Atsevišķu grupu kolāžu vietā apsveriet iespēju izveidot vienu lielu klases kolāžu, kurā katra grupa pievieno sadaļu, pamatojoties uz izvēlēto problēmu.
Skolotāja prasmes	**Heiristika:** dažādu problēmu risināšanas metožu, piemēram, izmēģinājumu un kļūdu, darba atpakaļgaitas vai analoģijas, pārzināšana. **Reālās pasaules lietojumprogrammas:** spēja savienot problēmu risināšanas prasmes ar reālām situācijām. **Pozitīva attieksme:** spēja radīt atbalstošu un rosinošu mācību vidi. **Aktīva klausīšanās:** prasme uzmanīgi uzklausīt skolēnu idejas un sniegt konstruktīvu atgriezenisko saiti par skolas vidi. Skolotājam pirms šīs stundas ir jāveic neliels pētījums skolā.
Digitālie resursi	Digitālās kartes Bonusa materiāli no FEE Latvia: https://ej.uz/bernu-vn https://ej.uz/bernu-vn-atteli

13

Pilsoniskās apziņas tēmas / C.C5 Kā veidot sadarbību ārpus skolas.

Izstrādāja	FEE
Ilgums	80
Enerģētiķi	 41 - Cilvēku mezgls Lieciet studentiem stāvēt aplī ar izstieptām rokām. Uzdodiet viņiem satvert roku kādam, kas nav tieši blakus. Tas, iespējams, novedīs pie sapinušās ieroču jucekļa! Izaicinājums ir skolēniem strādāt kopā, neatlaižot rokas, atšķetināt sevi un atkal izveidot apli. Veiciniet saziņu un problēmu risināšanu, kad tās darbojas cauri mezglam. Laika trūkuma gadījumā dodiet viņiem laika rāmi, piemēram, 3-5 minūtes.
Relaksējošie vingrinājumi	 40 - Stāsta būvēšana Palūdziet studentiem apsēsties aplī. Sāciet stāstu ar vienu vai diviem teikumiem. Pēc tam aiciniet studentus pēc kārtas pievienot pa vienam teikumam, lai turpinātu stāstu. Pabeidziet darbību ar pēdējiem studentiem un lūdziet viņus atgriezties savās vietās.
Mērķi	Nodarbības beigās skolēni: 1. Izveidot teātra izrādes scenāriju, lai veicinātu izpratni par vides aizsardzību; 2. Attīstīt viņu komandas darba, komunikācijas un radošuma prasmes; 3. Iegūt dziļāku izpratni par to, kā veidot sadarbību ārpus skolas un ar citiem.

Sagatavošana	**Būtiski:** Izspēles paraugs: izmantojiet pievienoto atskaņojumu vai izveidojiet savu, izmantojot AI rīkus. Rakstīšanas piederumi: papīrs, marķieri, pildspalvas un zīmuļi. Displeja rīki: tāfele vai tāfele ar marķieriem. Pašnovērtējumam: 15-20 pupiņas katram skolēnam **Tukšas burkas vai konteineri, kas marķēti ar šādiem kritērijiem:** Klausieties un cieniet: "Es aktīvi klausījos un cienīju savu grupas dalībnieku viedokli." Ideju dalīšana: "Es aktīvi dalījos ar savām idejām un ieteikumiem ar grupu." Noteikumu un termiņu ievērošana: "Es ievēroju uzdevuma norādījumus un ievēroju termiņus." Atsauksmju apsvēršana: "Es uzklausīju un izskatīju atsauksmes un ieteikumus no citām grupām." Problēmu risināšana: "Es veicu problēmu risināšanu, kas radās grupā." **Pēc izvēles:** Vizuāla iedvesma: attēli vai īsi videoklipi, kas saistīti ar vides problēmām (var būt saistīti ar lugas paraugu vai potenciālo studentu rotaļu idejām). Lugas rakstīšanas rīki: līmlapiņas prāta vētras idejām. Creative Spark: vienkārši aksesuāri un kostīmi (cepures, šalles, otrreizēji pārstrādāti materiāli) prāta vētras varoņu lomām (pēc izvēles). Atsauksmju rīki: tiešsaistes rīki, piemēram, Padlet grupu atsauksmēm (nepieciešama piekļuve internetam), piezīmju kartītes anonīmām atsauksmēm (pēc izvēles). Performance Boost (pēc izvēles): vienkārši rekvizīti un kostīmi gala priekšnesumam (var izveidot no otrreiz pārstrādātiem materiāliem).

1. darbība (10 minūtes)

Sāciet, iepazīstinot ar nodarbības tēmu un mērķiem. Paskaidrojiet, ka skolēni strādās kopā, lai izveidotu teātra izrādi, kas veicina vides aizsardzību. Lūdziet studentus izlasīt lugas aprakstus savās studentu grāmatās: Lūdziet studentus kopā ar klasi izlasīt lugu. Apspriediet galvenos varoņus, lomas un sižetu. Skolotājs var izmantot šos jautājumus:

a. Kas ir dažādie cilvēki (vai dzīvnieki) lugā? Kādi ir viņu darbi vai ko viņiem patīk darīt?b.Ar kādām problēmām izrādes varoņi saskaras?

c. Kā varoņi mēģina novērst problēmu? Vai viņi strādā kopā?

d. Kādu mācību, jūsuprāt, luga mēģina mums iemācīt?

e. Vai jums patika, kā varoņi atrisināja problēmu? Kāpēc vai kāpēc ne?

f. Vai kāda lugas daļa jums atgādināja kaut ko, ko redzat mūsu skolā vai apkaimē?

g. Ko mēs varam darīt skolā vai mājās, lai rūpētos par vidi?

i. Cik cilvēku, jūsuprāt, jums ir nepieciešams jūsu grupas spēlē?

j. Kur varētu notikt tava luga? Varbūt parkā, skolā vai pat mežā!

k. Kādus tērpus varoņi varētu valkāt, lai tie izskatītos kā lugai piederīgi?

2. darbība (5 minūtes)

Sadaliet klasi 4 vai vairāk grupās. Informējiet klasi, ka katra grupa būs atbildīga par vienas lugas daļas uzrakstīšanu.

3. darbība (30 minūtes)

Darba plūsma

Lūdziet studentus sākt izstrādāt detalizētu scenāriju. Skriptā jāiekļauj varoņa darbības, dialogs un skatuves norādes. Studenti veido scenāriju studentu grāmatās paredzētajās formās. Mudiniet studentus izdomāt idejas par rekvizītiem un kostīmiem, kas uzlabos viņu sniegumu.

4. darbība (20 minūtes)

Grupas prezentācijas: katra grupa klasei prezentē savu segmentu. Viņiem jāpaskaidro savas idejas par rekvizītiem, kostīmiem un lomām.

Izmantojiet tiešsaistes rīku, piemēram, Padlet, lai apkopotu atsauksmes no citām grupām. Studentiem jāsniedz komentāri par katra segmenta stiprajām un vājajām pusēm un ieteikumi uzlabojumiem. Ja piekļuve internetam ir ierobežota, izmantojiet līmlapiņas un palūdziet studentiem tās piestiprināt pie tāfeles.

5. darbība (10 minūtes)

Lūdziet katrai grupai pārskatīt saņemtās atsauksmes un veikt nepieciešamās skripta izmaiņas.

6. darbība (5 minūtes)

Nodrošiniet katram studentam 15-20 pupiņas. Lūdziet studentus veltīt brīdi, lai pārdomātu savu dalību un sniegumu grupas aktivitātē. Mudiniet viņus apsvērt savas stiprās puses un ieguldījumu, kā arī jomas, kas jāuzlabo. Uzdodiet studentiem sadalīt pupiņas starp marķētajām burciņām, pamatojoties uz viņu pašvērtējumu. Viņiem jānorāda pupiņu skaits, kas atbilst viņu ieguldījuma līmenim katrā kritērijā.

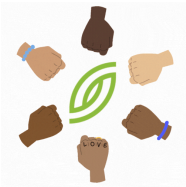
Etiķetes uz burciņām:

1. “Mēģināju visu iespējamo”
2. "Man radās idejas, dažas no tām tika izmantotas lugā"
3. “Strādāju ar savu grupu”
4. “Es biju draudzīgs un runāju ar visiem, pat ja bija problēmas”

Atsauksmes	Kad visi skolēni ir izdalījuši savas pupiņas, veiciniet klases diskusiju. Mudiniet studentus pastāstīt par iemesliem, kāpēc pupiņas ir ievietotas katrā burciņā, un pārrunāt vispārējo novērtējumu par savu grupu darba pieredzi. Aiciniet studentus salīdzināt pupiņu skaitu dažādās burkās. Apspriediet, ko šie salīdzinājumi varētu atklāt par grupas vispārējām stiprajām, vājajām pusēm un dinamiku. Noslēdziet diskusiju, apkopojot galvenās atziņas, kas gūtas no aktivitātes. Mudiniet studentus pārdomāt, kā viņi var izmantot šīs atziņas turpmākajos grupu darba scenārijos. Mudiniet skolēnus būt godīgiem un pārdomātiem pašvērtējumā.
Pielāgojumi	A1. Apsveriet iespēju sadalīt izrādi vēl īsākos segmentos, lai to vadītu mazākas grupas (2–3 skolēni). A2 **.** Piedāvājiet teikuma iesācējus vai skripta veidni, lai palīdzētu jaunākiem skolēniem rakstīt dialogu.
Skolotāja prasmes	**Satura zināšanas** Vides apziņa: pamata izpratne par vides problēmām un iespējamiem risinājumiem. **Mācību piegāde** Skaidri un kodolīgi skaidrojumi: efektīvi ievadiet nodarbības tēmu un mērķus (1. darbība). Aptaujas metodes: izmantojiet atvērtos jautājumus, lai veicinātu diskusiju un kritisko domāšanu (1. darbība). (piem., "Vai kāda lugas daļa jums atgādināja kaut ko, ko redzat mūsu skolā vai apkaimē?" **Novērtējums** Pašrefleksija: veiciniet skolēnu pašnovērtējumu, izmantojot pupiņu skaitīšanas aktivitāti (6. darbība). Vienaudžu atsauksmes: izmantojiet Padlet vai līmlapiņas, lai apkopotu atsauksmes no citām grupām (4. darbība). **Turklāt** Radošums un entuziasms: veiciniet jautru un radošu mācību vidi, kas mudina skolēnus izpausties, izmantojot teātri.
Digitālie resursi	Padlet, lai izveidotu sienu studentu atsauksmēm.

eco-civic awareness project

14

Pilsoniskās apziņas tēmas / C.C6 Kāpēc pārmaiņas ir man svarīgas?

Izstrādāja	FEE
Ilgums	80
Enerģētiķi	 42 - Izveido vārdu! Lūdziet septiņus cilvēkus no pirmās rindas ierasties telpas priekšā un nostāties taisnā līnijā ar seju pret auditoriju. Izdaliet vēstuļu kartītes, pa vienai katram dalībniekam. Lūdziet katru personu turēt vēstules karti virs galvas, lai klausītāji to varētu viegli izlasīt. Paskaidrojiet, ka burti raksta septiņu burtu vārdu. Lūdziet auditorijas locekļus izsaukt norādījumus burtu turētājiem, lai tie sakārtotu pareizā secībā, lai uzrakstītu vārdu. (Piemēri: persona ar burtu E, lūdzu, pārejiet uz vārda sākumu. Persona ar burtu D pārejiet uz beigām.) Lūdziet vēstuļu īpašniekiem sekot auditorijas norādījumiem. Ja nepieciešams, sniedziet dažus padomus, lai paātrinātu procesu. Kad vārds ir pareizi izveidots, palūdziet ikvienam to nolasīt skaļi, saskaitot trīs. Pateicieties vēstuļu turētājiem, savāciet kartītes un nosūtiet tās atpakaļ savās vietās. Sniedziet aplausus visai grupai par ātru anagrammas atrisināšanu.
Relaksējošie vingrinājumi	 41 - Krāso klusumā! Palūdziet bērniem izkrāsot mandalu darblapas stūrī. Dodiet viņiem laiku 3 minūtes un atskaņojiet mierīgu mūziku fonā.
Mērķi	Pēc šīs nodarbības skolēni: 1. attīstīt kritiskās domāšanas prasmes, analizējot esošās klases telpas un ierosinot uzlabojumus. 2. vingriniet radošumu un problēmu risināšanas prasmes, veidojot savu ideālo āra klasi.
Sagatavošana	Dodoties ārā ar klasi, skolēni vāc dažādus dabas materiālus telpas interjera veidošanai (oļi, zari, lapas, koka lauskas, smiltis, čiekuri u.c.). Papildus tiek sagatavota arī līme, krāsas utt. Būvmateriāli. Tāfele, projektors; Marķieri, krāsas; Papīrs; Zīmuļi; Āra klases un mācību priekšmetu attēli.

Darba plūsma

1. darbība (3 minūtes)

Skolēniem tiek uzdots jautājums: "Ko jūs domājat par mācībām ārpus ierastās klases telpas?". Skolēnu atbildes tiek apkopotas uz tāfeles.

2. darbība (5 minūtes)

Skolēniem tiek parādīti vairāki attēli ar dažādiem āra klases apstākļiem. Skolēni izvēlas un atzīmē, kurā klasē vēlētos mācīties, īsi pamatojot savu atbildi. Skolotājs lūdz dažus skolēnus paskaidrot, kāpēc viņi izvēlējās šo izkārtojumu.

3. darbība (8 minūtes)

Skolēni tiek sadalīti nelielās grupās. Katrai grupai tiek dots uzdevums izveidot 3-5 ieteikumi un uzlabojumi jau esošajā āra klasē.

4. solis (15 minūtes) Pēc tam, kad skolēni definējuši iespējamos uzlabojumus savās klašu telpās, viņi tiek aicināti izveidot savas ideālās brīvdabas klases skici. Ko skolēniem vajadzētu savā skicē iekļaut:

1. Kādi priekšmeti un mēbeles tiks izmantoti iekārtošanai?

2. No kādiem dabas materiāliem tiks izgatavoti dabas klašu modeļi?

3. Kādas aktivitātes notiks šajā āra klasē?

4. Ko mēs tur varēsim novērot, izpētīt, izmēģināt vai fiksēt?

5. Kā pasargāt sevi no nelabvēlīgiem laikapstākļiem (saule, vējš, lietus u.c.)?

5. darbība (5 minūtes)

Pirms maketa izgatavošanas skolēni sadala darbu: galvenais dizaineris, atbildīgais par nostiprināšanas darbiem, atbildīgais par mēbeļu izgatavošanu, atbildīgais par krāsu izvēli un krāsošanas darbiem, grupas laika menedžeris.

6. darbība (30 minūtes)

Izmantojot iepriekš sagatavotos materiālus, skolēni veido savas āra klases maketu. Pēc darbu veikšanas skolēni tos kopā ar skici un aprakstu izvieto turpat klasē.

7. darbība (10 minūtes)

Skolēni dodas aplūkot citu grupu veidotos darbus. Katrā stacijā skolotājs novieto izdrukātus izvērtēšanas jautājumus. Skolēni šajā lapā piefiksē atbildes, lai darba autori pēc tam varētu iepazīties ar izvērtējumu.

	1. Vai Jūs spējat iedomāties, ka šādā klasē notiktu stundas? 2. Kā āra klasi izmantos dažādu vecumu skolēni? 3. Kur skolas teritorijā mēc varētu īstenot šo projektu? 4. Kādus uzlabojumus būtu jāievieš, lai klasē mācīties būtu droši?
Atsauksmes	Grupas atgriežas pie saviem modeļiem, iepazīstas ar vērtējumiem un izdara 3 secinājumus, atbilstoši uzdotajiem jautājumiem: 1. Kāds būs lielākais ieguvums Skolai no jūsu izstrādātā projekta? 2. Kas būtu jāuzlabo/maina jūsu projektā pirms tā īstenošanas? 3. Kas būtu pirmais darbs, lai varētu uzsākt projekta īstenošanu?
Pielāgojumi	**A1.** Ja fizisko modeļu veidošana nav iespējama, studenti var izveidot digitālos modeļus, izmantojot tiešsaistes dizaina rīkus vai pat zīmēšanas lietotnes. **A2.** Mudiniet studentus saviem modeļiem izmantot otrreizēji pārstrādātus materiālus, piemēram, kartona kastes, papīra caurules un pudeļu vāciņus. **A3.** Jaunākiem skolēniem modeļu veidošanā apsveriet vienkāršākas lomas, piemēram, dekoratoru vai materiālu pārvaldnieku, nevis galdnieka vai līmētāja lomu. **A4.** Ja dažiem studentiem ir grūtības prezentēt savus modeļus, ļaujiet viņiem izveidot īsu video, kurā parādīts viņu dizains. **A5.** Svarīgi ir iespēju robežās idejas īstenot – izveidot āra nodarbību vai uzlabot esošo. Skolēni var prezentēt savas idejas skolas administrācijai un saņemt atsauksmes.
Skolotāja prasmes	**Satura zināšanas:** **Vides izpratne:** pamatzināšanas par āra mācību telpām un to priekšrocībām. **Mācību programmas integrācija:** spēja savienot āra klasi ar dažādiem priekšmetiem un mācību mērķiem. **Klases vadība:** **Grupas veidošana:** stratēģiski veidojiet dažādas grupas, lai maksimāli palielinātu mijiedarbību un mācīšanos. **Laika pārvaldība:** Nodrošināt, ka darbības paliek piešķirtajā termiņā. **Aktīva uzraudzība:** cirkulējiet pa klasē un sniedziet savlaicīgu atbalstu grupām S.
Digitālie resursi	Infografika par āra klasi

15 Pilsoniskās apziņas tēmas / C.D1 Mans unikālais es: svinam to, kas padara mani īpašu

Izstrādāja	APDNE
Ilgums	30
Enerģētiķi	12 - Ķermeņa pareizrakstība — ķermeņa ģeometriskās formas *1. iespēja* Skolotājs lūdz skolēnus uzrakstīt savus vārdus gaisā, izmantojot dažādas ķermeņa daļas, piemēram, izmantojot roku, kāju, mārciņu vai degunu utt. Pēc izvēles: ja laiks atļauj, skolotājs var lūgt klases audzēkņiem uzrakstīt dažus vārdus, kas attēlo burtus ar ķermeni. Studenti var sadarboties visi kopā vai izveidot dažādas grupas. *2. iespēja* Uzdevums: Uzzīmējiet gaisā ģeometrisku figūru, izmantojot dažādas ķermeņa daļas – rokas, kājas, elkoņus, degunus utt. *3. iespēja:* Uzdevums: Strādājiet grupās pa 2, 3 vai vairāk skolēniem, lai ar saviem ķermeņiem izveidotu ģeometrisku formu.
Relaksējošie vingrinājumi	13 - Ķermeņa masāža Skolēni stāv aplī: viņiem ir jāseko visām skolotāja kustībām un pašiem jāmasē. Skolotājs sāk masēt dažādas ķermeņa daļas, sākot no galvas līdz pēdām (labāk, ja tās novelk apavus). Skolotājs paskaidro, kā masāža jāveic, ja tā ir smalka vai enerģiskāka. *Pēc izvēles:* skolotājs var arī lūgt skolēniem masēt citu klasesbiedru.
Mērķi	- Izprotiet sevis nozīmi. - Atpazīt savas iezīmes. - Uzziniet, ko viņi var darīt
Sagatavošana	• Materiāli: papīrs, marķieri, krītiņi, šķēres un līme. Mīksta bumba, lai spēlētu "mešanas bumbu". • Aprīkojums: Dators, projektors vai viedtāfele prezentācijai. • Izdrukas: 4.pielikums , 5.pielikums

Darba plūsma

1. darbība: ievads par lielvarām (10 minūtes)

    1. Skolotāja īss skaidrojums (5 minūtes):
        - Paskaidrojiet skolēniem, ka šodienas stunda ir par viņu unikālo "superspēju" atklāšanu. Paskaidrojiet, ka tās nav pārcilvēciskas spējas, piemēram, lidošana vai neredzamība, bet gan unikālas spējas un īpašības, kas padara katru cilvēku īpašu.
        - Klasei uzrādīt 1.pielikumu .
        - Mudiniet studentus padomāt par to, kas viņus padara īpašus. Iesakiet, ka tas varētu būt kaut kas, kas viņiem labi padodas, kas viņiem patīk darīt, vai brīnišķīga viņu personības daļa.
    2. Studentu dalība (5 minūtes):
        - Aiciniet studentus dalīties ar to, kas viņus padara unikālus, uzsverot, ka ikvienam ir kaut kas īpašs.
        - Mērķis: nodrošināt, lai studenti apzinās savu unikalitāti.

2. darbība: spēles "Bumbas mešana" skaidrojums (2 minūtes)

    - Izskaidrojiet spēles ar nosaukumu "Bumbiņas mešana" noteikumus. Informējiet skolēnus, ka vispirms dalīsities ar savu lielvaru un pēc tam metīsit bumbu skolēnam. Skolēns, kurš noķer bumbu, dalīsies ar savu lielvaru un pēc tam metīs bumbu citam klasesbiedram. Turpiniet, līdz visiem ir pienācis pagrieziens.

3. darbība: spēle "Bumbas mešana" (20 minūtes)

    - Sāciet spēli, daloties ar savu lielvaru (man patīk rūpēties par augiem un palīdzēt tiem augt, es vienmēr savācu pakaišus, kad tos redzu rotaļu laukumā, varu uzmundrināt savus draugus, kad viņiem ir skumji utt.) un metot bumbu students.
    - Uzdodiet studentiem noķert bumbu, dalīties savā superspējā un pēc tam mest bumbu citam skolēnam. Pārliecinieties, ka visi skolēni piedalās un dalās ar savām lielvarām.

4. darbība. Darbs pāros (5 minūtes)

    - Uzdodiet studentiem izveidot pāri ar savu galda biedru. Paskaidrojiet, ka viņi apspriedīs savas spējas, lietas, ko viņi nevar izdarīt, un sava galda biedra spējas. Uzdodiet viņiem arī apspriest viedplatē redzamos jautājumus (2. pielikums) un skatiet attēlus 3. pielikumā .
    - Mudiniet studentus dalīties savās atbildēs ar klasi pēc diskusijas pāros.
    - Uzrakstiet uz tāfeles kopīgās spējas, lai parādītu katra skolēna daudzveidību un unikalitāti.

5. darbība: grupas diskusija (10 minūtes)

    - Veiciniet diskusiju par to, ko skolēni ir uzzinājuši viens par otru. Mudiniet viņus pārdomāt, kā viņu spējas padara viņus īpašus un kā viņu unikalitāte pozitīvi ietekmē klases vidi.
    - Mērķis: Veicināt izpratni par dažādības vērtību un katra skolēna unikālajām īpašībām.

6. darbība: mākslas darbība — "Mans lielvaras vairogs" (15 minūtes)

    1. Skolotāja norādījumi (5 minūtes):
        - Uzdodiet studentiem izveidot savus lielvaru vairogus. Paskaidrojiet, ka viņiem vajadzētu uz vairoga uzzīmēt vai rakstīt par savām lielvarām, koncentrējoties uz īpašībām, kas padara viņus unikālus un īpašus.
    2. Studenti veido vairogus (10 minūtes):
        - Norādiet studentiem, lai viņi pēc to pabeigšanas dalās ar vairogiem ar klasi. Nodrošiniet katram studentam iespēju īsi prezentēt savu darbu.

7. darbība: pārdomas un kopīgošana (15 minūtes)

    - Izdaliet studentiem Superspēku/spēju novērtēšanas lapu (4. pielikums).
    - Uzdodiet studentiem pievienot jebkādas papildu spējas, ja viņi vēlas, un pēc tam aizpildiet tabulu atbilstoši savām vēlmēm.
    - Klausieties skolēnus, kad viņi dalās teikumos par savām lielvarām/spējām, pamatojoties uz aizpildīto tabulu.
    - Veiciniet pārdomas, rosinot atklātu diskusiju par aktivitāti un to, ko skolēni uzzināja par sevi un saviem klasesbiedriem.

8. darbība: noslēguma darbība — "Unikāli komplimenti" (3 minūtes)

- Uzdodiet studentiem vērsties pie blakus esošās personas un izteikt unikālu komplimentu par kaut ko, kas viņus padara īpašus.
- Pārliecinieties, ka katrs skolēns izsaka un saņem komplimentu, pastiprinot stundas tēmu.

Atsauksmes	-Skolotājs ievieto iepriekš izdrukātās emocijzīmes (5.pielikums) dažādos klases stūros. Skolotājs lūdz skolēnus doties uz stūri ar emocijzīmi, kas atspoguļo viņu sajūtas par šo stundu.
Pielāgojumi	Sadarbojieties pārī studentus ar jauktām spējām, lai veicinātu vienaudžu mācīšanos un atbalstu. Nodrošiniet, lai studenti, kuriem var būt nepieciešama palīdzība, būtu savienoti pārī ar saprotošiem vienaudžiem, kuri var palīdzēt viņiem izteikt savas domas. - Studentiem, kuri var cīnīties ar verbālo izteiksmi, spēles "Bumbiņas mešanas" laikā ļaujiet viņiem zīmēt vai rakstīt par savām lielvarām, nevis dalīties ar tām mutiski.
Skolotāja prasmes	1. **Veicināšana** : skolēnu vadīšana aktivitātēs un diskusijās, iesaistīšanās veicināšana un katra bērna līdzdalības iespējas nodrošināšana. (6. darbība: mākslas darbība — "Mans lielvaras vairogs") 2. **Pozitīvs pastiprinājums** : iedrošināt studentus, atzīstot viņu ieguldījumu un sniedzot pozitīvas atsauksmes, kas vairo viņu pārliecību un pašcieņu. (8. darbība: noslēguma darbība — "Unikālie komplimenti") 3. **Diferencēšana** : studentu atšķirīgo spēju un mācīšanās stilu atpazīšana un risināšana, pielāgojot aktivitātes un norādījumus individuālajām vajadzībām. (4. darbība: pāru darbība) 4. **Klases vadība** : efektīva klases vides organizēšana un pārvaldība, lai izveidotu drošu un atbalstošu telpu mācībām un sadarbībai. (3. darbība: spēle "Bumbiņas mešana") 5. **Empātija un iedrošinājums** : atbalstošas atmosfēras veidošana klasē, izrādot empātiju un mudinot skolēnus novērtēt savu un citu unikalitāti. (8. darbība: noslēguma darbība — "Unikālie komplimenti")
Digitālie resursi	1.pielikums 2.pielikums 3.pielikums 4.pielikums 5.pielikums

16

Pilsoniskās apziņas tēmas / C.D2 Mana identitāte

Izstrādāja	Prosveta - Silvia Tsvetanska
Ilgums	80
Enerģētiķi	 23 - Emociju spēle **Nepieciešamie materiāli:** • Vidēja izmēra bumba • 5 A5 izmēra kartītes ar emociju sejām. Pārvietojiet galdus un krēslus pa klasi, lai skolēni varētu sēdēt aplī. Spēle sākas ar bumbiņas metienu skolēnam, šajā brīdī vadītājs, kurš ieguvis 5 kārtis (pa vienai katrai emocijai), paceļ kārti; bērnam, kurš saņēmis bumbu, ir jārunā par situāciju, kas izraisa vadītāja radītās emocijas. Pēc tam bumba tiek iemesta citam klasesbiedram un tā tālāk, līdz visi skolēni ir saņēmuši bumbu un viņiem visiem ir bijusi iespēja runāt par emocijām. Bumbu katram skolēnam drīkst mest tikai vienu reizi. Spēle beidzas, kad visi skolēni ir saņēmuši un iemetuši bumbu un visi ir runājuši par emocijām.
Relaksējošie vingrinājumi	 31 - Draudzības trīsstūris Studenti strādā pāros, lai uzzīmētu trīsstūri, kas attēlo viņu draudzību. Pirms darba uzsākšanas skolotājs ar vienu no bērniem demonstrē soļus. Divas personas pārī noliek rokas uz leju tā, lai plaukstas būtu vērstas pret papīra loksnes virsmu; 1. skolēns izmanto labo roku, bet 2. skolēns - kreiso roku. Tie savieno viena pāra īkšķu galus un kreisās rokas rādītājpirkstus ar īkšķu un rādītājpirkstu galiem un iezīmē trīsstūra formu starp pirkstiem. Pēc tam viņi var uzzīmēt acis, degunu, muti un visu, ko vien vēlas, lai izveidotu personisku simbolu savām attiecībām.
Mērķi	Izmantojot nodarbības aktivitātes, skolēni: • iemācīsies atšķirt savas identitātes raksturlielumus; • apzināsies savu unikalitāti un vērtību; • iemācīsies nebaidīties būt viņi paši.
Sagatavošana	**Materiāli –** flomasteri vai krāsainie zīmuļi **Aprīkojums** – portatīvais dators, projektors

Darba plūsma

1. darbība (10 min.): *ievads*

Ievads tēmā caur jautājumiem:

- Ko tu redzi, skatoties uz sevi spogulī?
- Vai spogulis atspoguļo visu tavu būtību? Kas paliek apslēpts?

Pēc skolēnu brīvajām atbildēm skolotājs rezumē un norāda uz identitātes ideju:

Katrs cilvēks ir unikāls un neatkārtojams. Neviens cits nav tāds kā tu. Ar izskatu vien nepietiek, lai saprastu, kādu cilvēku mēs redzam.

Svarīgas ir arī neredzamās iezīmes; tie būtiski veicina mūsu unikalitāti.

2. solis (15 min.) *Identitātes būtība*

Atskaņojiet studentiem videoklipu (1. resurss) .

Apspriediet identitātes iezīmes. Parasti skolēni labi pārzina domu, ka ārējās atzīmes atspoguļo identitāti.

Tātad, vispirms varat tos apspriest (dzimums, augums, matu krāsa, acu krāsa utt.).

Otrkārt, pievērsiet lielāku uzmanību vērtībām un personiskajām īpašībām kā identitātes sastāvdaļām.

Ja nepieciešams, atgriezieties pie videoklipa un atkārtoti atskaņojiet ekrānus, kas ir saistīti ar vērtībām un īpašībām.

Pārrunājiet ar skolēniem, ka tas, kam mēs ticam (tostarp reliģija, dzīvesveids, ēdieni, kas mums garšo, tradīcijas), arī nosaka mūsu identitāti un palīdz mums atbildēt

jautājumi *Kas es esmu? Kāds cilvēks es esmu? Ar ko es atšķiros no citiem? Kas man patīk sevī?*

3. solis (10 min.) *Pārdomas un personīgā pieredze*

Lūdziet studentus dalīties:

- Kas padara jūs unikālu?
- Kā jūs varat raksturot sevi kā atšķirīgu no citiem?
- Kas tev patīk sevī?

4. solis (10 min .*) Gadījuma izpēte*

Atskaņojiet videoklipu (2. resurss: Mana identitāte), kurā ietvertas vadlīnijas vingrinājumiem par identitātes tēmu.

Sāciet, pārrunājot stāstu par Annu un Semru. Pārrunājiet ar skolēniem, kā mēs varam iepazīt citus cilvēkus un iepazīstināt ar sevi.

5. solis (30 min.) *Grupu darbs – Labo draugu albums*

Izmantojiet 2. resursu, lai veiktu darbību, kurā skolēni uzdod dažādus jautājumus, lai atklātu identitāti un apzinātos savu unikalitāti.

Sadaliet studentus mazās grupās. Grupas ietvaros skolēniem ir uzdevums izveidot lapu no *Labo draugu albuma* . Viņi var:

- rakstīt jautājumus vai nepilnīgus teikumus;
- uzskaitiet dažādas īpašības vai vērtības, lai katrs varētu izvēlēties sev piederošās.

Dodiet studentiem laiku kaut ko uzzīmēt uz lapas un veidot to pēc saviem ieskatiem.

Pēc uzdevuma izpildes grupas apmainās ar lapām un katrā grupā atbild uz jautājumiem no saņemtās *Labo draugu albuma* .

6. solis (5 min.): *Secinājumi*

Šī ir tēma par cilvēka iekšējās pasaules nozīmi.

	Zināt, kas es esmu un ar ko es atšķiros no citiem, ir pamats sevis labākai izzināšanai un paštēla veidošanai. Izmantojot aktivitātes, skolēni attīsta prasmes: ◦ atšķirt savas identitātes pazīmes, ◦ respektēt atšķirības starp cilvēkiem, ◦ pievērst lielāku uzmanību katra cilvēka unikalitātei. Ir svarīgi cienīt citus cilvēkus, pat ja viņi nav tādi kā mēs un mums kaut kas var nepatikt viņu uzvedībā. Taču vienlīdz svarīgi ir cienīt sevi un savu unikalitāti, kā arī censties kļūt par labāku sevis versiju.
Atsauksmes	Ko mēs iemācījāmies šajā nodarbībā? Nosauciet 3 atšķirīgās īpašības, lai aprakstītu, kas padara klasesbiedru blakus jums unikālu.
Pielāgojumi	1. Veicot 3. darbību, ja ir skolēni, kuri nav pārliecināti un nevar runāt paši, uzdevumu var mainīt. Skolotājs uzdod jautājumu "Kas jums patīk jūsu tuvākajai ģimenei vai draugiem ārpus skolas? Kas, viņuprāt, padara jūs unikālu?" 2. Pēc skolotāja ieskatiem un atbilstoši skolēnu izziņas līmenim aktivitāti "Labo draugu albums" (5.solis) var veikt tikai ar zīmējumiem vai mutiski: mazās grupās skolēni viens otram uzdod jautājumus, lai atklāt vērtības un īpašības, kas veido viņu identitāti. 3. Ja skolēniem ir grūti strādāt grupā, aktivitāti 5. solī var veikt individuāli – katrs raksta jautājumus, uz kuriem vēlas atbildēt kāds no klasesbiedriem. Pēc tam izvēlieties studentu un lūdziet viņam/viņai atbildēt uz jautājumiem.
Skolotāja prasmes	1. *Komunikācija* - prasme uzdot jautājumus - rosināt diskusiju par tēmu, virzīt skolēnus aizdomāties par sevi un savu identitāti, kā arī veikt pāreju uz citām situācijām; - klausīšanās prasme – aktīva klausīšanās, reflektēšana un skolēnu dalītā apkopošana, aplūkojot mācību resursus 3., 4. un 5. solī. - refleksijas prasmes - jūtu, pārdzīvojumu, personīgās pieredzes atspoguļošana, pievēršanās sev. Skolotājs kļūst par paraugu diskusijā un pārdomās 3. solī, lai palīdzētu skolēniem domāt par paštēlu. - starppersonu prasmes - runājot par atšķirībām un sevis uztveri, ir jāsaglabā cieņpilns izteiksmes tonis un skolotāja loma ir palīdzēt skolēniem veidot labas attiecības, toleranci un izpratni par atšķirībām. 2. *Uzticības veidošana* Tēma nozīmē augstu jutīguma pakāpi pret dalībnieku personīgo pasauli un veidu, kā viņi uztver sevi. Klasē var būt skolēni, kuriem nepatīk viņu tēla iezīmes vai kuri ir noraizējušies par iespēju dalīties ar kaut ko, kas saistīts ar viņu identitāti un vērtībām. Lai mudinātu viņus dalīties, skolotājam jāspēj skolēnu sabiedrībā radīt uzticības un pozitīvas pieņemšanas gaisotni, lai ikviens justos ērti, ka netiks aizvainots, uzbruks vai nesaprasts. Par identitāti, pašvērtējumu un paštēlu var runāt tikai psiholoģiskās drošības vidē. 3. *Elastība* Šī prasme ir ļoti svarīga skolotājam, izstrādājot šo tēmu, jo tā ļaus viņam/viņai reaģēt uz negaidītiem pavērsieniem, dalīšanos, jautājumiem vai studentu vilcināšanos. Elastība attiecas uz spēju ātri mainīt stundu plānu vai īstenot darbību citādi, lai vislabāk apmierinātu skolēnu vajadzības.
Digitālie resursi	1. resurss: Labklājība bērniem_ Identitāte un vērtības https://www.youtube.com/watch?v=om3INBWfoxY&ab_channel=ClickView 2. resurss: Mana identitāte https://youtu.be/DXAE5k1RahE

17

Pilsoniskās apziņas tēmas / C.E1 Mūsu krāsainā klase: daudzveidība draudzībā

Izstrādāja	APDNE
Ilgums	30
Enerģētiķi	12 - Ķermeņa pareizrakstība — ķermeņa ģeometriskās formas *1. iespēja* Skolotājs lūdz skolēnus uzrakstīt savus vārdus gaisā, izmantojot dažādas ķermeņa daļas, piemēram, izmantojot roku, kāju, mārciņu vai degunu utt. Pēc izvēles: ja laiks atļauj, skolotājs var lūgt klases audzēkņiem uzrakstīt dažus vārdus, kas attēlo burtus ar ķermeni. Studenti var sadarboties visi kopā vai izveidot dažādas grupas. *2. iespēja* Uzdevums: Uzzīmējiet gaisā ģeometrisku figūru, izmantojot dažādas ķermeņa daļas – rokas, kājas, elkoņus, degunus utt. *3. iespēja:* Uzdevums: Strādājiet grupās pa 2, 3 vai vairāk skolēniem, lai ar saviem ķermeņiem izveidotu ģeometrisku formu.
Relaksējošie vingrinājumi	13 - Ķermeņa masāža Skolēni stāv aplī: viņiem ir jāseko visām skolotāja kustībām un pašiem jāmasē. Skolotājs sāk masēt dažādas ķermeņa daļas, sākot no galvas līdz pēdām (labāk, ja tās novelk apavus). Skolotājs paskaidro, kā masāža jāveic, ja tā ir smalka vai enerģiskāka. *Pēc izvēles:* skolotājs var arī lūgt skolēniem masēt citu klasesbiedru.
Mērķi	- Saprast draudzības nozīmi. -Atzīt draudzības iezīmes. -Uzziniet, kas ietekmē vai neietekmē draudzību.
Sagatavošana	• Aprīkojums: dators, projektors vai viedplate (1. pielikums), • Izmantojamās draudzības īpašības vārdu kartītes (2.pielikums) • Izdrukas: pārdomu kartītes (4. pielikums)

Darba plūsma

1. darbība: ievads (10 minūtes)

1. Sveiciniet skolēnus un iepazīstieties ar draudzības tēmu.
2. Mudiniet studentus dalīties savās domās par to, ko nozīmē draudzība. Ļaujiet dažiem studentiem dalīties savās idejās.
3. Definējiet draudzību kā attiecības starp cilvēkiem, kuri rūpējas viens par otru, atbalsta viens otru un palīdz viens otram augt.
4. Mudiniet studentus domāt par saviem draugiem un to, kas viņu draudzības padara stipras. Aiciniet vairāk studentu dalīties savos viedokļos.
5. Uzsveriet, cik svarīgi ir izturēties pret citiem ar cieņu neatkarīgi no ādas krāsas, reliģiskās pārliecības vai citiem aspektiem.
6. Iepazīstieties ar prezentāciju (1. pielikums) par draudzību un dažādību. Uzdodiet studentiem prezentācijas laikā padomāt par to, kas ir labs draugs un kā draudzībā var ietvert dažādību.
7. Pārrunājiet prezentācijas galvenos punktus, mudinot studentus dalīties savās domās par draudzību un dažādību.
8. Uzdodiet studentiem tādus jautājumus kā: Kurš ir tavs labākais draugs? Kāpēc viņš/viņa ir tavs labākais draugs? Kas jūs ietekmē, izvēloties draugus?

2. darbība: diskusijas spēles laiks (20 minūtes)

1. Parādiet kartītes un ierakstiet atbildes (10 minūtes)

- Uzdāviniet skolēniem katru kartīti no 2. pielikuma un lūdziet viņus izlemt, vai šī funkcija ir svarīga draugam.
- Ierakstiet viņu atbildes (Jā/Nē) novērtējuma lapā 3. pielikumā .

2. Apspriediet un noslēdziet laba drauga profilu (10 minūtes)

- Pēc atbilžu apkopošanas vadiet diskusiju par rezultātiem. Iezīmējiet funkcijas, uz kurām visvairāk atbildēja "Jā", un tās, kuras daudzi skolēni atzīmēja kā "Nav svarīgi" vai "Nē".
- Noslēdziet aktivitāti, apkopojot laba drauga profilu, pamatojoties uz klases kolektīvajiem viedokļiem. Uzsveriet, ka, lai gan dažas funkcijas var tikt novērtētas augstāk nekā citas, ikvienam ir savas unikālās īpašības, kas var padarīt viņu par lielisku draugu.
- Mudiniet studentus pārdomāt domu, ka labus draugus nosaka nevis fiziskās īpašības, bet gan viņu pozitīvā uzvedība, piemēram, lojāli, godīgi un uzticami. Tas var izraisīt plašāku diskusiju par iekšējo īpašību novērtēšanu, nevis ārējo izskatu.

3. darbība. Darbs pāros (10 minūtes)

1. Uzdodiet studentiem izveidot pāri ar saviem galda biedriem. Paskaidrojiet, ka viņiem vajadzētu apspriest, kas viņus ietekmē, izvēloties draugu: izskats vai raksturs.
2. Mudiniet studentus apsvērt un apspriest šādus jautājumus:

- Vai cilvēka ādas krāsa ietekmē jūsu draugu izvēli?
- Vai vēlaties satikt kādu no citām valstīm?
- Kā jūs varat iegūt draugus?
- Kas ietekmēs jūs, izvēloties draugus nākotnē?

3. Palūdziet katram pārim dalīties savās atbildēs ar klasi.
4. Pierakstiet viņu atbildes uz tāfeles un mudiniet visus studentus piedalīties diskusijā.

4. darbība: radošā darbība (20 minūtes)

1. Iepazīstiniet ar radošo darbību, kurā skolēni zīmēs attēlu, kas atspoguļo draudzības dažādību.
2. Izplatiet zīmēšanas materiālus un dodiet skolēniem laiku savu zīmējumu veidošanai.
3. Aiciniet studentus dalīties savos zīmējumos ar klasi un izskaidrot viņu attēloto dažādību.

5. darbība: grupas pārdomas (10 minūtes)

1. Vadiet pārdomu sesiju par uzzināto par dažādības nozīmi draudzībā.
2. Mudiniet studentus dalīties savās pārdomās.
3. Noslēdziet ar atgādinājumu, ka patiesa draudzība pārsniedz šķietamību un uzskatus un ir saistīta ar laipnību, sapratni un cieņu.

Secinājums (10 minūtes)

	1. Apkopojiet stundu, pārskatot draudzības, savstarpējas cieņas, laipnības un sapratnes nozīmi neatkarīgi no atšķirībām. 2. Palūdziet studentiem dalīties ar vienu galveno atziņu no nodarbības par draudzību un daudzveidību. 3. Mudiniet studentus novērtēt unikālās īpašības, ko katrs cilvēks ienes savā dzīvē. 4. Paldies skolēniem par līdzdalību un ieguldījumu. Atgādiniet viņiem paturēt prātā šīs mācības, veidojot un audzinot draudzību.
Atsauksmes	Skolotājs ievieto iepriekš izdrukātās emocijzīmes (4. pielikums) dažādos klases stūros. Skolotājs lūdz skolēnus doties uz stūri ar emocijzīmi, kas atspoguļo viņu sajūtas par šo stundu.
Pielāgojumi	4. solī skolotājs var likt skolēniem dalīties idejās par to, ko viņi var zīmēt.
Skolotāja prasmes	*Veicināšana* : vadīt diskusijas un aktivitātes, lai izpētītu draudzības un daudzveidības jēdzienus. (Ievads, 2. darbība, 3. darbība, 5. darbība) *Aptaujāšanas paņēmieni:* jautājumu izmantošana, lai rosinātu kritisku domāšanu un pārdomas par draudzību un dažādību. (Ievads, 2. darbība, 3. darbība) *Radošums* : mudiniet skolēnus radoši izpausties, zīmējot un daloties savās domās vizuāli. (4. darbība) *Refleksija* : reflektīvu diskusiju veicināšana, lai palīdzētu studentiem nostiprināt mācības par draudzību un dažādību. (5. darbība, secinājums) *Empātija un iedrošinājums:* atbalstošas atmosfēras veidošana klasē, veicinot cieņu pret atšķirībām un veicinot sapratni draudzībā. (Ievads, 5. darbība, secinājumi)
Digitālie resursi	1.pielikums 2.pielikums 3.pielikums 4.pielikums

18

Pilsoniskās apziņas tēmas / C. E2 Mana sapņu klase

Izstrādāja	Prosveta - Silvia Tsvetanska
Ilgums	80
Enerģētiķi	 25 - Spoguļi Spēle sākas ar to, ka telpa ir atbrīvota no galdiem un krēsliem. Sākumā skolēni apvienojas pa **pāriem** un nostājas viens otram priekšā. Viņi vienojas, kurš sāk spēli, kurš spēlē spoguli un kurš spēlē cilvēku. Spēle sākas, skanot vadītāja izvēlētai dziesmai. Cilvēks sāks kustēties un "spogulim" būs viņam/viņai jāseko, uzreiz atkārtojot cilvēka kustības. Kad vadītājs pārtrauc mūziku, viņi apmainās vietām, un cilvēks, kurš bija "spogulis", kļūst par cilvēku un otrādi.
Relaksējošie vingrinājumi	 11 - Elpošanas vingrinājums Skolotājs lūdz skolēnus izveidot apli un izpildīt šādus vingrinājumus, katru atkārtojot dažas reizes un pārmaiņus. Skolotājs var arī pievienot jaunus. Ieelpojot, paceliet rokas virs galvas un sakiet “Lifts augšā!” Izelpojot, pludiniet rokas atpakaļ uz sāniem, sakot “Lifts uz leju”. Atkārtojiet. Trīs reizes ātri ieelpojiet, pakustinot degunu. Pakustiniet degunu katrā ieelpas reizē. Pēc tam izvelciet degunu katrā izelpas reizē. Turiet roku deguna priekšā un, izelpojot, šņāc, šņāc.
Mērķi	Studenti: • atzīt atšķirības starp cilvēkiem kā priekšrocību attiecībās; • izpētīt un labāk izprast viņu pieredzi attiecībās ar klasesbiedriem; • vizualizēt savu sapņu klasi (klasi) praktiskā līmenī – kā kopienu, kas ciena atšķirības.
Sagatavošana	**Materiāli:** Marķieri, balta tāfele, flip chart papīrs **Aprīkojums:** portatīvais dators un projektors **Klases iekārtojums** : Galdi un krēsli ir izvietoti aplī; pārkārtojiet tos grupas darba uzdevumam.

Darba plūsma **1. darbība** (5 min.): **ievads**

Parādiet skolēniem attēlu.

Iepazīstiniet viņus ar daudzveidības tēmu klasē, izmantojot ievadjautājumus, piemēram:

- Kādā ziņā bērni klasē no fotoattēla ir līdzīgi jums?
- Kādas atšķirības jūs redzat klasē no fotoattēla?
- Kā šie bērni jūtas, kad viņi ir kopā?

2. darbība (10 min.)

Līdzīgi un atšķirīgi

Palūdziet studentiem piecelties aplī un vienu pēc otras pateikt *zaļo* un *zilo* krāsu. Rezultātā katram skolēnam tiek piešķirta viena no krāsām. (ja skolēni ir nepāra skaitlis, skolotājs varētu pievienoties grupai). Katrs *zaļais* skolēns izveido pāri ar *zilo* studentu, kas stāv labajā pusē. Pāru ietvaros katrs skolēns izdomā vienu īpašību, ar kuru viņš/viņa dalās ar savu partneri, un vienu lietu, ar ko tās atšķiras, piemēram, zils students "man ir blondi mati, bet tev ir brūni"; "Man patīk zīmēt, tev arī."; Zaļā studente "Man ir māsa, bet tev ir brālis." "Man patīk multfilmas par supervaroņiem, un jums tāpat." Pēc tam uzstādiet uzdevumu izveidot brīvu sarunu (2 min.), kuras mērķis ir atklāt kaut ko jaunu, ko viņi viens par otru nezināja. Visbeidzot, pāri ziņo par saviem atklājumiem.

3. darbība (15 min.)

Diskusija:

Kādas iezīmes ir kopīgas mūsu klases skolēniem un kas padara katru skolēnu unikālu (atšķirīgu)?

Studenti tiek aicināti uzskaitīt:

- Kādā ziņā tie ir līdzīgi.
- Ko jaunu viņi uzzināja par saviem klasesbiedriem;
- Kas padara tos unikālus/atšķirīgus.

Uzskaitītās atšķirības tiek ierakstītas ar vienu atslēgas vārdu uz tāfeles vai papīra tāfeles. Pirmkārt, skolotājs ieraksta visu, ko skolēni uzskaita kā atšķirības, un pēc tam izvirza uzdevumu sadalīt atšķirības grupās, piemēram, atšķirības, kas saistītas ar izskatu, interesēm vai spējām; pārtikas un dzērienu izvēle; dzimšanas vieta, dzimums utt.

Diskusija turpinās ar jautājumiem:

- Vai atšķirības ir šķērslis, lai ar kādu sadraudzētos un mācītos kopā klasē?
- Vai tā ir priekšrocība vai trūkums, ja apkārt ir dažādi cilvēki?
- Iedomājieties, ka visi cilvēki bija vienādi. Kā tu justos šajā vidē?

4. darbība (15 min.)

"Pieskarties"

Atskaņojiet videoklipu studentiem. Paskaidrojiet, ka to izveidojuši 3. klases skolēni Bulgārijā (9 gadi). Viņi paši veidoja scenāriju un filmēja to (ar ārēja eksperta atbalstu izglītības projekta ietvaros, kas saistīts ar kino ražošanu). Viņu uzdevums bija parādīt interesantus dzīves aspektus savā klasē.

Pārrunājiet skolēnu iespaidus pēc video noskatīšanās. Norādiet viņiem papildu jautājumus:

- Kā jūs esat līdzīgi studenti no videoklipa un ar ko viņi atšķiras? Vai jūs esat kaut kas līdzīgs viņiem?
- Vai jums ir bijusi līdzīga pieredze?
- Vai jūs domājat, ka meitene un zēns, kas ir kopā šūpolēs, arī turpmāk būs draugi?
- Kā, jūsuprāt, stāsts turpinās? (Ja ir nākamā video sērija, kas tajā notiks?).

5. darbība (20 min.)

Scenārijs video "Mūsu atšķirīgā klase" - grupu darbs

Sadaliet skolēnus mazās grupās (komandās) pa 4-5 skolēniem.

Ļaujiet viņiem padomāt par uzdevumu:

Iedomājieties, ka tiek izsludināts skolēnu video konkurss. Tēma ir "Mūsu dažādā klase". Un jūs esat nolēmis tajā piedalīties. Apspriediet šādus video veidošanas aspektus:

- Ko tu vēlies pastāstīt citiem par savu klasi? Padomājiet par savām attiecībām; ko jūs vērtējat un cienāt citos.
- Kāds būs jūsu video saturs?

Ļaujiet studentiem izmantot dažādus veidus, lai izteiktu savas idejas par scenārijiem: viņi varētu:

- rakstīt scenāriju kā tekstu;
- izveidot kolektīvu zīmējumu vai zīmējumu sēriju (līdzīgus kadrus no filmas);
- izmantot Lego celtniecības blokus;
- izveidot kolāžu no veco žurnālu izgriezumiem;
- vai jebkas cits, ko uzskatāt par piemērotu atbilstoši skolēnu spējām.

6. solis (10 min.): **Prezentācijas un secinājumi**

Skolēni prezentē grupas darba galaproduktus no 5. soļa. Skolotājs apkopo klases īpašības, kas padara to par visievērojamāko klasi pasaulē.

Studenti stāv aplī. Skolotājs formulē īsus apgalvojumus, un skolēni neverbāli izsaka, vai piekrīt tiem: paceļ rokas, lai "piekrītu", pietupjas, ja nepiekrīt, vai nemaina pozu, ja nevar izlemt, vai piekrīt vai nepiekrītu.

Paziņojumu piemēri:

Atsauksmes

- Būtu bijis labāk, ja visi cilvēki būtu vienādi.
- Ir labi, ka mēs visi savā klasē esam atšķirīgi;
- Labi, ka arī mūsu skolotāji ir atšķirīgi;
- Esmu laimīga, ka daudzējādā ziņā esmu līdzīga saviem klasesbiedriem;
- Esmu laimīga, ka atšķiros no klasesbiedriem;
- Es priecājos, ka man ir draugi, kas ir ļoti atšķirīgi.

Pielāgojumi	Grupu darbā 5. solī ir lietderīgi pielāgot grūtībās esošo uzdevumu, ņemot vērā skolēnu spējas. Pēc skolotāja ieskatiem dažās grupās uzdevumu var veikt rakstiski, citās zīmējot vai izsakot idejas, izmantojot elementus no Lego konstruktora, vai iepriekš izgrieztus attēlus no veciem žurnāliem u.c. Ja skolēniem ir grūti ģenerēt ideju filmai, sniedziet piemēru, palīdziet viņiem atcerēties kādu interesantu atgadījumu no ikdienas skolas dzīves, piemēram, kaut ko, kas izraisīja smieklus; stāsts par kaut ko, kas notika, kad viņi bija izbraucienā dabā, kempingā vai kādā citā kopīgā pasākumā. Izaiciniet viņus padomāt, kā šis stāsts izskatītos filmā – kas ir varoņi e, kur notiek darbība, ko viņi vēlas parādīt ar savu filmu. Uzdevums būs vieglāks, ja viņi vispirms uzzīmēs epizodi no filmas. Vēl viena šī uzdevuma iespēja ir skolotājam vadīt īsu diskusiju, atbildot uz jautājumu: ja jums būtu jāapraksta sava klase draugam no citas pilsētas, ko jūs viņam teiktu? Aktivitāte var koncentrēties tikai uz sapņu klasi — skolēni katru dienu dalās ar to, ko viņi vēlas savā klasē.
Skolotāja prasmes	1. *Komunikācija* - Klausīšanās prasmes – atbalstīt studentus pārdomāt un izteikt dažādus viedokļus, aktīvi klausoties uzmanīgi; - Starppersonu prasmes – izmantojot projekta aktivitātes, lai apvienotu klasi un padziļinātu skolēnu savstarpējo atzīšanu. 2. *Radošums* Metožu pielietošana, lai sadalītu skolēnus pāros un grupās, lai rosinātu viņu interesi un pievērstu uzmanību mācību aktivitātēm. 3. *Jaunums* Filmu un kino ražošanas elementu izmantošana tēmas attīstīšanai. Mudināt studentus nākt klajā ar idejām un izteikt tās ar mākslas līdzekļiem (kino).
Digitālie resursi	Movie Touch https://youtu.be/Ab3TNQc-DI4 Resurss ir daļa no starptautiskās programmas "Kino, simts jaunības gadi" ar koordinatori Bulgārijai Ralitsu Asenovu un mentori Mariju Dančevu (Asociācija "Arte Urbana Collective".

19

Pilsoniskās apziņas tēmas / C.E3 Ķermeņa daudzveidība

Izstrādāja	IPSantarem - Ana Da Silva, Ana Torres, Maurício Dias
Ilgums	70
Enerģētiķi	 4 - Cilvēku ķēde Visi pieceļas aplī. Viņi aizver acis un sāk virzīties uz apļa vidu, turot rokas uz augšu. Kam pieskaras ar rokām, to tur un nelaiž vaļā, tāpēc taisa mezglu. Tad vadītājs lūdz skolēnus atvērt acis un mēģināt atšķetināt sevi (izveidot apli), neatlaižot rokas.
Relaksējošie vingrinājumi	 13 - Ķermeņa masāža Skolēni stāv aplī: viņiem ir jāseko visām skolotāja kustībām un pašiem jāmasē. Skolotājs sāk masēt dažādas ķermeņa daļas, sākot no galvas līdz pēdām (labāk, ja tās novelk apavus). Skolotājs paskaidro, kā masāža jāveic, ja tā ir smalka vai enerģiskāka. *Pēc izvēles:* skolotājs var arī lūgt skolēniem masēt citu klasesbiedru.
Mērķi	• Aplūkojiet dažādus ķermeņu veidus un analizējiet dažādību žurnālos; • Identificēt aizspriedumus par cilvēka ķermeņa tēlu; • Apspriediet sabiedrības spiedienu attiecībā uz skaistuma standartiem.
Sagatavošana	**Papildu lasīšana** National Geographic. Skaistuma ideja vienmēr mainās. Mūsdienās tas ir iekļaujošāks nekā jebkad agrāk. Skaistuma ideja vienmēr mainās. Mūsdienās tas ir iekļaujošāks nekā jebkad agrāk. (nationalgeographic.com) **Materiāli** • žurnāli, kuros redzamas "vienkāršo cilvēku", slavenību, modeļu, kultūras biznesa cilvēku fotogrāfijas (nesusi audzinātāja un bērni) • Šķēres • Līme • Marķieri.

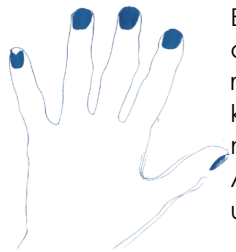
Darba plūsma	1. solis . Ievads. Gadu gaitā sabiedrības spiediens ir paplašinājis skaistuma definīcijas, iekļaujot dažādas etniskās piederības, ķermeņa tipus, vecumus, ko veicina sociālās kustības. Šī maiņa iezīmē virzību uz iekļaušanu un pieņemšanu, atspoguļojot plašākas kultūras izmaiņas skaistuma uztverē. Sociālie mediji ir pastiprinājuši aicinājumus pēc pārstāvības, virzot modes industriju uz lielāku dažādību un atbildību, bet vai tā ir pieredze, ko bērni gūst apkārt? (5 minūtes) 2. solis: palūdziet bērnus iepriekš savākt un atnest žurnālus, kuros ir redzamas "vienkāršo cilvēku", slavenību, modeļu, kultūras biznesa cilvēku u.c. fotogrāfijas, un nelielās grupās aiciniet viņus aplūkot ķermeņa dažādību un izveidot plakāts ar tik dažādiem ķermeņa tipiem, cik viņi var atrast. (15 minūtes) 3. solis: Grupas izliek savus plakātus uz zemes, lai ikvienam būtu iespēja redzēt visus plakātus. (5 minūtes) 4. darbība. Lūdziet viņus atkal strādāt mazās grupās un katrai grupai pārdomāt vienu no šiem jautājumiem, aicinot uztaisīt vēl vienu plakātu, kurā viņi parāda savus secinājumus mutiskai prezentācijai lielajai grupai: • Vai dažas ķermeņa formas atrodat biežāk nekā citas? • Vai ir vairāk viena konkrēta dzimuma attēlu? • Vai jūs domājat, ka attēli tiek manipulēti, lai padarītu ķermeņus pievilcīgākus?... (10 minūtes) 5. solis: Vienas minūtes mutiskas plakātu prezentācijas un debates par daudzveidības vērtību (10 minūtes).
Atsauksmes	Izdaliet katrai grupai A4 formāta papīru. Palūdziet grupām sadalīt papīru trīs daļās (kā viņi vēlas). Pēc tam vienā daļā viņi uzraksta vai uzzīmē labāko no aktivitātes; citā daļā vissliktākais; trešajā daļā ieteikumi, kā uzlabot to, ko viņi novērtēja kā sliktāko. (10 minūtes)
Pielāgojumi	Vēlākā sesijā ir iespējams izmantot plakātus, lai sagatavotu kampaņu par šo tēmu
Skolotāja prasmes	• *Komunikācija* : skaidri izskaidrot darbību, vadīt diskusijas par ķermeņa dažādību un veicināt grupu prezentācijas. • *Klausīšanās un pielāgošanās spēja* : klausīšanās studentu pārdomās un diskusijas pielāgošana, pamatojoties uz viņu ieskatiem un atbildēm. • *Kritiskā domāšana:* mudiniet studentus kritiski analizēt ķermeņa daudzveidību, sabiedrības spiedienu un skaistuma standartus. • *Radošums un aizraušanās:* studentu iedvesmošana veidot plakātus, kas atspoguļo dažādus ķermeņa tipus un veicina iekļaujošas diskusijas. • Entuziasms: studentu iesaistīšanās un motivācija aktivitātes un diskusiju laikā. • *Elastība* : pielāgošanās grupu darba un diskusiju dinamikai un aktivitātes pielāgošana, pamatojoties uz studentu vajadzībām.
Digitālie resursi	

20

Pilsoniskās apziņas tēmas / C.E4 Relģiskā daudzveidība

Izstrādāja	IPSantarem
Ilgums	80
Enerģētiķi	 47 - Orķestra līderis Bērni veido rindu. Kad sāk skanēt mūzika, rindas "līderis". sāk iet, radot skaņas/ritmus, ko atdarina visa rinda. Kad mūzika apstājas, priekšā esošais bērns pāriet uz rindas aste un nākamais bērns pārņem. Grupu var sadalīt 2 rindās. (5 minūtes)
Relaksējošie vingrinājumi	 46 - Seko manai rokai! Pa pāriem viens bērns (hipnotizētais) seko otra bērna (hipnotizētāja) rokai pa istabu (ar mierīgu lēnu mūziku). Tad viņi maina lomas. (5 minūtes)
Mērķi	• Atklājiet dažādu reliģiju uzskatus un praksi. • Izpētīt dažādas reliģiskās identitātes; • Attēlojiet reliģiskus svētkus komiksos.
Sagatavošana	Papildus informācija Rietumu izglītības palīdzības centrs — https://msudenver.yuja.com/V/Video?v=3482166&node=11586119&a=376076832&autoplay=1 Materiāli un aprīkojums • Pasaules festivālu un svētku kalendārs: https://cornerstones--live.s3.eu-west-2.amazonaws.com/uploads/2020/11/06130045/World-festivals-and-celebrations-calendar.pdf • Papīrs un zīmēšanas materiāli; • Mūzikas skaņdarbi un skaņas aparatūra dinamiskajai aktivitāte stundas sākumā un relaksācijas aktivitātei stundas beigās.

Darba plūsma	1. solis . Ievads: Reliģiskā daudzveidība ir ļoti svarīga, lai veicinātu iekļaujošāku izglītību, lai veicinātu izpratni, veicinot kritisko domāšanu, atvērtību un empātiju. Ir svarīgi, lai pedagogi zinātu par savu skolēnu dažādajām kultūrām un reliģijām. Pedagogiem vajadzētu uzzināt, no kurienes nāk viņu skolēni un kam viņi tic, ievērojot, ar ko viņi atšķiras un ar ko viņi dalās. 2. solis: Pajautājiet bērniem, kas ir reliģija, un, izmantojot skolēnu priekšlikumus, izveidojiet definīciju.(10 minūtes) 3. solis: Sadaliet klasi 6 mazās grupās. Katrai grupai tiek iedalīta viena no lielajām pasaules reliģiju festivālu un svētku kalendārs: budisma, kristietības, hinduisma, islāma, jūdaisma un sikhisma. Piefiksējiet šo informāciju. (5 minūtes) 4. darbība. Aiciniet viņus tiešsaistē meklēt informāciju par vienu no reliģiskajiem svētkiem, kas ir iekļauti attiecīgās reliģijas kalendārā. Katrā grupā aiciniet vienu no skolēniem uzņemties darba lapas aizpildīšanu. (10 minūtes) 5. darbība. Skolēnu uzdevums ir izveidot komiksu ar 6 rūtiņām, attēlojot dotos svētkus. (20 minūtes) Skatiet komiksu darblapu 6. darbība. No izveidotajiem komiskiem izveidojiet galeriju. (5 minūtes) 7. solis: Katra grupa izveido 1 jautājumu par katru no komiksiem un darbu autoriem ir jāatbild uz šiem jautājumiem.(15 minūtes) 8. solis: Secinājumi – šī aktivitāte veiksmīgi iepazīstināja skolēnus ar reliģisko daudzveidību, iesaistot viņus dažādu reliģiju un to svinību izzināšanā. Ar grupu darbu viņi pētīja kultūras tradīcijas, veicinot iekļaušanu un empātiju. Radošu komiksu izmantošana ļāva skolēniem jautrā un saistošā veidā paust savu izpratni, savukārt grupu diskusijas uzlaboja kritisko domāšanu un komunikācijas prasmes. Pārdomājot reliģisko prakšu līdzības un atšķirības, skolēni veidoja atvērtāku un iekļaujošāku skatījumu uz reliģisko daudzveidību, kas veicina sociālo kohēziju.
Atsauksmes	 Bērni izmanto savas rokas (vienu roku katrai mazai grupai), lai novērtētu aktivitāti. Pozīcijā "Patīk" (īkšķis) viņi saka, kas bija vispozitīvākais; ar rādītājpirkstu saka, ko varētu uzlabot; ar vidējo pirkstu viņi pasaka vārdu par komiksu kvalitāti; ar zeltneša pirkstu novērtē grupu iesaistīšanos aktivitātē; ar mazo pirkstu viņi novērtē enerģiju. Ja viņi jau apgūst rakstīto kodu, viņi var uz A4 formāta papīra lapas uzzīmēt rokas kontūru un piecu pirkstu attālumā uzrakstīt teikumu/vārdu. (5 minūtes)
Pielāgojumi	Šīs aktivitātes kvalitatīvai iekļaušanai ir svarīgi, lai pedagogi Pasaules festivālu un svētku kalendārā iekļautu to bērnu reliģiju reliģiskos svētkus, ar kuriem viņi strādā. Ir iespējams vēlākā sesijā apspriest iespēju publicēt komiksus skolas žurnālā.
Skolotāja prasmes	Komunikācija: skaidri izskaidrojot jēdzienus un virzot diskusijas par reliģisko daudzveidību. Klausīšanās un pielāgošanās spēja: būt uzmanīgam pret studentu ieguldījumu un pielāgot darbību, pamatojoties uz grupas dinamiku. Kritiskā domāšana: mudināt skolēnus kritiski domāt par reliģiskiem svētkiem un to nozīmi. Radošums un aizraušanās: iedvesmojot studentus paust savu izpratni par reliģiskiem svētkiem, izmantojot komiksus. Pacietība: atbalsts studentiem, kad viņi veic pētījumus, veido savus komiksus un prezentē savus atklājumus. Entuziasms: studentu iesaistīšanās un intereses uzturēšana visas aktivitātes laikā. Elastība: pielāgošanās dažādām grupu dinamikām un ritmam, pamatojoties uz studentu vajadzībām un progresu.
Digitālie resursi	

EKO izpratnes tēmas

1

EKO izpratnes tēmas / E.A1 Bioloģiskās daudzveidības izpēte dabā: biokubs

Izstrādāja	IPSantarém - Bento Cavadas
	2
Ilgums	80
Enerģētiķi	eca 53 - -------
Relaksējošie vingrinājumi	eca 52 - ---
Mērķi	Stundas beigās skolēniem jāspēj: • Izprast bioloģiskās daudzveidības nozīmi; • Izpētīt bioloģisko daudzveidību vietējā kontekstā; • Aprakstiet bioloģisko daudzveidību biokubā; • Atzīt draudus bioloģiskajai daudzveidībai; • Pārdomāt bioloģiskās daudzveidības samazināšanās ietekmi; • Noteikt individuālās un kolektīvās darbības bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai.
Sagatavošana	Sagatavošana • Papildu lasīšana: Biocube – bioloģiskās daudzveidības izpēte , Smitsona Nacionālais dabas vēstures muzejs • Materiāli: iesmu kociņi (garums 30 cm), lente vai citi materiāli iesmu kātu savienošanai, lai izveidotu kuba struktūru. • Aprīkojums: viedtālrunis; kabatas mikroskops; termometrs; lāpsta; paplāte; iNaturalist ® lietotne Meklēt . • Klases iekārtojums – telpas jāiekārto grupu darbam; nepieciešama dabiska āra telpa Izdrukas – 1. un 2. darba lapa (viens eksemplārs katram skolēnam)

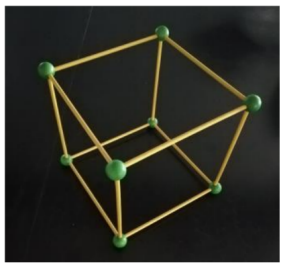
Darba plūsma 1. darbība (10 min.): ievads

1. Skolotājam jājautā skolēniem: " Ko jums nozīmē bioloģiskā daudzveidība?".
2. Uzklausot skolēnu sākotnējās idejas par bioloģisko daudzveidību, noskatieties video Kas ir bioloģiskā daudzveidība? (Kredīti: WWF fonds)
3. Organizējiet studentus mazās grupās un lūdziet viņiem pārdomāt bioloģiskās daudzveidības koncepciju. Ieteiktie jautājumi diskusijas rosināšanai:
   - Kādas sugas novēroji redzētajā video?
   - Vai uz Zemes ir liela bioloģiskā daudzveidība?
   - Kāpēc bioloģiskā daudzveidība ir svarīga Zemei?
   - Kāpēc bioloģiskā daudzveidība ir saistīta ar pārtiku, ko mēs ēdam?
   - Vai jūsu dzīvesvietā ir liela bioloģiskā daudzveidība?
4. Pēc diskusijas mazajās grupās katrai skolēnu grupai ir jādalās ar savām idejām kādā no pieejamajiem digitālajiem rīkie, piemēram, Mentimeter®. Šajā brīdī skolotājs atgriežas pie sākotnējā jautājuma " Ko jums nozīmē bioloģiskā daudzveidība?"

2. solis (20 min) Biokuba veidošana.

Darbs notiek mazajās grupās (3-4 skolēni):

1. Skolotājs ir sagatavojis visus nepieciešamos materiālus kuba izveidei. Kubu iespejams veidot dabā no pieejamajiem materiāliem.
2. Noskatieties video " Pasaule vienā kubikpēdā " (Kredīti: Smitsona Nacionālais dabas vēstures muzejs) un pajautājiet studentiem, vai viņi saprata, kas ir biokubs un kā tas tiek izmantots.
3. Katrai skolēnu grupai ir jāizveido savs biokubs, izveidojot 3D kuba struktūru. Biokuba izmēri ir kubikpēda (katra kuba šķautnes garums ir 30 cm), kā parādīts video vai piemērā, kas parādīts 1. attēlā.

Attēls 1. Kuba struktūras (biokuba) piemērs.

3. solis (40 min.) Biokuba novērošana

Laiks doties ārā, lai novērotu, kāda ir bioloģiskā daudzveidība izveidotajā kubā.

1. Skolotājam jāorganizē skolēni āra aktivitātēm. Āra aktivitātēm jānotiek dabiskā vidē skolas ietvaros vai tās tuvumā.
2. Katrai grupai jāizvēlas konkrēta vieta skolas apkārtnē un jāuzstāda biokubs. Vēlams, ka vide ir dabiska (mežš, pļava, purvs, ūdens tilpne u.c.)
3. Skolēni aizpilda 1. darba lapu, fiksējot dzīvās būtnes un elementus, kas atrodami biokuba iekšpusē.

   Lai identificētu dzīvās būtnes, tās var izmantot digitālos augu un dzīvnieku sugu noteicējus, piemēram: Bezmugurkaulnieks – Identifikācijas ceļvedis .

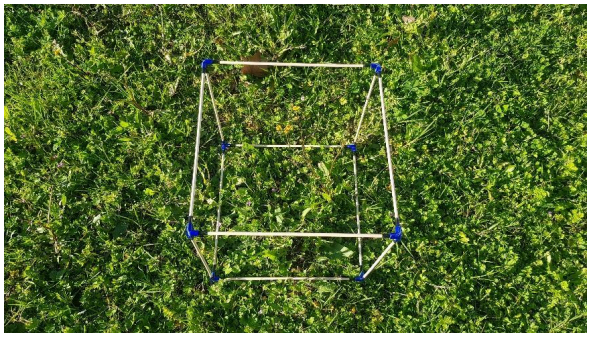
   Iespējams izmantot arī lietojumprogrammas, piemēram, iNaturalist ® Seek .

4. Skolēniem rūpīgi jānovēro **bioloģiskā daudzveidība** savā biokubā (2. attēls) un ar viedtālruņiem jāfotografē dažādas sugas. Lai iesaistītu ~~skolēnus~~ šajā uzdevumā, skolotājs

var uzdot šādus jautājumus:

"Kāda bioloģiskā daudzveidība ir novērojama biokubā?"

"Kādas attiecības starp organismiem un starp organismiem un to vidi var novērot?"

2. attēls. Biokuba piemērs, kas uzņemts pavasarī Santarēmā, Portugālē. Kuba konstrukcijai ir 30 cm garas malas.

3. darbība (20 min) Dalies ar novērojumiem savā biokubā tiešsaistes platformā Padlet®

1. Pēc savā biokubā veikto novērojumu ierakstīšanas darba lapā katra grupa dalās ar saviem datiem Padlet®, sakārtojot informāciju atbilstoši darblapā noteiktajām kategorijām (dzīvas būtnes, dzīvo būtņu daļas, nedzīvas būtnes).

4. solis (10 min.) Secinājumi

1. Klašu grupām vajadzētu pārdomāt bioloģiskās daudzveidības samazināšanās problēmu, draudus bioloģiskajai daudzveidībai un to, cik svarīgi ir dot ieguldījumu tās saglabāšanā. Vēlams, ka skolotājs aktualizē arī 15. ilgtspējīgas attīstības mērķis .

2. Pēc šī pārdomu brīža katrai grupai jānorāda darbības, ko var un vajadzētu veikt, lai aizsargātu bioloģisko daudzveidību, izmantojot 2. darblapu.

Atsauksmes	Noslēguma jautājumi stundas beigās: • Vai Tev patika darboties ar piedāvātajiem mācību materiāliem? • Vai Tev pietika laiks, lai īstenotu visus stundas uzdevumus? • Vai saprati uzdoto? • Ko varēji iemācīties šīs stundas laikā?
Pielāgojumi	• Šajā aktivitātē var integrēt uz projektiem balstītu mācību pieeju. Studenti var novietot biokubu vienā un tajā pašā vietā viena gada laikā, aptverot dažādus gadalaikus, un analizēt bioloģiskās daudzveidības izmaiņas biokubā. • Turklāt katrai grupai jāanalizē un jāidentificē piemēri attiecībām starp organismiem un starp organismiem un to vidi (piemēram, sēnes, kuras tās var atrast, veicina organisko vielu sadalīšanos, veicinot augsnes veidošanos).
Skolotāja prasmes	• **Komunikācija** : skaidri izskaidrojiet bioloģiskās daudzveidības jēdzienus un efektīvi virziet diskusijas. • **Klausīšanās un pielāgošanās spēja** : klausieties skolēnu idejas un pielāgojiet stundu viņu vajadzībām un iesaistīšanās līmenim. • **Kritiskā domāšana** : mudiniet skolēnus kritiski domāt par bioloģisko daudzveidību un vides saglabāšanu. • **Radošums un aizraušanās** : iedvesmojiet studentus radoši iesaistīties biokuba projektā un veiciniet entuziasmu par vides jautājumiem. • **Tehniskās prasmes** : palīdziet studentiem izmantot lietotnes un digitālos rīkus sugu identificēšanai un datu koplietošanai.

Digitālie resursi	Wheel Decide® Relaksējošas miega skaņas | Mūsu Zaļā planēta | BBC Zeme. Bioloģiskās daudzveidības noteikšanai var izmantot iNaturalist® Seek vai citu līdzīgu lietotni. Bezmugurkaulnieki – identifikācijas rokasgrāmata . Flaticon ® ikonām. Mentimeter ® Padlet ® Video Kas ir bioloģiskā daudzveidība?

2

EKO izpratnes tēmas / E.A2 Draudi bioloģiskajai daudzveidībai: aizsargājiet bites!

Izstrādāja	Instituto Politecnico de Santarem
	2
Ilgums	80
Enerģētiķi	 24 - I need more space! Split students in groups of 5 (or 6). In each group assign consecutive numbers to its members. Ask the groups to make circles and randomly pick a number – all students who have been assigned to this number have to step in the circle and squat. The other members of the group are clustered tightly around the squatting student. He/she tries to stand up and make the others let him have more space around him, but they stand very close and do not allow him/her to have more space and move freely around.
Relaksējošie vingrinājumi	 22 - Nomierinošā dziesma Mīmikas dziesmas izmantošana ar muzikālu fonu, ko iedziedājuši/ierakstījuši paši skolēni. (sal. video vietnē https://youtu.be/9TEdEKKkUWw)
Mērķi	Nodarbības beigās skolēni spēs: • Identificēt galvenos faktus par bitēm. • Izprast bišu lomu dabā. • Spriest par bišu izzušanas ietekmi uz bioloģisko daudzveidību. • Atpazīt individuālas un kolektīvas darbības bišu aizsardzībai.
Sagatavošana	Sagatavošanās: • Papildu lasāmviela: WWF "10 fakti par bitēm". • Materiāli: Bišu spēles laukums (90 x 90 cm, katras kvadrāta malas garums 15 cm), spēles laukuma kartītes (ziedi, saule, sešstūra kartītes), "bišu dejas" kartītes. • Aprīkojums: Bee-Bot® robots vai līdzīgs. • Klases iekārtojums: Klases telpai jābūt iekārtotai grupu darbam, un aktivitātei nepieciešama dabiska āra telpa. • Izdrukas: Darba lapas **Nr. 1**, **Nr. 2** **un** **Nr.3**

Darba plūsma

1. darbība (10 min): jūsu idejas par bitēm

Mazo grupu aktivitātes mērķis bija veicināt skolēnu priekšstatus par bitēm.

1. Skolotājs jautā skolēniem: " Ko jūs zināt par bitēm?".
2. Skolēni savas idejas uzraksta 1. darba lapā (skolēni darbu var veikt pāros).
3. Klase kopīgi apspriež idejas.

2. darbība (30 min.): Fakti par bitēm

1. Skolēni izlasa informāciju " 10 fakti par medus bitēm!" un palūdziet viņiem veikt 2. darba lapas uzdevumu.
2. Kad skolēni ir pabeiguši uzdevumu, klase kopā ar skolotāju pārskata pareizās un nepareizās atbildes.

Risinājumi:

1. P

2.A

3. P

4.P

5. A

6. P

7. P

8. A

9. P

10. A

11. P

12. P

3. Ja atliek papildus aiks, studenti var spēlēt spēli "The way of the waggle dance" (Kredīti: Arizonas štata universitāte).

3. darbība (30 min.): "Ziedu meklēšanas spēle"

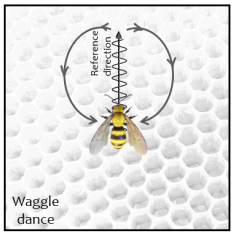
Grupas aktivitāte, kuras mērķis ir veicināt skolēnu izpratni par bišu komunikāciju, lai atrastu ziedu atrašanās vietu.

Bišu deja (Waggle dance)

Bites izmanto šo īpašo deju stropā, lai norādītu viena otrai, kur atrast labākos ziedus. Dejas virziens un ilgums sniedz precīzu informāciju par ziedu atrašanās vietu laukā. Dejas leņķis attiecībā pret virzienu stropā norāda ziedu virzienu attiecībā pret sauli.

Skolēniem jānoskatās video ar medus bišu dejošanu ar astes vicināšanu.

Video redzamā deja var tikt attēlota kā 3. attēla shēma. Skolotājs parāda skolēniem šo shēmu, izsniedzot viņiem 3. darba lapu.

3. attēls. Bišu dejas shematiskais attēls.

3. Skolotājs lūdz skolēnus atrisināt 3. darba lapas uzdevumu .

Risinājums:

A. (iii)

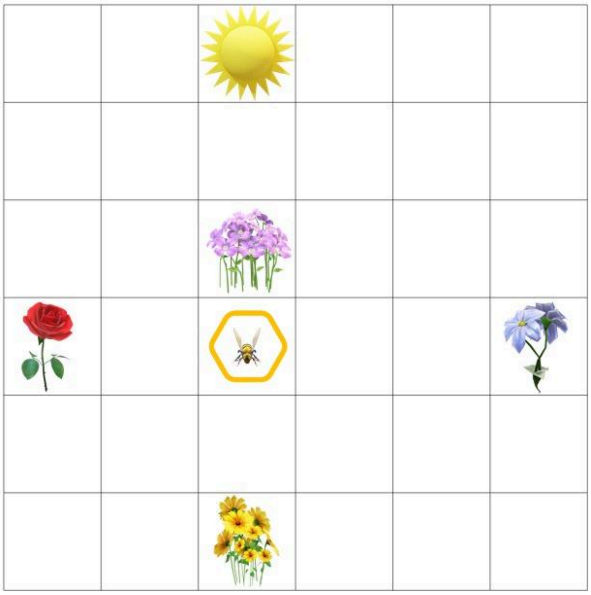
B. (iv)

C. (ii)

D. (i)

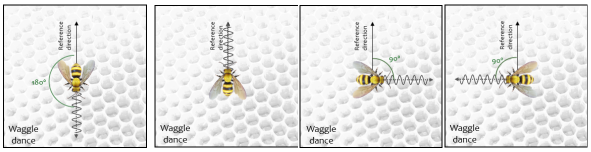
Skolēni spēlē "Ziedu meklēšanas spēli".

Skolotājs skolēniem parāda spēles laukumu ar saules karti, stropa karti un ziedu kartēm, kuras katra grupa atrada ievada aktivitātes laikā. Spēles laukumam jābūt sakārtotam, kā parādīts 4. attēlā.

4. attēls. Spēles laukuma elementu izvietojums.

Katra grupa veic vienu gājienu. Katrā gājienā skolotājs novieto Bee-Bot® (vai līdzīgu robotu) spēles laukuma stropa mājā. Katra grupa savā gājienā paņem vienu bišu dejas kartīti (5. attēls).

5. attēls. Bišu deja

Grupas dalībniekiem spēles laukumā jānosaka zieds, kura pozīcija atbilst kartē attēlotajai dejošanai. Skolēniem jāprogrammē Bee-Bot®, lai tas pārvietotos no stropa uz pareizo ziedu. Ja viņi spēlē pareizi, grupa iegūst zieda karti. Pēc tam savu gājienu veic cita grupa.

4. solis (10 min.): Pārdomas par bišu izzušanas ietekmi dabā

Mazo grupu aktivitātes, kuru mērķis ir aicināt skolēnus pārdomāt bišu izzušanas ietekmi uz dabu.

1. Skolēniem noskatās video " Ja nu visas bites pazustu!" (Kredīti: Peekaboo Kidz) (Visa klase).
2. Skolotājam vajadzētu rosināt diskusiju par bišu izzušanas ietekmi uz dabu un rīcību, lai to novērstu.

Jautājumi sarunai:

- Kas notiks ar dabu, ja pazudīs bites?
- Kas notiks ar dzīvniekiem pieejamo pārtiku, ja bites pazudīs?

	• Kas notiks ar augiem, ja bites pazudīs? • Ko mēs varam darīt, lai aizsargātu bites? 80 min
Atsauksmes	Lūdziet studentus sniegt atsauksmes par šādiem elementiem: • Kā Tev patika izmantot darba lapas? • Ja Tu varētu mainīt stundas norisi, ko Tu ieteiktu? • Kurus no stundā dzirdētajiem vārdiem Tu īsti nesaprati? • Ko varēji iemācīties no stundas aktivitātēm?
Pielāgojumi	Var izmantot citus videoklipus par tām pašām tēmām, ja tie ir pieejami skolēnu dzimtajā valodā.
Skolotāja prasmes	• **Komunikācija** : skaidri izskaidrotas spēles instrukcijas, aktivitātes un galvenie jēdzieni par bitēm un bioloģisko daudzveidību. • **Radošums un aizraušanās** : iesaistiet skolēnus ar radošiem uzdevumiem, piemēram, spēli "Ziedu atrašana", padarot mācību procesu jautru un aizraujošu. • **Kritiskā domāšana** : mudināt skolēnus pārdomāt bišu nozīmi, to lomu ekosistēmā un to zaudējuma sekas. • **Pacietība** : virzīt studentus cauri spēles soļiem un pārdomu aktivitātēm, dodot laiku atklāšanai un izpratnei. • **Tehniskās prasmes** : tādu rīku kā Bee-Bot® un digitālo resursu izmantošana, kā arī tādu materiālu kā darblapu un video pārvaldīšana, lai atvieglotu mācību procesu. • **Pielāgošanās spēja** : aktivitātes pielāgošana, pamatojoties uz studentu atsauksmēm, iesaistīšanās nodrošināšana un grupas dinamikas pārvaldīšana spēles un pārdomu laikā.
Digitālie resursi	Vagojas dejojoša medus bite! (Kredīti: Flow Hive!) 10 fakti par bitēm! (Kredīti: National Geographic bērni) Ko darīt, ja visas bites pazudīs? (Kredīti: Peekaboo Kidz) The Waggle dance" (Kredīti: Arizonas štata universitāte)

3

EKO izpratnes tēmas / E.A3 Gliemeži un cilvēka ietekme

Izstrādāja	Instituto Politecnico de Santarem
	2
Ilgums	80

Enerģētiķi

29 - Prāta sports

1. Palūdziet skolēniem berzēt vēderu ar kreiso roku pulksteņrādītāja kustības virzienā un vienlaikus ar labo roku berzēt galvas augšdaļu pretēji pulksteņrādītāja virzienam.

2. Pēc dažām sekundēm palūdziet viņiem turpināt un sākt piesist labo kāju.

3. Lūdziet studentus aizvērt acis un iedomāties, ka viņi ēd saldējumu.

4. Lieciet viņiem iedomāties, ka viņi redz pērtiķi braucam ar velosipēdu.

5. Beidzot palūdziet viņiem pateikt: "Glābiet mūsu planētu!"

Relaksējošie vingrinājumi

27 - Elpošanas vingrinājums

Norādījumi studentiem:

- Sēdiet ērtā pozā ar sakrustotām kājām.
- Novietojiet kreiso roku uz kreisā ceļgala.
- Paceliet labo roku uz augšu deguna virzienā.
- Pilnībā izelpojiet un pēc tam izmantojiet labo īkšķi, lai aizvērtu labo nāsi.
- Ieelpojiet caur kreiso nāsi un pēc tam ar pirkstiem aizveriet kreiso nāsi.
- Atveriet labo nāsi un izelpojiet caur šo pusi.
- Ieelpojiet caur labo nāsi un pēc tam aizveriet šo nāsi.
- Atveriet kreiso nāsi un izelpojiet caur kreiso pusi.
- Šis ir viens cikls.
- Turpiniet līdz 5 minūtēm.
- Vienmēr pabeidziet praksi, pabeidzot ar izelpu kreisajā pusē.

Aktivitāte palīdz jums nomierināt un nomierināt prātu.

Mērķi

Stundas beigās skolēniem jāspēj:

- Raksturojiet gliemeža anatomiju un paradumus;
- Izprast cilvēka ietekmi uz gliemežiem;
- Nosakiet individuālās un kolektīvās darbības, lai aizsargātu gliemežus.

Sagatavošana	Sagatavošana • Papildu lasīšana: faktiska informācija par gliemežiem no Montānas štata universitātes • Materiāli: Terarijs gliemežiem; Rokas lupas; smidzinātāji; caurspīdīgas plastmasas plāksnes • Aprīkojums: Viedtālrunis; • Klases iekārtojums – telpas jāiekārto grupu darbam; gliemežu savākšanai ir nepieciešama dabiska āra telpa. Izdrukas - darba lapas
Darba plūsma	1. darbība (5 min.): ievads Mazās darba grupās studenti veiks aptauju, lai atbildētu uz šādiem jautājumiem: • Kādas ir gliemežu īpašības? • Kādi faktori ietekmē gliemežus? 1. Lai piekļūtu viņu sākotnējām koncepcijām, skolotājam jājautā skolēniem: " Ko jūs zināt par gliemežiem?" 2. darbība (20 min.): Viss par gliemežiem! 1. Skolēniem jāaizpilda 1. darba lapa - ar gliemežu īpašībām un to uzvedību, atbilstoši veiktajā pētījumā iegūtajai informācijai. 3. solis (30 min.) Izpēti gliemežus! 1. Skolēni tiks aicināti veikt zinātniskus eksperimentus, lai pārbaudītu identificētās īpašības un padziļinātu zināšanas par gliemežiem. Piezīme : Lai veiktu šo praktisko aktivitāti, skolotājam: a) klasē terārijā ir jābūt gliemežiem; vai b) aizvest skolēnus uz āra vidi, lai savāktu gliemežus. 2. Katrai skolēnu grupai ir jāsadarbojas un jāveic 2. darba lapā norādītās darbības, lai atrisinātu uzdevumus. Skolotājam ir jāiesniedz katrai grupai materiāli, kas nepieciešami I un II daļas zinātnisko eksperimentu veikšanai. 3. Pēc dabaszinību eksperimentiem skolotājam jāorganizē diskusijas brīdis, kurā visas grupas var salīdzināt un dalīties ar saviem atklājumiem. 4. solis (15 min.) Cilvēka ietekme un saldūdens gliemežu izzušana 1. Noskatieties video par cilvēku ietekmi un saldūdens gliemežu izzušanu (no 6 min 45 sek līdz 9 min 50 s un no 26 min 5 sek līdz 20 min) kā visas klases aktivitāti un pārrunājiet ar skolēniem, kā cilvēki var kaitēt šāda veida gliemežiem. un saistīt to ar bioloģiskās daudzveidības samazināšanos. 2. Jautājiet skolēniem par iespējamiem individuāliem vai kolektīviem pasākumiem, lai samazinātu vai novērstu cilvēka ietekmi uz gliemežiem.
Atsauksmes	Lūdziet studentus sniegt atsauksmes par šādiem elementiem: • Vai jūs atradāt pietiekami daudz darba lapu un materiālu, lai veiktu darbību? • Ko jūs domājāt par aktivitātes ilgumu? Vai tam jābūt garākam vai īsākam? • Vai valoda bija viegli saprotama vai bija grūti? • Ko jūs mācījāties no šīs aktivitātes?

1. solis – ar 7 gadniekiem diskusija varētu būt par gliemežu dzīvu novērošanu. Mēnesi pirms nodarbības skolēni varēja saņemt uzdevumu būt uzmanīgiem un, atrodoties ārā, meklēt gliemežus; un fotografēt un atcerēties redzēto. Klasē visi dalās savos novērojumos.

4. darbība. 6 vai 7 gadus veciem skolēniem skolotājs var uz tāfeles ierakstīt vairākas darbības, ar kurām cilvēki var nodarīt ļaunumu gliemežiem (darbības, kas aprakstītas video sarunā), un pievienot vairākas darbības, kas nav minētas (un kurām, iespējams, nav nekāda sakara ar kaitēt gliemežiem, piemēram, cilvēki, kas pārāk daudz skatās televizoru). Skolēnu uzdevums varētu būt pārbaudīt, kuras darbības ir minētas video.

Varētu piedāvāt starpdisciplināru aktivitāti, kas integrē mākslas priekšmetu. Skolēni varēja atraisīt savu radošumu, ilustrējot gliemežu čaulas. Viņi var izpētīt dažādas mākslas tehnikas, piemēram, zīmēšanu, gleznošanu vai pat skulptūru veidošanu, lai attēlotu sarežģītās detaļas un daudzveidīgos rakstus, kas atrodami gliemežvākos. Šī aktivitāte ne tikai veicina mākslinieciskо izpausmi, bet arī padziļina skolēnu izpratni par bioloģiju un dabas pasauli.

Gliemežu terārija izveide

Lai izveidotu terāriju gliemežiem (skatiet 1. attēlu), lūdzu, rīkojieties šādi:

- Kā terāriju varat izmantot akvāriju ar vāku, caurspīdīgu plastmasas kasti vai 5 litru ūdens krūzi.
- Ārpus skolas izmantojiet nelielu lāpstu, lai savāktu augsni, akmeņus un nokaltušās lapas. Izklājiet terārija dibenu ar šo materiālu.
- Ar smidzinātāju izsmidziniet materiālu ar ūdeni.
- Pēc tam savāciet gliemežus un ievietojiet tos terārijā. Atcerieties, ka gliemeži ir jāciena tāpat kā jebkura cita dzīva būtne. Ar gliemežiem rīkojieties uzmanīgi un nekaitējiet tiem.

Pielāgojumi

1. attēls. Gliemežu terārija piemērs.

Papildu izpētes aktivitātes par gliemežiem

Apsveriet iespēju organizēt papildu eksperimentus, lai izpētītu šādus pētījuma jautājumus:

- Vai gliemeži dod priekšroku mitrai vai sausai dzīvotnei?
- Vai gliemeži dod priekšroku dzīvotnei ar augstu vai vāju apgaismojumu?

Izplatība

1. Apsveriet iespēju organizēt prezentāciju sabiedrībai, lai parādītu paveikto. Skolēniem ir iespēja izveidot fizisku vai digitālu izstādi ar saviem darbiem, ko viņi pēc tam var prezentēt gan skolas sabiedrībai, gan plašākai sabiedrībai.

Skolotāja prasmes	• **Priekšmeta zināšanas** : spēcīga izpratne par gliemežu bioloģiju, cilvēka ietekmi uz bioloģisko daudzveidību un vides zinātni, lai vadītu diskusijas un aktivitātes. • **Veicināšana** : efektīva grupu diskusiju vadīšana, skolēnu līdzdalības veicināšana un uz pētījumiem balstītas mācīšanās vadīšana, izmantojot eksperimentus un novērojumus. • **Klases vadība** : studentu organizēšana pa pāriem vai grupām, pāreju pārvaldīšana starp aktivitātēm un vienmērīgas plūsmas nodrošināšana starp iekštelpu un āra uzdevumiem. • **Pielāgošanās spēja** : instrukciju un atbalsta pielāgošana, pamatojoties uz skolēnu izpratni, jo īpaši, veicot praktiskus eksperimentus vai pievēršoties dažādām vecuma grupām. • **Tehnoloģiju izmantošana** : multivides resursu (video, darblapu) un rīku (viedtālruņu izpētei) iekļaušana, lai uzlabotu mācību pieredzi.
Digitālie resursi	Il par sauszemes gliemežiem - Welcome Wildlife Bezmugurkaulnieku izpēte — kā buras pārvietojas? Faktiska informācija par gliemežiem Cilvēku ietekme un saldūdens gliemežu izzušana Gliemežu pavairošana Lietas, kas jāzina par dārza gliemežiem! Gliemežu bezmaksas ikonas tiek izgūtas no FLATICON®: Gliemezis — bezmaksas dzīvnieku ikonas (flaticon.com)

4

EKO izpratnes tēmas / E.A4 Mans pirmais evolūcijas koncepts

Izstrādāja	Instituto Politecnico de Santarem
	2
Ilgums	80
Enerģētiķi	 20 - Klana vadonis Visi stāv aplī. Viens dalībnieks aizver acis vai iziet no telpas. Viņam/viņai būs jāuzmin, kurš ir klana priekšnieks. Viens dalībnieks brīvprātīgi piesakās būt par slepeno priekšnieku (klusi, tāpēc "minētājs" neko nedzird). Vadītājs sāk darbību, piemēram, sasit pirkstus, pasit pa vēderu vai sit pa ceļiem, un visi aplī esošie viņu atdarina. Uzminētājs atgriežas istabā un mēģina noskaidrot, kurš ir galvenais. Uzminētājam lūkojoties apkārt, vadītājs maina darbību, izvairoties no atklāšanas.
Relaksējošie vingrinājumi	 14 - Dalies ar savu enerģiju! Studenti stāv aplī. Skolotājs uzsāk aktivitāti, izliekoties, ka rokās tur bumbu, un padod to skolēnam pa labi; skolēns dara to pašu, nododot to savam kaimiņam utt. Spēle turpinās, līdz bumba atgriežas pie skolotāja. Bumba jāpiespēlē maigi, jo tā ir ļoti vērtīga. Otrajā kārtā skolotājs nodod bumbu kreisajā pusē esošajiem skolēniem, izdarot žestu un skaņu. Skolēniem ir jārīkojas tāpat, līdz visi vismaz vienu reizi ir pieskārušies bumbiņai. Bumbu var padzīt dažādos veidos (ar spērienu, vai skūpstu, vai sitienu utt.), izliekoties, ka tā kļūst lielāka vai mazāka atkarībā no skolēnu gribas.
Mērķi	Stundas beigās skolēniem jāspēj: • Identificēt vienas sugas bioloģisko daudzveidību; • Izprast dabiskās atlases darbības; • Izprast cilvēka ietekmi uz gliemežiem; • Nosakiet individuālās un kolektīvās darbības, lai aizsargātu gliemežus.
Sagatavošana	Sagatavošana • Papildu lasīšana: faktiska informācija par gliemežiem no Montānas štata universitātes. • Klases iekārtojums – telpas jāiekārto grupu darbam Izdrukas - darba lapas

Darba plūsma	1. solis (10 min.): Cepaea gliemežu bioloģiskā daudzveidība. Mazās darba grupās studenti veiks aptauju, lai atbildētu uz šādu jautājumu: • Kādas ir gliemežu Cepaea nemoralis čaumalu īpašības ? 2. Skolēniem jāaizpilda 1. darba lapa - ar gliemežu čaumalu īpašībām. 2. solis (20 min.): Dabiskās atlases darbība. Mazās darba grupās studenti veiks aptauju, lai atbildētu uz šādu jautājumu: • Kas notiks ar gliemezi Cepaea nemoralis, kad rīkosies plēsējs? 2. Skolēniem jāaizpilda 2. darba lapa - par dabiskās atlases darbību. 3. Skolotājam ir jāveicina diskusija, lai skolēni pārdomātu savus secinājumus par to, kāpēc daži gliemežu veidi dabiskās atlases apstākļos dominē pār citiem. Šīs diskusijas laikā skolotājam vajadzētu izpētīt šādas dabiskās atlases idejas: • Šķirne : dzīvnieku vai augu grupā vienmēr ir dažas atšķirības. Piemēram, dažiem gliemežiem ir brūnas čaumalas, bet citiem ir dzeltenas čaumalas. • Izdzīvošana : šīs atšķirības dažiem var palīdzēt izdzīvot labāk. Gliemeži ar brūnām čaumalām labāk maskējas vidē ar brūnu augsni nekā gliemeži ar dzelteniem gliemežvākiem, kas ir pamanāmāki plēsējiem, piemēram, rāpuļiem. • Reprodukcija : Dzīvniekiem un augiem, kas izdzīvo labāk, ir vairāk pēcnācēju. Gliemežiem ar brūniem gliemežvākiem būs vairāk pēcnācēju nekā gliemežiem ar dzelteniem gliemežvākiem. • Izmaiņas laika gaitā : laika gaitā vidē atradīsies arvien vairāk gliemežu ar brūniem gliemežvākiem, jo šī iezīme palīdz tiem izdzīvot un iegūt vairāk pēcnācēju. 3. solis (20 min.): Cilvēka iedarbība uz gliemežiem. Viena no lielākajām gliemežu ietekmei ir augsnes un ūdens piesārņojums. Mazās darba grupās studentiem jāpārdomā un jāatbild uz šādu jautājumu: • Kas notiks, ja cilvēka darbības dēļ ekosistēmā izzudīs visi gliemeži? • Kādas darbības cilvēki var veikt, lai aizsargātu gliemežus? 50 jūdzes
Atsauksmes	Lūdziet studentus sniegt atsauksmes par šādiem elementiem: • Vai jūs atradāt pietiekami daudz darba lapu un materiālu, lai veiktu darbību? • Ko jūs domājāt par aktivitātes ilgumu? Vai tam vajadzētu būt garākam vai īsākam? • Vai valoda bija viegli saprotama vai bija grūti? • Ko jūs mācījāties no šīs aktivitātes?
Pielāgojumi	

Skolotāja prasmes	• **Priekšmeta zināšanas** : izpratne par bioloģisko daudzveidību, dabisko atlasi un cilvēka ietekmi uz ekosistēmām, lai veicinātu precīzas diskusijas par gliemežu evolūciju un bioloģiju. • **Veicināšana** : interaktīvu un uz izmeklēšanu balstītu aktivitāšu vadīšana, virzot studentus cauri izmaiņu salīdzināšanas procesam un pārdomām par evolūcijas un bioloģiskās daudzveidības jēdzieniem. • **Radoša iesaistīšanās** : praktisku materiālu, piemēram, celtniecības bloku un plastilīna, izmantošana, lai padarītu tādus abstraktus jēdzienus kā evolūcija un bioloģiskā daudzveidība skolēniem taustāmākus un saistošākus. • **Tehnoloģiskās prasmes** : digitālo rīku izmantošana, piemēram, attēlu uzņemšana, lejupielāde un attēlu salīdzināšana, lai demonstrētu izmaiņas būvniecībā un bioloģiskajā daudzveidībā. • **Kritiskās domāšanas veicināšana** : veicināt diskusijas, kurās skolēniem ir jādomā par dabiskās atlases ietekmi, plēsēju un upuru attiecībām un cilvēka ietekmi uz tādām sugām kā gliemeži.
Digitālie resursi	

eco-civic awareness project

EKO izpratnes tēmas / E.A5 Savvaļas aizsardzība

5

Izstrādāja	Antalya Directorate Of Education
Ilgums	60
Enerģētiķi	40 - Vārdu ķēdes stafetes sacensības Sadaliet skolēnus divās vai vairākās komandās un novietojiet viņus rindā ar skatu uz klases priekšu. Izvēlieties sākuma vārdu (piemēram, "ābols"). Pēc jūsu signāla katras komandas pirmā persona izsauc jaunu vārdu, kas sākas ar iepriekšējā vārda pēdējo burtu (piemēram, "zilonis"). Sacensības turpinās, katram komandas dalībniekam pārmaiņus izsaucot jaunu vārdu, kas seko ķēdei. Komanda, kas iestrēgst vai atkārto vārdu, ir ārpusē. Uzvar komanda, kas notur ķēdi visilgāk!
Relaksējošie vingrinājumi	 37 - Pasaules plaušas Skolotājs skaidro darbību, aicinot skolēnus iedomāties, ka pasaulei ir plaušas, tāpat kā cilvēkiem. Gaisa piesārņojuma dēļ šīs plaušas cīnījās, taču tagad piesārņojums ir notīrīts, un pasaule atkal var brīvi elpot. un šis ir atvieglojuma, laimes un gandarījuma brīdis. Studentiem tiek dots norādījums iedomāties, ka viņi ir pasaules plaušas un gaiss ir tīrs. Viņi pieceļas un sāk brīvi kustēties, paužot savas sajūtas (piemēram, dziļi ieelpojot, izstiepjot rokas, smaidot un izrādot relaksāciju).
Mērķi	- Studenti varēs klasificēt piecas dzīvnieku grupas (zīdītāji, zivis, putni, rāpuļi un abinieki). - Studenti noteiks īpašības no katras no piecām mugurkaulnieku kategorijām. - Studenti sagrupēs dzīvniekus pa kategorijām. - Skolēni attīstīs izpratni par to, kas nepieciešams izdzīvošanai. - Skolēni apzinās dažādus biotopus un to aizsardzības nozīmi. - Studenti sapratīs draudus savvaļas dzīvniekiem un izpētīs veidus, kā aizsargāt dzīvnieku dzīvotnes.
Sagatavošana	**Aprīkojums:** darblapas, krītiņi, papīrs, zoodārza katalogs (žurnāli) **Klases iekārtojums:** jāveido ne vairāk kā piecu skolēnu grupas **.** **Izdrukas:** 1.pielikums , 2.pielikums , 3.pielikums , 4.pielikums
Darba plūsma	

Atsauksmes	Jautājiet studentiem Kura bija tava mīļākā šīsdienas nodarbības daļa? Ko jaunu uzzinājāt par savvaļas dzīvnieku aizsardzību? Vai jums bija kaut kas grūti saprotams?
Pielāgojumi	-Stundas 12. solī skolēni, kuri nevēlas zīmēt, var izmantot dzīvnieku attēlus, ko viņi izgriezuši no žurnāliem 2. solī.
Skolotāja prasmes	*Ievads tēmā* : iesaistot skolēnus ar aizraujošu ievadu par savvaļas dzīvnieku aizsardzību un tās nozīmi. (1. darbība) *Iesaistīšanās* : piesaistiet skolēnu interesi un uzmanību jau stundas sākumā. (1. darbība) *Grupas veidošana* : studentu organizēšana mazās grupās, lai veicinātu mācīšanos uz sadarbību. (2. darbība) *Grupu darbs :* komandas darba un sadarbības veicināšana starp studentiem visu aktivitāšu laikā. (2. darbība) *Uz aktivitātēm balstīta mācīšanās* : praktiskās darbības, piemēram, dzīvnieku attēlu šķirošana un diskusijas, lai stiprinātu mācīšanos. (3. darbība, 4. darbība) *Praktiska darbība :* skolēnu aktīva iesaistīšana dzīvnieku attēlu šķirošanā un diskusijās, lai padziļinātu viņu izpratni. (3. darbība, 4. darbība) *Diskusiju veicināšana* : klases un grupu diskusiju vadīšana, lai veicinātu līdzdalību un ideju apmaiņu. (5. darbība, 11. darbība). Efektīvi vadīt diskusijas, lai nodrošinātu skolēnu izpratni un iesaistīšanos.
Digitālie resursi	1.pielikums 2.pielikums 3.pielikums 4.pielikums

eco-civic awareness project

6

EKO izpratnes tēmas / E.A6 Dabiskie biotopi un ekosistēmas

Izstrādāja	FEE
Ilgums	80
Enerģētiķi	 49 - Kusties kā kukainis! Studenti izveido apli, un skolotājs stāv vidū. Skolotājs parāda visas dotās kustības, un skolēniem tās jāatkārto un jāiegaumē. Kustības: Lidojums ar tauriņu: viegli paceliet rokas virs galvas un lēnām velciet tās uz priekšu un atpakaļ. Sienāza lēciens: salieciet ceļus un leciet gaisā, izstiepjot rokas uz priekšu. Skudru rāpošana: rāpieties pa grīdu uz rokām un ceļiem. Bites lidojums: Skrien pa apli, plivinot rokas kā spārnus. Pēc tam skolotājs izsauc kukaini un visiem tie jāatkārto. Ja daži no skolēniem kļūdās, viņiem ir jāieņem vieta.
Relaksējošie vingrinājumi	 47 - Kukaiņu labirints Galvenā darblapas daļa būs labirints ar sākumpunktu (varbūt skudru pūzni vai ziedu) un beigu punktu (varbūt gardu lapu vai omulīgu kokonu). Labirints var būt vienkāršs ar platām takām mazākiem bērniem vai vairāk. komplekss ar līkločiem vecākiem bērniem. Varat pat iekļaut kukaiņu tematiskos šķēršļus, piemēram, zirnekļa tīklus vai līkumotus celiņus cauri ziediem. Īsi paskaidrojiet, kas ir labirints un kāds ir mērķis atrast ceļu no sākuma līdz beigām. Izdaliet labirinta darblapas un krītiņus/zīmuļus. Mudiniet skolēnus sākt ceļojumu labirintā. Mazākiem bērniem parādiet, kā lēnām un uzmanīgi izsekot ceļam, ievērojot līnijas. Paskaidrojiet, ka ir pareizi nonākt strupceļos. Viņi var vienkārši izsekot atpakaļ un izmēģināt citu ceļu. Atzīstiet un atzīmējiet katru skolēnu, kurš pabeidz labirintu.
Mērķi	• Izskaidrojiet skolēniem, kas ir apputeksnētāji un kāda ir viņu loma dabā. • Apzināties bioloģiskās daudzveidības nozīmi un to, kā apputeksnētāju skaita samazināšanās var ietekmēt vidi. • Iedvesmot skolēnus rīkoties, lai aizsargātu apputeksnētājus un bioloģisko daudzveidību.
Sagatavošana	Attēli prezentācijai; Videomateriāli augu apputeksnēšanas procesa demonstrēšanai. Plakāts vai tāfele; Marķieri vai krītiņi; Darba lapas ar apputeksnēšanas diagrammām; Sēklas un augi (pēc izvēles); Puķu podi un augsne (atbilstoši grupu skaitam); Materiāli kukaiņu māju izgatavošanai (skatīt pievienotās instrukcijas);

Darba plūsma

1. darbība (5 minūtes)

Stundas sākumā skolotājs projicē uz tāfeles četrus attēlus. Apskatot attēlus, studenti tiek aicināti apdomāt, kā šie attēli ir saistīti. Pēc tam skolēni pieraksta savas idejas darba lapā. Pēc 3 minūtēm tiek izvēlēti 3-4 skolēni, kuri dalās savās idejās ar klasi.

2. darbība (5 minūtes)

Skolotāja un skolēni noskatās īsfilmu par apputeksnētājiem: "Nāc uz pļavu! 1. sērija "Apputeksnēšana" .

3. darbība (10 minūtes)

Lai rosinātu pārdomātu diskusiju un izpētītu filmas saturu, skolotājs lūdz skolēnus darba lapā aizpildīt 3 domu kartes. Tie var ietvert arī informāciju no sniegtajām infografikām . Domu kartes koncentrējas uz šīm tēmām:

a. Kukaiņu nozīme dabā
b. Apdraudējums kukaiņu populācijām
c. Ko var darīt, lai aizsargātu kukaiņus?

Skolotājs var izmantot materiālus, lai padziļinātu skolēnu izpratni par kukaiņu nozīmi un bīstamību. (Infografika par apputeksnētājiem)

Šajā solī studenti pirms grupas diskusijas velta vienu minūti individuāli, pārdomājot savas domu kartes. Tas ļauj viņiem nostiprināt savu izpratni pirms kopīgošanas.

4. darbība (15 minūtes)

Skolotāju projekti sagatavoja video materiālus vai infografikas, lai demonstrētu apputeksnēšanas procesu. Aiciniet studentus darba lapās aizpildīt shēmu par kukaiņu lomu augu apputeksnēšanas procesā. Pēc tam skolēni noskatās video, kurā redzams, kā kukainis apputeksnē augu, un salīdzina, vai atbildes darba lapā atbilst skatītajam materiālam.

5. darbība (10 minūtes)

Skolotājs aicina skolēnus sagriezties aplī. Ikviens tiek aicināts pievienoties spēlei “Dzīves tīmeklis”. Šī spēle simulē dažādu organismu, tostarp apputeksnētāju, mijiedarbību ekosistēmā. Aktivitāšu norādījumus varat izlasīt digitālajos resursos.

6. darbība (5 minūtes)

Skolēni tiek aicināti dalīties savās idejās par to, ko katrs no mums varētu darīt, lai aizsargātu kukaiņus un bioloģisko daudzveidību. Skolēnu idejas tiek uzrakstītas uz tāfeles.

7. darbība (30 minūtes)

Nodarbības pēdējā daļā ikviens tiek aicināts izveidot savu "kukaiņu viesnīcu". Jūs varat redzēt vieglu kukaiņu viesnīcu, kas sastāv no tukšām bundžām un niedru kūļiem. Skolēni tos var izrotāt kā kukaiņus, piemēram, bites vai citus.

Šīs kukaiņu mājas var viegli pievienot skolas dārzam vai tuvējām teritorijām. Skolotājs kopā ar skolēniem var sagatavot puķu podus ar zemi. Podos skolēni var iesēt vietējo pļavu augu sēklas. Katrā podā var ievietot 1-2 kukaiņu mājiņas. Katra skolēnu grupa parūpēsies par savu minidārziņu un kukaiņu viesnīcu.

	
Atsauksmes	Nodarbības beigās nodrošiniet īsu, anonīmu aptauju ar dažiem jautājumiem ar atbilžu variantiem un izvēles atvērtu uzvedni. Jautājumi varētu ietvert: a.Cik labi aktivitātes palīdzēja jums saprast kukaiņu nozīmi? (Ļoti labi, nedaudz labi, ne labi) b.Kas bija visinteresantākais, ko šodien uzzinājāt? c.Vai ir kaut kas, par ko vēlaties uzzināt vairāk?
Pielāgojumi	A1. Piedāvājiet studentiem dažādus otrreizēji pārstrādātus un dabiskus materiālus, no kuriem izvēlēties, lai apmierinātu dažādas kukaiņu vēlmes. A2. Iepriekš izgrieziet dažus materiālus skolēniem, kuriem varētu būt grūtības rīkoties ar instrumentiem. A3. Apsveriet kukaiņu viesnīcu atrašanās vietu skolas teritorijā. Ideāli būtu tos novietot saulainās vietās ar zināmu aizsardzību pret lietus un vēju. A4. Kā klases projektu varat uzbūvēt lielāku kukaiņu māju. Zemāk jūs varat atrast piemēru, kas būs piemērots dažādiem kukaiņiem.
Skolotāja prasmes	Satura zināšanas: Vides apziņa: pamatzināšanas par apputeksnētājiem, bioloģisko daudzveidību un saglabāšanas pasākumiem. Īpašas prasmes katrai darbībai: 1. solis: Vizuālā analīze: Spēja vadīt studentus attēlu analīzē un modeļu vai attiecību identificēšanā. 2. solis: mediju lietotprasme: prasme novērtēt filmas saturu un uzticamību. 3. solis: kritiskā domāšana: spēja mudināt skolēnus kritiski domāt par apputeksnētāju nozīmi, draudiem un saglabāšanu. 4. solis: Zinātniskā izpēte. Prasme vadīt studentus no dažādiem avotiem iegūtas informācijas novērošanas, analīzes un salīdzināšanas procesā. 5. solis: Mācīšanās sadarbībā: Spēja atvieglot grupu darbu, veicināt komandas darbu un nodrošināt, ka visi studenti piedalās. 6. solis: kritiskā domāšana: prasme mudināt skolēnus kritiski domāt par savu rīcību un to ietekmi uz vidi. 7. solis: Radošums un praktiskās iemaņas: Spēja vadīt studentus kukaiņu viesnīcu projektēšanā un būvniecībā, kā arī vietējo pļavu augu stādīšanā.
Digitālie resursi	Infografika par apputeksnētāju nozīmi: https://www.europarl.europa.eu/topics/en/article/20191129STO67758/what-s-behind-the-decline-in-bees-and-other-pollinators-infographic Augu apputeksnēšanas process: https://www.youtube.com/watch?v=Dfvyoir_SCY Spēles "Web of life" instrukcija: https://www.amnh.org/explore/ology/biodiversity/web-of-life/activity-instructions

7

EKO izpratnes tēmas / E.A7 Kas ir bioloģiskā daudzveidība un kā tā ietekmē mūsu dzīvi?

Izstrādāja	FEE
Ilgums	80
Enerģētiķi	 32 - Skaitļu uzrādīšana ar manipulatīviem ---
Relaksējošie vingrinājumi	eca 29 - Ritma rotaļa Māciet skolēniem vienkāršas jogas pozas, ko iedvesmojuši dzīvnieki, koncentrējoties uz maigām stiepēm. Šīs enerģētikas laikā ir iespējams veikt 4-5 pozas. Katra poza tiek turēta 15-30 sekundes, koncentrējoties uz elpošanu un saglabājot stāju. (2 minūtes) SarahReedChildCntr vietnē X:
Mērķi	Nodarbības beigās skolēni: 1. iegūt dziļāku izpratni par apdraudētajām sugām, to lomu bioloģiskajā daudzveidībā, draudiem, ar kuriem tās saskaras, un to dabisko dzīvotņu nozīmi. 2. praktizēt noteikto tēmu izpēti un veikt skaidras piezīmes, lai sakārtotu savus secinājumus gan par apdraudējumiem (tostarp biotopu zudumu), gan pozitīviem faktoriem apdraudētajām sugām. 3. izpētiet radošus veidus, kā attēlot informāciju un izveidot saistošu galda spēli, kas ir gan izglītojoša, gan vizuāli pievilcīga.
Sagatavošana	Tāfele vai projektors Marķieri vai pildspalvas Grupā 10 numurēti un izgriezti kvadrāti 10 Informācijas lapas par dzīvniekiem (pa vienai sugai) sagatavots materiāls pdf izdrukājams Šķēres Krāsu zīmuļi Melns marķieris Līme Balts papīrs Spēļu dēļi (lieli izgriezti kvadrāti) (katrai grupai pa vienam) pdf izdrukājami

Darba plūsma	1. darbība (5 minūtes) Sāciet, pārskatot apdraudēto sugu jēdzienu un bioloģiskās daudzveidības nozīmi. Skolotājs var izmantot infografikas, kas pievienotas šim stundu plānam! Pēc tam paskaidrojiet, ka skolēni strādās grupās, lai izveidotu galda spēli, lai veicinātu izpratni par apdraudētākajām sugām Eiropā. 2. darbība (15 minūtes) Iepazīstināt skolēnus ar galda spēles koncepciju. Aiciniet skolēnus uzspēlēt galda spēli "Putna dzīve" (https://www.lob.lv/wp-content/uploads/2021/06/Ornitologu-spele-A3-atverums-27.05.2021-c-scaled.jpg) . Sadaliet studentus vienādās grupās pa 4-5 cilvēkiem. Lai spēlētu spēli, katrai grupai ir nepieciešama spēles izdruka, metami kauliņi un spēles figūriņas katram spēlētājam. 3. solis (10 minūtes) Izpētiet piešķirtās sugas un identificējiet draudus un pozitīvos faktorus. Uzdāviniet katrai grupai infografiku par dažādiem aizsargājamiem dzīvniekiem. Katrai grupai ir jāizpēta tai piešķirtā suga, nosakot 5 faktus par faktoriem, kas apdraud tās izdzīvošanu, un 5 faktus par faktoriem, kas palīdz sugai uzturēties. Mudiniet skolēnus veikt piezīmes un sakārtot savus secinājumus darba burtnīcā. 4. darbība (20 minūtes) Nodrošiniet katru grupu ar krāsainiem zīmuļiem, marķieriem, šķērēm un to komplektu ar 10 numurētām kvadrātveida lapām. Lūdziet katrai grupai izdomāt, kā viņi vizuāli attēlos katru no 10 savāktajiem faktiem (zīmējumi, diagrammas, simboli utt.). Skolēni uz kvadrātveida lapām izveido 10 mazus zīmējumus vai vizuālus attēlus, pa vienam katram faktam. 5. darbība (20 minūtes) Katra grupa saņem A3 lapu savam spēļu galdiņam. Studenti var izmantot pārstrādātus materiālus, piemēram, kartonu vai citus piemērotus priekšmetus. Mudiniet studentus pārrunāt savu zīmējumu izkārtojumu uz tāfeles. Veiciniet sadarbību un ideju apmaiņu. Katra grupa strādā pie sev piešķirtā spēļu galda izkārtojuma. Nodrošiniet studentus ar līmi un lieciet viņiem rūpīgi ielīmēt zīmējumus uz viņu noteiktā spēļu dēļa. Paskaidrojiet, ka tiks pievienotas bultiņas, lai norādītu, vai kāds faktors veicina vai apdraud sugas izdzīvošanu. Izplatiet melnos marķierus. Uzdodiet studentiem uzzīmēt bultiņas blakus katram zīmējumam: uz priekšu vērstu bultiņu pozitīviem faktoriem un atpakaļ vērstu bultiņu draudiem. Mudiniet studentus izrotāt savus spēļu dēļus ar papildu zīmējumiem, simboliem vai krāsām, lai tie būtu vizuāli pievilcīgi.
Atsauksmes	Sapulciniet klasi, lai īsi pārdomātu aktivitāti. Pārrunājiet, ko skolēni uzzināja par apdraudētajām sugām un izaicinājumiem, ar kuriem viņi saskaras: a.Ko jūs uzzinājāt par apdraudētajiem dzīvniekiem? (Ko jūs nezinājāt, bet tagad jūs zināt?) b.Kas tevi pārsteidza visvairāk? c.Ko jūs darītu, lai saglabātu sugas? Šis stundu plāns ir saistīts ar stundu plānu C.C6 "Skolēnu īstenotie projekti"
Pielāgojumi	**A1.** Klase izvēlas vienu dzīvnieku. Kopā ar skolotāju viņi pēta dzīvniekus un faktorus. Katrs skolēns izgatavo individuālu kartiņu. Pēc šīs nodarbības izveido vienu liela izmēra galda spēli. **A2.** Varat izmantot dokumentālu vai citus audiovizuālus materiālus, lai iepazīstinātu bērnus ar apdraudētajām sugām un to dabiskajām dzīvotnēm.

Skolotāja prasmes	Satura zināšanas: Vides apziņa: pamatzināšanas par apdraudētajām sugām, bioloģisko daudzveidību un saglabāšanas pasākumiem. Mācību piegāde: Pievilcīgs ievads: izmantojiet infografiku un pārdomas rosinošus jautājumus, lai rosinātu skolēnu interesi. Mācīšanās sadarbībā: Veiciniet efektīvu grupu darbu un veiciniet komandas darbu. Klases vadība: Grupas veidošana: stratēģiski veidojiet dažādas grupas, lai maksimāli palielinātu mijiedarbību un mācīšanos. Aktīva uzraudzība: cirkulējiet pa klasē un sniedziet savlaicīgu atbalstu grupām. Papildu prasmes: Radošums: veiciniet radošu un izdomas bagātu atmosfēru, kas mudina skolēnus izstrādāt unikālas spēles koncepcijas. Problēmu risināšana: palīdziet studentiem pārvarēt problēmas spēles izstrādes procesā.
Digitālie resursi	Drukājama galda spēle: https://www.lob.lv/wp-content/uploads/2021/06/Ornitologu-spele-A3-atverums-27.05.2021-c-scaled.jpg Infografika: https://drive.google.com/drive/folders/1N-RtUINzatEJJnDCiHLg1wXSV70dF0_8?usp=drive_link (latviešu valodā)

8

EKO izpratnes tēmas / E.B1 Gaiss un klimats

Izstrādāja	Antalya Directorate Of Education
Ilgums	60
Enerģētiķi	 29 - Prāta sports 1. Palūdziet skolēniem berzēt vēderu ar kreiso roku pulksteņrādītāja kustības virzienā un vienlaikus ar labo roku berzēt galvas augšdaļu pretēji pulksteņrādītāja virzienam. 2. Pēc dažām sekundēm palūdziet viņiem turpināt un sākt piesist labo kāju. 3. Lūdziet studentus aizvērt acis un iedomāties, ka viņi ēd saldējumu. 4. Lieciet viņiem iedomāties, ka viņi redz pērtiķi braucam ar velosipēdu. 5. Beidzot palūdziet viņiem pateikt: "Glābiet mūsu planētu!"
Relaksējošie vingrinājumi	 35 - Miera vizualizēšana Have the children find a comfortable position to sit or lie down. Begin by guiding them through a few calming breaths to relax. Start describing a peaceful playground scene—mention the gentle sway of the trees, the softness of the grass, and the laughter of friends. Narrate how every child at the playground is playing freely and safely, without any fears or worries. Emphasize that in this place, every child is included in games, and there a sense of happiness and freedom. Allow the children a few minutes to immerse themselves in this visualization, then gently guide them back to the classroom, feeling refreshed and content.
Mērķi	Nodarbības beigās skolēni: • iemācieties atšķirību starp laikapstākļiem un klimatu • saprast, kas ir globālā sasilšana, tās cēloņi un sekas. • izprast cilvēka rīcības ietekmi uz klimata pārmaiņām.
Sagatavošana	**Aprīkojums** Liela pasaules karte vai globuss (3. darbībai)

Darba plūsma

1. darbība: (5 minūtes)

- Pajautājiet klasei: "Kāds ir šodien laikapstākļi?" Mudiniet dažus studentus dalīties savos novērojumos.
- Sekojiet līdzi tādiem jautājumiem kā:
  - Vai esat kādreiz piedzīvojis ļoti karstu vai ļoti aukstu dienu? kā tas bija?
  - Kā laika apstākļi mainās katru dienu, kur mēs dzīvojam?
- Ieviesiet ideju, ka laikapstākļi mainās katru dienu, bet klimats raksturo laika apstākļus ilgākā laika periodā.

2. darbība: laikapstākļu un klimata noteikšana (5 minūtes)

- Vienā tāfeles pusē uzrakstiet "Laika apstākļi", bet otrā - "Klimats".
- Paskaidrojiet:
  - **Laikapstākļi** : ikdienas atmosfēras apstākļi noteiktā vietā. Piemēram, tas var būt saulains, lietains, vējains utt.
  - **Klimats:** vidējie laika apstākļi konkrētā vietā daudzu gadu garumā. Piemēram, dažās vietās ir karsts un sauss klimats, savukārt citās ir auksts un sniegots klimats.

3. darbība: (15 minūtes)

Sāciet, parādot skolēniem lielu pasaules karti vai globusu.

- Paskaidrojiet, ka dažādās pasaules daļās ir atšķirīgs klimats.

- Norādiet uz labi zināmiem reģioniem un aprakstiet to klimatu, lai sniegtu zināšanu pamatu:
  - **Sahāras tuksnesis:** karsts un sauss
  - **Amazones lietusmežs:** silts un mitrs
  - **Antarktīda:** auksts un ledus
- Īsi pārrunājiet, kāpēc katram reģionam ir specifisks klimats (piemēram, atrašanās vieta ekvatora tuvumā, lielas ledus cepures utt.).

- Norādiet uz citiem reģioniem uz kartes vai zemeslodes, kurus skolēni varētu būt pazīstami vai par kuriem ir uzzinājuši iepriekšējās stundās.
- Lūdziet studentus uzminēt šo reģionu klimatu, pamatojoties uz viņu zināšanām par pasaules karti un klimatu, par kuru tikko runājāt.
- Piemēram:
  - **Centrālā Austrālija:** pajautājiet studentiem, vai viņi domā, ka ir karsts, auksts, slapjš vai sauss, un kāpēc.
  - **Grenlande:** pārrunājiet, kāds būs klimats un kāpēc.
  - **Indija:** jautājiet skolēniem par viņu minējumiem par klimatu, ņemot vērā tā ģeogrāfisko atrašanās vietu.

- Kad skolēni ir izdarījuši savus minējumus, sniedziet pareizās atbildes un paskaidrojumus.
- Izmantojiet šo iespēju, lai apspriestu vairāk par katra reģiona klimatu, tostarp par jebkuriem unikāliem laikapstākļiem vai vides faktoriem, kas to veicina.

- Iesaistiet skolēnus diskusijā par to, kā klimats ietekmē dzīves apstākļus, savvaļas dzīvniekus un cilvēku darbības šajos reģionos.

4. darbība: izskaidrojiet globālo sasilšanu (20 minūtes)

- Uz tāfeles uzrakstiet "Globālā sasilšana".

Lai mācītu skolēniem, kas ir globālā sasilšana un kā tā ir saistīta ar siltumnīcas efektu, skolotājs saka: Globālā sasilšana ir Zemes vidējās temperatūras pakāpeniska paaugstināšanās. Šis pieaugums galvenokārt ir saistīts ar cilvēka darbību, kas atmosfērā izdala siltumnīcefekta gāzes.

Jautājums studentiem: Vai esat kādreiz redzējis vai bijis siltumnīcā? (rādīt 1. pielikumu)

Paskaidrojums: Siltumnīcas ir struktūras, kas izveidotas, lai radītu kontrolētu vidi augu augšanai. Saules gaisma iekļūst siltumnīcā caur stikla vai plastmasas paneļiem, sasildot gaisu iekšpusē. Tomēr siltums ir iesprostots iekšpusē un nevar viegli izkļūt, radot siltāku vidi siltumnīcā.

Saite uz siltumnīcas efektu: Līdzīgi Zemes atmosfēra darbojas kā siltumnīcas stikls. Siltumnīcefekta gāzes atmosfērā aiztur siltumu, kas tiek izstarots no Zemes virsmas, neļaujot tam izkļūt kosmosā. Šis notvertais siltums izraisa Zemes sasilšanu, kas ir pazīstama kā "siltumnīcas efekts".

Fosilā kurināmā (ogļu, naftas, dabasgāzes) dedzināšana, mežu izciršana un rūpnieciskās darbības atmosfērā izdala siltumnīcefekta gāzes (oglekļa dioksīds, metāns, slāpekļa oksīdi). Klāt 2.pielikums

Šīs gāzes uzkrājas atmosfērā, pastiprinot siltumnīcas efektu un paaugstinot Zemes vidējo temperatūru.

5. darbība: (10 minūtes)

- Uz tāfeles uzrakstiet "globālās sasilšanas sekas".

· Apspriediet galvenās globālās sasilšanas sekas. Paskaidrojiet, ka glabalajai sasilšanai ir daudz seku: temperatūras paaugstināšanās, ledus cepuru kušana, jūras līmeņa paaugstināšanās un ekstremāli laikapstākļi. Klāt 3.pielikums

- **Ledāju kušana** : Ledus kūst tādās vietās kā Antarktīda un Grenlande.
- **Jūras līmeņa paaugstināšanās :** ledājiem un ledus cepurēm kūstot, paaugstinās jūras līmenis, kas var izraisīt plūdus.
- **Ekstrēmi laikapstākļi :** ir stiprākas vētras, karstuma viļņi un sausums.
- **Ietekme uz savvaļas dzīvniekiem :** Daudzi dzīvnieki un augi cīnās par izdzīvošanu, jo mainās to dzīvotnes.

6. darbība: (20 minūtes)

- Uz tāfeles uzrakstiet "Globālās sasilšanas risinājumi".
- Pārrunājiet veidus, kā samazināt globālo sasilšanu: Paskaidrojiet, ka ir dažādas darbības, kuras mēs varam veikt, lai palīdzētu samazināt globālo sasilšanu. Šodien mēs apspriedīsim dažus no šiem risinājumiem un nāksim klajā ar savām idejām. Klāt 4.pielikums
  - **Taupiet enerģiju:** izslēdziet apgaismojumu, kad to nelietojat, izmantojiet energoefektīvas ierīces.
  - **Stādiet kokus un aizsargājiet mežus:** koki absorbē oglekļa dioksīdu, kas ir galvenā siltumnīcefekta gāze.
  - **Pārstrādājiet un samaziniet atkritumus:** mazāk atkritumu samazina poligonos radīto siltumnīcefekta gāzu daudzumu.
  - **Izmantojiet sabiedrisko transportu, ejiet kājām vai brauciet ar velosipēdu:** automašīnu izmantošanas samazināšana samazina oglekļa emisijas.

Grupas diskusija:

- **1. solis:** sadaliet skolēnus mazās grupās.
- **2. darbība.** Piešķiriet katrai grupai vienu no minētajiem risinājumiem (enerģijas taupīšana, koku stādīšana, pārstrāde un transportēšana).
- **3. solis:** Lūdziet katrai grupai pārrunāt, kā viņi var ieviest sev uzticēto risinājumu savā ikdienas dzīvē un nākt klajā ar papildu idejām.
- **4. solis:** Dodiet katrai grupai 5-10 minūtes diskusijai.
- **5. darbība.** Lūdziet katrai grupai izvēlēties pārstāvi, kas dalās savās idejās ar klasi.
- **6. solis.** Uzrakstiet kopīgotās idejas uz tāfeles zem attiecīgajām kategorijām (enerģijas taupīšana, koku stādīšana, pārstrāde un transportēšana).
- **7. darbība.** Īsi pārrunājiet katru ideju, uzsverot, kā tā var palīdzēt samazināt globālo sasilšanu.

- Mudiniet studentus dalīties ar citām idejām par globālās sasilšanas apkarošanu. Atkārtojiet galvenos risinājumus un papildu idejas, ar kurām dalījās studenti.

7. darbība: pārskatīšana un secinājumi (5 minūtes)

- Ātri pārskatiet galvenos punktus:
  - Atšķirība starp laikapstākļiem un klimatu. (Stundas otrajā solī skolotājs par to pieminēja)
  - Kas ir globālā sasilšana un tās cēloņi.
  - Globālās sasilšanas sekas.
  - Risinājumi globālās sasilšanas samazināšanai.

- Uzdodiet dažus jautājumus, lai pastiprinātu stundu:
  - "Kāda ir atšķirība starp laikapstākļiem un klimatu?"
  - "Kādi ir daži globālās sasilšanas cēloņi?"

"Ko mēs varam darīt, lai palīdzētu apturēt globālo sasilšanu?" ECA 2026/10/05

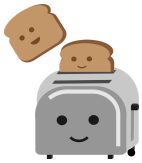
	tikai lekcija? Es domāju, ka skolotājs stāsta tikai to, ko jūs esat uzrakstījis. tas nav interesanti; skolēni ir pasīvā lomā
Atsauksmes	Stundas beigās iedodiet katram skolēnam nelielu lapiņu, kur viņi var uzrakstīt vienu lietu, ko viņi ir iemācījušies, vienu lietu, kas viņam šķita interesanta, un vienu jautājumu, kas viņiem vēl ir. Tas sniegs jums ātru priekšstatu par viņu izpratni un iesaistīšanos.
Pielāgojumi	**Praktiskas aktivitātes:** Lai labāk saprastu, kas ir siltumnīca, aprakstiet 2 eksperimentus: Nr.1. – novietojat lampu atklātā vietā, ieslēdzat to un pēc 1 stundas (piemēram, vai 30 min) izmērāt temperatūru. Nr.2 – to pašu lampu ievieto slēgtā stikla (plastmasas) traukā uz vienu un to pašu laiku (1 stundu vai 30 minūtes) un izmēra temperatūru. tu gribi teikt, ka skolēns veido siltumnīcas, lai saprastu siltumnīcas efektu? ja jā, iespējams, jūs aprakstāt 2 eksperimentus: Nr.1. – novietojat lampu atklātā vietā, ieslēdzat to un pēc 1 stundas (piemēram, vai 30 min) izmērāt temperatūru. Nr.2 – vienu un to pašu lampu ievieto slēgtā stikla (plastmasas) traukā uz vienu un to pašu laiku (1 stundu vai 30 minūtes) un mēra temperatūru.
Skolotāja prasmes	· *Paskaidrojums* : Spēja vienkāršā un saprotamā veidā izskaidrot sarežģītus jēdzienus. (2. darbība, 4. darbība) · *Vizualizācija* : izmantojiet vizuālos palīglīdzekļus, piemēram, kartes vai globusus, lai ilustrētu jēdzienus. (3. darbība) · *Veicināšana* : mazo grupu diskusiju veicināšana un skolēnu līdzdalības veicināšana. (6. darbība) · *Diskusija* : interaktīvu diskusiju vadīšana ar studentiem un dažādu viedokļu apkopošana. (5. darbība, 6. darbība) · *Kopsavilkums un pārskats:* Stundas galveno punktu apkopošana un skolēnu mācīšanās stiprināšana. (7. darbība)
Digitālie resursi	1.pielikums 2.pielikums 3.pielikums 4.pielikums

eco-civic awareness project

9

EKO izpratnes tēmas / E.B2 Atjaunojamie enerģijas resursi

Izstrādāja	Antalya Directorate Of Education
Ilgums	60
Enerģētiķi	17 - Tosteris vai rokzvaigzne Grupa sākas aplī ar vienu cilvēku centrā. Persona centrā norāda uz kādu aplī un saka "Toaster" vai "Rock star". Ja centrā esošais cilvēks saka "tosteris", personai, uz kuru tiek rādīts, jāpieliecas un jāpielec un jāsaka: "Es esmu beidzis". Cilvēkiem, kas atrodas abās pusēs, ir jāpaceļ rokas uz augšu un jāizvelk šaurumā, radot "tosteri" ap personu, uz kuru vērsts. • Ja centrā esošais cilvēks saka "Rokzvaigzne", cilvēkam, uz kuru tiek rādīts, jātur rokas mutes priekšā tā, it kā viņš dziedātu mikrofonā. Cilvēki katrā pusē novēršas no personas, uz kuru ir norādīts, un izliekas, ka spēlē ģitāru.
Relaksējošie vingrinājumi	34 - Elpošanas vingrinājums Aiciniet bērnus ērti sēdēt aplī vai nu uz grīdas, vai krēslos. Norādiet viņiem aizvērt acis un dziļi ieelpot caur degunu un izelpot caur muti. Kad viņi dziļi elpo, palīdziet viņiem iztēloties vietu, kur viņi jūtas laimīgi un droši spēlējoties — tas var būt rotaļu laukums, laukums vai pat viņu pašu pagalms. Mudiniet viņus domāt par skaņām, smaržām un skatiem šajā drošajā vietā, pastiprinot nomierinošo efektu. Turpiniet vairākas minūtes, ļaujot bērniem savā prātā pilnībā iesaistīties viņu mierīgajā rotaļu telpā. Pakāpeniski atgrieziet viņus pašreizējā brīdī, atgādinot, ka viņi var apmeklēt šo drošo vietu savā prātā ikreiz, kad viņiem ir nepieciešams justies mierīgi un droši.
Mērķi	Skolēni sapratīs, kas ir atjaunojamā enerģija. Studenti identificēs dažādus atjaunojamo enerģijas avotu veidus. Studenti apzinās atjaunojamās enerģijas izmantošanas nozīmi apkārtējai videi.
Sagatavošana	**Materiāli:** • Šķēres • Līmes kociņi • Plakātu dēlis • Marķieri • Krītiņi • Citi dekoratīvie materiāli **Aprīkojums:** Dators, projektors vai viedplate (1.pielikums) **Izdrukas:** 2.pielikums , 3.pielikums

Darba plūsma

1. darbība : *ievads* (10 minūtes)

1. Sveiciniet klasi un iepazīstiniet ar atjaunojamo enerģijas avotu tēmu.
2. Palūdziet studentiem paskaidrot, ko nozīmē "enerģija".
3. Pirms enerģijas definīcijas sniegšanas ļaujiet studentiem atbildēt un apkopot savas atbildes.
4. Definējiet enerģiju kā jaudu, kas nepieciešama, lai veiktu darbības, piemēram, ieslēgtu apgaismojumu vai brauktu ar velosipēdu.
5. Iepazīstieties ar stundas tēmu, norādot, ka klase pārrunās, no kurienes nāk šī enerģija.

Galvenā nodarbība (15 minūtes)

1. Paskaidrojiet, ka ir divi galvenie enerģijas avotu veidi: atjaunojamie un neatjaunojamie.
2. Lūdziet studentus uzminēt vārda "atjaunojams" nozīmi.
3. Izskaidrojiet atšķirību starp atjaunojamo un neatjaunojamo enerģiju.
4. Aprakstiet atjaunojamo enerģiju kā enerģiju, kas nāk no avotiem, kas neizsīks un ko var izmantot atkārtoti.
5. Aprakstiet neatjaunojamo enerģiju kā enerģiju no tādiem avotiem kā ogles un nafta, kas galu galā beigsies.
6. Ieviest dažādus atjaunojamo enerģijas avotu veidus, izmantojot 1. pielikumu :
    - Izskaidrojiet saules enerģiju: tā nāk no saules, un saules paneļi uztver šo enerģiju, lai pārvērstu to elektrībā.
    - Izskaidrojiet vēja enerģiju: tā nāk no vēja, un vēja turbīnas uztver vēja enerģiju, lai pārvērstu to elektrībā.
    - Paskaidrojiet hidroenerģiju: tā nāk no kustīga ūdens, piemēram, upēm vai ūdenskritumiem, un dambji uztver šo enerģiju, lai pārvērstu to elektrībā.
    - Paskaidrojiet ģeotermālo enerģiju: tā nāk no siltuma, kas atrodas Zemes iekšienē, ko var izmantot elektroenerģijas ražošanai.
    - Izskaidrojiet biomasas enerģiju: to iegūst no augiem un dzīvniekiem, un enerģijas iegūšanai mēs varam izmantot tādus materiālus kā koks, labība un dzīvnieku atkritumi.

2. darbība : izgrieziet un ielīmējiet (15 minūtes)

1. Izdaliet skolēniem darblapas (2. pielikums) ar atjaunojamo un neatjaunojamo enerģijas avotu attēliem.
2. Uzdodiet studentiem rūpīgi izgriezt attēlus, izmantojot šķēres.
3. Norādiet studentus kārtot attēlus divās sadaļās: atjaunojamie un neatjaunojamie.
4. Uzdodiet studentiem pielīmēt attēlus ar atjaunojamiem enerģijas avotiem vienā papīra pusē un neatjaunojamos enerģijas avotus otrā pusē.
5. Pārrunājiet aktivitāti ar klasi pēc tam, kad viņi to ir pabeiguši.
6. Palūdziet studentiem izskaidrot savu izvēli, piemēram, kāpēc viņi novietoja saules bateriju, izmantojot atjaunojamo enerģiju.

3. darbība: grupas diskusija un plakāta izveide (15 minūtes)

1. Sadaliet klasi mazās grupās un izdaliet katrai grupai plakātu dēli un marķierus.
2. Uzdodiet katrai grupai izvēlēties vienu atjaunojamās enerģijas veidu (saules, vēja, hidroenerģijas, ģeotermālās enerģijas vai biomasas).
3. Izplatiet faktu lapas (1. pielikums). Uzdodiet studentiem izmantot šos resursus, lai zīmētu attēlus un rakstītu faktus uz plakāta. Mudiniet studentus padarīt savus plakātus krāsainus un informatīvus.
4. Ļaujiet grupām strādāt pie saviem plakātiem, vajadzības gadījumā piedāvājot palīdzību.
5. Pēc pabeigšanas lieciet katrai grupai prezentēt klasei savu plakātu un izskaidrot savu izvēlēto atjaunojamo enerģijas avotu un tā nozīmi.

4. darbība : darblapas rakstīšana (15 minūtes)

1. Izdaliet darba lapas (3. pielikums), kurās ir dažādu enerģijas avotu attēli ar tukšām vietām zem katra attēla.
2. Uzdodiet studentiem zem pareizā attēla uzrakstīt katra enerģijas avota nosaukumu.
3. Norādiet studentus, lai nodrošinātu, ka viņi ievieto vārdus pareizajās sadaļās: Atjaunojams un Neatjaunojams.
4. Pastaigājieties pa klasi, lai palīdzētu skolēniem un pārliecinātos, ka viņi raksta pareizos vārdus.
5. Piedāvājiet palīdzību, ja studentiem nepieciešama palīdzība attēlu pareizrakstībā vai identificēšanā.

5. darbība. Secinājums (10 minūtes)

1. Apkopojiet stundu un uzdodiet dažus jautājumus, lai pārbaudītu izpratni:
    - Palūdziet studentiem nosaukt vienu stundā apspriesto atjaunojamās enerģijas veidu.
    - Jautājiet, kāpēc ir svarīgi izmantot atjaunojamo enerģiju.
2. Iedrošiniet studentus, norādot, ka atjaunojamā enerģija ir nākotnes spēks.

Atsauksmes	-Stundas beigās iedodiet katram skolēnam nelielu lapiņu, kur viņi var uzrakstīt vienu lietu, ko viņi ir iemācījušies, vienu lietu, kas viņiem šķita interesanta, un vienu jautājumu, kas viņiem vēl ir. Tas sniegs jums ātru priekšstatu par viņu izpratni un iesaistīšanos
Pielāgojumi	Savienojiet skolēnus ar lasītājiem, lai veiktu grupas diskusiju un plakātu veidošanas aktivitātes, lai nodrošinātu, ka viņi saņem atbalstu faktu lapu lasīšanā un izpratnē.
Skolotāja prasmes	*Aptaujāšana* : prasmīgi uzdot jautājumus, lai stimulētu studentu domāšanu un līdzdalību. (1. darbība, 2. darbība, 3. darbība, 4. darbība, 5. darbība) *Paskaidrojums* : skaidru jēdzienu skaidrojumu sniegšana, izmantojot vienkāršu valodu un piemērus. (1. darbība, 2. darbība, 3. darbība, 4. darbība, 5. darbība) *Veicināšana* : diskusiju un aktivitāšu vadīšana, lai nodrošinātu studentu aktīvu iesaistīšanos. (1. darbība, 3. darbība, 4. darbība) *Vizuālie palīglīdzekļi:* izmantojiet vizuālos palīglīdzekļus, piemēram, plakātus, darblapas un attēlus, lai uzlabotu izpratni. (1. darbība, 2. darbība, 3. darbība, 4. darbība) *Grupu darbs:* sadarbības pasākumu veicināšana, kur studenti strādā grupās, lai izpildītu uzdevumus un dalītos ar idejām. (3. darbība, 4. darbība)
Digitālie resursi	1.pielikums 2.pielikums 3.pielikums

eco-civic awareness project

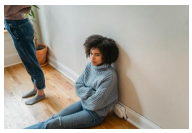
10

EKO izpratnes tēmas / E.B3 Energoefektivitāte un klimatiskās pārmaiņas

Izstrādāja	Prosveta Foundation - Petya Yordanova
	2
Ilgums	60

Enerģētiķi

27 - Ieslēdz-izslēdz!

Spēlējiet jebkuru relaksējošu mūzikas skaņdarbu un māciet studentiem:

Apsēdieties un atpūtieties. Jūs varat sēdēt uz grīdas ar taisnām kājām un muguru - atspiedies pret kaut ko. Vai arī varat sēdēt savā krēslā ar garām kājām, pēdas stāvot uz grīdas, vienlaikus atspiežoties pret krēsla atzveltni. Vai piecelties. Iekārtojies ērti. Mēs ieslēgsim enerģiju mūsu ķermenī. Un tad mēs to izslēgsim. Sāksim ar kāju pirkstiem. Pakustiniet kāju pirkstus, lai tos pamodinātu. Vai esat gatavs? Pievelciet kāju pirkstus, it kā jūs ar tiem sasitiet dūri. Mēģiniet ieslēgt spēku tikai kāju pirkstos un ļaujiet visām pārējām ķermeņa zonām atpūsties. Ieelpojiet, kamēr tie ir saspringti. Un tad, kad izelpojat, izslēdziet enerģiju. Ļaujiet kāju pirkstiem atpūsties. Atkal. Ieelpojiet un ieslēdziet enerģiju pirkstos...tikai kāju pirkstos. Izelpojiet, lai to izslēgtu, un ļaujiet sasprindzināties.

Tagad dosim jūsu kājām iespēju. Ieslēdziet enerģiju kājās, iztaisnojiet tās. Izveidojiet saspringtus, saspringtus muskuļus. Tagad ieelpojiet, lai pievienotu vēl vairāk enerģijas. Izelpojiet un atlaidiet. Kājas kļūst mīkstas. Strāva pazūd. Darīsim vēl vienu apli ar kājām. Vai esat gatavs? Sāciet elpot, ieslēdziet enerģiju, kājas strādā smagi, saspringtas, saspringtas. Pēc tam izslēdziet šo enerģiju, izelpojiet, atpūtieties, mīkstiniet muskuļus. Jūs kontrolējat.

Tagad tavas rokas. Izvelciet dūres un ieelpojiet, kad ieslēdzat enerģiju, un tad izelposim un atpūtīsimies. Izslēdziet to visu. Šoreiz pievienojiet rokas. Tie var būt taisni vai saliekti. Izvelciet dūres, savelciet rokas, IESLĒGT enerģiju, ieelpojiet. Izelpojiet un atlaidiet. Enerģija IZSLĒGTA. Rokas un rokas vēl vienu reizi. Ieslēdziet to, kamēr ieelpojat, un izslēdziet to, izelpojot.

Un visbeidzot, mēs izmēģināsim visu ķermeni. Ja vēlaties, pievienojiet arī sejas muskuļus – saburzījiet acis, lūpas, vaigus. Vai esat gatavs? Ieelpojiet un ieslēdziet visa ķermeņa enerģiju... pirkstiem, pēdām, kājām, rokām, rokām, seju. Sajūti enerģiju savā ķermenī. Tas ir IESLĒGTS! Un tagad izslēdziet to visu, kamēr lēnām izelpojat. Atpūsties. Enerģija ir izslēgta. Skatiet, vai varat palikt nekustīgi, tikai kādu laiku. Enerģija ir izslēgta.

Ievērojiet, kā jūtas dažādas jūsu ķermeņa daļas, tagad, kad esat praktizējis kontrolēt savu ieslēgšanas un izslēgšanas slēdzi.

Relaksējošie vingrinājumi

28 - Sajūta vienā vārdā

Skolēniem tiek lūgts aizvērt acis (ja tas ir ērti) uz 30 sekundēm un izdomāt vārdu, kas vislabāk raksturo viņu jūtas/domas pēc nodarbības pabeigšanas. Pēc tam skolotājs lūdz viņus atvērt acis un pa vienam padalīties ar vārdu, kas raksturo viņu sajūtu.

*Vēl viena iespēja ir lūgt studentam izteikt savas jūtas, izmantojot dzīvu statuju vai sejas izteiksmi.

Mērķi	Nodarbības beigās skolēni: • iegūt prasmes izmantot savu ķermeni un elpošanu kā enerģijas avotu; • iegūt zināšanas par dažādiem enerģijas avotiem; • attīstīt prasmes piedalīties debatēs: kā argumentēt konkrētas idejas aizstāvībai, ņemot vērā tās priekšrocības un trūkumus; • prast sniegt argumentus kā pamatojumu savas pilsētas enerģijas avota izvēlei; • saprast, ka fosilā kurināmā dedzināšana izraisa katastrofālu klimatu un ekoloģisko sabrukumu.
Sagatavošana	**Sagatavošana** Atsevišķi izgrieziet 2.pielikuma vārdu krājuma kartītes un sakārtojiet tās 2 pakās: 1.pakā – vārdi; 2. paka – paskaidrojumi. **Aprīkojums** Klēpjdators un projektors (1. darbībai) 6 klēpjdatori 6 skolēnu grupām, kas pēta dažādus enerģijas avotus. Ja tas nav iespējams, prezentācijas var izdrukāt un izplatīt grupām. **Klases iekārtojums** – galdus varētu izkārtot aplī, lai plenārsēžu laikā būtu labāks kontakts starp studentiem. Grupu darba laikā (3. un 4. solis) galdi tiek pārkārtoti tā, lai grupas atrastos dažādās klases telpās, kur tās pēta attiecīgo grupai piešķirto enerģijas avotu un pārrunā grupas prezentāciju sanāksmē rātsnamā (solis 5) **Izdrukas** • Izgatavojiet 1.pielikuma kopijas katram studentam (Studentu grafikas organizators) un vēl 6 kopijas (6 grupām) • Drukāt 2. pielikumu : Atjaunojamās enerģijas vārdnīcas kartītes • Drukāt 3.pielikumu • Drukāt 4.pielikumu katram studentam

Darba plūsma

1. darbība (5 min.): *Ievads*

Atskaņot video Klimata pārmaiņas | Izglītojošs video bērniem

Lūdziet studentus atcerēties, ko viņi zina par šo tēmu, vai dalīties tajā, ko viņi uzzināja no video par atjaunojamo un neatjaunojamo enerģiju.

2. darbība (2 min.)

Sadaliet skolēnus 6 grupās, lai izpētītu dažādus enerģijas veidus. Katrai grupai ir nepieciešams portatīvais dators, lai skatītu tai piešķirto video, vai arī izdrukāta prezentācijas kopija (pieejama pdf formātā).

3. darbība (10 min.)

Studenti strādā grupās, pētot 6 enerģijas avotus, skatoties video (ja katrai grupai ir pieejams portatīvais dators), vai arī lasa informāciju no izdrukām.

- 1. grupa: Saules enerģija
- 2. grupa: Ūdens enerģija

- 3. grupa: vēja enerģija
- 4. grupa: Ģeotermālā enerģija
- 5. grupa: naftas enerģija
- 6. grupa: Dabasgāzes enerģija

4. darbība (15 min.

Studenti strādā individuāli, lai atbildētu uz 1. pielikuma jautājumiem, ņemot vērā savai grupai uzdotajā prezentācijā sniegto informāciju. Pēc individuālā darba viņi izvēlas grupas vadītāju, kurš kā grupa apkopo ikviena atbildes, aizpildot 1.pielikumu. Šis dokuments grupai ir jāizmanto, lai sniegtu argumentus par labu piešķirtā enerģijas avota izmantošanai 5. solī. Skolotājs paskaidro, kas notiks 5. solī: Katrai grupai tiks dots vārds sarunām pilsētas sanāksmē. padome, kuras mērķis ir veikt ieguldījumus dažāda veida enerģijas avotos. Grupām ir jāprezentē savs enerģijas avota veids un tā priekšrocības, cenšoties pārliecināt pārējās, ka tieši tas ir jāfinansē.

5. darbība (22 min.)

1. daļa (10 min.): Studenti strādā savās grupās, atkārtojot savas runas – argumentus par labu savam enerģijas avotam un veidu, kā viņi to prezentēs plenārsēdē. Viņi plāno savas publiskās prezentācijas, atbildot uz uzdevumiem:

- Kuri būs runātāji?
- Ko viņi teiks?
- Ko katrs grupas dalībnieks darīs publiskās prezentācijas laikā, lai atbalstītu komandu?

2. daļa (12 min)

Skolotājs paziņo: "Mēs piedalāmies pilsētas domes sēdē, kuras mērķis ir pieņemt lēmumu par mūsu pilsētas perspektīvām investīcijām dažāda veida enerģijas avotos. Un tā kā šis ir patiešām svarīgs jautājums visiem iedzīvotājiem, tieši jūs, visi mūsu pilsētas iedzīvotāji, izlemsiet, kurš enerģijas veids saņems finansējumu. Tagad jūs dzirdēsiet dažādas grupas, kas lobēs savu enerģijas veidu. Un tad jūs balsosiet par to, kurā mūsu pilsētai būtu jāiegulda.

Katrai grupai ir 2 minūtes, lai prezentētu savu enerģijas avotu un pārliecinātu pārējos par to balsot.

6. darbība (5 min. **)**

- Studenti balso par enerģijas avotu, kas ir finansējuma iegūšanai, uzrakstot savu izvēli uz papīra lapas.
- Skolotājs savāc balsis, apstrādā tās un paziņo uzvarējušo enerģijas avotu, kas saņems finansējumu.

7. darbība (10 min.)
Secinājumi
Izmantojiet vadošos jautājumus, lai pārdomātu balsošanas rezultātus:

- Tātad, kurā enerģijas avotā mūsu pilsēta investēs? (atbilstoši apstrādātajām balsīm)

	• Vai tā ir *atjaunojamā* vai *neatjaunojamā* enerģija? • Kad jūs balsojāt (6. solī), kurš bija vissvarīgākais faktors, kas ietekmēja jūsu lēmumu, par kuru enerģijas avotu balsot? Skolotājs novieto plāksnes no 3. pielikuma dažādās vietās klasē. Studenti tiek aicināti piecelties, iet pa istabu, lai tos izlasītu, un apstāties pie tā, kas visvairāk ietekmēja viņu lēmumu balsojumā. Skolēniem ir 1 min. lai izdarītu savu izvēli, un 2 minūtes, lai pārrunātu grupās, kāpēc tas viņiem bija vissvarīgākais. Pēc tam grupas dalās savās pārdomās plenārsēdē. • Vai, jūsuprāt, pilsētām ir svarīgi pāriet uz atjaunojamiem enerģijas avotiem? Kāpēc?
Atsauksmes	Pārrunājiet ar studentiem šādus jautājumus: • Vai jums patika enerģētiskie vingrinājumi? Vai vēlaties to izmantot turpmāk klasē? • Vai prezentācijās sniegtā informācija par enerģijas avotiem bija pietiekama, lai aizpildītu darba lapu (1.pielikums)? • Vai ir labi, ja jums tiek dots vārds un citi jūs uzklausa un pārliecina viņus balsot par jūsu enerģijas avotu? • Vai bija grūti izvēlēties enerģijas avotu un balsot par to? Vai tagad esat pārliecinātāks, lai runātu par klimata pārmaiņu cēloņiem?
Pielāgojumi	1. Projekta darbs: Studenti varēja sagatavot savas pilsētas 3D modeļus, ko piegādā uzņēmums, kas ražo enerģiju no atjaunojamiem resursiem, un tos izstādīt. 2. Jaunāko klašu skolēni var izgatavot saules krāsni vai vējdzirnavu modeli, lai pārbaudītu atjaunojamo energoresursu izmantošanu. 3. Nodarbībai var uzaicināt cilvēku, kurš strādā uzņēmumā, kas ražo enerģiju no dabas resursiem, kurš varētu iepazīstināt ar enerģijas ražošanas procesu. 4. Atjaunojamās enerģijas vārdnīcas kartītes (2.pielikums) Ir svarīgi, lai skolēni izprastu dažādu enerģijas avotu priekšrocības un trūkumus, kā arī zinātu vārdnīcas vārdu nozīmi, kas attiecas uz enerģiju. Šim nolūkam viņi var spēlēt spēli ar kārtīm no 2. pielikuma. Kreisajā kolonnā esošās kartītes lasa konkrētu vārdu no glosārija; kartītes no labās kolonnas lasa atbilstošo skaidrojumu. Pirms nodarbības skolotājs izdrukā failu, izgriež kartītes atsevišķi un sadala divās pakās: termini (1. paka) un skaidrojumi (2. paka). Studenti tiek organizēti sēdēt aplī. Divi studenti brīvprātīgi strādā centrā, un viņiem tiek nodrošināta 1. pakotne (noteikumi). Kartes no 2. iepakojuma (skaidrojumi) tiek sadalītas starp studentiem aplī. Abi skolēni vidū pārmaiņus paņem vienu kartīti un no kartītes nolasa konkrēto terminu. Apļa skolēni nolasa paskaidrojumu uz saņemtās kartītes un, ja skolēns uzskata, ka viņa skaidrojums atbilst nolasītajam terminam, viņš pieceļas, nolasa paskaidrojumu no kartītes un parāda to. pārējai klasei – ja visi piekrīt, ka termins un skaidrojums sakrīt, skolēns dodas uz apļa vidu, lai paņemtu terminu un saskaņotu to ar skaidrojumu. Spēle turpinās ar pārējiem noteikumiem. 5. Individuālais darbs vai mājas uzdevums: studentiem tiek uzdots veikt 4. pielikumā norādīto darbību, kas paredzēta, lai palīdzētu viņiem nostiprināt zināšanas par stundas galvenajiem terminiem.
Skolotāja prasmes	Komunikācija: klausīšanās un pielāgošanās spēja – kā ieteikts sadaļā Pielāgojumi. Klases vadība: uzturiet sakārtotu vidi, ievērojiet noteikumus un rutīnas, īpaši 4. un 5. darbībā. Pielāgojamība: varat apsvērt iespēju veikt izmaiņas aprakstītajās darbībās pirms nodarbības, ņemot vērā skolēnu vecumu un potenciālu. Sadaļā Adaptācijas tiek piedāvātas daudzas idejas papildu aktivitātēm. Tomēr jums jābūt gatavam veikt izmaiņas tēmas piegādes laikā. Studentu iesaistīšanās veicināšana: tēmas izklāsts balstās uz studentu aktīvu līdzdalību, kā ieteikts 4. un 5. solī. Nodarbība sniedz idejas interaktīvām aktivitātēm, diskusijām un projektiem. Tehniskās prasmes: skolotāju prasme izmantot dažādus tehniskos rīkus un programmas, kā ieteikts 1. un 3. solī un sadaļā Pielāgojumi.

	Saules enerģija
	Ūdens enerģija
	Vēja enerģija
	Eļļas enerģija
	Dabasgāzes enerģija
	Ģeotermālā enerģija
Digitālie resursi	Klimata pārmaiņas — izglītojošs video bērniem
	Saules krāsns izgatavošana
	Papīra vējdzirnavu izgatavošana
	1.pielikums
	2.pielikums
	3.pielikums
	4.pielikums

eco-civic awareness project

11

EKO izpratnes tēmas / E.B4 Vides nospiedums un vides rokas nospiedums

Izstrādāja	Prosveta Foundation - Petya Yordanova
Ilgums	60
Enerģētiķi	29 - Prāta sports 1. Palūdziet skolēniem berzēt vēderu ar kreiso roku pulksteņrādītāja kustības virzienā un vienlaikus ar labo roku berzēt galvas augšdaļu pretēji pulksteņrādītāja virzienam. 2. Pēc dažām sekundēm palūdziet viņiem turpināt un sākt piesist labo kāju. 3. Lūdziet studentus aizvērt acis un iedomāties, ka viņi ēd saldējumu. 4. Lieciet viņiem iedomāties, ka viņi redz pērtiķi braucam ar velosipēdu. 5. Beidzot palūdziet viņiem pateikt: "Glābiet mūsu planētu!"
Relaksējošie vingrinājumi	25 - Zieds un svece Šī ir vienkārša relaksācijas tehnika, kas veicina dziļu elpošanu. Izliecieties, ka vienā rokā jums ir jauki smaržojošs zieds, bet otrā - lēni degoša svece. • Smaržojot ziedu, lēnām ieelpojiet caur degunu. • Nopūšot sveci, lēnām izelpojiet caur muti. • Atkārtojiet dažas reizes.
Mērķi	Stundas beigās skolēniem jāspēj: • izpētīt un izprast vides pēdas un vides rokas nospieduma jēdzienus • novērtēt, kā viņu rīcība ietekmē zemi, izmantojot klases diskusijas un patstāvīgu darbu. • noteikt veidus, kā indivīdi var samazināt savu ietekmi uz vidi.
Sagatavošana	**Materiāli:** • zīmuļi katram skolēnam – 3 dažādas krāsas • pildspalvas • veci žurnāli un avīzes (pēc izvēles), līme un šķēres **Aprīkojums:** • tāfele vai projektors **Izdrukas** : 1. darba lapa , 2. darblapa, 3. darba lapa un 4. darblapa katram skolēnam

Darba plūsma	**1. darbība:** (5 min) **ievads** Veiciet vienmērīgu pāreju no enerģiskas aktivitātes uz tēmu, jautājot, kuras ķermeņa daļas skolēni izmantoja aktivitātē. Uzsveriet roku un kāju un ierosiniet ekoloģiskās/vides pēdas un ekoloģiskās/vides plaukstas nospieduma jēdzienus. Pajautājiet skolēniem, vai kāds zina, ko viņi domā, un apkopojiet viņu atbildes. **2. darbība:** (5 min) **vides/ekoloģiskā pēda (EF)** Skolēni noskatās video https://www.youtube.com/watch?v=fACkb2u1ULY , kurā izskaidrots termins ekoloģiskā pēda. Studenti tagad var sniegt detalizētāku skaidrojumu par EF. Skolotājs apkopo un sniedz definīciju: Vides pēdas nospiedums ir veids, kā izmērīt, cik daudz Zemes resursu mēs izmantojam. Lai izmērītu savu ietekmi uz vidi, mēs novērtējam savas darbības katrā no piecām kategorijām: enerģija, ūdens, pārtika, atkritumi, transports. Mēs varam izmērīt mūsu vides nospieduma lielumu, saskaitot savas izvēles un darbības katrā no šīm kategorijām, lai uzzinātu, cik liela daļa Zemes zemes mums ir jānodrošina mūsu dzīvesveidam. **3. darbība:** (5 min) **laiks darbībai** Uzzīmējiet uz tāfeles ļoti lielu nospiedumu. Kā klase pārdomājiet jautājumu: kādas darbības veicina mūsu ietekmi uz vidi? Jūs varat sadalīt pēdas piecās galvenajās jomās: Enerģija, Ūdens, Atkritumi, Transports, Pārtika, un pierakstiet skolēnu atbildes uz tāfeles. **4. darbība** : (20 min) *Individuālais darbs: 1. darba lapa* 1. Lieciet saviem skolēniem 1. darblapā pierakstīt vides pēdas nospieduma definīciju. 2. Pēc tam lieciet viņiem grafiski attēlot savu personīgo nospiedumu. Viņi var izgriezt attēlus no žurnāliem vai uzzīmēt darbības, kas veicina viņu pēdas nospiedumu. Sarīkojiet klases diskusiju par aktivitātēm, kas visvairāk ietekmē viņu pēdas nospiedumu. **5. darbība:** (5 min) ***vides rokas nospiedums (EH)*** Izskaidrojiet vides pēdas un vides rokas nospieduma jēdzienus. Vides rokas nospiedums balstās uz vides pēdas nospieduma koncepciju. Tomēr rokas nospieduma mērķis ir saprast, kā indivīdi un kopienas var paplašināt savas spējas veikt darbības, kas pozitīvi ietekmē mūsu planētu. Ekoloģiskā rokas nospieduma jēdzienam ir dažādas nozīmes, tostarp: • Mērīšanas rīks, lai noteiktu veikto darbību un mūsu darbības pozitīvo ietekmi • Simbols mūsu apņemšanās īstenot pozitīvu rīcību • Veids, kā sazināties ar tādu cilvēku kopienu, kuri ir apņēmušies nodrošināt ilgtspējīgu nākotni **6. darbība:** (15 min) - *Individuālais darbs: 2. darba lapa* 1. Paskaidrojiet skolēniem, ka viņi strādās pie sešām pozitīvas darbības jomām: transports, patēriņš, ūdens, pārtika, mājas un atkritumi. Veicot katru darbību, viņiem ir jāiekrāso ar vienu krāsu (piem., zaļu) tās rokas daļas, kas atbilst darbībām, kuras viņi pašlaik dara (vai ir darījuši), un ar citu krāsu (piemēram, zilu) tās daļas, kas atbilst darbības, ko viņi apņemas veikt nākotnē. Rezultātā katram skolēnam roka būs iekrāsota zaļā, zilā un, iespējams, arī baltā krāsā. Krāsainās rokas attēls atspoguļo ikviena unikālo vides rokas nospiedumu. 2. Kad skolēni ir izveidojuši savus roku nospiedumus, pārrunājiet, kāda pozitīva ietekme skolēniem jau ir un ko viņi vēlētos darīt nākotnē. 3. Sakārtojiet vides roku nospiedumus kā sienas displeju. **7. solis:** (20 min) **Laiks darbībai/secinājumi** Strādājot grupās, aiciniet skolēnus izdomāt 5 lietas, ko skola var darīt, lai samazinātu savu ietekmi uz vidi. Citā aktivitātē viņi var izveidot plakātu vai ekokodu, kas apraksta šīs lietas, kā arī to, kas ir vides pēdas nospiedums.
Atsauksmes	Skolēni tiek aicināti aizpildīt tabulu no 4. darblapas par vides pēdu un rokas nospiedumu.

Pielāgojumi	*Aprakstītās aktivitātes vislabāk darbojas vecuma diapazonā no 9 līdz 11 gadiem.* Izvēles aktivitātes ar nosacījumu, ka ir nepieciešami pielāgojumi skolēnu vecuma vai spēju dēļ: 1. Aiciniet savus skolēnus aizpildīt digitālo pēdas nospiedumu: https://www.igazsagosatmenet.hu/en/childrens-ecological-footprint-calculator/ (pieejams tikai angļu valodā) 2. To pašu darbību varētu veikt klasē. Studentiem tiek izsniegta IAC3 Questionnaire kopija un viņi stāv rindā. Skolotājs izlasa pa vienam jautājumam – skolēni atzīmē savas atbildes uz izdrukātās anketas un veic nepieciešamos soļus uz priekšu. Kad visi jautājumi ir izlasīti, skolēni var novērot, kur viņi atrodas. * Pēc izvēles: skolēni var apkopot savus rezultātus vai nu klasē, vai mājās kopā ar vecākiem. Aprēķinu var veikt divos veidos. Pirmā iespēja ir aprēķināt atbilstošos punktus, kas ir parādīti tieši blakus soļiem. Rezultāts ir ekoloģiskā pēda. 2. iespēja ir aprēķināt soļu skaitu un reizināt ar 10, lai iegūtu gala rezultātu, kas ir ekoloģiskā pēda. Skolotājs izskaidro skaitļu nozīmi un ļauj skolēniem salīdzināt savus rezultātus ar pasaules vidējo. Lai iegūtu rezultātus, lūdzu, konsultējieties ar p. 26. Rokasgrāmata rīcībai pret klimata pārmaiņām 3. Saistiet jēdzienu Vides pēda ar jēdzienu Zemes pārsniegšanas diena! Zinātnieki un vecākie studenti terminu "vides pēda" lieto, lai nozīmētu vairāk — viņiem vides pēda burtiski ir zemes platība (hektāros), kas nepieciešama, lai mēs varētu dzīvot tā, kā mēs to darām. Jo vairāk Zemes resursu jūs izmantojat, jo vairāk hektāru zemes jūs teorētiski izmantojat. 4. Izpētiet un salīdziniet dažādu valstu pēdas 3. darblapa Jaunākie skolēni varēja izgriezt roku nospiedumus un katru reizi, kad viņi kaut ko dara planētas labā, viņi varēja to pielīmēt un izveidot *labu darbību koku* .
Skolotāja prasmes	1. Komunikācija - klausīšanās un pielāgošanās spēja - tēma ir interesanta, bet sarežģīta. Skolēni var uzdot daudz jautājumu vai arī sākumā viņiem var būt atšķirīgs viedoklis un izpratne, tāpēc skolotājam ir jābūt gatavam pielāgoties un risināt viņu vajadzības. - radošums - materiālu prezentēšana un studentu iesaistīšana diskusijās. 2. Kritiskā domāšana - ātri atbildiet uz skolēnu jautājumiem - nepareizu atbilžu nav, bet skolotājam ir jāpaskaidro problēmas būtība. - rediģēt stundu plānus un izveidot jaunus, izmantojot adaptācijas piezīmes. 3. Pacietība - pārskatot materiālus un informāciju par tēmu ar skolēniem, kuriem ir grūtības izpildīt uzdevumus vai kuriem ir atšķirīgs redzējums vai viedoklis. 4. Entuziasms ir ļoti svarīgs, prezentējot tēmu. *Ja skolotājs ir kaislīgs ekoloģisko ideju piekritējs, tad piedāvātās aktivitātes un iespējamā adaptācija novedīs pie* pozitīvas rīcības un aktīvu dabas mīļotāju un sargātāju kopienas audzināšanas.
Digitālie resursi	Izskaidrots ekoloģiskās pēdas nospiedums https://www.youtube.com/watch?v=fACkb2u1ULY Darba lapa1 Darba lapa2 Darba lapa3 Darba lapa4

eco-civic awareness project

12

EKO izpratnes tēmas / E.B5 Trīs nozares: transports, enerģija un pārtika.

Izstrādāja	FEE
Ilgums	80
Enerģētiķi	 50 - Izvēlies savu! Visi skolēni stāv kolonnā viens aiz otra. Skolotājs skolēniem izsaka piedāvājumu: "Zero waste vai dārzkopība?". Tie skolēni, kuri atbalsta kustību "Zero Waste", iet pa labi, bet tie, kas aizraujas ar dārzkopību, iet pa kreisi. Pēc tam skolotājs uzaicina vienu vai divus skolēnus paskaidrot, kāpēc viņi izdarīja šādu izvēli. Pēc paskaidrojumu sniegšanas visi atkal veido kolonnu. Skolotājs uzdod nākamo jautājumu, un skolēni atkal izdara savu izvēli un nostājas attiecīgajā pusē. Citas iespējas: Ēdienu gatavošanas vai dārzkopības klase? Garšaugu dārzkopība vai dārzeņu dārzkopība? Iestādīt koku vai ierīkot putnu barotavu? Ar privāto automašīnu vai sabiedrisko transportu? Pastaiga dabā vai braukt ar velosipēdu? Vai rīkot drēbju maiņas darījumu vai izveidot apkārtnes komposta tvertni? Iepirkties vairumā vai iepirkties vietējā zemnieku tirgū? Vai pirkt lietotu apģērbu vai jaunu ilgtspējīgu apģērbu?
Relaksējošie vingrinājumi	49 - Elpošanas vingrinājums "Plauksta" Ar labās rokas rādītājpirkstu sāciet vilkt no kreisās rokas īkšķa apakšas līdz īkšķa galam (elpa tiek ievilkta paralēli), tad turpiniet vilkt pirkstu pa īkšķi (izelpot), turpiniet, līdz visi pirksti ir pārklāti. Tad viņi maina rokas un pārvelk kreisās rokas rādītājpirkstu pār labās rokas pirkstu. Ieelpojiet, velkot (braucot) pirkstu uz augšu, izelpojiet, velkot uz leju.
Mērķi	Izprotiet, kā trīs galvenās jomas – lauksaimniecība/pārtika, transports un enerģijas patēriņš – ietekmē klimata pārmaiņas. Apņemieties ievērot ieradumu samazināt cilvēka ietekmi uz klimata pārmaiņām.

	24 attēlu kartītes ar cilvēka darbību; biļetes ar jautājumiem klasesbiedriem; informācija skolēniem "Kā samazināt ietekmi uz klimata pārmaiņām" katrā jomā – pārtika, enerģētika, transports.
Sagatavošana	Ievietojiet piezīmes 3 dažādās krāsās A4 balta papīra loksnes; pildspalva vai zīmulis; krāsojamie zīmuļi; līme;

Darba plūsma 1. darbība (10 minūtes)

Sāciet stundu, pajautājot skolēniem, ko viņi zina par klimata pārmaiņām.

Paskaidrojiet, ka klimata pārmaiņas ir krasas ilgtermiņa izmaiņas vidējos laikapstākļos, kas ir definējuši Zemes lokālo, reģionālo un globālo klimatu, kas ietekmē visu Zemi un tās iedzīvotājus. Paskaidrojiet, ka mēs iepazīstināsim ar video par klimata pārmaiņām un to, kā tās ir ietekmējušas Zemi pēdējo 30 gadu laikā.

Skolotājs atskaņo video: https://www.youtube.com/watch?v=uFILDcppwpI .

Pēc video noskatīšanās skolotāja aicina skolēnus veikt pirmo uzdevumu darba burtnīcā, kur skolēniem ir jāpieraksta video redzamās izmaiņas dabā un jāizkrāso dabas procesi, kas tās varēja izraisīt.

2. darbība (5 minūtes)

Skolotāja skaidro, ka šādas pārvērtības izraisa klimata pārmaiņas. Kā mēs visi zinām, klimata pārmaiņas izraisa cilvēka darbība. Uz tāfeles uzrakstīti 3 vārdi: "pārtika", "transports", "enerģija". Skolotājs var palaist garām dažus burtus un lūgt studentiem uzminēt vārdus uz tāfeles. Pēc aktivitātes pabeigšanas pārrunājiet ar klasi, kā katrs no vārdiem ("pārtika", "transports", "enerģija") varētu būt saistīts ar klimata pārmaiņām. Lūdziet skolēnus sagrupēt 3. uzdevuma darbību piemērus grupās: pārtika, transports un enerģija.

3. darbība (6 minūtes)

Skolotāja informē klasi, ka ap klasi ir izvietotas 24 izdrukājamas cilvēka darbību kartītes. Skolēniem tiek lūgts pārvietoties un meklēt šīs kartes. Skolotājs skaidro, ka, ja kartīte tiek atrasta, skolēniem jāanalizē izdrukājamās kartītes, jāapraksta cilvēka darbības un jāklasificē planētai pozitīvas vai negatīvas. Beidzot skolēni tos saista ar pārtiku, transportu vai enerģiju.

Šīs aktivitātes beigās klase ir apkopojusi un sagrupējusi dažādus klimata pārmaiņu cēloņus.

3. darbība (15 minūtes)

Lūdziet studentus piedalīties aktivitātē "Cilvēki runā", lai iesaistītos diskusijās par klimata pārmaiņu risinājumiem, uzdodot iepriekš uzdotus jautājumus par pārtiku, transportu un enerģiju.

Skolotājs lūdz katram skolēnam uzzīmēt vienu iepriekš izgrieztu lapu ar jautājumiem par pārtikas (2.pielikums), transporta un enerģijas ietekmi uz klimatu un pēc tam iepazīstina ar turpmākiem norādījumiem:

a. 10 minūšu laikā skolēni uzdod savus jautājumus pieciem klasesbiedriem, mudinot sniegt pārdomātas atbildes par risinājumiem. Atbildes ir uzrakstītas tajā pašā lapā, kur ir jautājums.

b. Pēc piecām minūtēm studenti tiek aicināti atrast savu grupu, pamatojoties uz grupas numuru, kas norādīts viņu jautājumu lapas stūrī. Grupas veido skolēni, kuri ir uzzīmējuši jautājumus par vienu un to pašu tēmu (transports, pārtika vai enerģija) un kuriem ir vienāds grupas numurs (3 grupas katrā tēmā).

c. Katrā grupā skolēniem ir jāapspriež atbildes un jānosaka darbības, kas jau tiek īstenotas, lai mazinātu klimata pārmaiņas. Šīs darbības ir iezīmētas zaļā krāsā. Darbības, kas vēl netiek īstenotas, ir iezīmētas sarkanā krāsā.

4. darbība (5 minūtes):

Apspriediet pašreizējos centienus cīnīties pret klimata pārmaiņām un identificējiet jomas, kurās ir vajadzīgi uzlabojumi. Studenti tiek aicināti atbildēt uz 3 jautājumiem, pamatojoties uz viņu diskusiju:

1. Kādas cilvēka darbības izraisa klimata pārmaiņas?
2. Ko cilvēki dara, lai samazinātu savu ietekmi uz klimata pārmaiņām?
3. Kas cilvēkiem būtu jādara vairāk, lai mazinātu klimata pārmaiņas?

Katra grupa saņem 3-6 zīmītes dažādās krāsās. Uz katra ieraksta ir piezīmes, ka studentiem ir jāpieraksta atbildes uz uzdotajiem jautājumiem. Pēc tam visas atbildes tiek piespraustas pie sienas vai uz tāfeles.

	5. darbība (15 minūtes) Izmantojot klasesbiedru atbildes un papildu informāciju no sniegtajiem materiāliem, katrai grupai ir jāizstrādā 2-3 ieteikumi klasei/skolai vai sabiedrībai. Katrai grupai uz A4 lapas būs jāizstrādā plakāts, kurā parādītas darbības, ko indivīdi var veikt savā ikdienas dzīvē, lai cīnītos pret klimata pārmaiņām. Šīm darbībām ir jāatbilst grupai piešķirtajai tēmai (transports, enerģija vai pārtika). Katrai grupai ir jābūt gatavai prezentēt klasei savu plakātu, izceļot ieteicamās darbības, lai aizsargātu Zemi no klimata pārmaiņām tai noteiktajā teritorijā. 6. darbība (10 minūtes): Skolotājs aicinās katru grupu izveidot plakātu galeriju ar ieteikumiem. Pēc tam grupas rotēs pa klasi, apmeklējot katru plakātu. Katrai grupai pie katra plakāta būs 1 minūte. Viņiem ir jāizlasa informācija un ieteikumi. Kad studenti rotē galerijā, viņiem jāapsver, kādus ieteikumus no citām grupām viņi varētu izvēlēties īstenot savā dzīvē. Viņiem tie jāieraksta 4. uzdevuma tabulā. 7. darbība (5 minūtes): Saistību sienas veidošana: Pēc galerijas katrs students saņem trīs mazus siluetus (norādīts 3. pielikumā). Pēc tam skolēniem būs jāizvēlas viens no ieteikumiem katrā tēmā, ko viņi varētu īstenot savā ikdienas dzīvē. Pēc tam viņi apmeklē izvēlētos plakātus un piestiprina savus siluetus konkrētajiem ieradumiem, kurus viņi apņemas ieviest savā ikdienas dzīvē. Tādējādi klasē tiek izveidota vizuāla "saistību siena".
Atsauksmes	Izejas biļetes: Stundas beigās nodrošiniet skolēniem līmlapiņas vai mazas papīra lapiņas. Palūdziet viņiem pierakstīt vienu lietu, ko viņi uzzināja par klimata pārmaiņām, un vienu ieteikumu uzlabojumiem. Tas ir ātrs un vienkāršs veids, kā iegūt tūlītējas atsauksmes.
Pielāgojumi	Ja nav laika prezentēt plakātus: A1 Skolēni var prezentēt atlikušos plakātus citās nodarbībās. A2. Šīs klases skolēniem tiek izdalīti 3 cilvēku siluети (atrodami pielikumā), kas viņiem jāpiestiprina pie ieradumiem uz plakāta, ko viņi varētu īstenot nākotnē. Rezultātā šī izveidotā siena kalpo kā apņemšanās siena arī citās klasēs.

Skolotāja prasmes	1. solis: Ievads klimata pārmaiņās Efektīva komunikācija: skaidri izskaidrojiet klimata pārmaiņu jēdzienu un to ilgtermiņa sekas. Mudiniet studentus analizēt videoklipā novērotās izmaiņas un saistīt tās ar plašākām vides problēmām. 2. darbība: cilvēku darbība un klimata pārmaiņas Aktīva mācīšanās: veiciniet diskusiju par to, kā pārtika, transports un enerģija var ietekmēt klimata pārmaiņas. 3. darbība. Klimata pārmaiņu cēloņu noteikšana Kritiskā domāšana: veiciniet kritisko domāšanu, aicinot studentus novērtēt dažādu cilvēku darbību ietekmi uz klimata pārmaiņām. 4. darbība: "Cilvēki runā" darbība Aktīvā klausīšanās: mudiniet studentus uzmanīgi klausīties savu klasesbiedru idejas un sniegt konstruktīvu atgriezenisko saiti. Veicināt komandas darbu un sadarbību starp studentiem savās grupās. 5. darbība. Plakātu un Galerijas pastaigu izveide Radošums: mudiniet studentus veidot vizuāli pievilcīgus un informatīvus plakātus. 6. solis: saistību siena Vizualizācija: izmantojiet saistību sienu, lai vizuāli attēlotu klases kolektīvo apņemšanos risināt klimata pārmaiņu problēmas.
Digitālie resursi	**Klimata pārmaiņu video:** 1. darbībā minēto videoklipu var atrast vietnē YouTube vai citās izglītības platformās. **Klimata pārmaiņu infografika:** Klimata pārmaiņu datu un tendenču vizuālos attēlojumus var atrast dažādās tīmekļa vietnēs, tostarp valsts aģentūrās, vides organizācijās un izglītības iestādēs. 24 izdrukājamas kartītes ar cilvēka darbībām Kartītes, lai apkopotu atbildes aktivitātē "Cilvēki runā". Darba lapa Silouettos

eco-civic awareness project

13

EKO izpratnes tēmas / E.B6 Elektroenerģijas lietošanas paradumu izpēte un rezultātu apkopošana

Izstrādāja	Foundation for Environmental Education
Ilgums	80
Enerģētiķi	12 - Ķermeņa pareizrakstība — ķermeņa ģeometriskās formas *1. iespēja* Skolotājs lūdz skolēnus uzrakstīt savus vārdus gaisā, izmantojot dažādas ķermeņa daļas, piemēram, izmantojot roku, kāju, mārciņu vai degunu utt. Pēc izvēles: ja laiks atļauj, skolotājs var lūgt klases audzēkņiem uzrakstīt dažus vārdus, kas attēlo burtus ar ķermeni. Studenti var sadarboties visi kopā vai izveidot dažādas grupas. *2. iespēja* Uzdevums: Uzzīmējiet gaisā ģeometrisku figūru, izmantojot dažādas ķermeņa daļas – rokas, kājas, elkoņus, degunus utt. *3. iespēja:* Uzdevums: Strādājiet grupās pa 2, 3 vai vairāk skolēniem, lai ar saviem ķermeņiem izveidotu ģeometrisku formu.
Relaksējošie vingrinājumi	13 - Ķermeņa masāža Skolēni stāv aplī: viņiem ir jāseko visām skolotāja kustībām un pašiem jāmasē. Skolotājs sāk masēt dažādas ķermeņa daļas, sākot no galvas līdz pēdām (labāk, ja tās novelk apavus). Skolotājs paskaidro, kā masāža jāveic, ja tā ir smalka vai enerģiskāka. *Pēc izvēles:* skolotājs var arī lūgt skolēniem masēt citu klasesbiedru.
Mērķi	Nodarbības beigās skolēni: 1. identificēt dažādus elektroenerģijas ražošanas veidus. 2. saprast, kā ikdienas darbībās tiek izmantota elektrība. 3. aprēķināt dažādu ierīču enerģijas patēriņu. 4. izstrādāt stratēģijas elektroenerģijas patēriņa samazināšanai savā ikdienas dzīvē.
Sagatavošana	Uzdevums mājās skolēniem: Veikt nedēļu ilgu pētījumu mājās par dažādu elektroierīču darbības laiku un enerģijas patēriņu. Materiāli: • Projektors un ekrāns • Tāfele vai diagrammu papīrs • Marķieri vai pildspalvas • Skolēnu darba burtnīcas ar datu ierakstīšanas tabulām un vietu piezīmju veikšanai • Krāsaini zīmuļi vai marķieri (pēc izvēles) • Piekļuve internetam videoklipiem (pēc izvēles) • Plakātu, prezentāciju vai infografiku (drukātu vai digitālu) piemēri

Darba plūsma 1. darbība (5 minūtes)

Īsi pārrunājiet ar skolēniem elektrības nozīmi mūsu ikdienas dzīvē. Lūdziet viņus nosaukt dažas ierīces vai ierīces, kuras viņi izmanto, kam nepieciešama elektrība.

Ievada video (pēc izvēles — 5 minūtes):

Ja ir pieejams internets, parādiet īsu videoklipu (2-3 minūtes) par vienu elektroenerģijas ražošanas veidu (piemēram, hidroelektrostaciju, vēja enerģiju).

Īsi pārrunājiet video un izceliet, kā šī metode tiek izmantota elektrības radīšanai.

2. darbība (5 minūtes)

Parādiet uz tāfeles attēlu, kurā attēloti dažādi elektroenerģijas ražošanas veidi (piem., spēkstacija, vēja turbīnas, saules paneļi).

Pārrunājiet šos jautājumus ar studentiem:

1. "Cik enerģijas ražošanas veidu jūs varat redzēt attēlā?"
2. "Kurus no šiem enerģijas avotiem esat redzējis savā apkārtnē? Kā, jūsuprāt, šis enerģijas ražošanas veids varētu ietekmēt vidi?"

3. darbība (10 minūtes)

Spēle "Kā es varu izmantot elektrību?" un ikdienas elektrības lietošanas paradumu apspriešana.

Sadaliet skolēnus grupās pa 3. Katrā kārtā viens skolēns sāk, aprakstot savu iepriekšējās dienas rutīnu (piem., "Es pamodos 7:00").

Pārējie divi skolēni uzmanīgi klausās. Kad viņi dzird kaut ko, kas saistīts ar elektrības lietošanu, viņi kliedz "Stop!"

Trešais skolēns ieraksta šo darbību darba burtnīcā (piem., "Pamodos - ieslēdza gaismu").

Pēc dažām kārtām katra grupa izveido sarakstu ar visiem veidiem, kā elektrība tika izmantota scenārijos.

Kad katra grupa ir izveidojusi savu sarakstu, lūdziet to kopīgot. Nodarbības laikā uz tāfeles vai diagrammas papīra izveidojiet galveno sarakstu ar visiem veidiem, kā elektrība tiek izmantota katru dienu.

Pārrunājiet, vai tas šķiet liels vai mazs elektroenerģijas patēriņš.

Pajautājiet studentiem: "Vai jūs varētu no kaut kā atteikties? Kāpēc vai kāpēc ne? Vai tas būtu viegli?"

Vadi diskusiju par veidiem, kā samazināt elektroenerģijas patēriņu, būtiski neietekmējot ikdienas dzīvi.

4. darbība (15 minūtes)

Iepazīstieties ar pētījuma datiem: īsi paskaidrojiet, ka skolēni izmantos savus pētījumus par dažādu ierīču darbības laiku, lai aprēķinātu enerģijas patēriņu.

Aprēķini: palīdziet skolēniem veikt šādus aprēķinus savās darbgrāmatās:

Darbības laiks dienā: (ikdienas lietošanas laiks stundās) x (izmantoto dienu skaits nedēļā)

Ikdienas elektroenerģijas patēriņš: (darba laiks dienā) x (ierīces jauda)

Nedēļas elektroenerģijas patēriņš: (ikdienas elektroenerģijas patēriņš) x (izmantoto dienu skaits nedēļā)

Paredzamās izmaksas: (nedēļas elektroenerģijas patēriņš) x (elektrības maksa par vienību) [Skolotājam ir jāsniedz informācija par aktuālajām elektrības izmaksām vai skolēniem jājautā vecākiem par vienas kilovatstundas izmaksām.]

5. darbība (5 minūtes)

	Grupu darbs: atkal sadaliet skolēnus grupās pa 3. Uzdodiet skolēniem prāta vētru un pierakstīt 8 ieteikumus elektroenerģijas patēriņa samazināšanai savā ikdienā. Mudiniet viņus apsvērt stratēģijas, kā samazināt ierīču lietošanas laiku, izmantot energoefektīvas alternatīvas un pieņemt labākus ieradumus. 6. darbība (25 minūtes): Projektu atlase: studenti izvēlas, vai izveidot plakātu, prezentāciju vai īsu video (pēc izvēles), lai parādītu savus ieteikumus elektroenerģijas patēriņa samazināšanai. Nodrošiniet studentiem piekļuvi ieteiktajiem resursiem (plakātu, prezentāciju, infografiku piemēriem) vai citiem piemērotiem tiešsaistes resursiem, lai vadītu viņu radošo procesu. Studenti strādā savās grupās, lai izveidotu izvēlēto multivides formātu, iekļaujot viņu ieteikumus un atbilstošus vizuālos materiālus. 7. darbība (10 minūtes): Katra grupa izliek savus darbus pie sienas. Visas grupas drīzumā prezentēs savus plakātus. 8. darbība (5 minūtes): Katrs skolēns savās darba burtnīcās no klases priekšlikumiem vai savas grupas ieteikumiem izvēlas 1-3 paradumus, ko reāli var ieviest savā ikdienā, lai samazinātu elektroenerģijas patēriņu. Studenti var īsi uzrakstīt vienu vai divus teikumus, paskaidrojot savu izvēli un to, kāpēc tā ir svarīga.
Atsauksmes	Īsi apkopojiet nodarbības galvenos punktus, tostarp dažādus elektroenerģijas ražošanas veidus, atbildīgas elektroenerģijas izmantošanas nozīmi un stratēģijas patēriņa samazināšanai. Mudiniet skolēnus turpināt domāt par veidiem, kā taupīt elektroenerģiju ārpus klases, un dalīties savos izvēlētajos ieradumos ar savām ģimenēm.
Pielāgojumi	**A1.** Progresīviem studentiem nodrošināt papildu pētījumu iespējas par konkrētiem elektroenerģijas ražošanas veidiem vai dažādu metožu ietekmi uz vidi. **A2.** Studentiem, kuriem ir grūtības, piedāvājiet modificētas aprēķinu versijas vai sniedziet atbalstu grupu aktivitāšu laikā.

Skolotāja prasmes	1. darbība: ievads Efektīva komunikācija: skaidri izskaidrojiet elektrības nozīmi un iesaistiet skolēnus diskusijā. Izmantojiet video vai attēlus, lai uzlabotu izpratni un interesi. 2. darbība: attēla analīze Aptaujas metodes: uzdodiet pārdomas rosinošus jautājumus, lai stimulētu kritisko domāšanu un diskusiju. 3. solis: spēle un diskusija Veicināšana: vadiet spēli un diskusiju, nodrošinot, ka visi piedalās. 4. darbība: aprēķini Matemātiskās prasmes: skaidri parādiet un vadiet studentus veikt aprēķinus. Palīdziet skolēniem saprast un pareizi lietot formulas. 5. solis: Grupu darbs Radošums: mudiniet studentus domāt radoši un nākt klajā ar novatoriskiem ieteikumiem. 6. darbība: projekta izveide Atsauksmes: sniedziet konstruktīvu atgriezenisko saiti un norādījumus izveides procesā. 7. darbība: prezentācijas un pastaiga galerijā Publiskā uzstāšanās: palīdziet skolēniem attīstīt pārliecību, prezentējot savu darbu. Mudiniet studentus novērtēt un mācīties no citu grupu prezentācijām. 8. solis: personīga apņemšanās Pārdomas: virziet studentus pārdomām par viņu izvēli un viņu darbību iespējamo ietekmi. Palīdziet skolēniem izvirzīt reālus un sasniedzamus mērķus elektroenerģijas patēriņa samazināšanai.
Digitālie resursi	Kā samazināt elektroenerģijas patēriņu:https://www.elektrum.lv/lv/majai/energoefektivitate/ka-atri-samazinat-energijas-paterinu/

eco-civic awareness project

14

EKO izpratnes tēmas / E.C1 Trīs R: samaziniet, izmantojiet atkārtoti, pārstrādājiet

Izstrādāja	Antalya Directorate Of Education
Ilgums	60
Enerģētiķi	12 - Ķermeņa pareizrakstība — ķermeņa ģeometriskās formas *1. iespēja* Skolotājs lūdz skolēnus uzrakstīt savus vārdus gaisā, izmantojot dažādas ķermeņa daļas, piemēram, izmantojot roku, kāju, mārciņu vai degunu utt. Pēc izvēles: ja laiks atļauj, skolotājs var lūgt klases audzēkņiem uzrakstīt dažus vārdus, kas attēlo burtus ar ķermeni. Studenti var sadarboties visi kopā vai izveidot dažādas grupas. *2. iespēja* Uzdevums: Uzzīmējiet gaisā ģeometrisku figūru, izmantojot dažādas ķermeņa daļas – rokas, kājas, elkoņus, degunus utt. *3. iespēja:* Uzdevums: Strādājiet grupās pa 2, 3 vai vairāk skolēniem, lai ar saviem ķermeņiem izveidotu ģeometrisku formu.
Relaksējošie vingrinājumi	13 - Ķermeņa masāža Skolēni stāv aplī: viņiem ir jāseko visām skolotāja kustībām un pašiem jāmasē. Skolotājs sāk masēt dažādas ķermeņa daļas, sākot no galvas līdz pēdām (labāk, ja tās novelk apavus). Skolotājs paskaidro, kā masāža jāveic, ja tā ir smalka vai enerģiskāka. *Pēc izvēles:* skolotājs var arī lūgt skolēniem masēt citu klasesbiedru.
Mērķi	- Studenti varēs sniegt piemērus par samazināšanu, atkārtotu izmantošanu un pārstrādi. - Studenti varēs izskaidrot ieguvumus no samazināšanas, atkārtotas izmantošanas un pārstrādes. - Studenti varēs izveidot 3-6 attēlus, izmantojot mediju pēc savas izvēles
Sagatavošana	**Materiāli:** Pārstrādājami materiāli (papīrs, plastmasa, stikls utt.), Žurnāli attēlu izgriešanai, Šķēres, līme un celtniecības papīrs, Tvertnes vai kastes pārstrādājamo materiālu šķirošanai - papīrs, plastmasas pudeles, alumīnija kannas, stikla burkas, veci apģērbi, atkārtoti lietojami iepirkumu maisiņi (atkārtoti lietojami) un vienreiz lietojami plastmasas priekšmeti, piemēram, salmiņi vai putupolistirola trauki **Izdrukas:** 2.pielikums , 3.pielikums

1. darbība (10 min): ievads

1. Ievadiet tēmu, norādot, ka klase uzzinās par kaut ko svarīgu planētai.
2. Pajautājiet studentiem, vai viņi ir dzirdējuši par trim R: samaziniet, izmantojiet atkārtoti un pārstrādājiet.
3. Paskaidrojiet, ka šie ir vienkārši veidi, kā palīdzēt rūpēties par Zemi.
4. Definējiet katru jēdzienu:
    - Samazināt: izmantojiet mazāk kaut ko, lai radītu mazāk atkritumu.
    - Atkārtota izmantošana: jaunu veidu atrašana, kā lietas izmantot, nevis izmest.
    - Pārstrādājiet: pārvēršiet vecās lietas jaunās, apstrādājot tās.
5. Parādiet 1. pielikuma vizuālos piemērus, kas ilustrē Trīs Rs.
6. Īsi pārrunājiet katru vizuālo attēlu.
7. Izdalīt skolēniem 4.pielikumu .
8. Uzdodiet studentiem izgriezt katru attēlu un ievietot to attiecīgajā kategorijā.

2. darbība (20 min): Trīs R identificēšana

1. Iepazīstiniet ar grupu darbu, aicinot studentus padomāt par veidiem, kā savā ikdienas dzīvē praktizēt samazināšanu, atkārtotu izmantošanu un pārstrādi.
2. Sadaliet klasi trīs grupās un katrai grupai piešķiriet vienu no trim Rs.
3. Uzdodiet katrai grupai izdomāt piemērus, kā viņi var praktizēt sev piešķirto R ikdienas dzīvē.
4. Palūdziet katrai grupai klasei prezentēt savas idejas.
5. Katrai grupai izdaliet 2. pielikumu .
6. Uzdodiet studentiem izpildīt uzdevumus, kas saistīti ar viņiem piešķirto R.
7. Ļaujiet katrai grupai prezentēt savus piemērus un izpildītos uzdevumus.

3. darbība : šķirošanas spēle (20 minūtes)

1. Iepazīstieties ar šķirošanas spēli, lai pārbaudītu izpratni par pārstrādi.
2. Izskaidrojiet šķirošanas spēles noteikumus.
3. Nodrošiniet studentiem otrreiz pārstrādājamu un nepārstrādājamu materiālu sajaukumu. studentiem. Piemēri var būt papīrs, plastmasas pudeles, alumīnija kannas, stikla burkas (pārstrādājami), veci apģērbi, atkārtoti lietojami iepirkumu maisiņi (atkārtoti lietojami) un vienreiz lietojami plastmasas priekšmeti, piemēram, salmiņi vai putupolistirola konteineri (samazināts).
4. Uzdodiet studentiem strādāt kopā, lai sašķirotu materiālus atbilstošās tvertnēs (pārstrādājamās, atkārtoti lietojamās un samazināmās).
5. Izdaliet 3. pielikumu katrai grupai pārskatīšanai.

Darba plūsma

4. darbība: amatniecības laiks (15 min)

1. Iepazīstiniet ar amatniecības aktivitāti, kurā skolēni veidos plakātus, kas ilustrē Trīs Rs.
2. Paskaidrojiet, ka studenti var izvēlēties izveidot plakātu katram R (samazināt, atkārtoti izmantot, pārstrādāt) atsevišķi vai vienu plakātu, kas aptver visus trīs.
3. Norādiet studentiem, ka katram plakātam ir vizuāli jāpaskaidro izvēlētā R nozīme un kā to var izmantot ikdienas dzīvē.
4. Izplatiet materiālus un dodiet studentiem laiku savu plakātu izveidošanai.
5. Lūdziet studentus izlikt savus plakātus telpā.
6. Dodiet studentiem laiku pastaigāties un apskatīt viens otra darbus.

6. darbība (10 min): reālās dzīves lietojumprogrammas

1. Pārrunājiet, kā skolēni var pielietot Trīs Rs savā ikdienas dzīvē.
2. Vadiet diskusiju ar šādiem punktiem:
    - Kā mēs varam samazināt atkritumu daudzumu mājās un skolā?
    - Kādi ir daži radoši veidi, kā priekšmetus izmantot atkārtoti, nevis izmest?
    - Kāpēc otrreizēja pārstrāde ir svarīga, un kādus priekšmetus mēs varam pārstrādāt?

7. solis (5 min): Secinājums un pārdomas

1. Apkopojiet stundas galvenos punktus, izmantojot 1. pielikumu .
2. Nostipriniet trīs R jēdzienu: samaziniet, izmantojiet atkārtoti, pārstrādājiet.

Mudiniet studentus pastāstīt par vienu lietu, ko viņi darīs citādi, lai palīdzētu videi.

Atsauksmes	• Jautājumu piemērs: -Kāda bija tava mīļākā daļa no šodienas nodarbības? -Ko jaunu jūs uzzinājāt par samazināšanu, atkārtotu izmantošanu un pārstrādi? - Vai jums bija kaut kas grūti saprotams?
Pielāgojumi	- 4. darbībā skolēni, kuri nevēlas zīmēt, var izmantot no žurnāliem izgrieztus attēlus, lai izveidotu savus plakātus.
Skolotāja prasmes	*Ievads* : iesaistiet studentus ar aizraujošu ievadu un sagatavojiet pamatu, lai uzzinātu par Trīs Rs. (1. darbība) *Iesaistīšanās* : skolēnu intereses un uzmanības piesaistīšana no stundas sākuma. (1. darbība) Jēdzienu skaidrošana: skaidru definīciju un skaidrojumu sniegšana par samazināšanu, atkārtotu izmantošanu un pārstrādi, izmantojot vienkāršu valodu un vizuālos materiālus. (1. darbība) Paskaidrojums: jānodrošina, lai skolēni skaidri saprastu samazināšanas, atkārtotas izmantošanas un pārstrādes nozīmi. (1. darbība) Grupu darbs: grupu diskusiju un aktivitāšu veicināšana, kurās studenti sadarbojas, lai radītu piemērus un idejas. (2. darbība) *Sadarbība* : komandas darba un kooperatīvas mācīšanās veicināšana studentu vidū. (2. darbība) *Praktiska darbība* : šķirošanas spēles vadīšana ar materiāliem, lai praktiski nostiprinātu izpratni par pārstrādes jēdzieniem. (3. darbība) *Uz aktivitātēm balstīta mācīšanās* : skolēnu iesaistīšana praktiskās aktivitātēs, lai uzlabotu izpratni un zināšanu pielietošanu. (3. darbība) *Pārdomas un pielietojums* : apspriežot trīs Rs pielietojumus reālajā dzīvē un mudinot studentus pārdomāt savu praksi. Mudināt studentus kritiski domāt par to, kā viņi var pielietot apgūto savā ikdienas dzīvē. (6. darbība, 7. darbība)
Digitālie resursi	1.pielikums 2.pielikums 3.pielikums 4.pielikums

15

EKO izpratnes tēmas / E.C2 Piesārņojuma izpratne

Izstrādāja	Antalya Directorate Of Education
Ilgums	60
Enerģētiķi	 15 - Zvēru ceļojums Skolotājs liek klasei klusībā domāt par dzīvnieku. Pēc tam viņš/viņa pastāsta grupai, ka viņiem ir jāsakārtojas uz līnijas no lielākajiem līdz mazākajiem dzīvniekiem. Grupas dalībnieki var izteikt tikai žestus un sava dzīvnieka troksni. Pēc tam, kad viņi ir pabeiguši, skolotājs lūdz skolēnus nosaukt dzīvnieku, kuram viņiem vajadzēja būt, lai redzētu, vai secība ir pareiza.
Relaksējošie vingrinājumi	 18 - Atbrīvo vietu! Dalībniekiem tiek lūgts pacelt rokas ar plaukstām uz augšu, iedomājoties, ka viņi spiež uz augšu griestus, un viņiem tiek lūgts izdarīt daudz spēka šajā virzienā, lai palielinātu telpas telpu, kurā viņi atrodas. Tad viņiem tiek lūgts pagriezt rokas uz leju ar plaukstām uz leju, domājot, ka viņi spiež uz leju pa grīdu. Viņiem tiek lūgts atstumt sienas, pagriežot kreiso roku un plaukstu pret sienu kreisajā pusē un labo roku un plaukstu pret sienu, kas atrodas labajā pusē.
Mērķi	-Skolēns zinās piesārņojuma nozīmi un cēloņus -Skolēni varēs uzzināt, kāda ir piesārņojuma padomu atšķirība un kā to apturēt
Sagatavošana	**Materiāli:** darba lapas **Klases iekārtojums:** klasisks dizains **Izdrukas:** 3.pielikums , 4.pielikums , 5.pielikums , 6.pielikums

Darba plūsma

1. darbība : ievads un skolēnu ievade (15 minūtes)

-Uzrakstiet uz tāfeles "Piesārņojums" un pajautājiet skolēniem, ko viņi par to zina.

-Aiciniet studentus dalīties tajā, ko viņi zina par piesārņojumu, pat ja tas ir tikai vārds vai ideja. Uzrakstiet uz tāfeles visus studentu ieguldījumus.

-Apkopojiet viņu atbildes un precizējiet piesārņojuma jēdzienu: Paskaidrojiet, ka piesārņojums ir tad, kad mūsu vidē nonāk kaitīgas vai toksiskas vielas, kas rada kaitējumu gaisam, ūdenim un augsnei un ietekmē dzīvo organismu, tostarp cilvēku, veselību.

2. darbība (5 min.): Diskusija

- Īsi pārrunājiet, kāpēc piesārņojums ir problēma un kā tas ietekmē vidi un dzīvās būtnes.

3. solis (5 min.): Piesārņojuma veidi

- Skolotājs iepazīstina ar dažādiem piesārņojuma veidiem (gaiss, ūdens, augsne, troksnis), izmantojot vienkāršus terminus. (Uzskates līdzekļus skatīt 1. pielikumā).

4. solis (10 min.): **Gaisa piesārņojums**

- Uzdodiet studentiem piedalīties, skaidrojot terminu un ar gaisa piesārņojumu saistītos cēloņus.
- Definīcija: *Gaisa piesārņojums ir kaitīgu vielu klātbūtne gaisā.*
- Palūdziet studentiem sniegt piemērus par gaisa piesārņotājiem un, atbildot, uzrakstiet savas atbildes uz tāfeles.
- Apkopojiet atbildes (un pievienojiet jaunas, ja nepieciešams): Gaisa piesārņotāji - izplūdes gāzes, rūpnieciskie dūmi, dažas lauksaimniecības ķimikālijas.
- Sniedziet dziļāku skaidrojumu par gaisa piesārņojuma cēloņiem — fosilā kurināmā dedzināšana, rūpnieciskās darbības un mehāniskie transportlīdzekļi ir galvenie avoti.
- Studentu iesaistīšanās (diskusija un prāta vētra) – Ko jūs domājat par automašīnas izmantošanu? Kādas ir alternatīvas transporta metodes? Apspriediet sabiedriskā transporta izmantošanu vai braukšanu ar velosipēdu, nevis brauksiet ar automašīnu?
- Izdaliet skolēniem 4. pielikumu , kurā ir tēmas kopsavilkums.

7. solis (10 min.): **Ūdens piesārņojums**

- Uzdodiet studentiem piedalīties, skaidrojot terminu un iemeslus, kas saistīti ar ūdens piesārņojumu.
- Definīcija: *Ūdens piesārņojums ir ūdenstilpņu, piemēram, upju, ezeru un okeānu, piesārņojums.*
- Prāta vētra *: kas var izraisīt ūdens piesārņojumu?* Uzrakstiet studentu atbildes uz tāfeles, kad viņi atbild.
- Apkopojiet atbildes (un pievienojiet jaunas, ja nepieciešams): ūdens piesārņotāji, rūpnieciskie atkritumi, plastmasas pakaiši un lauksaimniecības noteces var piesārņot ūdeni.
- Sniedziet dziļāku skaidrojumu par gaisa piesārņojuma cēloņiem — *rūpnieciskie atkritumi ir viens no galvenajiem avotiem. Rūpnīcas bieži izgāž kaitīgās ķīmiskās vielas tuvējos ūdenstilpēs.*
- Studentu iesaistīšanās (diskusija un prāta vētra): *kas, jūsuprāt, notiek, kad šīs ķīmiskās vielas nonāk mūsu ūdens apgādē? "Vai plastmasas atkritumi ir kaitīgi? Kāpēc? (plastmasa ir kaitīga ūdens organismiem; plastmasa var sadalīties sīkās daļiņās, ko sauc par mikroplastmasu, kuras norij jūras dzīvnieki un var nodarīt nopietnu kaitējumu.)*
- Izdaliet skolēniem 3. pielikumu , kurā ir tēmas kopsavilkums.

6. solis (10 min.): Augsnes piesārņojums

- Uzdodiet studentiem piedalīties, skaidrojot terminu un iemeslus, kas saistīti ar augsnes piesārņojumu.
- Definīcija: *augsnes piesārņojums attiecas uz augsnes piesārņojumu ar kaitīgām vielām.*
- Prāta vētra *: kas var izraisīt augsnes piesārņojumu?* Uzrakstiet studentu atbildes uz tāfeles, kad viņi atbild.
- Apkopojiet atbildes (un pievienojiet jaunas, ja nepieciešams): *Rūpnieciskie atkritumi, lauksaimniecības ķimikālijas, piemēram, pesticīdi un mēslojums, un sadzīves atkritumi var veicināt augsnes piesārņojumu."*
- Sniedziet dziļāku skaidrojumu par augsnes piesārņojuma cēloņiem: I *rūpnieciskie atkritumi bieži satur toksiskas ķīmiskas vielas, kas var iesūkties augsnē.*

- Studentu iesaistīšanās (diskusija un prāta vētra): *kas notiek ar augiem un dzīvniekiem, kad augsnē ir toksīni? Kā ar lauksaimniecības ķimikālijām? Kā pesticīdi un mēslojums ietekmē augsni un tajā dzīvojošos organismus? (Ķīmiskās vielas var iznīcināt labvēlīgos mikroorganismus augsnē un apgrūtināt augu augšanu. Tās var arī piesārņot pārtiku, ko mēs ēdam.)*
- Izdaliet skolēniem 6. pielikumu , kurā ir tēmas kopsavilkums.

7. darbība (10 min.): Trokšņa piesārņojums

- Uzdodiet studentiem piedalīties, skaidrojot terminu un iemeslus, kas saistīti ar ūdens piesārņojumu.
- Definīcija: *trokšņa piesārņojums attiecas uz kaitīgu vai pārmērīgu troksni, kas traucē normālu vidi.*
- Prāta vētra: *Trokšņa piesārņojuma piemēri.* Uzrakstiet studentu atbildes uz tāfeles, kad viņi atbild. Ja nepieciešams, apstipriniet un pievienojiet papildu piemērus: *satiksmes radītais troksnis, būvlaukumi, skaļa mūzika un rūpnieciskās darbības.*
- Prāta vētra: *kā pārmērīgs troksnis ietekmē cilvēkus un dzīvniekus? (studenti dalās personīgajā pieredzē)*
- Diskusija: *Kā mēs varam samazināt trokšņa piesārņojumu mūsu ikdienas dzīvē?* Apkopojiet atbildes (un pievienojiet jaunas idejas, ja nepieciešams): *samaziniet klausāmās mūzikas skaļumu, izmantojiet ausu aizsarglīdzekļus vai iestājieties par klusākām ielām un darba vietām.*

8. solis (10 min.): Piesārņojuma ietekme uz mūsu veselību un vidi

- Prāta vētra: *piesārņojuma ietekme uz mūsu vidi un veselību.*
- Iespējamās atbildes: *gaisa piesārņojums var izraisīt elpošanas problēmas, ūdens piesārņojums var piesārņot dzeramo ūdeni, un augsnes piesārņojums var ietekmēt pārtikas nekaitīgumu.*
- Uzsveriet cilvēku lomu piesārņojuma izraisīšanā un mazināšanā: *Cilvēku darbības veicina piesārņojumu. Piemēram, braukšana ar automašīnām, plastmasas izstrādājumu lietošana un nepareiza atkritumu izvešana. Visas šīs darbības ietekmē mūsu vidi.*
- Prāta vētra: *Kādi ir daži veidi, kā mēs varam samazināt savu ieguldījumu piesārņojumā? (Ieteiktās atbildes: Automašīnu lietošanas samazināšana, otrreizēja pārstrāde, videi draudzīgu produktu izmantošana, mazāk plastmasas utt.)*
- Izdaliet skolēniem 5. pielikumu , kurā ir tēmas kopsavilkums.

9. darbība: Secinājums (5 minūtes)

- Apkopojiet mācību stundu ar 2. pielikuma palīdzību.
- Pastipriniet to, cik svarīgi ir apzināties piesārņojumu, un mudiniet skolēnus veikt nelielus pasākumus, lai to samazinātu.

Atsauksmes	-Skolotājs lūdz skolēnus dalīties savās pārdomās par stundu, apgūto un to, kas viņiem šķita interesants vai izaicinošs. Šīs atsauksmes palīdz skolotājam izprast skolēnu perspektīvas un uzlabot turpmākās stundas.
Pielāgojumi	**Lielākām klasēm:** izmantojiet grupu aktivitātes, lai nodrošinātu, ka visi skolēni ir iesaistīti un piedalās. Piešķiriet grupu vadītājus, lai veicinātu diskusijas un aktivitātes mazākās grupās.
Skolotāja prasmes	*Aptaujāšana* : prasmīgi uzdot jautājumus, lai stimulētu studentu domāšanu un līdzdalību. (1. darbība, 4. darbība, 5. darbība, 7. darbība, 8. darbība) *Paskaidrojums* : skaidru jēdzienu skaidrojumu sniegšana, izmantojot vienkāršu valodu un piemērus. (3. darbība, 6. darbība, 7. darbība, 8. darbība, 9. darbība) *Veicināšana* : diskusiju un aktivitāšu vadīšana, lai nodrošinātu studentu aktīvu iesaistīšanos. (4. darbība, 6. darbība, 7. darbība, 8. darbība, 9. darbība) *Vizuālie palīglīdzekļi* : izmantojiet vizuālos palīglīdzekļus, piemēram, diagrammas, kartes un diagrammas, lai uzlabotu izpratni. (5. darbība, 7. darbība, 8. darbība, 9. darbība) *Kopsavilkums un pārskats* : galveno punktu apkopošana un koncepciju pārskatīšana, lai stiprinātu mācīšanos. (6. darbība, 7. darbība, 8. darbība, 9. darbība, 10. darbība)

Digitālie resursi	1.pielikums 2.pielikums 3.pielikums 4.pielikums 5.pielikums 6.pielikums

16

EKO izpratnes tēmas / E.C3 Apritēs ekonomika

Izstrādāja	Prosveta Foundation - Petya Yordanova
Ilgums	80

Enerģētiķi

31 - Sacīkstes pēc resursiem

1. daļa

Novietojiet uz zemes vairākas hula stīpas (apmēram vienu stīpu uz katriem 3 skolēniem). Hula stīpas ir dabas resursi, kas pieejami visiem Zemes iedzīvotājiem.

Paskaidrojiet studentiem, ka viņi pārstāv visas dzīvās būtnes uz mūsu planētas. Viņi var izvēlēties, ko viņi vēlas pārstāvēt (cilvēku, dzīvnieku, augu). Skolēni sāk staigāt apkārt un, kad skolotājs sasit plaukstas, visi metās pie hula stīpas, lai izdzīvotu (hula stīpas ir viņu mājas ar visu nepieciešamo izdzīvošanai). Vienā hula stīpā var atrasties tikai trīs skolēni (jo hula stīpa nodrošina resursus tikai 3 dzīvām būtnēm).

Tā kā hula stīpām ir vairāk nekā nepieciešams, sagaidāms, ka visi būs piezemējušies vienā. Skolotājs varētu komentēt "Vai visi tika droši? Mūsu planēta ir brīnišķīga vieta. Daudz vietas un vietas visiem!"

2. daļa

Lūdziet studentus izkļūt no stīpām un izklīst telpā. Novietojiet *Racing for Resources kartītes* (4. pielikums) ar attēlu uz leju uz galda un palūdziet kādam no studentiem paņemt vienu karti un nolasīt to skaļi. Visiem studentiem, kuriem apgalvojums ir patiess, jāpaceļ rokas. Iespējamie turpmāko darbību scenāriji

1. scenārijs (visas zaļās kartītes) : uz kartītes ir rakstīts: "Jūs izmantojat savus pārtikas preču maisiņus, kad dodaties iepirkties lielveikalā." Skolēni, kuri to dara, paceļ rokas, un skolotājs tos skaita. Ja skolēnu skaits ir lielāks par 50%, tālākas darbības neseko, un skolotājs lūdz kādu paņemt citu karti.

2. scenārijs (visas dzeltenās kartītes): kartītē ir rakstīts: "Izejot no telpas, jūs atstājat ieslēgtu apgaismojumu". Skolēni, kuri to dara, paceļ rokas, un skolotājs tos skaita. Ja to skaits ir vairāk nekā 50% skolēnu, skolotājs atņem vienu hula stīpu, jo tas ir piemērs cilvēka darbībai, kas noplicina dabas resursus vai kaitē Zemei.

Turpiniet spēli tādā pašā veidā, līdz visas kartītes ir nolasītas, katru reizi noņemot hula stīpu, ja vairāk nekā 50% skolēnu ir pacēluši rokas, kad dzeltenās kartītes ir nolasītas.

Visbeidzot skolotājs sasit plaukstas, un skolēniem jāiekļaujas pieejamajās hula stīpās. Ja skaitlis ir vienāds, viss ir kārtībā, un tas ir skolēnu atbildīgās uzvedības rezultāts. Ja stīpu skaits ir mazāks, daļa skolēnu paliks ārā, jo slikto ieradumu dēļ viņu dzīvesvietas ir izzudušas.

Relaksējošie vingrinājumi

32 - Lielisks darbiņš!

Skolēni veido apli. Tad visi pagriežas pa labi un ar labo roku piesit priekšā stāvošā bērna plecu, sakot: "Tu paveici lielisku darbu". Tad visi skolēni pagriezieties pa kreisi un dariet to pašu ar bērnu, kas stāv viņiem priekšā.

Pēdējais solis: skolēni stāv aplī viens pret otru. Viņi uzlika labo roku uz sava kreisā pleca, bet kreiso roku - uz labā pleca; viņi paglauda plecus, sakot: "Es paveicu lielisku darbu".

Mērķi	Izmantojot dažādus materiālus un video, skolēni var sasniegt lineārās ekonomikas, aprites ekonomikas jēdzienu būtību. Studenti sapratīs aprites ekonomikas koncepcijas nozīmi atkritumu samazināšanā un dabas aizsardzībā.
Sagatavošana	**Aprīkojums** • 8 hula stīpas (1 hula stīpa uz 3 skolēniem) • tāfele vai projektors. • Portatīvie datori vai planšetdatori katrai grupai (pēc izvēles — 3. darbībai) **Izdrukas** : • aploksnes ar izgrieztiem vārdiem katrai grupai (2.pielikums) • Skolēna darba lapa (3.pielikums) – katram skolēnam • Grupas darba lapa (1.pielikums) – katrai grupai • 4.pielikums (Sacensības pēc resursu kartēm – par enerģētiku *)*

Darba plūsma **1. darbība (5 min.):** prāta vētra

Paskaties sev apkārt. Mūs ieskauj dažādas lietas - priekšmeti klasē, mūsu drēbes, automašīnas, kuras redzam pa logu, skolas ēka utt. Visas lietas, ko mēs redzam, ir izgatavotas no dažādiem materiāliem.

Mēģināsim izveidot sarakstu ar visiem materiāliem, kurus varat iedomāties.

Sagaidāmas patstāvīgas vai skolotāja pamudinātas atbildes: plastmasa, metāls, koks, stikls, dažādas šķiedras un audumi, neilons, poliesters, vilna, kokvilna u.c.

Materiāli ir uzrakstīti uz tāfeles.

2. solis (15 min.) Grupu darbs

1. Lūdziet katrai grupai izveidot sarakstu ar drēbēm, kuras viņi valkā, un to, cik ilgi tās ir valkājušas.
   Pēc tam katra grupa apkopo savas atbildes un dalās ar tām plenārsēdē. (1. pielikums)
2. Izvēlieties dažus priekšmetus no apģērbu sarakstiem un palūdziet studentiem uzminēt, no kādiem materiāliem ir izgatavots katrs apģērba gabals. Pieņemiet visas atbildes un, visbeidzot, pastāstiet studentiem, ka visi šie materiāli (ko mēs izmantojam apģērbu un sadzīves priekšmetu izgatavošanai) nāk no dabas. Tas attiecas pat uz plastmasu, kuras vienai no galvenajām sastāvdaļām ir nepieciešama eļļa.

3. darbība: (8 min.)

1. Skolotājs lūdz skolēnus izteikt savus minējumus (vai uzzināt internetā), cik litru ūdens ir nepieciešams vienam T-kreklam - tas ir apģērba gabals, ko valkā visi skolēni. (*Atbilde ir 2700 l, bet šajā brīdī visi minējumi tiek ierakstīti uz tāfeles vai papīra tāfeles)*.
2. Skolēni mēģina aprakstīt T-krekla maršrutu, lai tas nonāktu līdz atvilktnei, kurā glabājam savas drēbes. Paredzams, ka galīgajā maršrutā būs šādi posmi: Ja T-krekls ir izgatavots no kokvilnas, šī kokvilna kaut kur ir jāizaudzē un jānovāc zemniekam, pēc tam jāsavērpj dzijā, lai izveidotu audumu, ko vēlāk izmantos T-krekla izgatavošanai. krekls. T-kreklam nepieciešamajai kokvilnai nepieciešams daudz ūdens, enerģijas (saules gaismas veidā) un uzturvielu augsnē. Nemaz nerunājot par to cilvēku enerģiju un smago darbu, kuri audzēja kokvilnu un pēc tam izgatavoja dziju, audumu un, visbeidzot, T-kreklu. Visticamāk, pēc tā izgatavošanas T-krekls veica lielu attālumu, lai nokļūtu veikalā, kurā to iegādājāties, un atnesa to mājās. Šis ir vienkārša apģērba gabala - T-krekla - garš ceļš!

4. darbība: (15 min.) Filmas skatīšanās

Studenti skatās filmas un formulē lineārās un aprites ekonomikas definīcijas:

Aprites ekonomika: kas tā ir un kāpēc tā ir svarīga https://www.europarl.europa.eu/topics/en/article/20151201STO05603/circular-economy-definition-importance-and-benefits

https://www.youtube.com/watch?v=tCJNikTz1sA (automātiski ģenerēts tulkojums pieejams visās valodās)

Ņemt-izgatavot (ražot **)-izmantot-izmetot (** izmetot **)** . Mēs šo ciklu saucam **par lineāro ekonomiku** .

Mēs ņemam savus dabas resursus, pārvēršam tos produktos, izmantojam produktus un pēc tam izmetam, kad tie vairs nav vajadzīgi, un tie kļūst par atkritumiem.

Ekonomika ir strādājusi šādā veidā daudzus, daudzus gadus - kopš industriālās revolūcijas, kad cilvēki pirmo reizi saprata, kā masveidā ražot lietas.

Taču tagad ir sasniegts lūzuma punkts – tas vairs nav labi ne uzņēmumiem, ne cilvēkiem, ne videi. Šāda rīcība rada augstu atkritumu un piesārņojuma līmeni, kas kaitē mūsu planētai un mūsu veselībai.

Ir pienācis laiks jaunai sistēmai. Vai atceraties, kā sauc šo jauno lietu ražošanas un izmantošanas organizāciju? Jā, tā ir aprites ekonomika.

5. solis: (10 min.) Grupu darbs

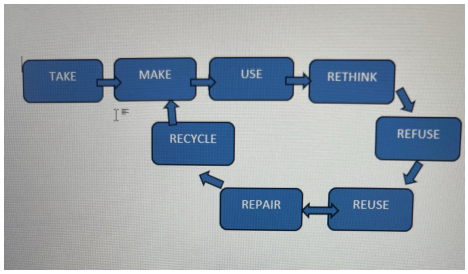
Katra komanda saņem aploksni ar atsevišķi izgrieztiem vārdiem (2.pielikums) ŅEMT x2, IZDARĪT x2, IZMANTOT x2, IZMĒRĪT, IZMANTOT ATKĀRTOTI, ATTEIKTIES, REMONT, PĀRDOTA, PĀRSTRĀDĀT. Katrai grupai vārdi jāsakārto 2 diagrammās, kas izskaidro (1) lineāro un (2) aprites ekonomiku. Skolotājam vajadzētu pievērst skolēnu uzmanību jaunajiem vārdiem, kas iepriekš nav minēti video vai uzdevumos. Varētu uzsākt diskusiju par to, kā skolēni saprot ar patēriņu saistīto vārdu *pārdomāt* un *atteikties* nozīmi.

Studenti izpilda uzdevumu un prezentē rezultātu.

Paredzamais sniegto vārdu izkārtojums:

Lineārais ekonomijas cikls : ŅEMT (izejvielas) - IZVEIDOT (izgatavojiet priekšmetus) - IZMANTOT - IZNĪCINĀT.

Aprites ekonomikas cikls : ŅEMT (izejvielas) - IZGATAVOT (ražot preces) - IZMANTOT - PĀRSKATI (vai jums ir jāiegādājas jauna prece) - ATTEIKT (nopirkt jaunu preci) - REMONT (tas nepieciešams, lai preci izmantotu atkārtoti)) - ATKĀRTOTI IZMANTOT (prece) - PĀRSTRĀDĀT (ja iespējams)

6. solis: (12 min) Individuālais darbs Skolēna darba lapā (3.pielikums). Darba lapa nodrošina veidni, ko skolēni var izmantot, lai parādītu T-krekla dzīves cikla posmus. Uzdodiet viņiem izgriezt attēlus atsevišķi un ievietot tos diagrammā (veidnē), lai parādītu ražošanas lineārās ekonomikas ciklu un kokvilnas T-krekla lietošanu.
Tāda pati veidne ir jāizmanto, lai parādītu darbības, kas ilustrē T-krekla aprites ekonomikas ciklu.

Paredzamais sniegto attēlu izvietojums (ņemot vērā skaitļus uz veidņu kastēm):

Lineārā ekonomika:

1. Izejviela (kokvilna)
2. Kokvilnas audumu izstrādājums
3. T-krekls ražots rūpnīcā
4. Veikalos nopērkama T-kreklu prece
5. Produkts lietots un izmests atkritumos
6. Poligons

Aprites ekonomika

1. Izejviela (kokvilna)
2. Kokvilnas audumu izstrādājums
3. T-krekls ražots rūpnīcā
4. Veikalos nopērkama T-kreklu prece

    7. Izlietots produkts un nodots pārstrādei

7. solis: (5 min) Laiks pārbaudīt, ko skolēni mācījās stundā.

Skolotājs var izvēlēties vienu no norādītajiem veidiem, kā pieteikties Wordwall platformā.

- Piesakieties ar QR kodu
- vai izmantojiet saiti http://wordwall.net/resource/75893461

Skolēniem ir jāizlasa teksts un jāaizpilda tukšās vietas ar krāsainiem vārdiem.

Atsauksmes	1. Kādas jaunas lietas tu šodien uzzināji? 2. Vai, jūsuprāt, ir grūti ieviest aprites ekonomikas koncepciju savā ikdienā? 3. Vai pēc šodienas nodarbības kaut ko mainīsi savā ikdienā? ko?
Pielāgojumi	Turpmākās darbības: 1. Skolēni pēta un prezentē interesantus faktus par aprites ekonomiku. Viņi var prezentēt savus atklājumus citā stundā (atskaņot atrastos videoklipus vai pastāstīt saviem klasesbiedriem, ko viņi ir iemācījušies, vai izveidot zīmējumu vai plakātu un atnest to uz klasi) 2. Jaunāko klašu skolēni var organizēt darbnīcu, kas praksē demonstrē aprites ekonomikas modeli, pārveidojot un piešķirot tiem otru dzīvi. Šeit ir dažas idejas: - T-krekla pārveidošana somā: https://climatekids.nasa.gov/tshirt-bag/ - Plastmasas otrais mūžs: https://www.countryliving.com/uk/create/craft/a19861275/how-to-recycle-plastic-alternative-creative-ways/
Skolotāja prasmes	1. Klases vadība – skaidru cerību noteikšana, disciplīnas saglabāšana un pozitīvas uzvedības veicināšana 2. Komunikācija - klausīšanās un pielāgošanās spēja - tēma ir interesanta, bet sarežģīta. Skolēni var uzdot daudz jautājumu vai arī sākumā viņiem var būt atšķirīgs viedoklis un izpratne, tāpēc skolotājam ir jābūt gatavam pielāgoties un risināt viņu vajadzības. - radošums - materiālu prezentēšana un studentu iesaistīšana diskusijās. 3. Kritiskā domāšana - ātri atbildiet uz skolēnu jautājumiem - nepareizu atbilžu nav, bet skolotājam ir jāpaskaidro problēmas būtība. - rediģēt stundu plānus un izveidot jaunus, izmantojot adaptācijas piezīmes. 4. Pacietība - pārskatot materiālus un informāciju par tēmu ar skolēniem, kuriem ir grūtības izpildīt uzdevumus vai kuriem ir atšķirīgs redzējums vai viedoklis.
Digitālie resursi	Aprites ekonomika Aprites ekonomika ir izskaidrota bērniem 1. pielikums : Grupas darba lapa (2. darbība) 2. pielikums : vārdi (5. darbība) 3. pielikums : Skolēna darba lapa (6. darbība) 4. pielikums : Racing for Resources kartes (Energizer)

eco-civic awareness project

17

EKO izpratnes tēmas / E.C4 Ūdens attīrīšana (eksperimentāla pieeja)

Izstrādāja	Prosveta Foundation - Petya Yordanova
Ilgums	60
Enerģētiķi	 35 - Ūdens - augsne - gaiss Skolēni stāv aplī, kā parādīts fotoattēlā. Kad viņi dzird vārdu **Ūdens** , viņiem ir jāveic 2 lēcieni uz priekšu, nepārkāpjot apli; **Augsne** ir paredzēta, lai veiktu 1 lēcienu atpakaļ, un **Air** stendi, lai veiktu pilnīgu apgriešanos (360º). Studenti vairākas reizes pabeidz darbības, klausoties skolotājam.
Relaksējošie vingrinājumi	 6 - Elpošanas uzdevums "bites" Skolotājs liek skolēniem ieņemt ērtu stāvokli, lai vingrinātu bišu elpošanu. Viņiem ir jāiedomājas, ka viņi sēž uz lapas vai ziedlapiņas, jāsēž taisni un jāļauj lapai vai ziedlapai viņus maigi atbalstīt. Skolotājs sniedz studentiem šādus norādījumus: Ieelpojiet, ļaujot gaisam viegli ieplūst caur degunu, piepildot plaušas. Izelpojot, dūko kā bite. Skatiet, cik ilgi jūsu buzz var ilgt. Noskatieties, cik tālu jūsu bite gatavojas lidot, pirms apsēsties un atkal atpūsties. Buzz. Buzz. Buzz. Nākamajā elpas vilcienā pārbaudiet, vai jūsu bite var lidot ar skaļu, spēcīgu dūkoņu. Nākamajā elpas vilcienā pārbaudiet, vai jūsu bite var lidot ar mīkstu dūkoņu. Kad uzdevums ir pabeigts, skolotājs dod laiku īsai diskusijai: Vai tas jūtas savādāk ar spēcīgu vai mīkstu buzz? Kā jūtas tavs ķermenis? *Pēc izvēles (izmantojiet, ja laiks atļauj):* pēc elpošanas prakses uzzīmējiet kamenes attēlu un lapu vai ziedu, uz kura jūs "sēdējāt" savā iztēlē. Šo attēlu var izmantot kā atgādinājumu par relaksācijas praksi. Kad redzat attēlu, praktizējiet būt kā Bite uz lapas un praktizējiet Bites elpu.
Mērķi	Nodarbības beigās skolēni: • apzināties cilvēka ietekmi uz dabu (zemi un ūdeni) - saistību ar vides pēdu; • labāk zināt, kādas darbības viņi var veikt, lai aizsargātu ūdeni - saikne ar vides rokas nospiedumu; • zināt, kā novērtēt savu rīcību; • ir labākas zināšanas un prasmes par dažādiem ūdens attīrīšanas veidiem; • apgūt pamatiemaņas, kā veikt eksperimentus; • attīstīt spēju novērot, veikt pierakstus un izdarīt secinājumus.

Sagatavošana

Materiāli

- *1. stacija* – 4 tukšas burkas (pa vienai katrai grupai), tīrs ūdens, papīrs, iepakojumi, pārtika, plastmasas priekšmeti
- *Stacija 2* – 4 komplekti (katrai grupai) – tukša paplāte vai bļoda, tīrs ūdens, melnie pipari, šķidrās ziepes
- *3.stacija* – digitālās ierīces, lai skolēni varētu spēlēt individuāli vai pāros
- Stacija 4 - 4 komplekti 2 glāzes, dubļains ūdens, papīra dvielis vai salvetes

Klases iekārtojums – klase sadalīta 4 grupās. Eksperimentiem ir 4 stacijas. Nodarbības laikā grupas rotē, lai tās veiktu visus eksperimentus. Eksperimentus 4 stacijās ieteicams veicināt pieaugušais.

Izdrukas

- Drukāt A pielikumu : provokatīvi dabas attēli
- 4 eksemplāri (pa vienam katrai grupai) no 1. pielikuma (1. darba lapas stacija)
- 4 2. pielikuma kopijas (2. darbalapu stacija)
- 3. pielikuma 4 eksemplāri (3. darbalapu stacija)
- 4. pielikuma 4 eksemplāri (4. darbalapu stacija)
- 5. pielikuma kopija: SOS vēstule
- 6.pielikuma (Skolēna darba lapa) kopijas katram studentam.

Darba plūsma

1. darbība (8 min.): *ievads*

Ar provokatīviem attēliem un jautājumiem rosināt skolēnu uzmanību un interesi par mācību priekšmetu – A pielikums
Skolotājs pielīmē pie sienas displeja attēlus, kuros redzams cilvēka darbības rezultāts uz ūdens kā resursa - sausums/plūdi, izšķērdēšana/ūdens taupīšana, izžuvuši/dzīvi augi, netīrs/tīrs ūdens. Diskusijas punkti:

- Ko šie attēli attēlo?
- Kādi ir fotoattēlu ziņojumi?
- Kāpēc ir šādas pretrunas attiecībā uz ūdeni?
- Uzskaitiet dažus ūdens piesārņotājus.

Mērķis ir ieinteresēt skolēnus par nodarbības tēmu un motivēt viņus aktīvi piedalīties.

2. solis (7 min.) *SOS vēstule*
Skolotāja paziņo, ka klase ir saņēmusi SOS vēstuli! Viņš/viņa to nolasa (5.pielikums) skolēniem un jautā skolēniem, vai viņi ir gatavi palīdzēt!
3. solis: (60 min.) *Eksperimentu veikšana* .

Skolotājs jautā skolēniem, kas ir galvenie ūdens piesārņotāji. (*Saistība ar nodarbību Piesārņojuma izpratne)*

Aprakstītās darbības ir saistītas ar ūdens piesārņošanu un ūdens attīrīšanu.
Klase ir sadalīta 4 grupās. Ir organizētas 4 stacijas un katrai grupai ir jāiziet cauri katrai stacijai un jāveic aprakstītais eksperiments 15 minūtes.

1. stacija: *ūdens piesārņotāji*
Ūdens burkā tiek ievietoti dažāda veida atkritumi: papīrs, pārtika, iepakojums utt. Skolēni var redzēt, ka ūdens ir tīrs un tam nav krāsas vai smaržas. Viņi pārrunā novēroto, un viens students aizpilda 1. pielikuma tabulas pirmo daļu. Pēc tam burku cieši aizver ar vāciņu un atstāj uz vairākām dienām. *Ātrākam rezultātam skolēnus varētu organizēt šo soli veikt pāris dienas pirms nodarbības.*
Pēc vairākām dienām skolēni atver burku un atzīmē savus novērojumus tabulā: datumu, ūdens krāsu un smaržu. *Gaidāmie novērojumi* : ūdens vairs nav dzidrs, krāsa kļuvusi duļķaina, slikti ož.

Secinājums **:** Atkritumi piesārņo ūdeni.

Morāle : Eksperimenta laikā skolēni pārliecinās, ka ūdens ir jāuztur tīrs.

2. stacija: *ūdens piesārņojums un attīrīšana*

- Otrās grupas skolēni piedalās zinātniskā eksperimentā, kas demonstrē ūdens piesārņojumu un attīrīšanu. Komanda saņem paplāti un ielej ūdeni un pievieno piparus. Tas ir veids, kā vizualizēt ūdens piesārņojumu. Bērniem ir dots norādījums iemērkt pirkstus un pārrunāt, vai viņiem patīk uz rokām atstātie netīrumi.
- Pēc tam viņi dara to pašu, bet vispirms iemērc pirkstu šķidrajās ziepēs un pēc tam ūdenī ar pipariem. Viņi dalās savos novērojumos.

Paredzamie novērojumi: Ziepes atgrūž melnos piparus no pirksta, tas atkāpjas.

Secinājums: ziepes pasargā netīrumus no rokām.

Tiek demonstrēta tīrīšanas līdzekļu darbība.

Novērojumi ir ierakstīti 2. papildinājumā .

Stacija 3: *Pludmales tīrīšanas spēle* .

Skolēni spēlē spēli, kurā atdala atkritumus un iemet tos atbilstošajā tvertnē pārstrādei. Skolēni saņem instrukcijas (3. pielikums) un spēlē spēli.
4. stacija: *ūdens filtrēšana*

Ceturtais eksperiments ir saistīts ar ūdens filtrēšanu. Tas ir eksperiments ar divām glāzēm un papīra dvieli. Vienā no glāzēm ielej dubļainu ūdeni. Abas glāzes ir savienotas ar sarullētu papīra dvieli. Pēc brīža attīrītais ūdens (papīra dvieļa dēļ) ieplūst otrajā glāzē. Skolotājs varētu parādīt tā paša eksperimenta rezultātus, ko viņš veica iepriekš, lai rezultātus varētu ātri novērot. Bērni dalās iespaidos.

	Skolēni savus novērojumus aizpilda 4. pielikumā : *1. novērojums:* Pēc brīža ūdens sāk plūst no stikla A uz stiklu B. *2. novērojums:* Ūdens stiklā B vairs nav dubļains! Tas ir attīrīts ar papīra dvieļa palīdzību. **4. solis: (5 min.)** *Secinājumi* Skolotājs uz tāfeles uzraksta šādus jautājumus diskusijai: ◦ **Kā var kontrolēt ūdens piesārņojumu?** Skolotājs visus skolēnu ieteikumus ieraksta uz tāfeles. Pēc to apspriešanas studentiem tiek uzdots veikt uzdevumus no 6. pielikuma . Saskaņojot abas paziņojuma daļas, viņi uzzinās vairāk veidu, kā kontrolēt ūdens piesārņojumu. **Kāpēc mums vajadzētu uzturēt ūdeni tīru?** Skolēni apgūst prāta vētru par tēmu. Skolotājs ieraksta visus ieteikumus un pievieno svarīgu informāciju: – Dzeramā ūdens dabā ir maz, tāpēc tas jālieto atbildīgi un taupīgi. - Ūdens tīrība ir svarīga mūsu veselībai un visām dzīvajām būtnēm. - Laba hidratācija atbalsta visu cilvēka ķermeņa orgānu labu darbību. - Glāze ūdens palīdz mums koncentrēties un būt koncentrētākiem. - Dzeramais ūdens regulē ķermeņa temperatūru un palīdz gremošanu .
Atsauksmes	Diskusijas jautājumi: 1. Kas bija visinteresantākā nodarbības daļa? 2. Kura bija visgrūtākā nodarbības daļa? 3. Kā jūs jutāties, strādājot šodienas grupās? 4. Ko jūs vēlētos mainīt vai pievienot šajā nodarbībā?
Pielāgojumi	Jaunākie skolēni eksperimentu var veikt tikai no 4. stacijas, tāpēc visi varēja aktīvi piedalīties. Apzinoties vides pēdas nospiedumu, skolēni var aprēķināt savu ūdens pēdas nospiedumu https://watercalculator.org/
Skolotāja prasmes	*Klases vadība* – skaidru cerību noteikšana, disciplīnas saglabāšana un pozitīvas uzvedības veicināšana *Komunikācija* - klausīšanās un pielāgošanās spēja - tēma ir interesanta, bet sarežģīta. Skolēni var uzdot daudz jautājumu vai arī sākumā viņiem var būt atšķirīgs viedoklis un izpratne, tāpēc skolotājam ir jābūt gatavam pielāgoties un risināt viņu vajadzības. - radošums - materiālu prezentēšana un studentu iesaistīšana diskusijās. *Kritiskā domāšana* - ātri atbildiet uz skolēnu jautājumiem - nepareizu atbilžu nav, bet skolotājam ir jāpaskaidro problēmas būtība. - rediģēt stundu plānus un izveidot jaunus, izmantojot adaptācijas piezīmes. *Elastība* – eksperimenti var aizņemt ilgāku vai īsāku laiku, un skolotājam ir jābūt elastīgam attiecībā uz jauno rotācijas organizāciju. *Pārliecības veidošana* – ar praktisko darbu skolotājs var radīt pārliecību un iedrošināt skolēnus. *Veicināšana* **–** diskusiju un aktivitāšu vadīšana, lai nodrošinātu aktīvu studentu iesaistīšanos.

Digitālie resursi	Interaktīvā spēle: Stacija 3
	Ūdens pēdas nospiedums
	A pielikums
	1. pielikums
	2. pielikums
	3. pielikums
	4. pielikums
	5. pielikums
	6. pielikums

eco-civic awareness project

18

EKO izpratnes tēmas / E.C5 Atbildīgs patēriņš

Izstrādāja	Prosveta Foundation - Petya Yordanova
Ilgums	60
Enerģētiķi	34 - Burto vārdu! Palūdziet astoņus cilvēkus no pirmās rindas ierasties telpas priekšā un nostāties taisnā līnijā ar seju pret pārējo klasi. Izdaliet vēstuļu kartītes – ESRRCEUO (RESURS), pa vienai katram dalībniekam. Lūdziet katru personu turēt savu vēstuļu kartīti virs galvas, lai klase to varētu viegli redzēt, bet īpašnieks nezina, kuru burtu viņš tur rokās. Paskaidrojiet, ka burti raksta 8 burtu vārdu. Lūdziet studentus no auditorijas dot norādījumus burtu īpašniekiem, lai tie sakārtotu tos pareizajā secībā, lai pareizi uzrakstītu vārdu. (Piemēri: Anya (kurai ir burts E) pāriet uz rindas beigām; Pīters (kurš tur burtu R) pāriet uz rindas fontu utt.) Kad vārds ir uzrakstīts pareizi, lūdziet ikvienam to nolasīt skaļi.
Relaksējošie vingrinājumi	33 - Krāsu relaksācija Studentiem tiek uzdots apgulties vai sēdēt atvieglinātā stāvoklī un iztēloties dažādas krāsas uz dažādām ķermeņa daļām. • Iedomājieties, ka jūsu kājas ir piepildītas ar sarkano krāsu - magoņu sarkano • Iedomājieties, ka jūsu vēders ir piepildīts ar dzeltenu krāsu - saules krāsu • Iedomājieties, ka jūsu krūtis ir piepildītas ar zaļu - svaigu jauno lapu krāsu • Iedomājieties, ka jūsu kakls ir piepildīts ar zilu - debesu krāsu • Iedomājieties, ka jūsu galva ir piepildīta ar purpursarkano krāsu - nakts debesu samtaini violetu Tagad ļaujiet visam ķermenim justies laimīgam, mierīgam un relaksētam.
Mērķi	Nodarbības beigās skolēni: • Izprast atbildīga patēriņa jēdzienu. • Identificējiet uzvedību, kas veicina atbildīgu patēriņu. • Veicināt izpratni par atbildīga patēriņa nozīmi. • Izprast problēmas, kas saistītas ar palmu eļļas ražošanu. • Iesakiet veidu, kā viņi var palīdzēt palmu eļļas problēmas risināšanā.
Sagatavošana	**Materiāli –** uz A4 papīra drukāti burti ESR RCEUO **Aprīkojums –** tāfele vai projektors **Izdrukas** 1.pielikums – katram skolēnam 2.pielikums – katram skolēnam 3.pielikums – katram skolēnam

Darba plūsma **1. darbība** (10 min.): *ievads*

- Paskaidrojiet skolēniem, kas ir dabas resursi un ka cilvēki ir atkarīgi no tiem, lai ražotu lietas, ko lietojam savā ikdienā.
- Organizēt prāta vētras aktivitāti "Zemes dabas resursi"; ierakstīt visas atbildes uz tāfeles; pievienojiet dažus piemērus, ja nepieciešams (piem., stāds podos, akmeņi, augsne), lai palīdzētu studentiem tos visus izdomāt.
- Lūdziet studentus sniegt piemērus produktiem, kuriem mums ir nepieciešami daži no uzskaitītajiem resursiem:
  saules enerģija
  meži – koks, papīrs, košļājamā gumija
  dzīvnieki – vilna, piens, gaļa
  ūdens – turbīnu enerģija, ūdens nozīme visiem un visam, apslēptais ūdens pārtikā, ķermenī, drēbēs.
- Sniedziet jaunāko informāciju par patēriņu un resursiem: Vairāk nekā 80% planētas resursu patērē tikai 20% iedzīvotāju, kas dzīvo rūpnieciski attīstītajās valstīs. Mēs ātri izmantojam visus planētas piedāvātos resursus. Plaisa palielinās starp tiem, kam ir, un tiem, kuriem nav. Ja visi cilvēki pieņemtu rūpnieciski attīstīto valstu iedzīvotāju dzīvesveidu, mums būtu vajadzīgas vēl trīs tāda paša izmēra planētas, lai tās atbilstu mūsu vajadzībām.

21. gadsimta sākumā bēdīgais situācijas stāvoklis visā pasaulē aicina mūs visus.

- Vai varat iedomāties, ko mēs varētu mainīt savā dzīvesveidā, lai būtu atbildīgi pilsoņi?

2. darbība (12 min.)

- Skolēniem tiek lūgts veikt A uzdevumu (1. pielikums): uzmanīgi izlasiet tekstu, kurā sniegti atbildīga patēriņa piemēri, un komentējiet vai uzdodiet jautājumus par dažām darbībām.
- Skolēni veic B uzdevumu (1. pielikums)
- Kā turpinājums, klasē tiek apspriestas īpaši atbildīgas patēriņa darbības, kas nav uzskaitītas uzdevumā A. Ja skolotājs uzskata, ka skolēnu vecums un spējas ir piemērotas, klase varētu runāt par darbībām (no A uzdevuma), kas samazina vides piesārņojums un kā?
- Kā starpdisciplināru saikni palūdziet studentiem atrast vienīgo negatīvo teikumu "Es nelietoju lietas, kas satur palmu eļļu". un sakiet, vai viņi kaut ko zina par palmu eļļu. Ja viņi neko nezina - tas ir labi. Vienkārši pasakiet viņiem, ka viņi uzzinās dažus briesmīgus noslēpumus saistībā ar palmu eļļas ražošanu un tās izmantošanu, noskatoties video.

3. darbība: (15 min.)

- Skolēni noskatās īsu animācijas filmu https://www.youtube.com/watch?v=SGf-oN7ygow par palmu eļļas ražošanas un lietošanas sekām un pārrunā to.
- Pēc filmas noskatīšanās skolēni dalās savos iespaidos un, iespējams, noskatās kādu citu filmu vai iesaistās diskusijā. https://www.youtube.com/watch?v=0o6WHN4NDTk&t=60s
- Kad filma(-as) beidzas, skolotājs veicina diskusiju. Viņš jautā skolēniem, ko viņi uzzināja par palmu eļļu. Ieteiktie jautājumi:
- Kam izmanto palmu eļļu?
- Kādas problēmas rada palmu eļļa?
- Kāpēc mēs izmantojam eļļu no augiem, kas netiek ražoti mūsu valstī?
- Vai jūs personīgi varat kaut ko darīt, lai novērstu palmu eļļas ražošanas postošo ietekmi? ko?

4. darbība: (13 min.)

Izskaidrojiet saistību starp cēloņiem un secībām, sniedzot piemērus no studentu ikdienas dzīves, piemēram, jūs neizturat eksāmenu, jo nemācījāties pietiekami smagi, vai jūsu tēvs bija noguris, jo strādāja ilgas stundas. Pārliecinoties, ka viņi saprot nozīmi, piedāvājiet spēli "Ķēdes saites", kurā studentiem ir jāsakārto iegūtā informācija.

Izdaliet skolēniem 2. pielikumu , palūdziet izgriezt attēlus un ievietot tos sniegtajā shēmā pareizā secībā, lai attēlotu palmu eļļas ražošanu, ņemot vērā saistību starp cēloni "un tā secību(-ām).

Beigās skolotājs un skolēni pārrunā attēlu izkārtojumu.

Paredzamā kārtība vai sniegtie attēli:

1. Lētu izejvielu meklēšana pārtikas ražošanai.
2. Meži tiek iznīcināti un dedzināti, tiek iztīrīta zeme milzīgām palmu plantācijām.

	3. Palmu eļļas masveida komerciāla ražošana. 4. Bioloģiskās daudzveidības zudums. 5. Siltumnīcefekta gāzu palielināšanās un globālā sasilšana. 6. No produkcijas ir atkarīga 100 miljonu indonēziešu dzīvība. **5. solis:** (10 min.) *Secinājums s* Skolēni saņem 3.pielikumu ar jautājumu: *Kāda ir saistība starp trīs attēlos redzamajiem objektiem – orangutānu, Nutella un lietus mežiem?* Pareizā atbilde: Nutella satur palmu eļļu. Palmu eļļu ražo no palmu koku sēklām. Bet tie tiek stādīti vietās, kas klātas ar lietus mežu, kas tiek nocirstas vai apdedzinātas, lai atbrīvotu vietu palmām. Orangutāni dzīvo lietus mežos un zaudē savu dzīvotni un barību un kļūst par apdraudētām sugām. **5. solis:** (20 min.) *Plakāta veidošana – sagatavošana un instrukcijas* Skolotājs lūdz studentus atcerēties video(-us) un savas idejas par to, ko viņi personīgi varētu darīt saistībā ar palmu eļļas tēmu. Ņemot vērā ieteiktās darbības, skolēni tiek aicināti izveidot plakātu, kura mērķis ir informēt citus par palmu eļļas ražošanas sekām, par to, kā cilvēki var izvairīties no tās lietošanas un kā var uzzināt, vai palmu eļļa tiek izmantota produkta ražošanā. Ir labi, ja skolotājs pirms darba sākšanas pastāsta par plakāta veidošanas pamatnoteikumiem (piemēram, ne pārāk daudz teksta, skaisti attēli, skaidrs vēstījums, sniedz arī ieteikto darbību iemeslus). Kā mājas uzdevums skolēniem tiek lūgts atrast attēlus un pēc nedēļas atnest tos uz skolu, lai viņi varētu izveidot savus plakātus. Plakātus var izlikt skolā, izmantot nākotnē vai arī izdrukāt un izplatīt vietējos veikalos utt.
Atsauksmes	1. Kādu jaunu informāciju jūs uzzinājāt? 2. Ko jūs vēlētos mainīt vai pievienot šajā nodarbībā? 3. Kā tu jūties nodarbības beigās? Dodieties uz vienu no 4 stūriem, kas atbilst jūsu noskaņojumam: • *Priecīgs* • *Nav laimīgs* • *Bagātināts ar jaunām zināšanām* • *Grūti pateikt.*
Pielāgojumi	Vecāko klašu skolēni ir iepazinušies ar SDG 12 – Atbildīga ražošana un patēriņš: https://www.youtube.com/watch?v=dn-hLQk49eA&ab_channel=SmileandLearn-English Studenti var ierakstīt video par savu atbildību saistībā ar palmu eļļas lietošanu: tajā var iekļaut informāciju par briesmām lietus mežam un tā iemītniekiem. Kā iedvesmu viņi var noskatīties bērnu veidotu video .
Skolotāja prasmes	*Klases vadība* — skaidru cerību noteikšana, disciplīnas saglabāšana un pozitīvas uzvedības veicināšana *Komunikācija* - klausīšanās un pielāgošanās spēja studentu vajadzībām. - radošums - materiālu prezentēšana un studentu iesaistīšana diskusijas. *Kritiskā domāšana* - ātri atbildēt uz studentu jautājumiem - rediģēt stundu plānus un izveidot jaunus, izmantojot adaptāciju piezīmes. *Veicināšana* **–** diskusiju un aktivitāšu vadīšana, lai nodrošinātu aktīvu darbību studentu iesaistīšanās.

	Palmu eļļas noslēpums/Izglītojošs video bērniem https://www.youtube.com/watch?v=SGf-oN7ygow Protect Paradise: Animācija par palmu eļļu — Greenpeace International https://www.youtube.com/watch?v=0o6WHN4NDTk&t=60s&ab_channel=GreenpeaceInternational
Digitālie resursi	SDG 12 — atbildīga ražošana un patēriņš: https://www.youtube.com/watch?v=dn-hLQk49eA&ab_channel=SmileandLearn-English 1. pielikums 2. pielikums 3. pielikums

eco-civic awareness project

19

EKO izpratnes tēmas / E.C6 Neredzamais ienaidnieks - fizikālais piesārņojums.

Izstrādāja	Foundation for Environmental Education
Ilgums	80
Enerģētiķi	12 - Ķermeņa pareizrakstība — ķermeņa ģeometriskās formas *1. iespēja* Skolotājs lūdz skolēnus uzrakstīt savus vārdus gaisā, izmantojot dažādas ķermeņa daļas, piemēram, izmantojot roku, kāju, mārciņu vai degunu utt. Pēc izvēles: ja laiks atļauj, skolotājs var lūgt klases audzēkņiem uzrakstīt dažus vārdus, kas attēlo burtus ar ķermeni. Studenti var sadarboties visi kopā vai izveidot dažādas grupas. *2. iespēja* Uzdevums: Uzzīmējiet gaisā ģeometrisku figūru, izmantojot dažādas ķermeņa daļas – rokas, kājas, elkoņus, degunus utt. *3. iespēja:* Uzdevums: Strādājiet grupās pa 2, 3 vai vairāk skolēniem, lai ar saviem ķermeņiem izveidotu ģeometrisku formu.
Relaksējošie vingrinājumi	13 - Ķermeņa masāža Skolēni stāv aplī: viņiem ir jāseko visām skolotāja kustībām un pašiem jāmasē. Skolotājs sāk masēt dažādas ķermeņa daļas, sākot no galvas līdz pēdām (labāk, ja tās novelk apavus). Skolotājs paskaidro, kā masāža jāveic, ja tā ir smalka vai enerģiskāka. *Pēc izvēles:* skolotājs var arī lūgt skolēniem masēt citu klasesbiedru.
Mērķi	a. Definējiet dažādus piesārņojuma veidus (skaņu, gaismu un siltumu). b. Nosakiet piesārņojuma cēloņus un sekas. c. Iesakiet iespējamos risinājumus piesārņojuma samazināšanai. d. Izmantojiet savas zināšanas, lai izveidotu personīgu plānu mierīgas mācību vides veicināšanai.

Sagatavošana	Prezentācijas materiāli: • Piesārņotās zonas bilde - varat izvēlēties jebkuru, kas vislabāk atbilst jūsu klasei! • Iepazīstiniet ar galvenajiem fiziskā piesārņojuma jēdzieniem: skaņas, gaismas un siltuma (enerģijas) piesārņojums. Materiāli: • tāfele; • diagrammu papīrs vai prezentācijas slaidi. Stacijas rotācija: • Īsi video (3-5 minūtes) par katru piesārņojuma veidu (skaņa, gaisma, siltums); • Portatīvie datori/planšetdatori vai projektors ar ekrānu katrai stacijai; • Darba lapu izdrukas ar atbilžu variantiem vai īsu atbilžu jautājumiem katram piesārņojuma veidam; • Taimeris; Viktorīna: • Apdraudējuma viktorīna PP prezentācijā; • Klēpjdators, projektors un ekrāns. Minigrāmatas izveide: • Grāmatas materiāli: A4 lapa katram skolēnam; • Dekorēšanas materiāli: krītiņi, marķieri, krāsainie zīmuļi, uzlīmes; • Instrukcija: kā izveidot minigrāmatu.

Darba plūsma

1. darbība (5 minūtes)

Sāciet, ejot pa klasi un jautājot: "Vai varat pamanīt kaut ko mums apkārt, kas varētu apgrūtināt mācīšanos? Kādus iemeslus varat nosaukt?" (Pagaidiet studentu atbildes)

Paskaidrojiet: "Šie nepareizi novietotie priekšmeti rada haosu, apgrūtinot fokusu. Šāda veida traucējumus mūsu vidē sauc par piesārņojumu."

Aiciniet studentus aizvērt acis un pacelt rokas augstu. Pajautājiet viņiem: "Ko jūs varat justies? Kādas skaņas jūs varat dzirdēt?" (Pagaidiet studentu atbildes)

Paskaidrojiet: "Mēs varam piedzīvot lietas, pat tās neredzot, piemēram, skaņas un sajūtas. Līdzīgi kā mūsu nekārtīgajā klasē, dabā var būt neredzēts piesārņojums, kas joprojām traucē vidi."

Parādiet attēlu ar piesārņotu vidi un jautājiet: "Kā, jūsuprāt, šāda veida nekārtība varētu ietekmēt pasauli mums apkārt?" (Pagaidiet studentu atbildes)

Paskaidrojiet: "Tāpat kā nekārtība klasē traucē mūsu mācīšanos, piesārņojums dabā var kaitēt augiem, dzīvniekiem un pat mums pašiem."

2. darbība (1 minūte)

Iepazīstieties ar galveno jēdzienu klasi: pastāstiet viņiem, ka šodien mēs dosimies ceļojumā, lai uzzinātu par dažāda veida piesārņojumu, kas nav redzams — skaņas, gaismas un siltuma piesārņojumu. Mēs izpētīsim, kas tos izraisa un kā tie ietekmē mūsu vidi.

3. darbība (30 minūtes)

Stacijas rotācijas darbība, lai izpētītu piesārņojuma veidus.

Sadaliet studentus grupās pa 3-4 skolēniem. Katrā stacijā novietojiet atbilstošo video un ierīci tā skatīšanai. Izplatiet iespēju skatīt darblapu paketes katrai grupai, kurā ir visas trīs (gaisma, skaņa, siltums). Uzdodiet studentiem pavadīt noteiktu laiku (piemēram, 5–7 minūtes) katrā stacijā, veicot šādas darbības:

a. Noskatieties video par konkrēto piesārņojuma veidu.

Trokšņa piesārņojums

Gaismas piesārņojums

Termiskais piesārņojums

b. Aizpildiet atbilstošo darblapu par piesārņojuma veidu, ko viņi tikko novēroja videoklipā.

c. Pēc katra laika intervāla grupām jāgriežas pulksteņrādītāja virzienā uz nākamo staciju.

d. Pēc visu staciju pabeigšanas sapulciniet klasi uz diskusiju. Īsi pārskatiet katra videoklipa galvenos punktus un aiciniet studentus dalīties ar saviem atklājumiem no darblapām.

4. darbība (10 minūtes)

Veiciniet klases diskusiju par dažādiem piesārņojuma veidiem. Mudiniet studentus:

a. Nosakiet kopīgās problēmas katram piesārņojuma veidam (piemēram, avoti, ietekme, risinājumi).

b. Pārrunājiet atbildes ar klasi!

Kamēr skolēni diskutē, lieciet viņiem veikt piezīmes savās darbgrāmatās, izmantojot domu kartes formātu. Šis vizuālais rīks var palīdzēt viņiem sakārtot galvenos jēdzienus un savienojumus, kas iegūti par dažādiem piesārņojuma veidiem.

5. darbība (10 minūtes)

Studenti paliek savās iepriekšējās grupās. Studentiem klasē jāatrod vieta, kur viņi var redzēt projektora ekrānu.

Viktorīna par fizisko piesārņojumu (izmantojot Jeopardy viktorīnu):

	Viktorīnā ir iekļauti 5 jautājumi katrā no 3 kategorijām: "skaņas piesārņojums", "gaismas piesārņojums" un "siltuma piesārņojums". Katram jautājumam tiek piešķirta punktu vērtība atkarībā no grūtības pakāpes (piemēram, viegls = 10 punkti, vidējs = 20 punkti, grūti = 30 punkti). Jautājums un atbildes ir pieejamas 1. pielikumā. Spēle sākas ar to, ka viena komanda izvēlas jautājumu no jebkuras kategorijas un atbild 30 sekunžu laikā. Pareizas atbildes nopelna punktus komandai. Ja komanda atbild nepareizi, punkti netiek piešķirti, un nākamā komanda var izvēlēties jautājumu. Spēli var spēlēt 4-5 apļus, atkarībā no skolēnu skaita un atlikušā laika. 6. darbība (20 min) Saliekamas minigrāmatas izveide . Skolēni veidos personisku "Miera un klusuma minigrāmatiņu" ar 7 ieteikumiem, kā veicināt mierīgu, klusu un veselīgu mācību vidi skolā. Tas viņiem palīdzēs pārdomāt, kā pievērsties mācībām un vairāk izbaudīt skolas dienu. Skolēniem katras lapas stūrī ir jāizveido noteikta vieta (piemēram, kvadrāts, zvaigzne, smaidoša seja), kurā studenti var atzīmēt savu progresu, norādot ieteikumus, kurus viņi ir ievērojuši visas dienas, nedēļas vai mēneša laikā.
Atsauksmes	Šīs minigrāmatas var būt kā tramplīns studentu darbībai! Studenti tos var izmantot, lai: Izplatiet izpratni: viņi var apmeklēt citas klases un dalīties zināšanās par neredzamo piesārņojumu un pasākumiem, ko mēs varam veikt, lai to samazinātu. Iedvesmot darbībai: skolēni var prezentēt savas idejas un minigrāmatas citām klasēm, mudinot viņus veidot savus solījumus par mierīgu mācību vidi. Veiciniet skolēnu vadību: skolēni var uzņemties atbildību par savu mācīšanos, daloties ar savām minigrāmatām kā dāvanu vai uzsākot visas skolas iniciatīvu, lai izveidotu līdzīgas grāmatas par dažādiem vides jautājumiem. Tas dod studentiem iespēju izmantot savus darbus kā rīkus izpratnes izplatīšanai, rosināšanai uz rīcību un studentu līderības veicināšanai.
Pielāgojumi	**A1.** Jūs varat izveidot grāmatu citās stundās, tāpēc jums tā nav jāizveido klasē. **A2.** Ieteikumu skaitu minigrāmatā varat pielāgot no 7 līdz 5. **A3.** Varat modificēt grāmatas saturu, lai koncentrētos uz konkrētu uzvedību ne tikai iekšpusē, bet arī ārpus tās un skolas apkārtnē.
Skolotāja prasmes	1. darbība: ievads Pamatzināšanu veidošana: skolotājs sniedz īsu pārskatu par piesārņojumu, lai izveidotu pamatu turpmākai mācīšanās procesam. 2. darbība: stacijas rotācija Prasme: organizācija un vadība: skolotājs efektīvi organizē un pārvalda stacijas rotācijas darbību, lai nodrošinātu vienmērīgu pāreju un skolēnu iesaistīšanos. 3. darbība: klases diskusija Kritiskā domāšana: skolotājs veicina kritisko domāšanu, virzot studentus analizēt informāciju un izdarīt secinājumus. 4. darbība: viktorīna Novērtēšanas noformējums: skolotājs izveido labi izstrādātu viktorīnu, kas precīzi novērtē skolēnu izpratni par galvenajiem jēdzieniem. Skolotājs sniedz atgriezenisko saiti par viktorīnas rezultātiem un vajadzības gadījumā pastiprina galvenos punktus. 5. darbība. Minigrāmatas izveide Pārdomas un mērķu noteikšana: skolotājs palīdz skolēniem pārdomāt mācīšanos un noteikt personīgos mērķus mierīgas vides veicināšanai.

Digitālie resursi	**Norādījumi par mini grāmatas izveidi:** salokāmas minigrāmatas izveide . **Apdraudējuma viktorīna:** https://docs.google.com/presentation/d/1hWiYg0B_3XX-fkfW8r6Aag49oLGlSwNV/edit?usp=sharing&ouid=114846665326389019381&rtpof=true **Video par dažādiem piesārņojuma veidiem:** 1. Trokšņa piesārņojums 2. Gaismas piesārņojums 3. Termiskais piesārņojums

20

EKO izpratnes tēmas / E.C7 Gaisa trauksme: piesārņojums un gaisa kvalitāte

Izstrādāja	IPSantarem - Bento Cavadas e Nelson Mestrinho
Ilgums	80

Enerģētiķi

12 - Ķermeņa pareizrakstība — ķermeņa ģeometriskās formas

1. iespēja

Skolotājs lūdz skolēnus uzrakstīt savus vārdus gaisā, izmantojot dažādas ķermeņa daļas, piemēram, izmantojot roku, kāju, mārciņu vai degunu utt.

Pēc izvēles: ja laiks atļauj, skolotājs var lūgt klases audzēkņiem uzrakstīt dažus vārdus, kas attēlo burtus ar ķermeni. Studenti var sadarboties visi kopā vai izveidot dažādas grupas.

2. iespēja

Uzdevums: Uzzīmējiet gaisā ģeometrisku figūru, izmantojot dažādas ķermeņa daļas – rokas, kājas, elkoņus, degunus utt.

3. iespēja:

Uzdevums: Strādājiet grupās pa 2, 3 vai vairāk skolēniem, lai ar saviem ķermeņiem izveidotu ģeometrisku formu.

Relaksējošie vingrinājumi

13 - Ķermeņa masāža

Skolēni stāv aplī: viņiem ir jāseko visām skolotāja kustībām un pašiem jāmasē. Skolotājs sāk masēt dažādas ķermeņa daļas, sākot no galvas līdz pēdām (labāk, ja tās novelk apavus). Skolotājs paskaidro, kā masāža jāveic, ja tā ir smalka vai enerģiskāka.

Pēc izvēles: skolotājs var arī lūgt skolēniem masēt citu klasesbiedru.

Mērķi

Stundas beigās skolēniem jāspēj:

- Saprast, kas ir gaisa piesārņojums.
- Atzīt galvenos gaisa piesārņojuma avotus.
- Zināt gaisa piesārņojuma ietekmi uz veselību un vidi.
- Zināt gaisa kvalitātes indeksu (AQI).
- Nosakiet veidus, kā samazināt gaisa piesārņojumu un uzlabot gaisa kvalitāti.
- Attīstīt pozitīvu uzvedību saistībā ar gaisa aizsardzību.

Sagatavošana	Sagatavošana • Papildu lasīšana: ANO Vides programma. Piesārņojuma rīcības piezīme — dati, kas jums jāzina. https://www.unep.org/interactives/air-pollution-note/ Eiropas Vides aģentūra. Eiropas pilsētu gaisa kvalitātes skatītājs. https://www.eea.europa.eu/themes/air/urban-air-quality/european-city-air-quality-viewer NASA. Klimata bērni. https://climatekids.nasa.gov/air-pollution/ • Materiāli – pirms aktivizēšanas piepūtiet zilos un pelēkos balonus • Aprīkojums - Dators ar interneta pieslēgumu • Klases telpas iekārtojums – Klases telpa jāiekārto grupu darbam • Izdrukas - darba lapas
Darba plūsma	1. solis (20 min.): Gaisa piesārņojums. 1. Noskatieties video "Gaisa piesārņojums bērniem | Uzziniet par gaisa piesārņojuma cēloņiem un sekām; https://www.youtube.com/watch?v=Yjtgu2CxtEk (7min)", un mazās grupās sastādiet domu karti, kas atbild uz šādu jautājumu: Kas ir gaisa piesārņojums? Šajā domu kartē skolēniem vajadzētu: • Aprakstiet gaisa piesārņojuma cēloņus. • Aprakstiet gaisa piesārņojuma ietekmi. • Aprakstiet risinājumus gaisa piesārņojuma samazināšanai. 2. darbība (30 min.): Kāpēc apgabalā ir slikta gaisa kvalitāte? 1. Mazās grupās skolēniem jāizmanto simulators Gaisa piesārņojums (Kredīti: LabxChange; 1. attēls), lai izpētītu un atklātu saikni starp laikapstākļiem, ģeogrāfiju un gaisa kvalitāti. Skolēni var arī izpētīt cilvēka ietekmi uz gaisa kvalitāti, mainot automašīnu un spēkstaciju skaitu reģionā gan ar, gan bez piesārņojuma kontroles ierīcēm. 2. Skolēniem jāaizpilda 1. darba lapa — Simulators — kāpēc apgabalā ir slikta gaisa kvalitāte? 3. solis (10 min.): Individuāla un kolektīva darbība Veicināt grupas pārdomas par veidiem, kā sabiedrība var rīkoties, lai samazinātu gaisa piesārņojumu: • Kā mēs varam palīdzēt samazināt gaisa piesārņojumu? Katrai grupai ir jāizveido digitāls sauklis, ko rādīt skolas stratēģiskajās vietās, lai veicinātu izpratni par ilgtspējīgāku ieradumu pieņemšanu saistībā ar gaisa piesārņojumu. 60 jūdzes
Atsauksmes	Lūdziet studentus sniegt atsauksmes par šādiem elementiem: • Vai jūs atradāt pietiekami daudz darba lapu un materiālu, lai veiktu darbību? • Ko jūs domājāt par aktivitātes ilgumu? Vai tam jābūt garākam vai īsākam? • Vai valoda bija viegli saprotama vai bija grūti? • Ko jūs mācījāties no šīs aktivitātes? 10 jūdzes
Pielāgojumi	Šī nodarbību plāna īstenošanai noderēs interaktīvā tāfele.

Skolotāja prasmes	• **Vides pratība** : izpratne par gaisa piesārņojumu, tā cēloņiem, sekām un risinājumiem. Skolotājiem ir jāpaziņo sarežģītas vides koncepcijas vecumam atbilstošā veidā, palīdzot skolēniem izprast gaisa kvalitātes un piesārņojuma nozīmi. • **Interaktīvās mācīšanās veicināšana** : dinamisku aktivitāšu vadīšana, piemēram, balonu vingrinājumi, lai abstraktus vides jautājumus padarītu taustāmākus un salīdzināmākus. Diskusiju un pārdomu veicināšana, lai nodrošinātu, ka studenti var saistīt praktiskas aktivitātes ar reālām vides problēmām. • **Digitālā pratība** : efektīvi izmantojot tehnoloģijas, piemēram, simulatorus un digitālos rīkus, lai izpētītu tādus jēdzienus kā laikapstākļi, ģeogrāfija un piesārņojums. Skolotājiem vajadzētu ērti izmantot šos resursus, lai uzlabotu izpratni un veicinātu skolēnu iesaistīšanos. • **Sadarbība un grupu vadība** : studentu organizēšana darba grupās tādām aktivitātēm kā domu kartēšana, simulācijas vingrinājumi un saukļu veidošana. Veicināt komandas darbu, vienlaikus nodrošinot, ka katrs students piedalās un veicina grupas centienus. • **Radoša komunikācija** : mudināt skolēnus domāt kritiski un radoši, īpaši, veidojot saukļus vai kampaņas. Tas ietver virzību studentiem izmantot iztēli, lai skaidri un efektīvi izteiktu vides idejas, veicinot izpratni par ilgtspējīgu praksi.
Digitālie resursi	• Video Gaisa piesārņojums bērniem | Uzziniet par gaisa piesārņojuma cēloņiem un sekām (kredīti: Learn Bright) • Interaktīvā simulatora laboratorija: gaisa piesārņojums (pateicības: LabxChange) • Meža skaņas | Woodland Ambience, putnu dziesma: https://www.youtube.com/watch?v=xNN7iTA57jM • Videoklips "Mercy Mercy Me (The Ecology)" 1971 (titri: Marvin Gaye) https://www.youtube.com/watch?v=VgJlp-uDIwA).

Bibliography

Indice	Page
Atsauces	3
Pateicības	4
Priekšvārds	5
Ievads	6
Norādījumi skolotājiem	7
Nodarbības sagatavošana	8
NEFORMĀLĀ IZGLĪTĪBA	11
DIGITĀLO RĪKU IZMANTOŠANA	17
NOVĒRTĒJUMS	18
Vērtēšanas metodes un stratēģijas	19
Bibliogrāfija	20
Enerģētiķi	21
Relaksējošie vingrinājumi	27
1 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C.A1 Manas tiesības mācīties	35
2 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C.A2 Manas tiesības rotaļāties	36
3 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C.A3 Tiesības uz izpausmes brīvību	37
4 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C.A4 Manas tiesības uz privātumu un aizsardzību pret nelikumīgiem uzbrukumiem manam godam un reputācijai	38
5 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C.A5 Manas tiesības uz izglītību	39
6 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C.A6 Manas tiesības uz privātumu	40
7 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C.B1 -Tiesības un pienākumi. Manas tiesības nav neierobežotas.	41
8 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C.B2 - Cieņa pret citu tiesībām	42
9 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C.C1 Laipnība rullē	43
10 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C.C2 Skolēnu īstenoti projekti	44
11 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C.C3 Ģimene, skola un vide, kā viens veselums.	45
12 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C.C4 Es varu būt daļa no pozitīvām pārmaiņām.	46
13 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C.C5 Kā veidot sadarbību ārpus skolas.	47
14 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C.C6 Kāpēc pārmaiņas ir man svarīgas?	48
15 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C.D1 Mans unikālais es: svinam to, kas padara mani īpašu	49
16 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C.D2 Mana identitāte	50
17 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C.E1 Mūsu krāsainā klase: daudzveidība draudzībā	51
18 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C. E2 Mana sapņu klase	52
19 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C.E3 Ķermeņa daudzveidība	53
20 - Pilsoniskās apziņas tēmas / C.E4 Reliģiskā daudzveidība	54
1 - EKO izpratnes tēmas / E.A1 Bioloģiskās daudzveidības izpēte dabā: biokubs	56
2 - EKO izpratnes tēmas / E.A2 Draudi bioloģiskajai daudzveidībai: aizsargājiet bites!	57
3 - EKO izpratnes tēmas / E.A3 Gliemeži un cilvēka ietekme	58
4 - EKO izpratnes tēmas / E.A4 Mans pirmais evolūcijas koncepts	59

5 - EKO izpratnes tēmas / E.A5 Savvaļas aizsardzība	60
6 - EKO izpratnes tēmas / E.A6 Dabiskie biotopi un ekosistēmas	61
7 - EKO izpratnes tēmas / E.A7 Kas ir bioloģiskā daudzveidība un kā tā ietekmē mūsu dzīvi?	62
8 - EKO izpratnes tēmas / E.B1 Gaiss un klimats	63
9 - EKO izpratnes tēmas / E.B2 Atjaunojamie enerģijas resursi	64
10 - EKO izpratnes tēmas / E.B3 Energoefektivitāte un klimatiskās pārmaiņas	65
11 - EKO izpratnes tēmas / E.B4 Vides nospiedums un vides rokas nospiedums	66
12 - EKO izpratnes tēmas / E.B5 Trīs nozares: transports, enerģija un pārtika.	67
13 - EKO izpratnes tēmas / E.B6 Elektroenerģijas lietošanas paradumu izpēte un rezultātu apkopošana	68
14 - EKO izpratnes tēmas / E.C1 Trīs R: samaziniet, izmantojiet atkārtoti, pārstrādājiet	69
15 - EKO izpratnes tēmas / E.C2 Piesārņojuma izpratne	70
16 - EKO izpratnes tēmas / E.C3 Aprites ekonomika	71
17 - EKO izpratnes tēmas / E.C4 Ūdens attīrīšana (eksperimentāla pieeja)	72
18 - EKO izpratnes tēmas / E.C5 Atbildīgs patēriņš	73
19 - EKO izpratnes tēmas / E.C6 Neredzamais ienaidnieks - fizikālais piesārņojums.	74
20 - EKO izpratnes tēmas / E.C7 Gaisa trauksme: piesārņojums un gaisa kvalitāte	75
Bibliography	76